

ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ

ΟΪΜΟΓΕΝΕΙΑ

ΕΤΟΣ Α!

ΤΟΜΟΣ 10

ΚΑΤΟΥΛΑ ΜΑΝΤΕΣ

Ἡ Τέχνη
τοῦ Φλέρτ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

(ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ)

ΕΤΟΣ 11 - 21 Μαΐου 1937 ΑΡΙΘ. 10

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΔΡΧ. 4

Ίδρυτής : ΚΩΝΣΤ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

Διευθυντής : ΝΙΚ. ΚΑΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Γραφεία : Όδος Γερμανού Παλαιών Πατρών 5 β
Τηλέφ. 26-135

Συνδρομή έτησια: Έσωτερικού Δρ. 200 Έξωτερικού \$ 7
» έξαμηνος: » 100 » \$ 3.50
και δι' όλην την Άφρικην και Βελγικόν Κογκό έτησια συνδρομή σελλίνα 30.

ΑΙ έπιστολαί και τά χρηματικά έμβάσματα δέον νά αποστέλονται πρὸς τὸν Δ)τὴν τῆς «Οικογενείας» κ. Νικ. Καμαρινόπουλον, όδος Γερμανού Παλαιών Πατρών 5 β, Αθήναι.

Έν Αμερικῇ, έχει αναλάβει τὴν έγγραφὴν συνδρομῶν και τὴν κατὰ φύλλον πώλησιν, ἡ Έταιρία New York News Agency General P. O. Box 497, New York City, εκπροσωπούμενη παρὰ τοῦ κ. Κ. Καλφοπούλου.

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ὅπως και μόνοι τους θ' αντιληφθούν οἱ ἀναγνώσται της, εἶνε ὅχι μόνον τὸ καλύτερο, ἀλλὰ και τὸ πλέον φθινὸ περιοδικό. Και ἀκριβῶς ὅπως καταστή προσιτὸν εἰς ὅλας τὰς τάξεις, ἡ Διεύθυνσις του ἀπεφάσισε νὰ τὸ προσφέρῃ εἰς τὸ κοινὸν ἀντι

4 ΜΟΝΟΝ ΔΡΑΧΜΩΝ 4

ΚΑΤΑ ΤΕΥΧΟΣ

Έτσι, με τὸ ἐλάχιστον αὐτὸ ποσὸν θὰ ἔχετε, πλὴν τῆς ἀλλης ἐκλεκτῆς ὕλης και ἑνα ἀριστουργηματικὸ κομψοτυπωμένον αὐτοτελὲς μυθιστόρημα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἡ «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ» θὰ καταστή ὁ ἀχώριστος σύντροφος και τοῦ πλέον πτωχοῦ Έλληνος φιλαναγνώστου.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ

ΗΜΕΡΟΜ.

ΑΡΙΘ.

16.8.37

35283

Ἐξεδόθησαν μέχρι σήμερον:

- 1] «Λεϊλά» τοῦ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 2] «Τρελλή ἀπὸ ἀγάπη» τοῦ Α. ΝΤΕΛΚΑΝ
- 3] «Τὸ ἡμερολόγιο μιᾶς παντρεμένης»
τοῦ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 4] «Γιατὶ νὰ σ' ἀγαπήσω;» τοῦ Μ. ΡΕΝΟΥΑΡ
- 5] Τὸ «μυστήριον μιᾶς γυναίκας» τῆς ΝΤΕΛΛΥ
- 6] «Ἡ Φιλάρεσκη» τοῦ ΠΩΛ ΕΡΒΙΕ
- 7] Τὸ εἰδύλλιον τῆς ὥραιας ντὶ Καρπέννα
τοῦ ΖΩΡΖ ΟΝΕ
- 8] «Μιά ἐξωτική ἀγάπη» τοῦ ΜΑΞ ΝΤΙ ΒΕΖΙΤ
- 9] «Εἰδύλλιον στὸ Βόσπορον» τοῦ ΚΛΩΝΤ ΦΑΡΡΕΡ

ΣΤΟΝ ΤΟΜΟ ΤΗΣ
“ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ,”
 ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
 ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΗΣ
ΝΤΕΛΛΥ

“Ο ΕΡΩΣ ΜΙΑΣ ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΥ,”

Ἐπίσης στὸν ἴδιον τόμον ἀρχίζει τὸ νέον περιπετειῶδες μυθιστόρημά μας

“Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΗ ΜΑΥΡΗ ΚΟΥΚΟΥΛΑ,”

τοῦ περιφήμου συγγραφέως

ΠΩΛ ΕΡΝΣΤ

ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΠΟΙΚΙΛΗ ΥΛΗ

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΚΑΤΟΥΛ ΜΑΝΤΕΣ

Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΦΛΕΡΤ

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΣΕΡΤΙΟΥ

Ο Λουσιέν Φερότ, ἔσκυψε περισσότερο πρὸς τὴ χαριτωμένη ἐκείνη κουκλίτσα, ἡ ὁποία καθόταν πλάι του, κί' ἡ ὁποία λεγόταν κυρία ντ' Ἑρμιβάλ.

—Μοῦ ἐπιτρέπετε μιὰ ἐρώτησι μαντάμ; τῆς εἶπε τσακπίνικα. Μὲ τὴ τρόπο ξαπλώνετε στὸ κρεβάτι σας τὸ βράδυ, ὅταν πέφτετε νὰ κοιμηθῆτε;

—Ἀπλούστατα! ἀπάντησε ἡ κυρία ντ' Ἑρμιβάλ, γελώντας. Πότε πέφτω ἀπ' τὸ δεξιό μου πλευρό, πότε ἀπ' τὸ ἀριστερό μου, καὶ πότε... Μὰ μοῦ εἶνε ἀδιάφορο τελοσπάντων, τὸ πῶς θὰ πέσω, ἀρκεῖ νάχω εὐρυχωρία στὸ κρεβάτι μου!

—Ἄ, αὐτὸ δὲν μοῦ ἀρέσει καθόλου! μουρμούρισε ὁ Λουσιέν, σοφάρά.

—Καὶ ποίος σὰς ρώτησε, κύριε Φερότ; ξανάπε ἡ κουκλίτσα, γελώντας ξεκαρδιστικά, τώρα.

Ὁ Λουσιέν στέναξε, μὲ προσποιητὴ ἀπόγνωση. Καὶ κυττάζοντας στὰ μάτια τὸν χαριτόβρυτον ἐκείνον τύραννον, μὲ τὸν ὁποῖον φλερτάριζε μάταια ἐπὶ τόσες ἐβδομάδες τώρα, ξανσιμουρμούρισε μελαγχολικά:

—Κυρία μου, ρώτησα τὴν πονεμένη ἐξ αἰτίας σας καρδιά μου!... Τὸ νὰ ποθῆτε εὐρυχωρία στὸ κρεβάτι σας, σημαίνει ὅτι δὲν σκέπτεστε πειὰ νὰ ξαναπαντρευθῆτε... Σημαίνει, ὅτι ἐννοεῖτε σώνει καὶ καλὰ, νὰ μείνετε χήρα σ' ὅλη τὴ ζωὴ σας... Καὶ σημαίνει ἐπιτέλους, ὅτι δὲν κατάρθωσα οὔτε τοσοῦτ' ἀνὰ συγκινήσω τὴ σκληρὴ καρδιά σας, ἐγὼ ποὺ τόσο σὰς λατρεύω, ἐγὼ ποὺ τόσο ποθῶ νὰ σὰς ὀνομάσω μιὰ ἡμέρα «γλυκεῖά μου γυναῖκούλα», ἐγὼ ποὺ τόσο εἶμαι ξετρελλαμένος πειὰ ἀπ' τὰ γαλάζια καὶ πονηρούτσικα ματάκια σας, ἀπ' τὰ σγουρὰ καὶ χρυσὰ μαλλιά σας!... Νά, γι' αὐτοὺς ὅλους τοὺς λόγους, οὔτε μοῦ ἀρέσει οὔτε ἐγκρίνω τίς «περὶ εὐρυχωρίας τοῦ κρεβατιοῦ» θεωρίες σας!

Αἰνιγματικὸ χαμόγελο ἀνθίζε στὰ χεῖλη τῆς κυρίας ντ' Ἑρμιβάλ, καθ' ὅλο τὸ διάστημα τῆς μελαγχολικῆς πολυλογίας τοῦ Φερότ. Κί' ἐκεῖνος, βλέποντας ὅτι δὲν τοῦ ἀπαντοῦσε ἡ βασανιστικὴ ἀγάπη.

μένη του, πρόσθεσε παραπονετικά:

—Μαντάμ, πέστε μου ένα «ναί»!... Δεχθήτε να γίνετε γυναίκα μου, ή λατρευτή γυναίκα μου, ή μόνη αγαπημένη πειά γυναίκα στον κόσμο, για μένα!... Γιατί δεν μου χαρίζετε επιτέλους, αυτή τη σκληρή καρδιά σας;

—Η παροιμία λέει: «Μάθε να παίρνεις μόνος σου, αυτό που ζητάς και δεν σου δίνουν!» απάντησε επιτέλους με υφος φιλοσοφικό, ή κυρία ντ' Ερμιθάλ.

—Μά αυτό ακριβώς προσπαθώ να πετύχω κι' εγώ, τόσο καιρό τώρα, χωρίς να το κατορθώνω, δυστυχώς! ξεφώνισε με άπελπισία, ο Λουσιέν. Καί...

Διέκοψε τη φράσι του άπτομα, γιατί τους δυο αυτούς έρωτευμένους είχε πλησιάσει τώρα ή κυρία Άρτεμάρ, ή οικοδέσποινα.

—Για να σας πω, έσας των δυο!... Αντικάμαρα μου κάνετε, έδω πέρα; τους είπε επιπληκτικά ή κυρία Άρτεμάρ, μόλις τους πλησίασε. Έσείς κύριε Φερότ, να πάτε γρήγορα στο πλαϊνό σαλόνι, όπου ζητούν τόσο ώρα έναν «τέταρτον» για το καρρέ του πόκερ, δίχως να τόν βρίσκουν!... Κι' έσύ, ταχαπινούλα μου Μαρκέλλα, καλά θά κάνης να πής ένα τσάι μαζί μου!... Το σερίδρισα τόσο ώρα τώρα, κοντεύει να κρυσώσει, μά έσύ δεν έννοιεις ν' αφήσης το φλερτάρισμα σου με αυτόν τόν κακομαθημένον!

Ο Φερότ είχε σηκωθεί με υφος έγκαρτερήσεως, και ξεκίνησε για το καρρέ του πόκερ. Συγχρόνως μурμουούρισε θλιμμένα, άφου πρώτα έρριξε μιá φλογερή ματιά στην κυρία ντ' Ερμιθάλ:

—Ωρεβούάρ, κυρία μου, κι' έλπίζω να τά ξαναπούμε γρήγορα!... Όσο για σάς, ευγενεστάτη οικοδέσποινα, να όψεστε έν ήμέρα Κρίσεως κι' άπ' τόν Θεό να τó ύρῃτε!... Μά διακόψατε, άπάνω στον πιό ένθουσιώδη και στον πιό ρωμαντικό όιστρο μου!

—Έννοια σας, και τάχατε τόσες πολλές φορές — και σέ τόσες άλλες γυναίκες — ψιθύρισει, τά λόγια αυτά του όιστρου σας, ώστε τά μάθατε πειά στην έντέλεια, κι' «άπέξω»! τόν κεραυνοβόλησε ή κυρία Άρτεμάρ, ξεκαρδισμένη στα γέλια. Μονάχα, συμβούλευόσες σάς άκούνε, να κλείνουν καλά την καρδιά τους!... Δεν ύπάρχει στο Παρίσι άλλος πión κακομαθημένος Δόν-Ζουάν, άπό σάς!

Τότε ή κυρία ντ' Ερμιθάλ θεώρησε καλό να επέμβη, για να ύπερασπιστή τόν δύστυχο θαυμαστή της. Κι' είπε στη φίλη της, με ύφος προσποιητά σοβαρό και ταχαπινικό:

—Α, έδω πρόκειται περί σκοπού ίερού!... Είχα την τιμή, να μου προσφέρη τó χέρι του, την καρδιά του, και τó όνομά του, ο κύριος Φερότ!... Μά σάστισα, μπρός στις τόσες προσφορές, ζαλίστηκα, τάχασα, και... και ήρθες να μάς διακόψης, μοχθηρή μου φίλη!

Εύτυχώς, ο δύστυχος Λουσιέν είχε τραπή κιόλας «εις άτάκτον φυγήν», κι' έτσι δεν πρόλαβαν ή δυο εκείνες τρομερές γυναικείες γλωσσίστρες να τόν ψαλλιδίσουν περισσότερο...

Ήταν Τρίτη, εκείνο τó θράδυ.

Και κάθε Τρίτη, συνήθιζαν ο κύριος κι' ή κυρία Άρτεμάρ, να δέχονται μερικούς στενωτάτους φίλους των, σέ καθαώς οικγενειακή συγκέντρωση. Ο καθένας κι' ή καθεμιά άπ' τους καλεσμένους των, φερνόταν με την έλικρινή κι' άνυστερόδουλη εκείνη ένκαρδιότητα, ή όποία χαρακτηρίζει πάντα τις δεξιώσεις «στενωτάτου κύκλου».

Οι οικοδεσπότες ήσαν χαριτωμένοι άνθρωποι. Ήξεραν στην έντέλεια να δημιουργούν μιá ευχάριστη άτμόσφαιρα, μεταξύ του κύκλου των καλεσμένων των. Ο καθένας των, φερνόταν στο σπίτι των Άρτεμάρ, σαν να ήταν στο δικό ου σπίτι. Καμμιά προσποίησις, καμμιά ένοχλητική έθιμοτυπία, τίποτε τó στενόχωρο κι' έπιφυλαχτικό δεν

συνέβαινε στις ευχάριστες κι' άνακουφιστικές εκείνες φιλικές συγκεντρώσεις των Άρτεμάρ...

Έννοείται, ότι διάλεγαν πολύ τους καλεσμένους των, οι έκλεκτοι αυτοί οικοδεσπότες. Ήταν πολύ δύσκολο στον καθένα, να μπη στον κύκλο των περιωρισμένων δεξιώσεών των.

Άληθινά μελαγχροινή καλλονή, ή Φανέττα Άρτεμάρ, ήταν τó στόλισμα του σπιτιού της και τó καμάρι του συζύγου της. Κι' έκεινος πάλι, κομψός κι' εύθυμος σαν Γάλλος, αλλά και πρακτικός σαν Άμερικανός, σκόρπιζε τó χρήμα του πάντα, αλλά ύπό τόν όρο να «πιάνη τόπο».

Έτσι, οι καλεσμένοι των — οι όποιοι ήσαν, όπως είπαμε — φίλοι των στενοί, και καλά διαλεγμένοι, άγαπούσαν έλικρινώς τó διαλεχτό αυτό ζευγάρι, κι' ένιωθαν σωστή ψυχική δροσιά στις τόσο ευχάριστες και διασκεδαστικές δεξιώσεις του.

Επειδή ο Άρτεμάρ λάτρευε τη ζωγραφική, κι' επειδή ή γυναίκα του λάτρευε έπίσης τη λογοτεχνία και τη μουσική, οι φίλοι των άνήκαν — οι περισσότεροι σχεδόν — στον κύκλο των Καλών Τεχνών και των Γραμμάτων.

Έτσι, στα σαλόνια του ζεύγους Άρτεμάρ, φιγουράριζαν σχεδόν πάντα, οι έξης: Πρώτος, ο διάσημος ζωγράφος Πελλεγκρέν, ο όποιος ώστόσο συχαινόταν άφάνταστα να συζητή «περί ζωγραφικής» έξω άπ' τó άτελιέ του, παρ' όλες τις προσπάθειες του φιλότεχνου οικοδεσπότη.

—Ούφ, καυμένη Άρτεμάρ! τούλεγε συχνά. Τί ευχάριστησι θρίσκεις, στο να συζητούμε τώρα για ζωγραφική, για λαδομπογιές, και για πινέλλα!... Δεν μ' αφήνεις καλύτερα, να προσεγγίσω με τρόπο στη μοναχούλα εκεί κάτω και παραπονεμένη κυρία ντ' Μπιχεκούρ, και να της ψιθυρίσω στο ατί μερικά μυστηριώδη λόγια;

Έννοείται, ότι ψιθύριζε επιτέλους τά «μυστηριώδη» λόγια του στην ώραία κυρία ντ' Μπιχεκούρ, ο Πελλεγκρέν. Μά προηγουμένως, πλήρωνε πάντα τόν σκληρό φόρο στον φιλότεχνο οικοδεσπότη, φλαρώντας άναγκαστικά μαζί του έπί άρκετη ώρα περί ζωγραφικής....

Δεύτερος, ο δημοσιογράφος Φουρνύ, ξακουστός για τά πνευματώδη χρονογραφήματά του, και για τις τερατώδεις παραδοξολογίες του.

Τρίτος, ο δημοφιλής μουσικοσυνθέτης Ζάν ντ' Μπρεβάζ, ο όποιος τόσο δοξάστηκε με την τελευταία όπερέττα του «Η Μουσμέ».

Τέταρτος, ο έκλεκτός μυθιστοριογράφος Μισέλ Άρμέτ, ο όποιος — με τó τελευταίο ρομάντζο του «Η Ήδονή της φιλαρεσκείας» — είχε άποδειχτή ένας τέλειος και λεπτότατος ψυχολόγος της γυναικείας καρδιάς.

Κι' άλλοι πολλοί καλλιτέχναι άκόμη, συχνάζαν στο σπίτι των Άρτεμάρ. Και μαζί με αυτούς, στόλιζαν τó περιβάλλον κι' άρκετοι άκόμη άπ' τους πιό κομψούς κοσμικούς τύπους των Παρισινών σαλονιών, καθώς κι' άρκετές άπ' τις πιό φημισμένες — για τó πνεύμα τους, αλλά και για την άσπιλη άρετή τους — γυναικείες καλλονές της γαλλικής πρωτεύουσας...

—Καλά έκανες και με χώρισες, άπ' τó έπικίνδυνο εκείνο ύποκείμενο. καλή μου Φανέττα! είπε γελώντας ή κυρία ντ' Ερμιθάλ στην οικοδέσποινα, μόλις έμειναν μόνες. Άρχισε πραγματικώς να μου γίνεται άνυπόφορος, αυτός ο Φερότ, με τις τρυφερές έκδηλώσεις των αισθημάτων του, πού...

—...Πού τόσο ευχάριστα συγκινούσαν την καρδούλα σου! διέκοψε ταχαπινικά, ή κυρία Άρτεμάρ. Έτσι δεν είνε, μικρή μου Μαρκέλλα;

Η Μαρκέλλα ντ' Ερμιθάλ, κοκκίνισε άνάλαφρα και χαμήλω-

σε τὰ μάτια της. Νεαρωτάτη, ή θελκτική αυτή χρυσόμαλλη ύπαρξις, είχε παντρευτή τόν γηραιό κόμητα ντ' Ερμιόαλ, άλλοτε νομάρχη κι' ύπουργό, έπειδή ήταν όρφανή στόν κόσμο κι' όλομόναχη. Λίγους κι' μήνες μετά τόν γάμο της, χήρεψε. Κι' από τότε, άν και πέρασαν δυό χρόνια, άν κι' ήταν πλουσιωτάτη κι' ώραιότατη, άντιστάθηκε ήρωικά σ' όλους τούς πειρασμούς, κι' όλος ό κόσμος τήν θαύμαζε και τήν εκτιμούσε αφάνταστα.

Βέβαια, από καιρό τώρα τήν τριγύριζε διαρκώς ό ώραιός Λουσιέν Φερότ, ένας απ' τούς πιό κόμπους και φημισμένους «λέοντας» τών Παρισινών σαλονιών. Βέβαια, δέν ήταν δυνατόν νά μένη διαρκώς αδιάφορη στις έκδηλώσεις τής λατρείας του έκλεκτου αυτού θαυμαστού της...

Αλλά ή σχέσεις των ήσαν κατά βάθος τόσο επιφυλακτικές, τόσο άγνές κι' αύστηρές, ώστε παρ' όλο τό φανερό τους φλέρτ, κανένας δέν εύρισκε ούτε τό ελάχιστο νά τούς κατηγορήσει!

— Γιατί με συκοφαντείς, λοιπόν; Έκανε με προσποιητό θυμό, ή Μαρκέλλα ντ' Ερμιόαλ, μόλις τή διέκοψε ή φίλη της. — Όποτε πιστεύεις κι' έσύ, Φανέττα, ότι τὰ αισθήματα του Φερότ με συγκινούν;

Και βλέποντας ή τσαχπίνια και θελκτική χήρα, νά πλησιάζει σιγαλά ό μουσικοσυνθέτης Μπρεβάζ, πρόσθεσε:

— Άμ' τότε, τί νά πώ έγώ γιά τὰ τρυφερά αισθήματά σου πρós τόν κύριο ντε Μπρεβάζ;

— Πώς; Ξεφώνισε έκθαμβή, ή κυρία Άρτεμάρ. Έγώ τρέφω τρυφερά αισθήματα, γιά τόν κύριο ντε Μπρεβάζ, ή εκείνος γιά μένα;

Ό ντε Μπρεβάζ ήταν πλάϊ τούς πειά, κι' είχε άκούσει όλον τόν διάλογο. Ωραίος, νέος άκόμη, αλλά με παρθενική καρδιά κι' αισθήματα, κοκκίνισε έπειδή γινόταν λόγος γιά τό άτομό του, και μάλιστα άπάνω σε τέτοιο θέμα.

Υποκλίθηκε λοιπόν, μπρός στις δυό κυρίες, έκανε δεύτερη — πιό άβρή — υπόκλιση στήν οίκοδέσποινα, και τής είπε συγκινημένος:

— Κυρία μου, άκουσα τις διαμαρτυρίες σας, και τις επιδοκιμάζω ολόψυχα... Στο σπίτι σας σέβομαι τό κάθε τί, σαν νά είμαι στο δικό μου σπίτι... Δέν αποκρύπτω έπίσης ότι με συγκινείτε ιδιαιτέρως, όπως θα με συγκινούσε μιá εικόνα άριστουργηματική, ή οποία θα στόλιζε τό σπίτι μου, όπως έσεις στολίζετε τό δικό σας!

— Πρós Θεού, κύριε ντε Μπρεβάζ! Ξεφώνισε ειλικρινά, ή Μαρκέλλα ντ' Ερμιόαλ. Έμείς άστεινόμεστε, κι' έσεις πήρατε τό πράγμα στα σοβάρá, καθώς βλέπω!

— Έτσι συνηθίζει πάντα, ό μεγαλοφυής μουσικοσυνθέτης μας! θιάστηκε ν' άπαντήσει ή Φανέττα Άρτεμάρ, ή οποία είχε βρή έν τώ μεταξύ τήν ψυχραιμία της. Παίρνει τό κάθε τί στα σοβάρá, όπως τό ψάρι συνηθίζει νά δαγκάνη τό κάθε δόλωμα πού θα του τύχη!... Γι' αυτό, δέν φταίει ό καλός μας ντε Μπρεβάζ, αλλά έσύ πού του έβριξες άγκίστρι δολωμένο, πονηρή μου Μαρκέλλα!

Γέλασαν κι' οι τρεις των, τώρα. Η άμήμητη οίκοδέσποινα ήξερε πάντα νά δινή διεξοδή, και στις πιό στενόχωρες κι' άμήχανες περιστάσεις. Ίδιως, άνακουφίστηκε αφάνταστα ό μεγαλοφυής αλλά δειστάσεις. Ίδιως, άνακουφίστηκε αφάνταστα ό μεγαλοφυής αλλά δειστάσεις. Ίδιως, άνακουφίστηκε αφάνταστα ό μεγαλοφυής αλλά δειστάσεις.

Κάθησε κοντά τους. Με άβροτάτη επιφύλαξη, με τελείως άμειπτη συμπεριφορά, έστειλε ένα κρυφό και τρυφερό βλέμμα εύχαριστη πρós τήν οίκοδέσποινα, ή οποία — με τήν άνυστερόβουλη αλστωσε έτοιμότητά της — τόν είχε θγάλει απ' τή δύσκολη θέσι του.

— Έπειτα, με ύφος ταπεινό — άληθινά φοβισμένο — με ύφος άνθρώπου ό όποιος πρόκειται νά ίκετεύση τόν θάσανιστή του, γύρισε πρós τή χρυσόμαλλη κυρία ντ' Ερμιόαλ, και τή ρώτησε με δειλή άφέλεια:

— Κι' έσάς, κυρία μου, τί σας έχω κάνει και με κατατρέχετε έτσι;... Σε τί σας έβλαψα, και μου θυμώσατε έτσι, ώστε νά μήν άφήντε καμμιá εύκαιρία πού νά με πειράξετε σκληρά;

Ό ταπεινός και μελαγχολικός τόνος τής φωνής του, άφώπλισε τήν τσαχπίνια εκείνη, και τόσο θελκτική, ύπαρξι. Γι' αυτό, ένώ ήταν έτοιμη πάλι νά του στείλη κατάστηθα κάποιον καινούργιο σαρκασμό, άποφάσισε νά τόν λυπηθή και νά τόν... είρωνευθή πλαγίως!

Παίρνοντας λοιπόν ύφος καλόκαρδο και προστατευτικό, τόν κύταξε στα μάτια όπως θα κυττάζε μιá μικρούλα κι' άμάθητη από κόσμο φίλη της, και του είπε σοβάρá:

— Καλέ μου ντε Μπρεβάζ, ούτε κακιωμένη είμαι μαζί σας, ούτε ποτέ μου θέλησα νά σας πειράξω «σκληρά», όπως λέτε!... Ίσα-ίσα, έχω τόσο καλές διαθέσεις άπέναντί σας, ώστε ίδού: Είμαι έτοιμη κιόλας νά σας δώσω, με τήν ψυχή μου, μερικές καλές συμβουλές — από θερμότατο ένδιαφέρον γιά σας — άρκεί νά μου άπαντήσετε ειλικρινώς, σ' αυτό πού θα σας ρωτήσω!

Και με σοβάρώτερο ύφος, πρόσθεσε:

— Από πόσον καιρό, τώρα, χρονολογείται τό κρυφό κι' άγνό φλέρτ σας, πρós τή σκληρά κι' άκαρδη αυτή ύπαρξι, πού λέγεται Φανέττα;

Μπρός στήν άπροσδόκητη κι' είρωνική έρώτησι, ό φτωχός ντε Μπρεβάζ ταχασε πάλι, και σάσισε. Μά ή Φανέττα Άρτεμάρ θιάστηκε νά τόν ένισχύση πάλι, λέγοντας στήν αδιόρθωτη φίλη της:

— Τό παρακανες, καυμένη Μαρκέλλα!... Έστω, όμως... Άς παραδεχτούμε, ότι πρós ένός χρόνου άκριβώς, ό κύριος ντε Μπρεβάζ έχει άρχίσει νά με τριγυρίζη διακριτικά με τό άθώο του φλέρτ!.. Έσένα, τί σ' ένδιαφέρει;

— Σε παρακαλώ, Φανέττα, νά μήν έπεμβαίνης άλλοτε! Έκανε ή Μαρκέλλα ντ' Ερμιόαλ, με ύφος προσποιητά επιπηκτικό. Ό κύριος ντε Μπρεβάζ έχει στόμα και λαλιά, και δέν του χρειάζονται συήγοροι καθόλου!

Γυρίζοντας ύστερα στόν άνανυδο νέο, πρόσθεσε:

— Λοιπόν ξέρετε κάτι, κύριε;... Ένας ολόκληρος χρόνος, είχε πολύ άρκετός γιά έναν κύριο νά καταλάβη, άν τό άντικείμενο τής λατρείας του άνταποκρίνεται ή όχι στα τρυφερά αισθήματά του!...

— Έστω, λοιπόν! άπάντησε άποφασιστικά κι' άξαρνα, ό ντε Μπρεβάζ. Άφού βαλθήκατε κι' ή δυό σας, κυρίες μου, νά με τρελάνετε άπόψε, πρέπει κι' έγώ ν' άμυνθώ καταλλήλως!... Και σας άπαντώ, φιλοπερίεργή μου κυρία ντ' Ερμιόαλ, ότι ή κυρία Άρτεμάρ άνταποκρίνεται... εύνοϊκώς, στο φλέρτ μου!

— Ναί, αλλά δέν δείχνω τίποτα, ούτε και θα δείξω! πετάχτηκε κι' είπε γελαστή, ή κυρία Άρτεμάρ.

— Άλλοίμονό μου, δηλαδή! κλαύτηκε κωμικά, ό συνθέτης.

— Τ' άμοιβαία συλλυπητήριά μας, φτωχέ μου φίλε! άκούστηκε τότε μιá φωνή προσποιητά θλιμμένη, κοντά τους.

Ήταν ό Λουσιέν Φερότ, ό όποιος από άρκετές στιγμές τώρα παρακολουθούσε τή συζήτησί των, δίχως νά τόν άντιληφθούν καθόλου, ξένιοι στοι καθώς ήσαν.

— Φερότ, είσαι άνυπόφορος! Έκανε αύστηρά ή κυρία ντ' Ερμιόαλ, στρέφοντας πρós τόν καινούργιοφερμένο θαυμαστή της. Ούτε λόγος σου πέφτει, ούτε και ξέρεις άλλωστε γιά τί πράγμα συζητούσαμε, πρίν έρθης!

Μά ό Φερότ, άπτόητος και στωϊκός, τοάβηξε ένα καθήκον κρυφά

ξέρει ποιές» αλαφρόμυαλες γυναίκες τών επιπολαίων κατακτήσεων σας!

Η κυρία Άρτεμάρ, πάλι, θιάστηκε νά πη με μορφασμό κάποιας περιφρόνησεως:

— Ούφ! βρισκω περιττόν τόν θόρυβο αυτόν!... Η κατακτήσεις του κυρίου Φερότ, δέν αξίζουν δά και τόσο πολύ τόν κόπο, ώστε νά πειράζεσαι Μαρκέλλα μου!

— Μά άκριβώς έπειδή δέν αξίζουν βέβαια, πειράζομαι, καλή μου Φανέττα! Έκανε ή κυρία ντ' Έρμιθάλ. Άλήθεια, πως τυχαίνει εσύ νά ξέρης τόσο καλά, τήν ποιότητα τών άναξίων κατακτήσεων του όχι και τόσο άπαιτητικού στις αίσθηματικές του δοσοληψίες φίλου μας;

— Η κυρία Άρτεμάρ τά ξέρει πάντα όλα! άπάντησε ο Φερότ, άντι για τή Φανέττα. Δέν τής κρύβω ποτέ, τίποτε... Είνε ειλικρινής μου φίλη, και τής τά έξομολογούμαι όλα!

Μιά έλαφρή ζηλοτυπία πίκρανε, μονοιάς τώρα, δυο ανθρώπινες καρδιές. Δηλαδή, ή κυρία ντ' Έρμιθάλ κοκκίνισε λίγο και δάγκασε τά χείλη της κρυφά. Κι' ο Ζάν ντε Μπρεβάς πάλι, δέν κρατήθηκε νά μ'ην ψιθυρίση μελαγχολικά:

— Σ' αυτό λές αλήθεια, δυστυχώς!... Όλοι πειά ξέρομε, ότι μονάχα στη θελκτική μας οικοδεσποινά έξομολογείσαι έλεύθερα τις αίσθηματικές σου άταξίες!

Μά ο Φερότ δέν τόν άφησε άπλήρωτον, και θιάστηκε ν' άπαντήση με κρυφή ειρωνεία στόν φτωχό έρωτευμένο:

— Μ'ην ξεχνάς όμως, καλέ μου Μπρεβάς, ότι κι' ή κυρία Άρτεμάρ έπίσης μου άναποδίδει τήν έμπιστοσύνη που τής έχω!... Κι' έτσι, μου έξομολογείται κι' εκείνη όλα όσα τής συμβαίνουν!... Η παιδική φιλία μας έμεινε άδιατάρακτη, παρ' όλο που παντρεύτηκε κατόπιν... Κι' έτσι, με τις ειλικρινείς έκμυστηρευσεις της, ξέρω καλά πειά όλους τούς θαυμαστές της, καθώς κι' όλα τά διακριτικά δείγματα του θαυμασμού των άπέναντί της!

Έδω ο Μπρεβάς κοκκίνισε από συστολή, σάν θρασμένη καρκαθίδα. Έρριξε κατόπιν ένα έπιπληκτικό βλέμμα στόν Φερότ, για τούς ύπαινιγμούς του, κι' ύστερα κύτταξε με παράπονο τήν κυρία Άρτεμάρ, ενώ ή Μαρκέλλα ντ' Έρμιθάλ τούλεγε με τόν τρομερό σαρκασμό της:

— Σημειώστε καλά τά λόγια αυτά του Φερότ, κύριε ντε Μπρεβάς!... Σκεφθήτε, ότι όσα θά ψιθυρίζουν στην οικοδεσποινά μας οι δύστυχοι θαυμαστές της, ο πρώτος που θά τά μάθει και θά τά σχολιάζει ειρωνικά, θά είναι ο Φερότ!

Δέν πέσατε καθόλου έξω στις συμβουλές σας αυτές, κυρία μου! άπάντησε εύθυμα ο Φερότ. Μόνο, που ο καυμένος ο Μπρεβάς δέν θά μ'αποδέσει τήν συμμορφωθή μ' αυτές, δυστυχώς για τόν εαυτό του!... Καί θέλετε νά σάς τó άποδείξω, παρευθής;... Έλάτε μαζί μου, μια στιγμή... Άς πάμε νά καθήσουμε οι δυο μας μόνοι, σ' έκεινο έκει κάτω τó ντιβανάκι, αφήνοντας έτσι μόνους τόν Μπρεβάς με τó ένδαλμά του!... Έ, ύστερα από μισή ώρα, θά'χω μάθει στην εντέλεια τά όσα τρυφερά λόγια τής ψιθύρισε, άν έννοείται τολμήση νά τά ψιθυρίση!

Ξεκαρδίστηκαν κι' οι τέσσερες στά γέλια, και πιο εύθυμα άπ' όλους ο «καυμένος» ο Μπρεβάς. Κι' ο λόγος τής ευχάριστης αυτής διαθέσεως του ήταν ο εξής: Πρώτα, θά λυτρωνόταν για λίγο άπ' τήν τρήμερη γλώσσα του Φερότ. Κι' ύστερα, θά'μεινε επιτέλους μόνος — έστω και για λίγο — με τή θελκτική οικοδεσποινά, για τήν όποία τόσο καιρό τώρα έτρεφε ένα αίσθημα λεπτό, κρυφό, και διακριτικό.

Έννοείται, ότι κι' ή κυρία ντ' Έρμιθάλ χειροκρότησε μ' ένθουςιασμό τήν ποότασι του Φερότ — έστω και μυστικά, μέσα της — γιατί είχε σηκωθεί κιόλας όρθή, και στηριζόταν κιόλας στο μπράτσο του

Φερότ, δήθεν για ν' αφήσουν μόνους τόν Μπρεβάς με τή Φανέττα, πραγματικώς όμως για νά μείνη κι' ή ίδια μόνη της με τόν άδιόρθωτο αυτόν θαυμαστή της, που λεγόταν Φερότ!

Δέν πρόλαθαν όμως — δυστυχώς! — νά φτάσουν ως τó άντικρυνό εκείνο κι' άπόμερο ντιβάνι, γιατί τούς πέτυχε εύθους άμέσως ο Άρτεμάρ στο όρμό. Άφου κατέληξε νά τσακωθεί — όπως πάντα — στο τέλος τής καλλιτεχνικής συζητήσεώς του με τόν ζωγράφο Πελλεγκρέν, ο συμπαθής οικοδεσπότης, τόν άφησε νά θραζη μόνος του με τόν θυμό του, και άποτραβήχτηκε εύθυμος νά περιποιηθή και τούς άλλους καλεσμένους του.

Έτσι, άντικρύζοντας πρώτους-πρώτους τόν Φερότ και τήν κυρία ντ' Έρμιθάλ, χειροπιαστούς, στάθηκε άντικρύ τους, τούς έκοψε τó όρμό και ρώτησε πρόσχαρη:

— Πότε λέτε νά «τσιμπήσουμε» κάτι, καλοί μου φίλοι;... Έχω μια πείνα διαβολεμένη, ξέρετε!

Η Μαρκέλλα ντ' Έρμιθάλ έμπηξε γέλια άσυγκράτητα. Κι' είπε:

— Μά τήν αλήθεια είσαι άμίμητος, άγαπητέ Άρτεμάρ!... Πρώτη μου φορά είδα οικοδεσπότη, νά ζητά νά του όρίσουν οι καλεσμένοι του τήν ώρα που θά «τσιμπήσουν κάτι»!... Χαχαχά!... Τελοσπάντων, τί έκλεκτούς μεζέδες θά γευτούμε άπόψε, πεινασμένη μου Άρτεμάρ, στο πλούσιο κυλικείο του σπιτιού σου;

— Μήπως τó ξέρω κι' αυτό, ο δύστυχος; άπάντησε μ' εύθυμη άφέλεια, ο Άρτεμάρ. Ρωτήστε καλύτερα τόν παντογνώστη τόν Φερότ, νά σάς τó πη!... Αυτός κι' ή γυναίκα μου πονοκεφάλιασαν όλόκληρο τó άπόγευμα, για νά κανονίσουν τó «μενού» του κυλικείου!

Καινούργια γέλια εκ μέρους τής Μαρκέλλας ντ' Έρμιθάλ, άνάγκασαν τόν Άρτεμάρ νά τής πη πάλι — με προσποιητή μελαγχολία:

— Τί νά κάνω;... Ήταν κι' αυτό τής μοίρας μου. Βλέπετε, νά παντρευτώ — συγχρόνως με τή γυναίκα μου — κι' όλους τούς παιδικούς της φίλους!... Ναί... Ναί... Μ'ην γελάτε... Φορτώθηκα βλέπετε και τόν Φερότ στη ράχι του, όταν παντρεύτηκα με τή Φανέττα!... Φερότ άπ' έδω, Φερότ άπ' εκεί, πρωί-μεσημέρι-βράδυ άναπόσπαστος ο Φερότ από δώ μέσα, κατάντησε στά τελευταία νά διοική αυτός τó σπίτι, άντι για μένα!... Ά, μούρχεται νά τραβάω τά μαλλιά μου, και νά...

— Φερότ, έλα μια στιγμή καυμένη, νά μου κάνης μια χάρι! άκούστηκε τή στιγμή εκείνη ή φωνή τής Φανέττας Άρτεμάρ, εύθυμη κι' άρμονική.

Κι' ενώ ο Φερότ έτρεχε κοντά της, γελώντας με τήν καρδιά του για τήν άπελπισία του Άρτεμάρ, εκείνος πρόσθεσε με προσποιημένη άγανάχτησι:

— Όρίστε λοιπόν κατάστασις, κυρία μου!... Δέν ήμουν κι' εγώ μαζί με τόν διαβολό-Φερότ, τώρα;... Με άγνόησε ώστόσο έμένα ή έρίτιμος κυρία μου, και τόν Φερότ φώναξε για «νά τής κάνη μια χάρι»!

Η κυρία ντ' Έρμιθάλ χαχάνιζε άσυγκράτητα πειά. Και παίρνοντας άπ' τó μπράτσο τόν καλόκαρδο οικοδεσπότη, είπε:

— Άς πάμε κι' έμεις κοντά τους!... Θά δούμε επιτέλους τί είδους «χάρι» είν' αυτή, τήν όποία μονάχα ο Φερότ μ'απορεί νά κάνη κι' όχι εσύ, καλέ μου Άρτεμάρ!

Κι' ενώ πλησίαζαν προς τά κεί, άκουσαν τή Φανέττα νά λέη στόν Φερότ:

— Ξέρεις, καυμένη, ο Μπρεβάς έχει οίστρο τώρα... Καί θέλει νά μου άφιερώσει μια μικρούλα σύνθεσι, γράφοντας τις νότες της άπάνω στη βεντάλια μου... Πετάξου λοιπόν μια στιγμή, στην κρεβά-

τοκαμαρά μου, νά μου τή φέρης... Θά τήν θρῆς, ξέρεις, ἡ ἀπάνω στο μαρμαρο τῆς σιφονιερας, ἡ στο μεσαῖο τῆς συρταρι!

Ὁ Φερότ ἐτρεχε κιόλας πρόθυμος κι' υπακουός, ἐνῶ ὁ Μπρεθάς ελεγε στον Ἀρτεμάρ δηθεν στ' αστεία, μὰ πρᾶγματικῶς σκανδαλισμένος:

—Καί στήν κρεβάτοκάμαρά σου ἀκόμη ἔφτασε, ἡ μούρη Του;

Ὁ Ἀρτεμάρ ὁμως, δίχως νά πειραχθῇ καθολου ἀπ' το ὕφος τοῦ Μπρεθάς, καί σιγουρος ἀλλῶστε ὡς τα ἄλλα τῆς ψυχῆς του γιὰ τον ἐναρετο χαρακτήρα τῆς γυναίκας του, ἀπάντησε ἀπλά:

—Ἀγαπητέ μου Μπρεθάς, ξέρω καλὰ τίς ἀνθρώπινες καρδιές, καί δέν δυσπιστῶ σέ καμμιά ἀπ' ὅσες ἔχω τήν τιμὴ νά προσκαλῶ στο σπίτι μου... Ἄν προκειται νά δυσπιστήσω ὁμως καμμιά μέρα, περισσότερο ὑποπτες καί μου φανοῦν ἡ νότες τῆς ἐμπνεύσεώς σου ἀπὼν στη θεντάλια τῆς γυναίκας μου, παρὰ ἡ εἰσοδος τοῦ Φερότ στήν κρεβάτοκάμαρά μου!

—ὦ, Θεέ μου! ξεφώνισε μὲ κωμικὴ ἀπόγνωση ἡ Φανέττα, μολώνοντας τὸν σύζυγο τῆς. Ἦταν ποὺ ἦταν ντροπαλός, ὁ Μπρεθάς!... Ἰὸν τρομοκράτησε κιόλας, κι' ἀντιο αἰετὸ καλλιτεχνικός του οἶστρος!... Ἀσφαλῶς θά μου παραδώσῃ τὴ θεντάλια μου ἀσπίλη σάν τὴν ἀθῶα περιστέρα, χωρὶς νά τὴ μουντζουρώσῃ ὅπως σκόπευε, μὲ τίς νότες τῆς ἐμπνεύσεώς του!

Ἡ εὐθυμὴ αὐτὴ διακοπὴ τῆς Φανέττας ἔσωσε τὴν κατάστασι, κι' ὁ δῦστυχος ντὲ Μπρεθάς ἀρχισε πάλι ν' ἀναπνέῃ ἐλεύθερα...

Ἦταν δυὸ ἡ ὥρα, ὕστερα ἀπ' τὰ μεσάνυχτα, ὅταν ἀρχισε πειὰ νά διαλύεται ὁ κύκλος τῶν καλεσμένων τοῦ ζεύγους Ἀρτεμάρ.

Ἐξω στο χῶλλ, ἐμψυχωμένος ἀκόμη ὁ ζωγράφος Πελλεγκρέν, ἐξακολουθοῦσε νά ψιθυρίζῃ «μυστηριώδη» λόγια στο αὐτὴ τῆς θελκτικῆς κυρίας ντὲ Μπιγκεκούρ, ἐνῶ ἐκείνη τὸν ἀκούγε μὲ «μυστηριώδεις» ἐπίσης ὕφος. Ὁ Φερότ πάλι, βοηθοῦσε μὲ τρυφερότητα τὴ Μαρ κέλλα ντ' Ἐρμιθάλ νά φορέσῃ τὸ θαρύτιμο γουνένιο ἐπανωφόρι τῆς, ἐνῶ ἐκείνη τὸν εὐχαριστοῦσε μὲ βλέμμα θαυδ. καί χαϊδευτικό, κι' ἐνῶ ἡ Φανέττα Ἀρτεμάρ — βλέποντάς τους — χαμογέλουσε εὐχαριστήμενη, κι' ἔλεγε μέσα τῆς:

—Εὐγε!... Ὡραῖο ζευγάρι θά κάνουν ὁ Φερότ κι' ἡ Μαρκέλλα, ἂν παντρευτοῦν!... Ὁ Θεὸς νά δώσῃ μονάχα, νά βγῇ εὐτυχισμένο τὸ εἰδύλλιό τους αὐτό!

Μὰ ὅταν ἐφυγαν πειὰ ὅλοι, ἡ Φανέττα δέν μπόρεσε νά συγκρατήσῃ ἕνα ξεφωνητὸ ἐκπλήξεως, ἀντικρῶζοντας τὸν Φερότ νά ξαναγυρίσῃ ἀπροσδόκητα κοντά τῆς:

—Πῶς; ψιθύρισε ἐκθαμβή. Δέν συνώδευες λοιπὸν τὴ Μαρκέλλα, ὡς τὸ σπίτι τῆς;... Δέν.

—Τὴ συνώδευα ὡς τὸ ἀμάξι τῆς ἔξω, κι' ἔτσι κάνει τὸ ἴδιο! ἀπάντησε ὁ Φερότ, ἀπλά. Οὐφ, ζαλίστηκε τὸ κεφάλι μου, καλοὶ μου πάντες!... Καί πόθησα νά ξαναβῶ κοντά σας, γιὰ νά πιῶ ἕνα φλυφίλοι... Καί πόθησα νά ξαναβῶ κοντά μου!... Θέλεις τσιγάρο, Ἀρτεμάρ;

—Εἶναι τσάι μὲ τὴν ἡσυχία μου!... Θέλεις τσιγάρο, Ἀρτεμάρ; —Εἶναι προτιμῶ τὴν πίπα μου, σὲ κάτι τέτοιες περιστάσεις! ἔκανε, ὁ Ἀρτεμάρ, ὁ ὁποῖος εἶχε φορέσει κιόλας ἕνα τῶ μεταξὺ τὸ μάλινο καί μακρὸ ἐπανωφόρι τῆς πυτζάμας του. Ἀς καθήσουμε λοιπὸν κοντά στο τζάκι, μεταξὺ μας πειὰ κι' «ἐν στενωτάτῳ κύκλῳ», νά ρουφήξουμε τὸ τσάι μὲ τὴν ἡσυχία μας!

Χάρηκαν κι' οἱ τρεῖς τῶν τῆ λαμπερῆ ζεστασιά τῆς φωτιᾶς ἡλυσσάρωντας ἐν τῷ μεταξὺ ἀραιά-ἀραιά.

Δέν πιστεύω δά, νά σοῦ κακοφαίνεται ποὺ πειράζω ἴσι σκληρὰ τὸν δῦστυχο Μπρεθάς, καλὴ μου Φανέττα! ἔλεγε ὁ Φερότ, φωνώντας πρὸς τὴν ὁροφὴ τὸν καπνὸ τοῦ τσιγάρου του.

—Ἰσα-ἴσα, διασκεδάζω μὲ τὴν καρδιά μου! ἀπαντοῦσε ἡ κυρία

Ἀρτεμάρ, χαμογελώντας ἀκόμη ἀπ' τὴ θύμισι τῶν προηγουμένων ἐπεισοδίων. Πρέπει ὁμως νά σὲ πληροφορήσω — ἂν δέν τὸ κατάλαβες καλὰ ἀκόμη — ὅτι ὑπῆρχε ἐδῶ ἀνάμεσά μας, πρὶν, μιὰ ὑπαρξίς γοητευτική, ἡ ὁποία ἐνδιαφέρεται τρομερὰ γιὰ σένα!

—Μπᾶ, γιὰ τὴ Μαρκέλλα ντ' Ἐρμιθάλ θά λές! ἔκανε δηθεν ἀδιάφορα, ὁ Φερότ. Κι' ὁμως σὲ βεβαιῶ, ὅτι προτίμησα μ' ὅλη τὴν καρδιά μου νά πιῶ ἐδῶ κι' οἱ τρεῖς μας τὸ τσάι, παρὰ νά τὴ συνοδεύσω περισσότερο!... Τί καλὰ ποὺ εἶνε, αὐτὴ ἡ ἡσυχία κι' ἡ σιγαλία γύρω μας!

Ὁ Ἀρτεμάρ κάπνιζε ἡδονικὰ τὴν πίπα του, κι' ἐπιδοκίμαζε δίχως νά μιλήσῃ.

—Καλὰ, κι' ἡ δεσποινὶς Εὐα Μύστερ;... ρώτησε ἡ Φανέττα, ξαφνικά. Δέν εἶχες ἀπόψε ραντεβὺ μαζὺ τῆς;

—Ἡ Εὐα; ἔκανε ὁ Φερότ, ἀδιάφορα. Μὲ τὴν Εὐα γὰρ χάλασα σήμερα το πρῶτ, ὀριστικά... Πολὺ ἀμυαλὴ, καί σκανδαλιστικὰ ἐλεύθερη στὰ φερσίματά τῆς, αὐτὴ ἡ κοπέλλα!... Ὡμορφὴ μὲν, ἀλλὰ πολὺ ἀλαφρόμυαλη... Ναι!... Σὲ βεβαιῶ, Φανέττα, ὅτι ἐδῶ μὲ τὴ συντροφιά σας εἶμαι κατενθουσιασμένος, παρὰ ὅπουδήποτε ἄλλου!... Μονάχα σὲ παρακαλῶ, ὅταν καταλάβῃς ὅτι νυστάζεις, διώξε με ἐλεύθερα!

II

ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ

Ὁ καιρὸς ἦταν θαυμάσιος, ἐκείνο τὸ ἀπομεσήμερο.

Ἀφοῦ ἔφαγε καλὰ ὁ Λουσιέν Φερότ στο σπίτι ἐνὸς γηραλέου θείου του, τὸν ὁποῖο συνήθιζε πάντα νά ἐπισκέπτεται μιὰ φορὰ τὴν ἐβδομάδα, βγήκε μοναχὸς του γιὰ ἕνα ἀργὸ περίπατο.

Καθὼς διάβηκε σιγά-σιγά τὸ Πόν-Νέφ, καί καθὼς ἀργοπερπατοῦσε στὴ δεξιὰ ὁχθὴ τοῦ Σηκουάνα σιγασφουρίζοντας ἕνα εὐθυμο σκοπὸ, βρέθηκε πλάι στο Μουσεῖο τοῦ Λουβρου. Ἦταν τρεῖς σχεδὸν ἡ ὥρα, οἱ ἐπισκέπται τοῦ Μουσείου μαινόμενα διὰ τὰς διακοπὰς, κι' ὁ Φερότ σκέφτηκε ξαφνικά, βλέποντάς τους:

—Δέν μπαίνω κι' ἐγὼ λιγάκι, ἐδῶ μέσα;... Ἔτσι θά περάσῃ κάπως ἡ ὥρα, πρὶν μουρῇ ἡ ἐμπνεύσις ν' ἀσχοληθῇ μὲ κάτι πιὸ καλὸ!

Τὸ ἤξερε πειὰ κατὰ βάθος τὸ Μουσεῖο αὐτό, ὁ Λουσιέν. Τὰ περισσότερα ραντεβὺ του, ὅταν πρωτάρχισε τὸ φλέρτ του μὲ καμμιά καινούργια γνωριμία, τὰδινε τότε στὴ μιὰ αἴθουσα καί τότε στὴν ἄλλη τοῦ μεγαλοπρεποῦς αὐτοῦ κτιρίου.

Εἶχε τὴ γνώμη, ὅτι τὸ πιὸ σίγουρο μέρος γιὰ τὰ πρῶτα ἐρωτικὰ ραντεβὺ, εἶνε πάντα ἡ αἴθουσα τῶν μουσείων. Ἐκεῖ, πλάι στὴν ἀγαπημένην του κανέναν, μπορεῖ νά στέκεται ἐπὶ ὥρες καί νά σιγομιλοῦν μαζὺ τρυφερά, κάνοντας δὴθεν πῶς θαυμάζουν τοὺς πίνακες τῶν πιὸ διασήμων ζωγράφων. Κι' ἂν καμμιά φορὰ τύχῃ ἡ κακὴ ὥρα, κι' ἀντικρυστοῦν ἀπὸ ἀδιάκριτα μάτια, κανέναν δέν θά βρῇ τίποτα νά τοὺς καταγορήσῃ: Ἀπλῶστα, θά προσποιηθοῦν οἱ δυὸ ἔτσι ὥστε ἡ ὥρα δέν γνρίζεται καθόλου μεταξὺ τους, ἡ ὅτι ἔτυχε νά συναντηθοῦν ἀπροσδόκητα ἐκεῖ, σπρωγμένοι ἀπ' τὰ καλλιτεχνικά γούστα τους!

Μπῆκε ὁ Φερότ στὴς εὐρύχωρες αἴθουσες τοῦ Μουσείου, μὲ θῆμα ἀργό. Ἀρχισε νά «χαζεύῃ» ἀδιάφορα μπρὸς στοὺς διαφόρους πίνακες, τοὺς ὁποῖους τόσες φορὲς ὡς τώρα εἶχε περιεργασθῇ. Ἀπὸ αἴθουσα σὲ αἴθουσα περιπλανώμενος, πότε καμάρωνε τὴ μούμια τοῦ φασαῶ Ραμσή, πότε τὴ «Νίκη» τῆς Σαμοθράκης, πότε τὴν «Ἀγία Οἰκογένεια» τοῦ Περούτζι, καί πότε τὴ θεία Τζιοκόντα τοῦ Ντα-

είναι.

Ξαφνικά όμως, και καθώς έμπαινε στην αφιερωμένη στον Θιέρσο αίθουσα του μουσείου, σκίρτησε έκθαμβος, και τα πόδια του καρφώθηκαν στο δάπεδο άθελά τους. Εκεί άντίκρου, στο διάκενο ενός κλειστού παραθύρου, δυο γνώριμες σιλουέττες στεκόντουσαν πλαί-πλαί, συνομιλώντας με τρυφερότητα, όπως φαινόταν απ' τις άργες και νωχελείς χειρονομίες τους.

Ήσαν: Η Φανέττα Άρτεμάρ, κι' ο συνθέτης Ζάν ντε Μπρεβάζ!

Διάβολε!... Ώστε τόσο είχε λοιπόν προχωρήσει το φλέρτ του ντροπαλού συνθέτου, ώστε να επιτύχει κιόλας ραντεβού, απ' την ενάρση ως τότε Φανέττα;... Ώστε ή άγνή ως τότε φίλη του, ή φημισμένη για την άδολη άφέλειά της κυρία Άρτεμάρ, σαγηνεύτηκε λοιπόν επιτέλους απ' τη βουβή λατρεία του Μπρεβάζ απέναντί της;

Ο Φερότ ένοιωσε την έπιθυμία να πάη παρευθός κοντά τους, να τους χτυπήσει ανάλαφρα κι' έπιδειχτικά στον ώμο, και να τους πη με σαρκασμό:

— Χόπ!... Σας τσάκωσα «έπ' αυτοφώρῳ» φιλαράκοι μου!

Πόσο θα γελούσε τότε, με την ταραχή τους....

Μά όχι... Ένοιωθε τον έαυτό του τόσο έκνευρισμένον, τόσο θλιμμένον άνεξήγητα, ώστε άσφαλώς δέν θα του έρχόταν καμμιιά άπολύτως όρεξι να γελάση....

Άληθινά, ή άπροσδόκητη αυτή άνακάλυψι του, τον θύλιζε σε δυσάρεστες απορίες. Ήξερε, ότι ο Μπρεβάζ ήταν έρωτευμένος δειλά με την κυρία Άρτεμάρ, κι' ότι την φλερτάριζε κρυφά και με ντροπαλή έπιμονή. Ήξερε άκόμη, ο Φερότ, ότι ή παιδική του φίλη, σύγουρη για την άρετή της, δέν ήθελε να πικράνη και να άπογοητεύση τον Μπρεβάζ, κόβοντάς του κάθε έλπίδα με τρόπο σκληρό.

Κι' ήξερε άκόμα, ότι ή Φανέττα δέν τούκρυβε ποτέ τίποτα, από όσα συνέβαιναν στη ζωή της. Στον ίδιο τών σύζυγό της, μπορεί να φαινόταν έπιφυλακτική πολλές φορές. Άλλά στον Φερότ, σ' αυτόν τον μόνο φίλο της παιδικής της ηλικίας, τον σάν άδελφό της σχεδόν, δέν έννοούσε ποτέ να κρύψη το έλάχιστο!

Γιατί λοιπόν του είχε άποκρύψει, ή αίνιγματική — όπως φαινόταν τώρα — φίλη του, ότι όχι μονάχα έννοούσε το φλέρτ του Μπρεβάζ, αλλά και τούδινε άκόμη και μυστικά ραντεβού, στίς αίθουσες τών μουσείων;

Πληγώθηκε ο Φερότ, απ' την άνακάλυψι αυτή. Θεωρούσε, ως χθές άκόμη τη Φανέττα για την πιο έμπιστη φίλη του, και της έξωμολογήθηκε — χθές άκόμη — τη διακοπή τών σχέσεών του με την Εύα Μύστερ! Γιατί λοιπόν, εκείνη, τήρησε απέναντί του μια τόσο δύσπιστη κι' ένοχα κρυφή στάσι;

Έτσι, άντι να πάη κοντά τους τώρα, και ν' άστειευτή πού τους «έπιασε έπ' αυτοφώρῳ», προτίμησε να κρυφτή κατάλληλα πίσω από μια βιτρίνα της αίθουσής, για να παρακολουθήση την εξέλιξι της άπροσδόκητης άνακαλύψεώς του.

Ήταν καιρός. Η Φανέττα Άρτεμάρ κι' ο Μπρεβάζ άπομακρυνόντουσαν τώρα απ' το παράθυρο, κι' ήρθαν και κάθησαν σ' ένα βελουδοστρωμένον πάγκο, καταμεσής σχεδόν στην αίθουσα. Κρυμμένος πίσω απ' τη βιτρίνα ο Φερότ, παρακολουθούσε με λαμπερά μάτια και τις παραμικρές κινήσεις των.

Ο συνθέτης μιλούσε σιγαλά, κι' ή Φανέττα τον άκουγε προσεχτικά, παίζοντας συγχρόνως με την όμπρέλλα της και χτυπώντας μ' αυτήν τις μύτες τών παπουτσιών της.

Δύσκολα έβλεπε το πρόσωπό της ο Φερότ, γιατί κρατούσε το κεφάλι της σκυμμένο. Συχνά όμως, την τσάκωνε να χαμογελάη έννοικά στα ψιθυρίσματα του Μπρεβάζ, ο όποιος δέν έπαυε να την κυτ-

τάξη με διψα, και διαρκώς να της λήη κάτι με τρυφερή έπιμονή κι' ικεσία.

Και ξαφνικά, την είδε ύλοκάθαρα επιτέλους να σηκώνη το ώραιο κεφάλι της, και να κυττάζη τον Μπρεβάζ, συνεπαρμένη από τρυφερότητα κι' απο πάθος!...

Η στάσι της αυτή, υπήρξε άκόμη μια άπροσδόκητη άποκάλυψις για τον Φερότ. Δέν ήταν ή Φανέττα, όπως την ήξερε ως τώρα, αλλά μια άλλη υπαρκτός γοητευτική, μοιραία, ολεθρία, μπρός στην όποια ένιωθε τον πόθο του να φουντώνη, και τη θελκτική μορφή της Μαρκέλλας ντ' Ερμιουλ να σβύνη ολότελα σπ' το ταραγμένο του μυαλό!

Ω, από παιδούλα άκόμη — και συνομήλικός της κι' αυτός — την ήξερε την έμπιστη και μοναδική του φίλη, ο Φερότ. Τίποτα απ' τη ζωή της άγαπητής του Φανέττας, δέν του ήταν κρυφό, όπως νόμιζε τουλάχιστον μέχρι πρό όλίγου. Την ήξερε ώραιότατη, με μαλλιά μαυρα γυαλιστερά, με μάτια έξυπνα κι' είρωνικά, με χαμογελο όροστρο, άγνο, χωρίς ποτέ να το άσχημίζει ή προκλητική και φίληδονη φιλαρέσκεια. Κι' ύστερα απ' τον γάμο της άκόμα με τον Άρτεμάρ — φίλο του άδελφικόν κι' αυτόν, τώρα — ο Φερότ δέν χώρισε σχεδόν καθόλου απ' την παιδική του φίλη. Διαρκώς στο σπίτι της έβρισκόταν, άνακατευόταν με ζωηρό κι' άγνό ένδιαφέρον στίς οικogeneiakes ύπαρξεις των δυο συζύγων, και βοηθούσε σ' όλες τις κοινωνικές υποχρεώσεις της τη νεαρή οικοδέσποινα, της όποιος ήξερε τόσο καλά τις συνήθειες, τις προτιμήσεις, τις άντιλήψεις.

Την ήξερε — ή νομιζε ότι την ήξερε, ως τώρα — σάν μια πνευματωδεστάτη κι' ώραιότατη νεαρή γυναίκα, ψυχρή κάπως στίς άπαιτήσεις της φιλαρέσκειας, άγαπώντας τρυφερά και χωρίς παραφορές πάθους τον σύζυγό της, ο όποιος της ανταπόδινε με θερμή την άγάπη της. Ποτε ή υγιής ψυχή της, δέν είχε ποήσει την ήδονική περιπάθεια των έννοχων δεσμών. Κι' όταν άκουγε παρόμοιες περιπέτειες — πού συνέβαιναν σ' άλλους ή σ' άλλες — δέν δίσταζε ούτε στιγμή πού να μην της καυτηριάξη, με την ψυχρή γλώσσα της άρετής και της λογικής....

Πόσες φορές δέν είχε άποστομώσει τον ίδιο τον Φερότ, με τις άυστηρές και στοργικές επιπλήξεις της, όταν τον έπιανε έννοχο καμμιιάς νεανικής, κι' υπερβολικής κάπως, άπερισκεψιάς;

Μά τώρα;

Ω, τώρα ήταν άπίστευτο εκείνο πού είδε πρό όλίγου!... Είχε δη πρό όλίγου μια άλλωστική Φανέττα, μια συνεπαρμένη από γοητεία κι' από πόθο Φανέττα, πού κύτταζε κατάματα και τρυφερά τον δειλό θαυμαστή της!... Άσφαλώς, θα κολλούσε και τα χείλη της οδίσταχτα και σάν μεθυσμένη, στά δικά του χείλη, αν δέν έμποδίζόταν απ' την παρουσία των άλλων έπισκεπτών του μουσείου, στην αίθουσα εκείνη!

Η δυσάρεστη κατάπληξι του, άρχισε σιγά-σιγά να ύποχωρή. Κι' άθελά του, ένα πρωτοδοκίμαστο συναίσθημα — κάτι πού ποτέ ως τώρα δέν το είχε νοιώσει — άρχισε να γλυστράη ύπουλα μέσα στην ψυχή του.

Ήταν σάν μια όδονηρή ζηλοτυπία, αυτό το κάτι. Η καινούργια Φανέττα πούβλεπε μπροστά του, δέν ήταν ή στοργική φίλη, ή άσπιλη κοσμική κυρία, κι' ή ένάρετη και πιστή σύζυγος πού είχε γνωρίσει ως τώρα. Ήταν μια νεαρή γυναίκα φλογισμένη από πόθο, μια ύπαρκτός μοιραία και γοητευτική, ή όποια έγερνε με περιπάθεια κοντά στον Μπρεβάζ, μεθώντας τον με τα βελούδινα βλέμματά της.

Με τον Μπρεβάζ, λοιπόν, ήταν έρωτευμένη ή Φανέττα! Ο Μπρεβάζ, λοιπόν, είχε έμπνεύσει πόθους άμαρτωλούς και φιληδόνους.

στην αμόλυντη κι' έναρετη ως τότε κυρία "Αρτεμάρ.....

Ο Μπρεβάζ!

Ναί, ήταν θέβαια ωραίος νέος, και μουσικοσυνθέτης κάποιας σχετικής αξίας, ο Μπρεβάζ. Μά ήταν ως άτομο άσημαντος, ντροπαλός, ένας συνηθισμένος τύπος των σαλονιών δίχως πνεύμα και δίχως ανώτερες ψυχικές εξάρσεις...

—Αυτό, δεν τ'ό περιμένα ποτέ μου! μουρμούριζε διαρκώς, ο Φερότ. Κι' ύστερα σου λένε οι άλλοι, ότι μπορούν να ψυχολογήσουν καθάρα τους άνεξηγήτους λαθυρίθους της γυναικείας καρδιάς!

—Ω, πόσο ζηλοτυπούσε τώρα, ο Φερότ. Νόμιζε δική του, άγνά και φιλικά δική του, την παιδική του φίλη Φανέττα. Βρίσκοντας φυσικωτάτους τους ψυχικούς και σαρκικούς δεσμούς της, με τόν σύζυγό της, θέβαια δεν τη ζηλοτυπούσε καθόλου γι' αυτό. Την έκτιμούσε θαύτατα, βλέποντας την ν' άδιαφορή στα έπιμόνα φλέρτ τώσων και τώσων θαυμαστών της.

Και νοιώθοντας ανεξήγητα δεσμευμένον τόν έαυτό του με παρομοία υποχρέωση απέναντί της, δεν είχε χάρισει πουθενά ως τώρα την καρδιά του, στα σοβάρά. Της έκμυστηρευόταν όλα τα έπεισόδια της άτακτης νεανικής ζωής του, και τ'ό φλέρτ πρὸς την κυρία ντ' Έρμιθάλ δεν τ'ό θεωρούσε σπουδαίο και σημαντικό: "Έτσι, τ'ό φαινόταν ότι έμενε πιστός αίσθηματικά, απέναντί της παιδικής του φίλης, όπως κι' εκείνη έμενε αίσθηματικά πιστή απέναντί του, αν εξαιρέσει θέβαια κανέναν τους συζυγικούς δεσμούς της!

Μά τώρα;... Τώρα πού την έβλεπε να τόν προδίνει με τόν άσημαντο αυτόν Μπρεβάζ, ζηλότυπη — κι' άνυποψίαστη ως τότε — λύσσα, φούντωσε στην καρδιά του! "Ω, θά της άπιστούσε κι' αυτός τώρα, της υποκριτριάς αυτής Φανέττας!... Θά χάριζε την καρδιά του πραγματικά, ελίκρινά, στην κυρία ντ' Έρμιθάλ... Και ποτέ πειά έκμυστήρευσι δεν θ' άνέβαινε στα χείλη του, απέναντί της άναξίας της τόσο άπροσδόκητα ψεύτρας παιδικής του φίλης!

—"Α, ποτέ μου πειά δεν θ' άνοιξω την καρδιά μου, στην άνάξια Φανέττα!... Όπως εκείνη μούκρυβε τώσον καιρόν τόν ένοχο δεσμό της, έτσι κι' έγώ θά την έκδικηθώ κρύβοντάς της στο μέλλον τα αίσθηματά μου!... Άμέσως τώρα κιόλας, θά πάω στη Μαρκέλλα, και θά της έκφράσω μ' ελίκρινεια τόν έρωτά μου γι' αυτήν!

Κατέβηκε τις σκάλες τρεχάτος, άφ'ού πρώτα γλύστηρησε με τρόπο μακρυά απ' τη θιτρίνα, ώστε να μὴν τόν άντιληφθούν οι δυο έρωτευμένοι. Έξω στο δρόμο πειά, πήδησε σ' ένα άμάξι, κι' έδωσε τη διεύθυνσι της κυρίας ντ' Έρμιθάλ.

—Ευχαρίστως θά σάς δεχτή, ή κυρία μου! είπε ή καμαριέρα της κυρίας ντ' Έρμιθάλ, ύστερα από λίγη ώρα άναμονής τ'ό Φερότ στο σαλόνι. Είνε άδιάθετη, όμως... Και γι' αυτό σάς παρακαλεί να τη συγχωρήσετε, πού θά σάς δεχτή μέσα στο ιδιαίτερο σαλονάκι της!

Ο Λουσιέν Φερότ, υποκλίθηκε άθρά.

—Διάβολε! μουρμούρισε όμως μέσα του, συγχρόνως. Η τύχη, βλέπω να με βοηθάει στούς σκοπούς μου... Δεν είναι άσχημο να με δεχτή μια ώραια κυρία, στο κομψό περιβάλλον τ'ό ιδιαίτερου της σαλονιού... Έτσι θά έμπνευστώ καλύτερα, κι' ή αίσθηματικές μου έξομολογήσεις θάγουν κάτι τ'ό ποιητικά ρομαντικό!

Όταν μπήκε στο σαλονάκι ο Φερότ, βρήκε την κυρία ντ' Έρμιθάλ να κάθεται φρόνιμα και σεμνά κοντά στη φωτιά τ'ό άναμμένου τζακιού, και να διαβάζει κάποιο μυθιστόρημα. Τ'ό πρόσωπό της ήταν χλωμό, τα μάτια της κάπως κουρασμένα, κι' ο κομψός έπισκέπτης της την βρήκε άπείρως πιό συμπαθητική από κάθε άλλη φορά.

Την ήξερε πάντα της ο Φερότ διαοκώς εύθυμη, ζωηρή, φιλάρεσκη, σχεδόν προκλητική, μέσα στις πολυτελέστατες και τόσο «σίκ»

τουαλέττες της. Και τώρα, βρίσκοντάς την ντυμένη με τη φαρδιά και δαντελλένια ρομπα τ'ό σπιτιού, με τα δόλχρυσά μαλλιά της συμμαζεμένα με άπλότητα πίσω στόν λευκότατο και πλαστικό τράχηλο της, και με τ'ό ύφος της αυτό, τ'ό σεμνό κι' έπιφυλακτικό, ένιωσαν τόν έαυτό του να σαστίζη!

Συνηθισμένους στις προκλητικότητες και στην εύθυμη άτμόσφαιρα τών κοσμικών σαλονιών, ο τόσο κακομαθημένος Φερότ, τάχασε πρὸς στο παρθενικό και σεμνό εκείνο περιβάλλον, και δεν ήξερε τί να πη, και πώς να δικαιολογήσει την άπροσδόκητη έπίσκεψή του. Έβρισκε μπροστά του μιá έντελώς διαφορετική Μαρκέλλα ντ' Έρμιθάλ από ό,τι την ήξερε προηγουμένως.

—Τώρα φαίνεται ή μοίρα μου σήμερα, να βρίσκω όλα τα γνωστά μου πρόσωπα έντελώς άλλοιώς από ό,τι τα ήξερα ως τώρα! μουρμούρισε μέσα του μελαγχολικά, ενώ πλησίαζε την κυρία ντ' Έρμιθάλ και της φιλούσε με άδρότητα τ'ό χέρι.

Εκείνη, άκουμπώντας πλάι της τ'ό βιβλίο, και δίχως ν' άνασηκωθή καθόλου απ' τ'ό νωχελές ξάπλωμα στην πολυθρόνα της, τ'ό είπε:

—Σου είπε την αλήθεια ή καμαριέρα μου, λέγοντάς σου ότι είμαι άδιάθετη... Δεν ξέρω τί έχω... Σηκώθηκα με πολύ κακό κέφι, σήμερα... Εύτυχώς, πού μεσολάβει τώρα ή εύγενική έπίσκεψή σας κι' ή εύχάριστη συντροφιά σας!...

Συνωφρώθηκε όμως λίγο, στο σημείο αυτό, ή χρυσόμαλλη νεαρή γυναίκα. Και με ύφος φανερής άπορίας, πρόσθεσε:

—Όστόσο, έπιτρέψτε μου να σας πω, ότι δεν με είχατε ως τώρα συνηθίσει με τις εύχάριστες έπισκέψεις σας!... Τί σας έσπρωξε λοιπόν, να μ' έπισκεφθήτε σήμερα;

—"Όχι δά, με συγχωρείτε! διαμαρτυρήθηκε ο Φερότ. Κι' άλλες φορές, και μάλιστα πολλές φορές, είχα την τιμή να σας έπισκεφθώ, κυρία μου!

—Ναί, μά μόνος σας ποτέ! επέμεινε ή κυρία ντ' Έρμιθάλ. Η Φανέττα ήταν, πού έρχόταν να μ' έπισκεφθή... Και σεις, απλώς την συνωδεύατε!

—Μά... ο φόβος, ξέρετε, μήπως φανώ άδιάκριτος...

—Ναί, αλλά βλέπετε και μόνος σας ότι οι φόβοί σας εκείνοι ήσαν έντελώς άστήρικτοι! διέκοψε και πάλι, ή Μαρκέλλα. Άποδείξτε είνε, ότι σας δέχομαι τώρα εγκάρδια — και σαν παλιό φίλο — παρ'όλο πού ήρθατε μόνος, και παρ'όλο πού δεν συνοδεύετε την κυρία "Αρτεμάρ! "Όστε;

—"Όστε, κυρία μου, άπεχθάνομαι ξέρετε να με δέχωνται σαν παλιό τους σύντροφο και φίλο, ή άμορφες κυρίες! Ξέσπασε τολμηρά ο Φερότ, δίχως να τά χάση καθόλου. Καμμιά υπόληψι δεν έχω στη μεταξύ άλλωφύλων φιλία και καμμιά διάθεσι δεν έχω στο μέλλον, να με τιμούν με την άνυστερόβουλη φιλία τους γυναίκες θεατικές κι' ώραιες!

Η Μαρκέλλα ξέσπασε σ' εύθυμο γέλιο, κι' είπε με άπορία:

—Μπα;... Μπα;... Άπό πότε γλύστηρησαν στο μυαλό σας, ή καινούργιες αυτές θεωρίες;... Πρὸ όλίγων ήμερών άκόμη, λέγατε ότι τίποτα τ'ό καλύτερο δεν υπάρχει απ' την άγνή φιλία άνδρός και γυναικός!... Και τόσο πειστικά ήσαν τ'ά έπιχειρήματά σας, τότε, ώστε συμφώνησα άπολύτως μέσα μου με τις άντιλήψεις σας, και... και μάλιστα να τις εφαρμόσω στις σχέσεις μου μαζί σας!

—Δηλαδή; μουρμούρισε ο Φερότ, σαστισμένος κάπως.

—Δηλαδή, θά δοκιμάσω μαζί σας μιá άγνή κι' άνυστερόβουλη φιλία, για να ώφεληθώ απ' τα πλεονεκτήματά της, τα όποια τόσο ζωηρά περιγράφατε τις προάλλες!... Λένατε τότε, μ' ένθουσιασμό: "Ω, τίποτα τ'ό πιό ώραίο δεν υπάρχει, απ' την άγνή κι' ίδανική φι-

λία άνδρός και γυναικός!

—Ο φερότ ξεροκατάπιε...

—Διάωλε, την έπαθα μου φαίνεται! μουρμούρισε μέσα του.

Και φωναχτά κατόπιν, πρόσθεσε:

—Κυρία μου, πιστέψτε με ότι ή φιλία μεταξύ άλλοφύλων ποτέ δεν έχει καλο αποτέλεσμα... Κι' όσα είπα τότε, τά είπα απλώς από πνεύμα αντίλογίας... Μονάχα ό έρωσ είναι άθάνατος και μόνιμος, στις καρδιές μας!

—Όχι δά! ξεφώνισε ή Μαρκέλλα, γελώντας. "Ισα-ισα, ό έρωσ είναι πού μάς τά κάνει θάλασσα τις περισσότερες φορές!... Και...

—Όταν παύη ό έρωσ, δεν παύουν όμως ή γλυκες του άναμνήσεις, φιλόσοφος κυρία μου! διέκοψε σούαρά ό Φερότ. Ένω όταν παύη ή φιλία μεταξύ δυό ατόμων διαφορετικού φύλου, σχεδόν πάντα την διαδέχεται τό μίσος ή ή περιφρόνησις!

—Χμ... ίσως νά μήν έχετε άδικο, σ' αυτό! παραδέχτηκε είλικρινά ή Μαρκέλλα.

—Έχω άπόλυτο μάλιστα δίκαιο, σ' αυτό!...

Κι' υποχωρητικός δήθεν κι' ό Φερότ, τώρα, πρόσθεσε:

—Άλλωστε, αν υπάρχουν επιτέλους γυναικες πλασμένες για τη φιλία ενός άνδρός, υπάρχουν όμως κι' άλλες τελείως άκατάλληλες για νά έμπνεύσουν παρόμοιο αίσθημα!... Μιά από τις τελευταίες αυτές, είστε κι' έσεις, κυρία μου!... Η γοητευτική ώμορφιά σας, και τό άκατανίκητο «σέξ-άππλ» της διαλεχτής υπάρξεώς σας, μονάχα σφοδρούς και παραφόρους έρωτας μπορεί νά έμπνεύση, μά τη φιλία ποτέ!... Πιστέψτε με!... "Ω, άν...

Η κυρία ντ' Ερμιβάλ, ξεκαρδισμένη στα γέλια άπ' τό ένθουσιώδες ύφος του Φερότ, θιάστηκε νά τον διακόψη, λέγοντας σαρκαστικά:

—Όρκο παίρνω, φτωχέ μου Φερότ, ότι ό μόνος σκοπός της σημερινής κι' άπροσδόκητης επισκέψεώς σου είναι, νά με φλερτάρης άγρια και χωρίς πολλές διατυπώσεις!...

—Κυρία μου, σάς βεβαίω ότι θα πάρετε ψεύτικον όρκο, και τό κρίμα θα είναι στο λαιμό σας!... Τό ξερετε ήδη πολυ καλά, ότι από μήνες τώρα έχω αρχίσει τό βασανιστικό — μά και γλυκό μου — φλερτ μαζί σας, κι' όχι από σήμερα όπως λέτε!

—Μπα; έκανε ή Μαρκέλλα, εκπληκτη δήθεν. "Ωστε «φλερτ» όνομαζετε έσεις, εκείνες τις άμοιβαίες κι' άθώες μας έξομολογήσεις περί έρωτος και περί τρυφερών αίσθημάτων;... Τότε, πώς πρέπει νά ονομάσουμε, τις σημερινές παράφορες και περιπαθείς έξάψεις σας;

—Ο Λουσιέν Φερότ, ήταν φαίνεται καταδικασμένος άπ' τη μοίρα του, νά ξεροκαταπίνη διαρκώς, κατά τό άπόγευμα εκείνο. Αυτό λοιπόν έκανε και τώρα, κι' αμήχανα ψιθύρισε:

—Έστω λοιπόν, κυρία... "Ηρθα έδώ, για νά φλερτάρω μαζί σας «άγρια», όπως λέτε!... Δηλαδή, νά σας προσφέρω με είλικρινή συγκίνησι την καρδιά μου, όπως θα τόλεγα εγώ!... Τη δέχεσθε, για νά με κάνετε εύτυχισμένον;

—Μά φίλε μου, πρέπει ν' αντίληφθίτε, ότι δεν είναι καθόλου ρωμαντικό νά μου έξομολογήστε τον έρωτά σας, σχεδόν καταμεσήμερο!... Τέτοιου είδους γλυκά λόγια, για νά συγκινούν, πρέπει νά ψιθυρίζονται στο ποιητικό σκιάφως ενός μυρωμένου δειλινού!

Τό ύφος της ήταν χαριτόβρυτο και τσαχνικό. Πειστωμένος άπ' τη λεπτή ειρωνεία της ό Φερότ, έρριξε κι' αυτός «στά άστεια» δήθεν τό ζήτημα, κι' άπάντησε με ύφος προσποιητού παραπλόνου:

—Πολύ άπαιτητική είστε κυρία μου, καθώς βλέπω... "Ωστόσο, θρήκα κιόλας τό μέσον νά συμμορφωθώ με τις υποδείξεις σας: "Αν τραβήξουμε λίγο τις κουρτίνες, κι' αν χαμηλώσουμε αρκετά τά στόρια του παράθυρου, θα επιτύχουμε εύκολώτατα αυτό τό ποθητό σκιά-

φως... Και τότε θα δημιουργηθή ένα πραγματικώς μυρωμένο δειλινό, μέσα στο άρωματισμένο σαλονάκι σας!

Συγχρόνως είχε σηκωθεί. Και την πλησίαζε σιγά-σιγά, μ' έκφρασι άπερίγραπτης τρυφερότητας στο μελαγχολικό του πρόσωπο...

—Με τό ύφος σας αυτό, με φοβίζετε! ψιθύρισε ή Μαρκέλλα, όχι και τόσο φοβισμένη όμως. Καθήστε στη θέσι σας, εκεί μακριά μου!

—Άμέσως, κυρία μου! άπάντησε ό Φερότ, πλησιάζοντας περισσότερο κοντά της:

—Μά τρελλός είστε, Φερότ; Ξανάπε ή Μαρκέλλα, μ' εκπληξιπροσποιητή.

—Μάλιστα, κυρία μου, κι' άποκλειστικώς για σάς! άπάντησε άτάραχα ό Φερότ, σκυδώντας πειά στα δόχρυσα μαλλιά της.

—Είστε αύθαδης, κύριε!

—Οι τρελλοί είναι κι' αύθαδεις συγχρόνως, κυρία μου!

—Θά σηκωνω τό κουδούνι, Φερότ! άπειλήσε έντονα τώρα ή κυρία Έρμιβάλ, απλώνοντας άστόσο τό χέρι της με αξιοσημείωτη νωχέλεια προς τό ηλεκτρικό κουμπί.

—Εύχαριστως νά τό σημάνετε, κυρία μου, αν — έννοείται — σάς άφήσω! άπάντησε ό Φερότ γοργά.

Και γονατίζοντας μπρος στην καθισμένη νεαρή γυναίκα, της έπιασε άπαλά τά χέρια, τάφερε στα χείλη του με άφθαστη τρυφερότητα, και την κύτταξε κατόπιν βαθειά στα μάτια, σιωπηλός...

Η Μαρκέλλα ντ' Ερμιβάλ, έπαψε σιγά-σιγά νά γελά. Η παιχνιδιάρικη εύθυμία της είχε πειά υποχωρήσει, μπρος στη γλυκειά συγκίνησι πού πλημμύριζε και τη δική της ψυχή επίσης.

Ο Φερότ λαχταρούσε από ήδονική εύτυχία, μέσα του. Μά ήταν αληθινά ένας Δόν-Ζουάν, άξιος έντελώς της φήμης του. Έτσι, δεν θέλησε νά διακινδυνεύση άσύνετα την κατάκτησί του, σπρώχνοντας τά πράγματα με άψυχολογητη χαισιότητα.

Τού έφτανε — προς τό παρόν — τό μεγάλο αυτό κατόρθωμα, νά δαμάση δηλαδή σχεδόν τό άτίθασο και θελκτικό εκείνο άγρίμι, τό όποιο ασφαλώς δεν θα δίσταζε, άλλες φορές κι' αν έπρόκειτο για κανέναν άλλον, νά πραγματοποιήση την άπειλή του. Νά σημάνη δηλαδή στην καμαριέρα της, και νά γελοιοποιήση τον τολμηρό αύθαδη χωρίς πολλές διατυπώσεις!

Έτσι ό Φερότ, έξακολουθητικά γονατιστός — κι' έξακολουθητικά κρατώντας τά αϊθέρια χέρια της Μαρκέλλας, στα δικά του — μουρμούρισε με ύφος παιχνιδιάρικο κι' εύθυμο:

—Είμαι εύτυχής, πού δεν σάς τρώμαξα και τόσο πολυ, κυρία μου!... "Αν έπιμένετε, φυσικά, στο πρώτο μας άθώο φλερτ, τίποτα δεν μάς έμποδίζει νά τό ξαναρχίσουμε πάλι, αύριο-μεάύριο, όταν θα βρεθούμε ξανά ανάμεσα στον κόσμο και στα σαλόνια!... Τότε, θα ξαναβρώ ίσως την πνευματώδη διάθεσί μου, και θα μπορώ ν' άμύνωμαι έναντιον των ειρωνικών πειραγμάτων σας... Σήμερα όμως, τη στιγμή αυτή, τόσο μ' έχετε αληθινά γοητευμένον, ώστε σάστιδα πραγματικά, δεν ξέρω τί νά πω, και δεν ξέρω ακόμα πώς πρέπει νά φερθώ!

—Αυτό τό τελευταίο, είν' ολοφάνερο άπ' την άπρεπή στάσι σας! του είπε ή Μαρκέλλα, με χαμόγελο ειρωνικό. Τό βλέπω κι' εγώ, ότι δεν ξερετε πώς πρέπει νά φερθίτε!... Μά τί σας ήρθε, λοιπόν;... Πώς σάς χτύπησε έτσι άπότομα, αυτός ό κεραυνόβόλος — κι' άμφίβολος — έρωσ σας για μένα;... Τις προάλλες ακόμα, εκεί στην εβδομαδιαία δεξίωσι της Φανέττας, δεν δείχνατε για τόσο πολυ γοητευμένος άπ' την ταπεινή μου ύπαρξι!... Κι' όταν διαλυθήκαμε άργά κατά τη νύχτα, με συνωδεύσατε μόν ως τό άμάξι μου, αλλά ούτε καν άποπειραθήκατε τούλάχιστον, νά μπήτε κι' έσεις μαζί μου μέσα!

—Φοβήθηκα πώς θα μου κλείνατε την πορτιέρα κατάμουτρα, και γι' αυτό δεν τόλμησα να μπώ! δικαιολογήθηκε ο ψεύτης Φερότ.

Και με βόθειά λαχτάρα, τώρα, διάστηκε να προσθέσει:

—Αληθεια, θα με δεχόσαστε άράγε στο άμαξι σας, αν έκανα την τολμηρή προσπάθεια να μπώ;

Τσαχπινικό χαμόγελο φώτισε τὰ χείλη, τής χρυσόμαλλης εκείνης κούκλας. Και με πλαγία ύπεκφυγή, τού είπε:

—Φερότ, μὴν επιμένεις να σου άπαντήσω... Τη στιγμή αυτή, δεν θέλω να προβώ σε τρυφερές εξομολογήσεις!

—Ω, πόσο είμαι εύτυχισμένος, Θεέ μου! ξεφώνισε έξαλλος, ο νέος. Ώστε αληθινά λοιπόν, Μαρκέλλα;... Άληθινά λοιπόν νοιώθει κάτι για μένα, ή καρδιά σας;

—Είνε πολύ άργά πειά, για να τὸ άρνηθώ! μουρμούρισε ή κυρία ντ' Ερμιθάλ, κοκκινίζοντας και χαμηλώνοντας τὰ μάτια.

Ο Φερότ τινάχτηκε όρθός, και σφιχτόκλεισε άπότομα τή μυριόποθητη κουκλίτσα στη λαχταρισμένη άγκαλιά του.

—Φρένιμα, λοιπόν! μουρμούρισε εκείνη, με άδύναμη αντίστασι. Μπορεί ν' άνοιξη ή πόρτα, και να μ'ας δοῦν!

Ο Λουσιέν — είπαμε ήδη, ότι ήταν Δόν-Ζουάν άντάξιος τής φήμης του — μπόρεσε ξανά να συγκρατήσει τὸ γλυκὸ μεθύσι τών αίσθήσεών του. Άφησε λοιπόν ελεύθερη τήν κυρία ντ' Ερμιθάλ, παραλάβαινοντας ώστόσο ν' άκουμπήσει άπαλά τὰ χείλη του στο χλυσόμαλλο κεφάλι της.

Έκείνη, λαχανιασμένη άπ' τή συγκίνησί της, άφησε να περάσουν μερικές στιγμές, όσο να συνέλθῃ κάπως. Ύστερα, σήμανε τὸ κουδούνι, κι' είπε στην καμαριέρα ν' άνάψῃ τὰ φῶτα...

Κι' ή άνταμοιβή της σοφής τακτικής τού Φερότ, δεν άργησε καθόλου να φτάσῃ: Μόλις έφυγε πάλι ή καμαριέρα, ή κυρία ντ' Ερμιθάλ σηκώθηκε όρθή... Χαμήλωσε πρώτα «ρωμαντικά» τὸ φῶς τού πολυελαίου... Πήγε κατόπιν γλυστρώντας άθόρυβα ως τήν πόρτα, και τρόβηξε τὸν σύρτη... Κι' ύστερα, στρέφοντας πάλι πρὸς τὸν σιωπηλὸ και λαχταρισμένον άνείπωτα Φερότ, άνοίξε διάπλατα τήν άγκαλιά της, και με χαμόγελο τρυφερό κι' ένθαρρυντικό, τὸν περιέμενε να πετάξῃ κοντά της!...

—Ω, Θεέ μου! ξεφώνισε ύστερα άπὸ καμμιὰ ὥρα, ή κυρία ντ' Ερμιθάλ. Νύχτωσε πειά, κι' είμαι καλεσμένη στοὺς Γκιντώ, να δειπνήσω μαζί τους άπόψε!

—Θέλεις να σε βοηθήσω, μικρούλα μου Μαρκέλλα, να ντυθῇς πιὸ γρήγορα! πρότεινε κατεργάρικα, ὁ Φερότ.

—Εύχαριστῶ, να μου λείπῃ καλύτερα ή βοήθειά σου!... Έχω τήν καμαριέρα μου, γι' αὐτή τή δουλειά!

—Δηλαδή, και με άλλα λόγια, με διώχνεις;

—Θ' άμυκανες τή μεγαλύτερη χάρι, αν μ' άποχαιρετούσες παρεθύς!... Κοντεύει έφτά ή ὥρα πειά, κι' οί Γκιντώ θα με περιμένουν!

—Ξέρεις, άγαπημένη μου, ότι σε βρίσκω — όσο περνάει ή ὥρα πιὸ θελκτική;

Ή κυρία ντ' Ερμιθάλ τούδωσε ένα φιλι στὰ μαλλιά, και μουρμούρισε:

—Η εύτυχία με κάνει έτσι, καλέ μου!... Μά...

Και παίρνοντας ύφος προσποιητὰ άυστηρό, πρόσθεσε:

—Μά άκόμα έδῶ είσαι;... Θα μ' άφήσης επιτέλους, να ντυθῶ;..

Πέντε λεπτά της ὥρας άρνότερα, ὁ Φερότ — άνάλαφος και πεταχτὸς άπὸ εύτυχία — βγήκε άπ' τὸ μέγαρο της κυρίας ντ' Ερμιθάλ, και τρόβηξε για τή Λέσχη του. Μπρὸς στὰ μάτια του παιχνιδίζαν

σκηνές τρυφερότητος και περιπαθείας, μὰ τὸ μυαλό του ήταν άκόμη κάπως συννεφιασμένο, εκεί σε μιὰ μικρούλα γωνιά τού κρανίου του.

—Είμαι εύτυχής! μουρμούριζε. Και τώρα, άδιαφορῶ για τή στάσι τής Φανέττας, πὸ θέλησε ή άπιστη να μου κρύψῃ τὰ μυστικά της!... Άν έχῃ εκείνη τὰ μυστικά της τώρα, έχω κι' έγώ έπίσης τὰ δικά μου, πειά!

Κι' όμως... δὲν δειπνήσε με δση όρεξι περιμενε!

Δὲν τούκανε καρδιά κατόπιν, να πάῃ σε κανένα θέατρο. Γύρισε ναρίς-ναρίς στο σπίτι του, κατευθείαν άπ' τή Λέσχη. Ξάπλωσε ναρίς έπίσης, για να κοιμηθῇ. Ώστόσο, άνεξηγήτα, πέραςε μιὰ νύχτα άύπνη, με τὸ μυαλό του διαρκῶς προσηλωμένο στη Φανέττα Άρτεμάρ και στο ραντεβού της με τὸν Μπερεβάζ...

Και τὸ πρωί πὸν σηκώθηκε άπ' τὸ κρεβάτι του, άύπνος και κακοδιάθετος, μουρμούρισε θυμωμένος με τὸν έαυτὸ του:

—Διαβόλε, τρελλάθηκα λοιπόν;... Ένῶ είμαι τόσο εύτυχής άπὸ χθές τὸ δειλινο, ένῶ ή γλυκειά μου Μαρκέλλα μου άνήκει όριστικά πειά, ώστόσο άπ' τὸ μυαλό μου δὲν έννοεϊ να φύγῃ ή Φανέττα!... Τί να συμβαίνει, άράγε;... Μήπως είμαι, στην πραγματικότητα, ένας τόσο ήλιθιος και ταπεινός, ώστε ναχω έρωτευθῇ στὰ σωστά τήν παντρεμένη παιδική μου φίλη;... Αὐτὸ δά μούλεγε, Θεέ μου!

III

ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ «ΟΠΕΡΑΣ»

Η ΤΑΝ Τρίτη, εκείνη τήν ήμέρα, και στο έπιβλητικό θέατρο της «Όπερας» παιζόταν πανηγυρικά τὸ μελόδραμα «Ο Άρχισιδηουργός».

Τὰ θεωρεία κι' ή πλατεία ήσαν άσφικτικά γεμάτα, άπὸ κόσμο έκλεκτό. Τὰ φράκα τών κυρίων, κι' ή έξωμες τουαλέττες και τὰ κοσμήματα τού ὠραίου φύλου, άστραφταν μέσα στο καταφύτιστο έκείνο περιβάλλον.

Μιὰ πολυπληθής συντροφιά βρισκόταν στο ιδιαίτερο θεωρείο τού ζεύγους Άρτεμάρ. Πλάϊ στη Φανέττα καθόταν ή κυρία ντ' Μπιχεκού, ὠραιότατη, ή όποια έσκυβε διαοκῶς έξω άπ' τὸ θεωρείο κι' άλλαζε κουφά και τρυφερά χαμόγελα, με τὸν καθισμένον κάτω στην πλατεία ζωνοράφο Πελλεγκρέν.

Όρθιος κοντά στη Φανέττα ὁ Μπερεβάζ, κάτι της έλεγε σκυμμένος στο αὐτί της, κι' εκείνη χαμόγελοῦσε με θλέμμα ρεμβαστικό...

Ο σύζυγός της, κουρασμένος άπ' τις όλοήμερες σπουδαίες άσολίες του, καθόταν στο βάθος τού θεωρείου μισοκοιμισμένος κι' άπολαμβάνοντας τή νανουριστική μουσική τού ξονου. Πλάϊ του καθισμένος ὁ Φερότ, τού μιλούσε πότε-πότε άπορημένα. Ώστόσο, τὸ θλέμμα του ήταν κασφωμένο διαοκῶς, με ζηλότυπη και κρυφή λύσσα, στη Φανέττα και στὸν Μπερεβάζ.

—Τί να της μουσιουσιζῇ άράγε, αὐτὸς ὁ άνοστος μουσικοσυνθέτης, για να τὸν ναμινελάῃ εκείνη έτσι παθητικά; Έλεγε διαοκῶς μέσα του, ὁ Φερότ. Άπόψε πὸν έκανα στοὺς Άρτεμάρ, της έκανα ένα σωρὸ άπαιτημοῦς, σκετικῶς με τὸν συννούς μου πεισιπάτοῦς στο μαλκίτο τού Λούβρου!... Μὰ αὐτὴ ή παιμπόνηση, έκανε πὸς δὲν καταλάβαινε καθόλου τί της έλενα!...

Έφάνη μιὰ πικρία στὸν κοιμισμένο σκεδὸν τώρα — πλάϊ του — Άρτεμάρ. Και τὸν έρεε ή άρεε, να σηκωθῇ και να πλησιάσῃ κι' αὐτὸς τὴ Φανέττα. Μὰ δὲν κοινώθηκε πάλι άπ' τή θέσι του, άπὸ κάκωια κι' άπὸ πείσιμα έναντίον της.

Κι' εξακολουθούσε να μουρμουρίζη μέσα του:

—Μά πώς του ήρθε, αútουνού του άνοστου Μπρεβάζ, να έρωτευ-
την κυρία Άρτεμάρ!... Ναι, έστω, να θρῆ επιτέλους έναν έρα-
στή η Φανέττα, άφού τώρα τελευταία ο άνδρας της είνε πνιγμένος
μέ τα έργαστάσια του και με τις δουλειές του, παραμελώντας την
έτσι άδικα κι' ασύνετα!... Μά να θρῆ τον Μπρεβάζ για έραστή της,
αυτό πάει πολύ, διάβολε!... Είνε τόσο ώμορφη και θελκτική και
κομψή, αυτή, και τόσο άνοστος εκείνος!

Καθόταν σ' αναμμένα κάρβουνα, ο Φερότ. Αútα τα διαρκή μουρ-
μουρητά του, αντί να τον καθησυχάζουν, τον έκνεύριζαν περισσότε-
ρο. Είχε ξεχάσει κιόλας τὸ τρυφερό ειδύλλιο του με τη χαριτωμένη
και λατρευτή του Μαρκέλλα ντ' Ερμιόβλ, κι' ο πειρασμός τον έ-
σπρωχνε άκατανίκητα πρὸς τη Φανέττα Άρτεμάρ.

Άπ' τη στιγμή που αντίκρυσε τὸ ένοχο ραντεβού της Φανέττας
και του Μπρεβάζ, η παιδική του φίλη έπαψε να είνε στὰ μάτια του
η άγνή εκείνη ύπαρξις της άλλοτε. Έπαψε πειά να είναι η άνυστε-
ρόβουλη φίλη του, την όποία θεωρούσε σαν αδελφούλα, και στην ό-
ποία έκμυστηρευόταν όλα τα μυστικά του.

Ήταν στὰ μάτια του, τώρα, μιὰ Φανέττα - γυναίκα, έλκυστική,
ποθητή, μιὰ ύπαρξις που ξετρέλλαινε τὸ μυαλό του με τὸ λυγερό
κορμί της και με τὰ κόκκινα, ύγρα χείλη της. Και του έρχόταν, του
εξαλλου πειά Φερότ, ν' άρπάξη τον εξακολουθητικά σκυμμένον κον-
τά της ντέ Μπρεβάζ, και να τον πετάξη έξω άπ' τὸ θεωρείο με μα-
νία.

Μά ίδού, τελείωσε η πρώτη πράξις του έργου, έπесе η σύλαιο,α,
κι' άναψαν όλα τα φώτα πάλι. Κίνησις παρατηρήθηκε άμέσως, σ' ο-
λόκληρο τὸ θέατρο. Ο ντέ Μπρεβάζ σήκωσε τὸ κορμί του πειά, άχτι-
νοβόλος κι' ικανοποιημένος. Ο Άρτεμάρ εύννησε άπ' τὸ «λαγοκοί-
μισμός» του, πλησίασε τον Μπρεβάζ, κι' άρχισε να του λή μερικές
άόριστες έντυπώσεις του άπ' τὸ έργο. Ο Πελλεγκρέν άνέθηκε με
λαχτάρα στο θεωρείο των Άρτεμάρ, κόλλησε πλάι στην κυρία ντέ
Μπιχεκούρ, κι' άρχισε να της μιλά τρυφερά και μυστικά, θέλοντας
να χαρή κοντά της τα λίγα αútα λεπτά του διαλείμματος.

Κι' ο Φερότ, άνίκανος να συγκρατηθῆ περισσότερο, έγνεψε έπι-
ταχτικά στη Φανέττα να ρθῆ κοντά του, και την άνάγκασε να κα-
θήσῃ πλάι του στον καναπέ, εκεί που καθόταν πρὶν ο σύζυγός της...

—Τι άνόητος που είνε ο Μπρεβάζ! της είνε τότε, έτσι άπότομα,
και με άγριον σαρκασμό στη φωνή του. Άσφαλώς θα κατακρίνη τη
μουσική του «Άρχισιδηουργού», καθώς μιλάει τώρα με τον άνδρα
σου!... Κι' όμως, καλύτερα θάκανε, αν διώρθωνε λιγάκι την ήλι-
θία μουσική της «Μουσμέ», που άσφαλώς θα είνε τὸ πιὸ ήλιθιο άπ'
τά έργα του!... «Ω, θα του τὸ πῶ αútὸ ὀρθά-κοφτά!

—Τι σοῦ φταίει ο καυμένος ο Μπρεβάζ, για να του πῆς αútὰ τα
δυσάρεστα, αútὰ τα «ὀρθά-κοφτά» λόγια σου; Έκανε η Φανέττα, εὔ-
γενικά. Γιατί τον άπεχθάνεσαι, έτσι άδικαιολόγητα;

—Μά κι' εσύ, τότε, άδικαιολόγητα τον άγαπάς! Ξανάπε με ὀ-
μότητα, ο Φερότ. Γιατί άσφαλώς δεν θάξιζε την άγάπη σου, αν σε
πληροφορούσαν καλύτερα για την άξία του και για τα χαρίσματά
του!

—Μά τί είνε αútὰ που λές άπόψε, Λουσιέν; Έκανε με δυσφορία,
η Φανέττα. Τί γκρίνιες και νεῦρα σ' έπιασαν, έτσι δίχως λόγο;...
Δεν μου λές καλύτερα, κάτι άλλο πιὸ εὔχριστο;... Δεν μου δίνεις
τη γνώμη σου, για την άποψινή μου τουαλέττα;... Δεν μου έκμυ-
στηρεύεσαι καλύτερα, πῶς πέρασες την ήμέρα σου, άδιόρθωτο τρελ-
λόπαιδο;

—Ά, μονάχα αútὸ δεν θα γίνῃ πειά, στὸ μέλλον! είνε μ' έχθρι-
κό σχεδόν τόνο, ο Φερότ. Θα πάψω πειά να εἶμαι εἰλικρινῆς άπέναν-

τί σου, ὅπως έπαφες κι' εσύ... Στο εξῆς, θάχουμε για τον εαυτό
μας ο καθένας μας, τα μυστικά του!

Η Φανέττα τον κύτταξε με έκπληξι, και με ὀρθάνοιχτα μάτια.
Γὰ λόγια του, της ἦσαν άκατανόητα. Και τὸ εχθρικό, ...
του ὕφος, φαινόταν να της προξενῇ στενοχωρία και πόνο.

—Μά τι έπαθες, Λουσιέν; ψιθύρισε με πονεμένη δυσφορία. Τι έ-
χεις άραγε, εναντίον μου;... Πρώτη φορά σ' ακουω, να μου μιλάς
με τέτοιο ὕφος!... Καί...

—Ίατι κι' εγὼ για πρώτη φορά τώρα, άρχισα ν' άμφιβάλλω για
την εἰλικρινεία σου ως φίλης μου κι' ως γυναικάς! διεκοψε ὀλοσσυ-
ρος, ο Φερότ.

—Κι' η άφορμή; μουρμούρισε έκθαμβῇ πειά, η Φανέττα.

—Αναζήτησε την στα βάθη της συνειδήσεώς σου! άπάντησε έ-
κείνος αίνιγματικά.

Η Φανέττα τον κύτταξε στὰ μάτια, σκεπτική κι' άπορώντας. Κι'
υστερα ξαφνικά, σαν να μάντεψε την αίτία της δυσαρρεσκείας του,
είνε με χαμόγελο ὕπλό:

—Άχ, κατάλαβα φτωχέ μου Φερότ!... Θα ζηλοτύπησες άσφα-
λώς εναντίον του καυμένου του Μπρεβάζ, έπειδῇ καθόταν προηγou-
μένως κοντά μου διαρκώς, κατά την έκτέλεσι της πρώτης πράξεώς
του έργου!... Μά πειά καυμένη Φερότ, να ζηλοτυπῆς τώρα εναντίον
του Μπρεβάζ;

—Αγαπητή μου Φανέττα, δεν ξέρεις τί λές μα την αλήθεια! Έ-
κανε σκυθρωπός, ο Φερότ. Για να ζηλοτυπῶ εναντίον ενός όποιουδή-
ποτε, πρέπει πρώτα-πρώτα να εἶμαι έρωτευμένος μαζί σου!... «Ω-
στε ἠσυχασε, γι' αútὸ... Μπορείς κάλλιστα να έκτίθεις δεξιὰ κι'
άριστερά με τον Μπρεβάζ, η μ' έναν όποιονδήποτε άλλον, χωρίς να
μου κατοφανῇ καθόλου!

—Νά «έκτιθεμαι»;... Μά πρόσεξε πῶς μιλάς!... Τί θα πῇ αὐ-
τὸ τὸ «να έκτιθεμαι δεξιὰ κι' άριστερά»;

—Θά πῇ, αútὸ που θα πῇ! Έκανε βίαια ο Φερότ. Άλλά σοῦ εἶπα,
ὅτι αútὰ δεν μ' ένδιαφέρουν έμένα... Σε κατηγορῶ μονάχα, έπειδῇ
θέλησες να μου κρυφτῆς!... Ναι, έπειδῇ θέλησες να τὸ κρατήσης
κρυφὸ άπὸ μένα!... Ναι, και...

—Ω Θεέ μου! τον διέκοψε με γλυκὸ χαμόγελο, και σαν φωτι-
σμένη άπὸ ξαφνική έμπνευσι, η Φανέττα. Τώρα καταλαβαίνω καλά
τη στάσι σου, καυμένη μου Φερότ!... Κάποιος θα σοῦ εἶπε, φαίνε-
ται, ὅτι μ' εἶδε στο μουσεῖο του Λουβρου μόνη μου με τον Μπρε-
βάζ!

—Ά, τὸ ὁμολογεῖς λοιπόν! Ξεφάνισε πνιχτά ο Φερότ, άγριε-
μένος.

—Γιατί ὄχι; Έκανε με ὕφος φυσικωτάτης άφέλειας, η Φανέττα.

Ο Λουσιέν την κύτταξε κατάματα και ὀλοσσυρά. Κι' εἶπε:

—Δεν περνῶν σε μένα, αútές η προσποιητές άφέλειες κι' αθωό-
τητες, Φανέττα!... Κανένας δεν μου εἶπε, ὅτι ἦσουν στο Λουβρο μαζί
με αútὸ τὸ ζῶν!... Εγὼ, με τα ἴδια μου τα μάτια, σὰς εἶδα εκεί
πέρα!... Κι' άσφαλώς, βέβαια, δεν πήγατε εκεί οι δυο σας για να
μου καμαρώσετε τη «Τζιοκόντα»!

—Τί θέλεις να πῆς; ψιθύρισε άγριεμένη κι' η Φανέττα, τώρα.

—Θέλω να πῶ, ὅτι οὔτε καν θα πρόσεξες αν ὑπάρχουν στο Λου-
βρο έργα ζωγραφικῆς στοῦς τοίχους κρεμασμένα!... Τόσο πολὺ ἦ-
σουν άπορροφημένη, στις άνόητες τρυφερότητες που σοῦ σιγοψιθύρι-
ζε ο Μπρεβάζ!

—Ξέρεις καλά, κι' εσύ, κι' ὅλος ο κόσμος πειά, ὅτι ο Μπρεβάζ
πάντα με φλερτάρει, κάθε φορά που θα με δῇ!

—Κι' έπειδῇ σοῦ είνε έξαιρετικά εὔχριστο αútὸ, Φανέττα, τον
παίρνεις κι' εσύ και πᾶτε μαζί ὀλοκλήρους περιπάτους, για να τον

έκους με περισσότερη άνεσι, ασφαλώς!... "Ω, πόσο φαινόσουν ετυχισμένη!... Λαμποκοπούσες!

—Δεν έκανα τίποτα τὸ ένοχο, Λουσιέν... "Εναν περίπατο στὸ Λουβρό εἶχαμε κάνει, καὶ μπρὸς στὰ μάτια ὅλου τοῦ κόσμου... "Ενῶ τὰ ένοχα αἰσθήματα, ἀποζητοῦν πρῶτα-πρῶτα τὴν μοναξιά!

Κι' ἐνῶ τὰ δάχτυλά της συσπαζόντουσαν τώρα μὲ νευρικότητα, πρόσθεσε κίτρινη ἀπ' τὸν συγκρατημένο θυμὸ της:

—Σίγουρα, Λουσιέν, θάχης πάθει τώρα τελευταία ἀπὸ παροξυσμούς τρέλλας... "Αν ἤξερα, ὅτι εἶσαι στὰ λογικά σου, κι' ὅτι ὅσα λές, τὰ λές μὲ τὴν καρδιά σου, ἐξάπαντος θὰ καλοῦσα τὸν ἄνδρα μου νὰ σοῦ ἀπαντήσῃ αὐτός, ἀντὶ γιὰ μένα!... Σὲ θεθαίω, Λουσιέν!

—Τί ἐπιτήδεια πού εἶσαι, Φανέττα! ἔκανε σαρκαστικά, ἐκεῖνος. Σοῦ εἶνε πιὸ εὐκολο, ἀσφαλώς, νὰ μοῦ ἀποδώσῃς τρέλλα καὶ παροξυσμό, παρὰ νὰ ῥῆς ἐπιχειρήματα πειστικά γιὰ τὴν ἀθωότητά σου!

—Πῶς; ψιθύρισε ἐκείνη, ἐκθαμβή. Νὰ δικαιολογηθῶ ζητᾶς, γιὰ κάτι πού δὲν ἔκανα;

—Οὔτε τίς ζητᾶς, οὔτε τίς θέλω τίς δικαιολογίες σου, Φανέττα!... Εἶσαι ἐλεύθερη νὰ κάνῃς ὅ,τι θέλεις!... Οὔτε καὶ σκοτίζομαι, ἂν ἀπατᾷς ἢ ὄχι τὸν "Αρτεμάρ!

Καὶ πιὸ νευριασμένος τώρα, μουρμούρισε πνιχτά:

—Γιὰ τίποτα δὲν σκοτίζομαι, σὲ θεθαίω!... Μπορεῖς νὰ λατρεύῃς ὅλους τοὺς Μπρεβάζ τοῦ κόσμου, καὶ ν' ἀπατᾷς ὅλους τοὺς "Αρτεμάρ τῆς οἰκουμένης, ἂν αὐτὸ σοῦ ἀρέσῃ... Δὲν ἔχω ἀλλωστε, κανένα δικαίωμα νὰ σ' ἐμποδίσω!... "Αλλὰ αὐτὸ πού δὲν μπορῶ νὰ χωνέψω, εἶνε ὅτι προσπάθησες νὰ μοῦ κρυφτῇς... Θάπρεπε νὰ μοῦ τὰ ἐκμυστηρευτῇς ὅλα, ὅπως κάναμε ἀμοιβαίως πρὶν!

"Η Φανέττα, παρ' ὅλον τὸν ἐκνευρισμὸ της, δὲν μπόρεσε νὰ κρατηθῇ. Καὶ ξεκαρδισμένη πεία στὰ γέλια, εἶπε σιγαλά:

—Αὐτὸ τὸ τελευταῖο δὲν τὸ περίμενα ποτέ μου, μὰ τὴν ἀλήθεια!... Χαχαχά!... Θάπρεπε, λέει, νὰ τὸν προειδοποιῶ γιὰ τὰ κρυφὰ μου ραντεβού!... Χαχαχά!

Κι' ἔκανε νὰ σηκωθῇ, ἐξακολουθητικά γελώντας. Μὰ ὁ Λουσιέν κίτρινος ἀπ' τὴν συγκρατημένη λύσσα του, τὴν ἄρπαξε κρυφὰ ἀπ' τὸ μπράτσο καὶ ψιθύρισε:

—Φεύγεις;... Δὲν σὲ συμφέρουν, φαίνεται, αὐτὰ πού σοῦ λέω!

—"Ισα-ἴσα, τὰ θρίσκω διασκεδαστικώτατα! ἔκανε μὲ εἰρωνικὸ χαμόγελο, ἡ Φανέττα. Μὰ ὅτάνουν καὶ μένε, γιὰ ἀπόψε!... "Αφῆσε καὶ γιὰ αὐριο μερικά... Μπορεῖ νὰ εἶμαι αὐριο, μελαγχολική... "Αρκετὰ γέλασα ἀπόψε, ἄλλωστε!

—Αὐτὰ πού λές ὁμως, δὲν ἀποτελοῦν ἀπάντησι στὶς ἐναντίον σου κατηγορίες μου!

—Μὰ τί θέλεις ν' ἀπαντήσω, φτωχέ μου Λουσιέν;... "Εσὺ δὲν εἶσαι στὰ καλά σου ἀπόψε, ἀσφαλώς!... Μόλις σοῦ περάσῃ ὁ παροξυσμός, μόλις λογικευθῇς, ἔλα νὰ τὰ ξαναποῦμε... "Ὡς τότε ὁμως, δὲν θὰ ξανακούσῃς πειὰ λέξι ἀπ' τὸ στόμα μου... "Ωρεβουάρ λοιπόν, καὶ περαστικά σου!

Εἶχε σηκωθῇ ὁμοῦ ἐν τῷ μεταξύ, κι' ἔκανε λίγα βήματα πρὸς τὸν σύζυγό της, ὁ ὁποῖος ἐξακολουθοῦσε νὰ συζητῇ μὲ τὸν Μπρεβάζ. Βλέποντάς τὴν λοιπόν ὁ "Αρτεμάρ νὰ πλησιάζῃ, κύτταξε τὸ ρολόγι του καὶ τῆς εἶπε:

—Τὸ διάλειμμα τελειώνει, ἀγαπητή μου, μὰ ἐγὼ πρέπει νὰ φύγω... Αὐριο κατὰ τὰ ξημερώματα πρέπει νὰ ταξιδέψω γιὰ τὸ Μαῖν, γιὰτὶ τὸ ἐκεῖ ἐργοστάσιο ἔχει ἀνάγκη μιᾶς προσωπικῆς ἐπιβλέψεώς μου... "Εσὺ κάθησε νὰ δῇς ὁλόκληρο τὸ ἔργο, κι' ὁ Λουσιέν θάχῃ τὴν καλωσύνη ὕστερα νὰ σὲ συνοδέψῃ ὡς τὸ σπίτι!

—Λυποῦμαι ἀγαπητέ μου "Αρτεμάρ, ἀλλὰ πρέπει κι' ἐγὼ νὰ φύ-

γω ἐπειγόντως, ὕστερα ἀπὸ κανένα τέταρτο τῆς ὥρας! πετάχτηκε κι' εἶπε ὁ Φερότ, μὲ κρυφὸ πείσμα.

"Η Φανέττα τούρριξε λοξὸ βλέμμα εἰρωνείας, καὶ στρέφοντας παρευθὺς πρὸς τὸν Μπρεβάζ, εἶπε:

—"Ελπίξω νὰ καθήσετε τοῦλάχιστον ἑσεῖς, ὡς τὸ τέλος τῆς παραστασεως!

—Ὡα εἰμαι εὐτυχῆς, κυρία μου, νὰ σᾶς συνοδέψω ἐγὼ ὡς τὸ σπίτι κατόπιν! ἀπάντησε ὁ Μπρεβάζ, μὲ πρόσχαρη κι' ἀόρη υπόκλισι.

"Ο "Αρτεμάρ εὐχαρίστησε τὸν Μπρεβάζ μὲ χειραψία, καληνύχτισε τοὺς ἄλλους, κι' ἐφυγε. Τὰ φῶτα ἐσβύσαν, κι' ἡ παράστασις ζανάρχησε. Ὁ Πελλεγκρέν, φιλώντας τὸ χέρι τῆς κυρίας ντὲ Μπιχεκούρ — μὲ τὴν ὁποία δὲν εἶχε πάψει ἐν τῷ μεταξύ νὰ φλυαρῇ τρυφερά — σηκώθηκε γιὰ νὰ κατεβῇ στὴ θέσι του, στὴν πλατεῖα. Κι' ὁ Φερότ, προκλητικὸς καὶ βουβός, γλύστρησε σβέλτα κοντὰ στὴν Φανέττα "Αρτεμάρ, καὶ κάθησε πλάι της, στὴ θέσι πού εἶχε πρὶν ὁ Μπρεβάζ, ρίχνοντάς του συγχρόνως βλέμματα συνωφρωμένα καὶ περιφρονητικά.

"Ο Μπρεβάζ, μὴ μπορῶντας νὰ καταλάβῃ τὴν ἀφορμὴ τῆς προκλητικῆς στάσεως τοῦ Φερότ, κι' ἀποφεύγοντας τὰ ἐπεισόδια ἐξ αἰτίας τοῦ ντροπαλοῦ χαρακτήρος του, ἀποσύρθηκε μ' ἐγκαρτέρησι πίσω στὸν καναπέ — ἐκεῖ στὸ βάθος τοῦ θεωρείου — καὶ κάθησε μελαγχολικός.

"Η Φανέττα, νοιώθοντας τώρα πλάι της τὸν Φερότ, ἐξαγριωμένον ἀκόμη, φοβήθηκε πιθανὲς τρέλλες ἐκ μέρους του. Γιὰ νὰ τίς προλάβῃ, παρακάλεσε τὸν Πελλεγκρέν νὰ μὴ φύγῃ ἀπ' τὸ θεωρεῖο της, πράγμα τὸ ὁποῖο δέχτηκε ἐκεῖνος μὲ ζωηρὲς ἐκδηλώσεις χαρᾶς, καθίζοντας πάλι πλάι στὴν ἀγαπημένη του κυρία ντὲ Μπιχεκούρ.

"Εταί, ἡ πράξι αὐτῇ τοῦ ἔργου φάνηκε ἀτελείωτη κι' ἀνιάρη γιὰ τὴ Φανέττα, γιὰ τὸν Φερότ, καὶ γιὰ τὸν Μπρεβάζ, καὶ σύντομη κι' εὐχαριστὴ γιὰ τὸν Πελλεγκρέν καὶ γιὰ τὴν ἀγαπημένη του.

Κι' ἐνῶ ἐπεφτε ἡ αὐλαία πειὰ, κι' ἐνῶ τὸ θέατρο ἄδειαζε σιγαλά ἀπ' τὸ πλήθος, ὁ σιωπηλὸς ὡς τότε Φερότ ψιθύρισε πνιχτά στὴν κυρία "Αρτεμάρ:

—Φανέττα, ἔχω κάτι νὰ σοῦ πῶ!

—Εγὼ ὁμως, δὲν ἔχω τίποτα! τοῦ ἀπάντησε ἐκείνη ἀπότομα, καὶ κυττάζοντάς τον μὲ ψυχρότητα. Δόσε μου μονάχα, σὲ παρακαλῶ, τὴ γούνα μου!

"Ο Φερότ τὴ βοήθησε νὰ φορέσῃ τὴ γούνα της, κι' ὕστερα ἀποτραβήχτηκε χλωμὸς ἀπ' τὴν κρυφή του λύσσα. Καληνυχτίστηκαν κατόπιν ὅλοι τους, μὲ τὴ συνηθισμένη ἐγκαρδιότητα, καὶ βγήκαν ἀπ' τὸ θεωρεῖο.

Τυλιγμένη στὸ ἐπανωφόρι της ἡ Φανέττα, καὶ στηριγμένη στὸ μπράτσο τοῦ εὐτυχοῦς Μπρεβάζ, κατέβηκε τὴ σκάλα, βγήκαν στὸ πεζοδρόμιο, καὶ στάθηκαν ἐκθαμβοὶ μπρὸς τὸ πολυτελὲς αὐτοκίνητό τους: "Ορβιος κοντὰ στὴν πορτιέρα ὁ Φερότ — ἀγνωστο πῶς προλαβαίνοντας νὰ φτάσῃ, πρῶτος αὐτός, ἐκεῖ — βοήθησε μὲ ὕψος κυριαρχικὸ τὴ Φανέττα νὰ μῇ, μῇκε κι' αὐτὸς κατόπιν ἀμέσως, καὶ κλείνοντας τὴν πορτιέρα κατὰμουτρα στὸν μαρμαρωμένον Μπρεβάζ, ἔδωκε διαταγὴ στὸν σωφὲρ νὰ ξεκινήσῃ!!

—Μὰ τί εἶνε αὐτά, ἐπιτέλους; ξεφώνισε ἐξαλλῇ πειὰ ἡ Φανέττα, μόλις κατάρθωσε νὰ συνέλθῃ ἀπ' τὸ μούδιασμα τῆς ἐκπλήξεώς της. Ἴί εἶνε αὐτὰ τὰ καμώματα, Λουσιέν;... Μὲ μεταχειρίζεσαι, σὰν νὰ ἤμουν ἐρωμένη σου!... Μὰ εἶσαι στὰ καλά σου, λοιπόν;... "Αν δὲν φοβόμουν τὸ σκάνδαλο, τὴν ὥρα πού μῇκες μαζί μου στὸ αὐτοκίνητό μου, θὰ παρακαλοῦσα τὸν Μπρεβάζ νὰ μὲ ἀπαλλάξῃ ἀπ' τίς τρέλλες σου!

—Θά τὸν ἀφήνα στὸν τόπο, καὶ μονάχα ἀν τολμοῦσε νὰ μοῦ ἀγριομιλήσῃ! οὐρλιάσε πνιχτὰ ὁ Φερότ.

—Θεέ μου, τί νὰ σκέπτεται ἀράγε τώρα, εἰς ἑαυτοῦ καὶ τῶν δυὸ μας!

—Ἀδιαφορῶ τελείως! ξανάπε ὁ Φερότ.

—Δὲν ἀδιαφορῶ ὅμως ἐγώ! μουρμούρισε ἡ Φανέττα, μὲ ἀπογνωσι. Καὶ σὺ παρακαλῶ νὰ ξέρῃς στὸ ἐξῆς, ὅτι ἀπὸ ἀπόψε καὶ στὸ μέλλον ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ μου θὰ εἶνε γιὰ πάντα κλειστὴ γιὰ σένα!

—Σύμφωνος! ἔκανε σαρκαστικά, ὁ Φερότ. Τὸ ξέρω ὅτι θὰ σ' ἐνοχλῇ ἡ παρουσία μου, στὸ μέλλον... Καὶ γι' αὐτό, φροντίζεις ἀπὸ ἀπόψε νὰ μὲ ξεφορτωθῇς ὀριστικά!... Προβλέποντας λοιπὸν κι' ἐγὼ τίς διαθέσεις σου αὐτές, θέλησα νὰ σὰς ἀφήσω καὶ τῶν δυὸ σας ἕνα ὠραῖο «σουβενίρ», κλείνοντας τὴν πορτίερα κατὰμουτρα σ' ἐκεῖνον, καὶ συνοδεύοντας ἐσένα ὡς τὸ σπίτι σου!

—Ἡ τρελλὸς ἡ μεθυσμένος θὰ εἶσαι σίγουρα, ἀπόψε! ψιθύρισε ἡ Φανέττα, κάνοντας τὸ σταυρὸ της. Ποτέ δὲν θὰ τολμοῦσε νὰ φερθῇ ἢ νὰ μιλήσῃ ἔτσι, ὁ καυμένος ὁ Μπρεβάζ!

Ξετρελλαμένος πειὰ ἀπ' τὴν ζηλοτυπία τοῦ ὁ Φερότ, συγκλονίστηκε ἀκούγοντας ξανά τὸ νοῦμα τοῦ μουσικοσυνθέτου. Καὶ ρίχνοντας ἐντελὸς μακρυὰ τοῦ κάθε ἐπιφύλαξι, εἶπε ὡμά στὴν ταραγμένη νεαρὴ γυναῖκα:

—«Ἀγαπημένον» νὰ λὲς στὸ ἐξῆς τὸν Μπρεβάζ, κι' ὄχι «καυμένοι», μὴ πού εἶνε ἐραστὴς σου!

—ὦ, Θεέ μου! τραύλισε ἡ Φανέττα, ἔτοιμη νὰ λιποθυμήσῃ ἀπ' τὴν ὀδυνηρὴ κατὰπληξί της.

Ἀκολούθησαν λίγες στιγμὲς θαθεῖας σιωπῆς, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὁποίας ἀκούγονταν μονάχα τὸ πνιχτὸ κύλισμα τοῦ αὐτοκινήτου στὴν νοτισμένη ἀσφαλτο τοῦ δρόμου.

—«Βγῆγα ἀσφαλῶς ἀπ' τὰ ὅρια μου!» μουρμούριζε μέσα τοῦ τώρα ὁ Φερότ, μετανοιῶνοντας γιὰ τὴν ὁμολογία τῶν φράσεών του καὶ τῶν ἐνεργειῶν του.

—Θεέ μου, τί ἔπαθε λοιπὸν ὁ Φερότ; μουρμούριζε ἐπίσης μέσα της κι' ἡ Φανέττα, κατὰγλωμη καὶ συνταραγμένη. Τί θύελλα ἀνεξήγητη φωλιάζει μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ τόσο εὐγενικοῦ ὡς τώρα φίλου μου, γιὰ νὰ ἐκτροχιάζεται ἐπὶ ἀπίστευτα καὶ θάναυα;... Αὐτὴ ἡ λύσσα τοῦ ἐναντίον τοῦ Μπρεβάζ, μονάχα ἀπὸ ξέσπασμα ζηλοτυπίας μπορεῖ νὰ προέρχεται!... Ὡστε;... Ὡστε ζηλοτυπεῖ λοιπὸν, ὁ Λουσιέν;... Ὡστε αὐτὲς ἡ ἀγριεὲς παραφορὲς τοῦ παιδικοῦ κι' ἐμπίστου φίλου μου, ἀπὸ ἐρωτικὴν ζηλοτυπία προέρχονται λοιπὸν;...

—Ὡστε εἶνε λοιπὸν ἐρωτευμένος μαζί μου, ὁ Λουσιέν;... Μὰ εἶνε δυνατόν, Θεέ μου;... Κι' ἀπὸ πότε ἀράγε ἔχει ἀρχίσει νὰ μ' ἀγαπᾷ, ἔτσι κρυφὰ καὶ διακριτικά, χωρὶς ἐγὼ νὰ τὸχῶ νοιώσει;

Ἦταν ἕνα αἰνιγματὴς, τὸ ὁποῖο κέντριζε τώρα — ἡδονικὸ σὰν πείρασμός — τὴν γυναικεῖα περιέργεια τῆς Φανέττας, παρ' ὅλο πού τὴν τρώμαζε συγχρόνως. Ἡ ξαφνικὴ ἀποκάλυψις τοῦ ἐρωτός, τοῦ παιδικοῦ της ὡς τότε φίλου, τὴν μούδιαζε ἀπὸ ἀπροσδόκητη κατὰπληξι, ἀλλὰ κεντοῦσε καὶ τὸ ἐνδιαφέρον της σὲ ἀπίστευτο σημεῖο.

Δὲν ἀγαποῦσε φυσικά — μὲ ἔρωτα — τὸν Λουσιέν, ἐκείνη. Στὰ μάτια της καὶ στὴν καρδιά της, ἐπὶ τόσα χρόνια τώρα, ὁ Λουσιέν ἦταν κατὰ τὸν ἀδελφός, καὶ κατὰ τὸν ἕνα ἐμπιστος καὶ παιδικὸς φίλος. Ποτέ της δὲν εἶχε φανταστῇ, ὡς τώρα, ἡ Φανέττα, ὅτι θὰ μπορούσε ποτέ ν' ἀγαπήσῃ τὸν Λουσιέν μ' ἔρωτα, ἢ ν' ἀγαπηθῇ ἀπὸ κείνον μὲ παρόμοιο αἶσθημα.

—Ἀχ, ἡ αἰώνιες γυναῖκες!

Γυναῖκα σὰν ὅλες κι' ἡ Φανέττα, λαχτάρησε τώρα μέσα της ἀ-

πὸ ἀσυγκράτητη περιέργεια. Πόθῃσε νὰ ἐξακριβώσῃ, τί εἶδους ἦταν αὐτὸ τὸ σφοδρὸ αἶσθημα τοῦ Φερότ, τὸ ὁποῖο τόσο ξαφνικά κι' ἀπροσδόκητα τὸν εἶχε σπρώξει σὲ τέτοιες ἀσυλλόγιστες τρέλλες ἐναντίον της.

Ἀπερίσκεπτη λοιπὸν, κεντρισμένη ἀπ' τὴν γυναικεῖα ἐπιπολαίωσή της — παρ' ὅλο πού δὲν σκεπτόταν ἄλλωστε, νὰ δώσῃ ἔνοχη συνέχεια στὴν ὑπόθεσι αὐτὴ — πῆρε ὕφος φιλάρεσκο. Κι' ὑποκριτικά σοῦχαρή συγχρόνως, εἶπε:

—Ἀκουσέ με προσεχτικά, καλέ μου Λουσιέν!... Πρὸ ὀλίγου, μοῦ εἶπες κατὰ τὸ ἀληθινὰ τερατῶδες, τὸ ὁποῖο — σὲ θεοβαλῶ — μὲ κεραύνωσε!... Ὡστόσο, κατορθώνοντας νὰ συνέλθω κάπως ἀπ' τὴν κατὰπληξί μου, θέλω σιγά-σιγά τὸν κατήφορο τὸν ὁποῖο πῆρες, καὶ θέλω μὲ ἀδελφικὸ ὅπως πάντα ἐνδιαφέρον νὰ σὲ συγκρατήσω ἐγκαίρως!... Σὲ παρακαλῶ, λοιπὸν, καὶ σ' ἐξορκίζω στὴν πολυετὴ ἀγνὴ φιλία μας, νὰ μοῦ ἐξηγηθῇς καθαρά... Θέλω νὰ μοῦ τὰ ἐκμυστηρεῖς ὅλα, ὅλα ἀνεξαιρέτως: Τί ἔχεις ἐναντίον μου, κι' ἐναντίον τοῦ Μπρεβάζ;... Τί ὑποψιάζεσαι;... Ποιὸς ὁ λόγος, ὅλων αὐτῶν τῶν θλιβερῶν κι' ἀνεξηγήτων γιὰ μένα παραφορῶν σου;

—Κτ' ἐγὼ νὰ ἐξηγηθῶ μαζί σου, θέλω! μουρμούρισε σκυθρωπός, ὁ Φερότ.

Καὶ κιτρινίζοντας πάλι ἀπὸ συγκρατημένη λύσσα, πρόσθεσε:

—Σὰς εἶδα, ἐσένα καὶ τὸν Μπρεβάζ μαζί, νὰ μιλάτε σιγαλὰ ἐπὶ ὥρα πολλὴ στὸ Λουῆρο, ἐνῶ ἐκεῖνος σὲ κύτταζε διαρκῶς μὲ τρυφερότητα!

—Καὶ ζηλοτύπησες ἐναντίον του; ρώτησε ἡ Φανέττα μὲ ὑπουλη ἀδιαφορία.

—Σοῦ εἶπα καὶ σοῦ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι δὲν ἔχω κανένα δικαίωμα νὰ ζηλοτυπῶ ἐναντίον κανενός! ἔκανε ὁ Φερότ, ὁλοσφυρῶς.

—Ὡστε μονάχα τὸ φιλικὸ σου ἐνδιαφέρον, γιὰ μένα, πειράχτηκε;... Δυσχερῆστηκες δηλαδὴ, πού δὲν σοῦ ἐμπιστεύτηκα, πράγματα, τὰ ὁποῖα νόμισες γιὰ ἔνοχα;... Φαντάστηκες δηλαδὴ, ὅτι ἔχω ἐρωτικούς δεσμούς μὲ τὸν Μπρεβάζ, κι' ἀπόφυγα νὰ σοῦ τοῦς ἐκμυστηρεῖ, σύμφωνα μὲ τὴν φιλικὴ συνήθειά σου εἶχαμε τόσα χρόνια;

Στοργικὴ τώρα, μὲ χαμόγελο γλυκό, πρόσθεσε ἀποφασιστικά:

—Λοιπὸν σὲ θεοβαλῶν Λουσιέν, στὸ ὀρκίζομαι ἐπίσημα, ὅτι μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ Μπρεβάζ τίποτα τὸ ἔνοχο δὲν ὑπάρχει!... Ἀκουῖς;... Τίποτα δὲν ὑπάρχει, ἀπὸ ὅσα τόλμησες προηγουμένως νὰ σκεφθῇς καὶ νὰ ἐξοτομίσης!

—Ἀλήθεια; ξεφώνισε μὲ λαχτάρα ὁ Λουσιέν, πιάνοντάς της τὸ χερί.

—Στὸ ὀρκίζομαι! ξανάπε ἐπιβλητικά ἡ Φανέττα, χωρὶς ἐννοεῖται νὰ τῆς διαφύγῃ καθόλου ἡ ζωερὴ συγκίνησις τοῦ νέου.

Πιὸ ὑπουλὰ ὅμως τώρα, κι' ἀφοῦ ἔμεινε γιὰ λίγο σκεπτικὴ μὲ προσποιητὴ ἀμηχανία, ξανάπε σιγαλὰ:

—Μονάχα... πρέπει νὰ ὁμολογήσω, ὅτι... ὅτι αὐτὲς τίς τελευταῖες ἡμέρες, ἔχω ἀρχίσει νὰ ἐπιρραζώμαι ἀθελά μου ἀπ' τὴν στάσι τῆς βουβῆς λατρείας, πού τρέφει γιὰ μένα ὁ Μπρεβάζ!... Νά, πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ: Μὲ τὸ νὰ νοιώθω τὸν ἑαυτό μου ὡς ἀντικείμενο τῆς διαρκούς κι' ἐπίμονης λατρείας αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τὸ νὰ ζῶ διαρκῶς μέσα στὴν ἀτιμόσφαιρα τοῦ εὐλαβικοῦ θαυμασμοῦ του γιὰ μένα, καὶ μὲ τὸ νὰ χάνω τὸν ἑαυτό μου ἐπὶ ἐβδομάδες ὁλόκληρες, καθὼς ταξιδεύει διαρκῶς στὰ διάφορα ἐργοστάσιά του, ἀρχισα κι' ἐγὼ ἐπιτέλους νά... νά... πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ;

—Δηλαδή; ἔκανε ἀνυπόμονα, ἀγωνιωδῶς σχεδόν, ὁ ξεαλλος πάλι Φερότ:

—Νά, αἰσθάνθηκα κι' ἐγὼ τὸν ἑαυτό μου κάπως...

—...Κάπως έπηρεασμένον, ταραγμένον, θέλεις νά πής; άποτε-
λείωσε ο Φερότ, λαχανιασμένος πειά άπ' την άγωνία του.

Η τυραννική εκείνη «Εύα», δέν άπάντησε άμέσως. Έμεινε
πρώτα για λίγο σκεπτική, σαν νά μη χαράκιζε ο Φερότ άκριβώς
έκείνο πού συνέβαινε δήθεν στην ψυχή της...

Και με δισταγμό σοφόν, μурμουρίσε έπιτέλους:

—Όχι!... Ούτε ταραγμένον ένοιωθα τόν έαυτό μου, ούτε τρυ-
φερό έπηρεασμένον άπ' τό αίσθημα του Μπρεβάζ!... Μάλλον μιά
περιέργεια αισθανόμουν!... Ναι, μιά γυναικεία περιέργεια μ' είχα
πιάσει, νά έξιχνιάσω καλύτερα τί είδους αίσθημα ήταν αυτό πού έ-
τρεφε ο Μπρεβάζ για μένα!... Πόθος ήταν δηλαδή, ή αίσθημα ά-
γνo;... Έτσι, ίσως νά δείχτηκα κάπως φιλάρεσκη άπέναντί του,
παιδικέ μου φίλε, μά σέ θεβαίω ότι τίποτα τό ένοχο δέν μεσολάβη-
σε μεταξύ μας!... Είμαι έντελώς άθώα, παρ' όλο πού ύγίκα μαζί
του στο άβλαβέστατο έκείνο ραντεβού του μουσείου, νικημένη έπι-
τέλους άπ' τίς ολόθερμες ίκεσίες του!

—Και δέν μπορούσα νά σέ συνοδεύσω εγώ, ως τό μουσείο;...
Ήταν ανάγκη νά στηριχτής στο μπράτσο αútουνοú του σαχλού μου-
σικοσυνθέτη, για νά περιεργαστής τίς λαδομπογιές τών διαφόρων
ζωγράφων εκεί μέσα;

—Μαζύ σου θά με παρεξηγούσε άσφαλώς, άν με έβλεπε κανέ-
νας γνωστός μας! είπε ή Φανέττα με φιλάρεσκο χαμόγελο, κανον-
τας έτσι άρχή του ύπούλου σχεδίου της, ν' αποσπάση δηλαδή κα-
θαρές έρωτικές έκμυστηρεύσεις άπ' τό στόμα του Φερότ. Ένω ο
Μπρεβάζ είχε άκίνδυνος!...

—Άδικο είχες νά σκέπτεσαι έτσι! διέκοψε ζωηρά ο Φερότ, πέ-
φτοντας κιόλας στην παγίδα. Έχει άρκετά προσόντα ο Μπρεβάζ
για νά έκθέση την ύπόληψι μιάς γυναίκας, κι' άς τόν θεωρώ για ά-
νοστον εγώ!... Κι' άν έσύ βάλθηκες έπιτέλους νά περιφρονής την
κακογλωσσία του κόσμου και νά έκτίθεις δεξιά κι' άριστερά, άνα-
λαμβάνω κάλλιστα εγώ την έκτέλεσι αútης τής έπιθυμίας σου!...
Δέν έχεις, παρ'ά νά με διατάξης!

—Ω, ω! έκανε παιχνιδιάρικα, ή Φανέττα. Πάλι άρχισες, βλέ-
πω, νά μην ξέρης τί λές!... Πάλι ζηλοτυπίες έχομε, κι' όχι «ΦΙΛΙ-
ΚΟ» ένδιαφέρον, όπως έπιμένεις νά λές!

Πέρασαν πάλι λίγες στιγμές θαθείας σιωπής. Τό αυτοκίνητο
πλησίαζε πειά ολοταχώς πρoς τό μέγαρο τής Φανέττας...

Λίγο άκόμα, κι' ή έπικίνδυνος αútης για τούς δύο τούς έκμυστη-
ρεύσεις, θά σταματούσαν στο πιό κρίσιμό τους σημείο. Δέν θά ύ-
πήρχε πειά φόβος, νά κινδυνεύση ή άρετή τής έπιπολαίας και τσα-
χπίνας και φιλάρεσκης Φανέττας. Ούτε κι' ο Φερότ θά προλάβαινε
νά έκτροχιαστή σέ καμιά άναιδή και τολμηρή χειρονομία, για την
όποία άσφαλώς θά μετανοούσε την έπομένη, ψυχραιμότερος πειά
και λογικώτερος...

Όστόσο, ή στάσι και τών δύο τούς είχε δείχτη κάπως άμαρτω-
λή, κι' είχε έξαφανίσει όριστικώς πειά την προηγούμενη άφελή κι'
άθώα έγκαρδιότητα τών σχέσεών τους...

Έμπειροι, «διδάσκαλοι» σχεδόν τής λεπτοτάτης τέχνης του
φλέρτ κι' οι δύο, περιζήτητοι στα πιό έκλεκτά κοσμικά σαλόνια —
τόσο ή Φανέττα όσο κι' ο Φερότ — δέν ήταν δυνατόν νά γελαστούν
ως πρoς την πρ'αγματική σημασία τών αίσθημάτων του καθενός τών.
Ένοιωσε καλά ή Φανέττα Άρτεμάρ, ότι ήταν πόθος — άν όχι θέ-
σια έως — ή άφορμή πού προκάλεσε, άπόψε, τίς τόσες έξάψεις
τής ζηλοτυπίας και τά τόσα θάναυσα καμώματα του παιδικού της
φίλου.

Κι' ο Φερότ πάλι, ένοιωσε καλά, ότι μιά άπλή γυναικεία και φι-
λάρεσκη περιέργεια έσπρωξε τη Φανέττα νά δεχτή τό άκίνδυνο άλ-

λωστε έκείνο ραντεβού του Μπρεβάζ, στο μουσείο του Λούβρου. Κι'
ότι ή ίδια αútη φιλάρεσκη περιέργεια, έπίσης, την έσπρωθε στην άπο-
ψινή έπιτηδεία άνάκρισί της, άπ' την όποία θάνοιωσε άσφαλώς — ο
Φερότ δέν είχε την παραμικρή άμφίβολία γι' αútό — τί άκριβώς συ-
νέβαινε στην ψυχή του άγνού ως τότε παιδικού της φίλου...

Μά έν τω μεταξύ, τό αυτοκίνητο είχε φτάσει κιόλας στο μέγα-
ρο τής Φανέττας, και διάβαινε ήδη την μεγαλοπρεπή αύλοπορτα,
την όποία άνοιγε τώρα ο θυρωρός.

—Καληνύχτα, Φανέττα! μурμουρίσε ο Λουσιέν, ψυχραιμος ήδη
και καθησυχασμενος, κατεβαίνοντας άπ' τό αυτοκίνητο και φιλών-
τας τό χέρι τής κυρίας Άρτεμάρ.

—Καληνύχτα, τρελλόπαιδο! άπάντησε τσαχπίνικα έκείνη, κατε-
βαίνοντας άπ' τό αυτοκίνητο. Και περαστικά σου, έπίσης!
Γέλασαν, και χώρισαν.

IV

«ΑΝΤΙ ΠΙΝΑΚΙΟΥ ΦΑΚΗΣ»...

ΛΙΓΕΣ ήμέρες άργότερα, και κάποιο μεσημέρι, ο Φερότ γευμά-
τισε στο σπίτι τών Άρτεμάρ.

Μόλις ήπιαν όμως τόν καφέ τους στο μικρό σαλονάκι, πού
ήταν πλάι στην τραπεζαρία, ο Άρτεμάρ σηκώθηκε άξαφνα βιαστι-
κός. Φόρεσε τό έπανωφόρι του και τό κάπέλλο του, κι' είπε γοργά
στον Φερότ:

—Θά πεταχτώ ως τό μηχανουργείο!... Έρχεσαι μαζί μου;

—Πρoς Θεού, γιατί τόση βιασύνη; έκανε ή Φανέττα γελώντας
μά κι' άπορώντας.

—Άγαπητή μου, θάπρεπε κιόλας νά γευματίσω εκεί κάτω, άντι
νά ρθω στο σπίτι!... Νά τούς πάρη ή εύχή τούς μηχανικούς μου,
δέν πρόσεξαν κάτι λεπτομέρειες σε μιά σιδηροδρομική άτμομηχανή
πού έπισκευάζω, και τό μονόμετρό της τώρα λειτουργεί έλαττωμα-
τικά!... Πρέπει νά πεταχτώ ως εκεί και νά επιδίσσω ο ίδιος!

—Δέν μου λές, ξέρεις άράγε πόσων άκριβώς έργοστασίων έδώ
στη Γαλλία, είσαι ο ιδιοκτήτης; ρώτησε ξαφνικά ο Φερότ.

Γέλασαν κι' οι τρείς των, κι' ο Άρτεμάρ ξανάπε:

—Μήπως νομίζης, ότι σου μοιάζω, αδιόρθωτε τεμπέλη;... Ερ-
γάζομαι άκαταπόνητα, έκμεταλλεύομαι τά κεφάλαιά μου καταλλή-
λως, κι' έτσι σχημάτισα έπιτέλους την κολοσσιαία περιουσία μου!...
Ένω έσύ...

—...Ένω εγώ, προτιμώ νά χωθώ πιο άναπαυτικά στην πολυ-
θρόνα μου, για νά γανέψω με την ήσυχία μου! διέκοψε με ύφος
μακαριότητος ο Φερότ, ξεπλώνοντας πρ'αγματικώς πιο άναπαυτικά
στο κάθισμά του. Προτιμώ, φίλε μου Άρτεμάρ, νά τρώω διαρκώς
άπ' τά «έτοιμα», παρ'ά νά μη βρίσκω ποτέ ήσυχία όπως έσύ, πού ά-
κατάπαυστα πεοιπλανώσαι στα αναρίθμητα έργοστάσιά σου!...
Πήγαινε στο καλό λοιπόν μοναχός σου, και μη ζητάς νά μου χαλά-
σης το οαχτί!

Ο Άρτεμάρ τούσφιεε τό χέρι χαμογελαστός, φίλησε άπαλά τη
γυναίκα του στα μαλλιά της, κι' έφυγε βιαστικός αφήνοντάς τους
μόνους.

Ο Φερότ, τόν παρακολούθησε με τό βλέμμα του, ώστόσο χάθη-
κε πειά με τό αυτοκίνητό του έξω άπ' την αύλοπορτα.

Κι' ή Φανέττα πάλι, παρακολουθούσε έν τω μεταξύ με λοξό
βλέμμα τόν Φερότ, ένοντας μιά προαίσθησι ότι θά συνέβαιναν ά-
πρόοπτα πάλι έπεισόδια μεταξύ τους, κατά τό άπομεσημέρο αútό.

Μα ή προαίσθησί της, την έρριχνε σε μιὰ κατάστασι γλυκειάς τα-
ραχής κι' αναμονής, αντί να την φοβίξη.

— "Ω, αν της έλεγε κανένας, μέχρι πρό όλίγων ημερών, ακόμη
το έξης:

— Ξέρεις κάτι, Φανέττα; ... Ο Λουσιέν πρόκειται να σου κάνη
έρωτική εξομολόγησι!

Θα ξεκαρδιζόσαν παρευθός στα γέλια ή Φανέττα, μόλις θάκου-
γε τὰ λόγια αυτά! ... Θα της φαινόντουσαν τερατωδώς άπίστευτα,
τερατωδώς άστεία!

Και τώρα; ... Μα τώρα περιμένει, με τη γλυκειά ταραχή που εί-
παμε πιο πάνω, αυτή την εξομολόγησι ή Φανέττα, σαν κάτι τὸ από-
λυτα σίγουρο, τὸ άπόλυτα φυσικό, σαν κάτι τὸ πιο φυσικό πράγμα
του κόσμου! ... Δεν μπορεί, παρὰ κάτι τὸ παρόμοιο με έρωτική έ-
ξομολόγησι θα της έκμυστηρευτή τρυφερά ο Λουσιέν, τώρα που έ-
μειναν μόνοι στο σαλονάκι!

Κι' όμως, είνε άποφασισμένη να υπερασπίση με άγρία άποφα-
σιστικότητα την άρετή της, μόλις ο Λουσιέν τολμήση — ύστερα άπ'—
τὰ άβλαβή λόγια — να έπιχειρήση και κάτι τὸ πιο άμαρτωλό, άπέ-
ναντί της. "Άλλο πράγμα, βέβαια, είνε ή άθώα έρωτική φιλολογία
μεταξύ δυο νεαρών, και φιλαρέσκων επίσης, υπάρξεων, κι' άλ-
λο ή παράφορες και χειροπιαστές έκδηλώσεις του πόθου και της ή-
δονής.

Ωστόσο, αν κι' είχαν περάσει άρκετά λεπτά της ώρας άπ' τη
στιγμή που έφυγε ο Άρτεμάρ, θαεία σιωπή κι' ήσυχία θασίλευε ά-
κόμη στο μικρό εκείνο σαλονάκι....

Ο Φερότ, ούτε μιλούσε, ούτε κουνιόταν άπ' τὸ αναπαυτικό του
ζάπλωμα στην πολυθρόνα. Και θα νόμιζε κανένας, ότι πιθανόν να
ρεμβάζε μακάρια και γαλήνια, αν δεν έβλεπε τὸν νευρικό τρόπο με
τὸν όποιο δάγκανε τὸ μισοσβυσμένο τσιγάρο του.

Αυτὰ έκανε, ο Φερότ. Μα κι' ή Φανέττα, στὸν ίδιο παρονομαστή
έρισκόταν. Μισογυρμένη στην πολυθρόνα της, ούτε μιλούσε, ούτε
κουνιόταν. Και θα νόμιζε κανένας, ότι ήταν θυθισμένη άπόλυτα στην
άναγνωσι κάποιου βιβλίου που κρατούσε άνοιχτό μπροστά της, αν
τουλάχιστον φρόντιζε να του γυρίζη τις σελίδες άπό καιρό σε
καιρό.

"Ετσι, ούτε ο Φερότ ρέμβάζε μακάρια, ούτε ή Φανέττα διάβαζε
τὸ βιβλίο της. Ο καθένας των είχε τη σκέψι του προσηλωμένη στὸν
άλλον, και περίμενε ο καθένας των, επίσης, ν' άρχισή ο άλλος πρῶ-
τος τις σχετικές «έχθροπραξίες».

Η στιγμές κυλούν διαρκώς, πιο άγωνιώδεις, πιο άνυπόφορες
τώρα.

Πρώτος έπιτέλους, άρχισε ο Λουσιέν. Άφοῦ σηκώθηκε όρθος
προηγούμενος, άφοῦ έκανε μερικούς νευρικούς περιπάτους δῶ κι' ε-
κεῖ στο σαλόνι, άφοῦ κύτταξε έπὶ άρκετή ώρα κάποιο τοπίο κρεμα-
σμένο στὸν τοίχο — σαν να τῷ έλεπε για πρώτη του φορά — ξανακά-
θηκε πάλι μ' έναν στεναγμό στην πολυθρόνα του, κι' εῖπε στη Φανέτ-
τα με αδιάφορο δῆθεν ύφος:

— Δεν θα θῆς έξω σήμερα, άγαπητή μου φίλη;

— Δεν ξέρω, δεν πιστεύω! άπάντησε δισταχτικά εκείνη, λοξο-
κυττάζοντάς τον συγχρόνως με την άκρη του ματιου της. Νοιώθω
μιὰ άθεράπευτη τεμπελιά, σήμερα!

— Είνε καλός, θαυμάσιος καιρός έξω, όμως!

— Ναι, τὸ βλέπω! μουρμούρισε πάλι ή Φανέττα.

— Θέλεις να σε συνοδεύσω, για έναν μικρό περίπατο ὡς τὰ Ἡ-
λύσια;

— Όχι!

— Τουλάχιστον όμως, δεν πιστεύω να είμαι εἰγὼ ή αίτία που έμ-

ποδίζεσαι να θῆς έξω! ... "Ε;

— Άσφαλώς όχι, φίλε μου! διαμαρτυρήθηκε πιο ζωηρά τώρα, ή
Φανέττα. Πιστέψέ με, ότι αν ήθελα να πάω κάπου, θα σου έλεγα με
όλο τὸ θάρρος: «Άγαπητέ μου Λουσιέν, κάνε μου τη χάρη να «άπέλ-
θης», γιατί έχω να κάνω κάτι ψώνια στα έμπορικά!»

— Τί λές; έκανε παιχνιδιάρικα ο Λουσιέν, παίρνοντας διαρκώς
και περισσότερο θάρρος, τώρα. Και φαντάζεσαι, ότι θα σου «άδεια-
ζα τη γωνιά» τόσο εύκολα, κι' άμέσως;

— Μα... και να μην έφευγες πάλι, θα μου ήταν αδιάφορο! ά-
πάντησε, δῆθεν με φυσικότητα στο ύφος της, ή Φανέττα. Μπορούσες
κάλλιστα και να μείνης, μιὰ που ξέρεις πόσο δικός μας άνθρωπος
είσαι, και πόσο γνώριμο σου είνε τὸ σπίτι μας, τόσα χρόνια τώρα!

— Ωστε λοιπόν;

— Ωστε λοιπόν; έκανε κι' ή Φανέττα επίσης, με προσποιητή ά-
πορία. Τί θέλεις να πῆς; ... Δεν καταλαβαίνω, σε βεβαιῶ!

Ο Λουσιέν σηκώθηκε πάλι, άνυπόμονα και χωρίς να κρύβη πειὰ
την ταραχή του. Τὸ ύφος, κι' ο κάθε λόγος της Φανέττας, του φαι-
νόntonτουσαν σαν βελονιές που τὸν κεντούσαν στην ψυχή.

"Ηταν σίγουρος, ότι εκείνη μάντευε τη γλυκειά και τυραννική
επίσης συγκίνή του, ότι έπαιζε τσαχπίνικα μαζί του, κι' ότι αν έ-
μενε άπόψε μέσα στο σπίτι της, έμενε άποκλειστικά πρὸς χάριν
του.

Ναι, έμενε μέσα στο σπίτι της ή Φανέττα, για να μείνουν οι δυο
τους μόνοι, και για να προκαλέση πάλι — με τη βασανιστική τσαχπι-
νιά της, και με τὸ φιλάρεσκο και δῆθεν άθῶο ύφος της — ποιὸς ξε-
ρει τί εῖδους καινούργιες και παράφορες έκδηλώσεις, έκ μέρους του
δύστυχου Λουσιέν!

— Α, όλα κι' όλα! μουρμούριζε μέσα του ο φτωχὸς νέος, περ-
πατώντας πάλι νευρικά σαν να πατούσε ξυπόλητος σε κάρβουνα ά-
ναμμένα. "Όλα κι' όλα, παμπόνηρη Φανέττα μου! ... Δεν θα γίνω
εἰγὼ παιχνιδι, ούτε νευρόσπαστο, στα κατάλευκα και τυραννικά χε-
ράκια σου! ... "Εννοια σου, και δεν θ' άκούσης τίποτα άπ' τὸ στό-
μα μου! ... Τουλάχιστον, τίποτα δεν θα πῶ, άπό αυτά που περιμέ-
νεις ύπουλα ν' άκούσης, τῶση ώρα τώρα! ...

"Εσφιγγε τὰ δόντια του συγχρόνως, μάζευε ὅλο του τὸ θάρρος,
και σιγά-σιγά κατάρθωνε να γίνεται ξανά κύριος του έαυτου του.

— "Εννοια σου, τσαχπίνια μου μικρούλα, και δεν πρόκειται να
γίνω πάλι άπόψε άντικείμενο τῶν εῖρωνειῶν σου! έξακολουθοῦσε
να μουρμουρίζει ο Φερότ, περπατώντας τώρα γαλήνια κι' άτάραχα.
Δεν είμαι εἰγὼ αυτόματο, για να με κουρδίξης ὅποτε θέλεις, και να
σου μιλάω ὅποτε θα σου καπνίσῃ! ... "Αν εἰς μου παριστάνης τῶ-
ρα την αδιάφορη και την άφέλῃ, θα γίνω δέκα φορές εἰγὼ πιο επι-
δέξιος άπό σένα... Και θα σε αναγκάσω εἰγὼ να παίξης άθελά σου
τὸν άστείο ρόλο, στὸν όποιο πᾶς να με σπρώδης εἰγὼ και τῶση ώρα
με τη γυναικεία πονηριά σου και φιλαρέσκεία σου!

Άρχισε να σιγοσφυρίζη τώρα ο Φερότ, με ύφος φυσικώτατο κι'
άφελέστατο. Στάθηκε κοντὰ στο τζάκι. Περιεργάστηκε με φυσικό
ένδιαφέρον μερικά μπιμπλό.

Και λοξοκυττάζοντας εν τῷ μεταξύ κρυφὰ την κυρία Άρτε-
μάρ, την είδε σκυμμένη άπάνω στο βιβλίο της, κι' άπορροφημένη τε-
λείως — δῆθεν — στο διάβασμά της!

Πόσο ήταν ὡραία, όμως! Μέσα στο μπλε ταγιέρ της, τὸ κορμί
της ξεχώριζε εύλύγιστο και ποθητό. Τὸ κομπὸ πόδι της άργοκου-
νιόταν ρυθμικά και μηχανικά. Άπ' τη μεταξωτή κάλτσα της, φαινό-
ταν καθαρά ή ρόδινη έπιδερμίδα. Και καθώς ήταν άπόλυτα θυθι-
σμένη δῆθεν, στο εύχάριστο μυθιστόρημα που διάβαζε, έμοιαζε σαν
να άγνοῦσε ὀλότελα την παρουσία του Φερότ εκεί μέσα!

Μιά φλόγα άρχισε νά φουντώνη, στην καρδιά του νέου. Το λα-
ρύγγι του ξεραίνονταν σιγά-σιγά. Το βλέμμα του ήταν προσηλωμένο
μέ αβάσταχτη πειά λαχτάρα, άπάνω στη λυγερή σιλουέττα της τυ-
ραννικής έκεινης γοήσης.

Αποφασιστικά ξεφώνισε έπιτέλους, μ'ήν μπορώντας νά συγκρα-
τηθ' πειά:

—Φανέττα!

—Ίί τρέχει, φίλε μου; Έκανε άπαλά έκεινη, κυττάζοντάς τον με
τ'ό άφελέστερο ύφος του κόσμου.

—Φανέττα... σέ λατρεύω! Ξαναπε όρμητικά, και με άφθαστη
περιπάθεια ό Φερότ.

Γέλια δροσερά, με τρανταχτά και πρόσχαρα, βγήκαν άπ' τ'ό ρό-
δινο στόμα της Φανέττας. Χτυπώντας τις παλάμες της χαρούμενα
κατόπιν, σάν παιδούλα που άκούει κάτι τ'ό άφάνταστο διασκεδαστι-
κό, πρόσθεσε, εξακολουθώντας νά γελάη:

—Τ'ό μάντεψα, τ'ό μάντεψα, τ'ό μάντεψα!... Άπό καιρό τ'όχω
μαντέψει!

—Δέν μάντεψες άπολύτως τίποτα, άπό καιρό! Έκανε ό Φερότ, μου-
διασμένος πάλι άπ' την ύπουλη είρωνεία, ή όποία κρυφοφαινόταν
στά πρόσχαρα γέλια της Φανέττας. Τίποτα δέν έχεις μαντέψει άπό
καιρό, γιατί έγώ τώρα μόλις άποφάσισα νά σου άποκαλύψω τ'ό μυ-
στικό της καρδιάς μου!

—Όχι δά! μουρμούρισε με γαλήνιον τώρα σαρκασμό, ή Φανέτ-
τα. Τ'ό μυστικό της καρδιάς σου αυτό, τ'ό ξέρω έγώ άπ' τη βραδυά
έκεινη του θεάτρου!... Ή σκηνές σου έκεινες, μου άπόδειξαν άπό
τότε, ότι ήσουν έρωτευμένος μαζί μου!

—Δέν ήμουν έρωτευμένος μαζί σου, αλλά άπλως άγαναχτισμέ-
νος μαζί σου!... Άγανάχτησα έναντίον σου, έπειδή πίστευα ότι ά-
γαπούσες τόν Μπρεβάζ!... Τώρα όμως, σου λέω καθαρά ότι σέ λα-
τρεύω!

—Έ, κι' ύστερα; ψιθύρισε ή Φανέττα με ύφος φυσικωτάτης, μα
κι' ένκνευριστικής γιά τόν φτωχό Φερότ, άφελείας.

Ό Φερότ έμεινε άναυδος, μπρός στά άπροσδόκητα αυτά λόγια
της Φανέττας. Τ'ό άφελές ύφος της — τ'ό σατανικά προσποιητό, ωστό-
σο — φαινόταν σάν νά τούλεγε καθαρά, νέτα-σκέτα:

—Μάλιστα, φίλε μου Φερότ!... Ίκανοποιήθηκα πολύ, που βγή-
καν σωστές ή μαντείες μου γιά τη λατρεία που λές ότι μου έχεις...
Άλλά μου φάνηκε κι' άστείο έπίσης αυτό τ'ό αίσθημά σου, που φύ-
τρωσε στην καρδιά σου τόσο άπροσδόκητα, ύστερα άπό τόσων χρό-
νων ήρεμης κι' άθώας φιλίας μεταξύ μας!... Και γι' αυτό, άκριβώς,
γέλασα τόσο πρόσχαρα προηγούμενως!... Δέν πιστεύω όμως νά
φαντάζεσαι, ότι πρόκειται νά δοθ' σοβαρώτερη συνέχεια σ' αυτό τ'ό
άστείο αίσθημά σου άέναντί μου!... Έ;

Αυτά τ'ά λόγια φαινότουσαν νά λένε, στον Φερότ, τ'ά γεμάτα
άπό άθώα άπορία μάτια της Φανέττας. Κι' αυτή την έννοια είχε, τ'ό
άφελές και φυσικώτατο ύφος της, τ'ό κρυφά σαρκαστικό έπίσης.

—Μίλησα πολύ σοβαρά ξέρεις, Φανέττα! ψιθύρισε ό Φερότ, συ-
νωφρωμένος τώρα. Άπ' τ'ό ύφος σου νοιώθω, ότι με κοροϊδεύεις μέ-
σα σου!... Μά σου έπαναλαμβάνω σοβαρά, ότι σέ λατρεύω βαθειά
κι' αγιάτρευτα!... Δέν...

Σοβαρή κι' ή Φανέττα πειά, του είπε βιαστικά, διακόπτοντάς
τον:

—Άκουσέ με καλά, Λουσιέν... Δέν θέλω νά π'ω, ότι άστειεύεσαι
μαζί μου, λέγοντάς μου ότι με λατρεύεις... Σκέπτομαι όμως, πόσο
έξωφρενικό είνε αυτό τ'ό άργόπορημένο έπί τόσα χρόνια αίσθημά
σου γιά μένα... Γι' αυτό, φαντάζομαι μάλλον — ευτυχώς και γιά
τούς δυό μας — ότι θά πρόκειται γιά κανένα άσήμαντο καπρίτσιο.

της στιγμής, χωρίς θέβαια σοβαρώτερες συνέπειες... Ι'ό καπρίτσιο
αί τ'ό, εα γεννηθηκε άσφαλώς στην ψυχή σου, εξ αιτίας τών οικιών
φίλων ή ποψιών σου έναντίον του Μπρεβάζ κι' ένα τίον μου... Ίρος
θεού, Φερότ!... Μόνο έπί πέντε λεπτά αν σκεφθ'ς ψυχραιμα, γιά
τ'ό αίσθημά σου αυτό, θά άντιληφθ'ς και μόνος σου πόσο είνε έξω-
φρενικό και πρόσκαιρο!

—Δέν είνε καθόλου πρόσκαιρο, δυστυχώς! στέναξε άσυγκράτη-
τος πειά, ό Φερότ. Ίσα-ίσα, έχει ριζώσει στην καρδιά μου βαθειά
κι' όριστικά!

Ή Φανέττα τόν κύτταξε με τ'ό στοργικό ύφος μητέρας, ή όποία
άντικρύζει τις χαριτωμένες άταξίες του μοναχογιου της.

—Έλα, ελα Λουσιέν! Ξανάπε χαμογελαστά και προστατευτικά.
Δέν μ' έρέσει νά άκούω τέτοιες τρέλλες άπ' τ'ό στόμα σου... Έλα,
κάθησε εδώ κοντά μου, κι' άς μιλήσουμε φρόνιμα και λογικά!

—Δέν υπάρχει λόγος, νά στήσουμε ολοκληρη συζήτησι! Έκανε
ό Φερότ, πεισωμένος και κακιωμένος. Σου είπα πριν, ότι σέ λα-
τρεύω... Κι' εσύ πάλι, χωρίς ν' άνοιξουμε πολυλογία, μπορείς νά
μου άπαντήσης μ' ένα «ναί!...» ή μ' ένα «όχι!...»!

—Κι' έγώ, φυσικά, σου άπαντώ με ένα «όχι», καλέ μου Λου-
σιέν!... Δέν φαντάζομαι θέβαια νά πιστεύς, ότι μπορεί νά...

—Τίποτα δέν πιστεύω, και τίποτα δέν υποθέτω! διέκοψε ό Φε-
ρότ, βλοσυρός και κατσουφιασμένος.

—Θεέ μου, τί ύφος σοβαρό και δυσारेστημένο που έχεις! ξεφώ-
νισε ή Φανέττα έκθαμβή δηθεν, τώρα. Μά λογικέφου λοιπόν, καυμένα
μου Λουσιέν... Έσύ είσαι ένας χαριτωμένος νέος, περιζήτητος στα
σαλόνια, με θριαμβευτικές έπιτυχίες στις κατακτήσεις σου, μέ...

—Πού τις έμαθες πάλι, αυτές τις «θριαμβευτικές έπιτυχίες»
μου; διέκοψε πάλι, μ' έχθρικό ύφος ό Φερότ.

—Έλα δά, και μ'ήν τις άρνιέσαι!... Έσύ ό ίδιος άλλωστε, μου
έχεις διηγηθ' πολλές φορές παρόμοιες περιπέτειές σου!... Λοιπόν,
είνε πολύ κολακευτικό γιά μένα, νά αισθάνεται κάτι τ'ό τρυφερό ένας
φημισμένος Δόν-Ζουάν όπως εσύ... Ναί, νοιώθω ύπερηφάνεια θέ-
βαια, που τ'ό ταπεινό μου άτζεμο κατώρθωσε νά συνητησ' — έστω
και πρόσκαιρα — την καρδιά ενός γοητευτικού κατακτητού, όπως
έσύ... Πιό πέρα όμως, άπό αυτήν την άπλη ύπερηφάνειά μου, δέν
βλέπω — ούτε και σέ σένα έπιτρέπεται νά βλέπς — καμμιά συνέ-
χεια πιθανή!... Είνε αδύνατο νά συνάψουμε σχέσεις τρυφερές κι' έ-
νοχες, έσύ, ό Λουσιέν, ό Φερότ, έσύ ό παιδικός μου κι' αγαπημένος
φίλος, κι' έγώ ή ώριμη πειά Φανέττα, που σέ θεωρούσα πάντα, κι' έ-
ξακολουθώ νά σέ θεωρώ, σάν ένα μικρό μου αδελφό!... Ω, με
λίγη καλή θέλησι, και με λίγη τιμία προσπάθεια, έξάπαντος θά σου
περάσθ' μέσα σέ λίγες ήμέρες αυτό τ'ό τρελλό καπρίτσιο σου, καλέ
μου Λουσιέν!

Πίκρα άφάνταστη ζωγραφίστηκε στο σκυθρωπό πρόσωπο του
νέου.

—Σου ξαναλέω πάλι, ότι δέν πρόκειται περί έπιπολαίου καπρί-
τσιου, Φανέττα! της άπάντησε πνιγμένα. Σου λέω πάλι, ότι σέ λα-
τρεύω βαθειά κι' αγιάτρευτα... Φαίνεται, ότι έπί όσα χρόνια τώρα,
άπό μικροί πο μεγαλώσαμε μαζί και που παντρεύτηκες κατόπιν, έ-
γώ δέν είχα πάψει ούτε στιγμή νά σέ λατρεύω ως τώρα!... Μονά-
χα, που ή λατρεία μου εκείνη ήταν κρυφή, άόριστη, ύπουλη, μυστη-
ριώδης, μέσα στην παιδική, στη νεανική κατόπιν, κι' άνδρική πειά
ψυχή μου ως προχθές άκόμη... Δέν θά έβρισκε, φαίνεται, την κατάλ-
ληλη ευκαιρία νά έκδηλωθ' φανερά!... Και μόλις σ' είδα τις
προάλλες στο Λουέβρο, μαζί με κείνον τόν καταραμένο ντε Μπρε-
βάζ — νά γελάς και νά χαριεντίζεσαι μαζί του, τρυφερά — τότε έ-
νοιωσα άξαφνα, ότι δέν ήταν άδελφική αγάπη τ'ό αίσθημα που έτρε-

φα για σένα επί τόσα χρόνια, αλλά έρωσ θαύς και φλογερός, όσο κι' ύπουλος συγχρόνως!... "Α, ποτέ μου δεν..."

—Λουσιέν! διέκοψε με απόγνωσι δῆθεν, ἡ Φανέττα. Τί εἶνε αὐτά που ξεστομίζεις καλὲ μου φίλε;... Πρὸς Θεοῦ, πᾶψε ἐπιτέλους!... Δὲν εἶνε καλύτερα, νὰ ἐξακολουθήσουμε καὶ στὸ μέλλον τῇ γλυκειᾷ κι' ἀκίνδυνη φιλίᾳ μας, παρὰ...

—Ἀκίνδυνη γιὰ σένα, βέβαια! διέκοψε κι' ὁ Φερότ, με ἀνέκφραστη πικρία, τώρα. Γιὰ μένα ὅμως, ὑπῆρξε τρομερὰ ἐπικίνδυνη κι' ὁλεθρία, αὐτὴ ἡ «γλυκεία» φιλία μας, Φανέττα!... Κι' ἀπόδειξις εἶνε, ὅτι κατέληξα τώρα νὰ σ' ἀγαπῶ τόσο σκληρὰ καὶ θασσανιστικά, δίχως ἐσὺ νὰ μοῦ δίνεις τὴν παραμικρὴτερη ἐλπίδα, γιὰ τὸ μέλλον!

Ἡ Φανέττα πῆρε ὕφος κουρασμένο καὶ θλιμμένο, κι' ἔσκυψε τὸ κεφάλι τῆς με ἀπόγνωσι.

—Τόσο τὸ χειρότερο γιὰ σένα, φτωχέ μου Λουσιέν, ἂν τὸ τρελλὸ κι' ἐξωφρενικὸ σου αἰσθημα εἶνε ἀγιάτρευτο πειὰ! ψιθύρισε συγχρόνως.

Πέρασαν λίγες στιγμὲς ἀπόλυτης κι' ἀμοιβαίας σιωπῆς, πραγματικῶς θασσανιστικῆς γιὰ τὸν ἄμοιρο νέο.

Στὸ διάστημα αὐτό, ἡ Φανέττα ἐδειχνε πῶς σκεπτόταν θαθειά, ἐνῶ ἕνας χαριτωμένος μορφασμὸς συσποῦσε τὰ ὑγρά χεῖλη τῆς. Με τὸν ἀγκῶνα τῆς ἀκουμπισμένον στὸ γόνατό τῆς, καὶ με τὸ πηγῶνι τῆς στηριγμένο στὴν παλάμη, σκυμμένη λίγο πρὸς τὰ ἔμπρός, φαίνονταν σὰν νὰ μὴν πρόσεχε καθόλου τὴν παρουσία τοῦ Φερότ, ὁ ὁποῖος δὲν ἔπαυε νὰ τὴν κυτᾶζῃ με μάτια γλαρὰ ἀπ' τὴ λαχτάρα.

Τὴ θεωροῦσε ὥστόσο σὰν κάτι τὸ ἱερὸ κι' ὑπερκόσμιο, κι' ἔτσι δὲν τολμοῦσε νὰ προσῇ σὲ παράφορες ἐκδηλώσεις τοῦ ἔρωτός του, ἀγκαλιάζοντάς τὴν ἢ φιλώντας τὴν. "Ἄν κι' ἔβλεπε μπροστὰ του τὴν καινούργια Φανέττα, τὴν ποθητὴ καὶ ἐλκυστικὴ, δὲν εἶχε σβύσει ὥστόσο ἀκόμα ἡ παλῆ Φανέττα ἀπ' τὴν ψυχὴ του, ἡ φίλη, ἡ ἐμπιστή, ἡ σεβαστὴ σὰν ἀδελφοῦλα του σχεδόν.

Σὲ μιὰ στιγμὴ, ἡ τσαχπίνια αὐτὴ γυναῖκα, δῆθεν σὰν νὰ μιλοῦσε με τὸν ἑαυτὸ τῆς μηχανικά, ψιθύρισε:

—Βέβαια!... Μὰ βέβαια!... "Ἄν ριζώσῃ στὰ γερά μιὰ τέτοια ἐξωφρενικὴ ἰδέα, ἕνα τέτοιο ἐξωφρενικὸ αἰσθημα, στὸ μυαλὸ καὶ στὴν καρδίᾳ τοῦ Φερότ γιὰ μένα, ἀσφαλῶς τότε ἡ κατάστασις εἶνε ἀνυπόφορη!

Ὁ Λουσιέν ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ τῆς Φανέττας, τὰ ὁποῖα ἀσφαλῶς ἐπίτηδες θὰ ψιθύρισε δυνατὰ ἐκείνη γιὰ νὰ ἀκουστοῦν, κι' εἶπε με λαχτάρα:

—Θὰ σὲ λατρεῦω τόσο πολὺ, ὥστε ἴσα-ἴσα ἡ κατάστασις θὰ σὲ κἀνῃ εὐτυχισμένη, ὅσο δὲν θὰ μπορούσες ποτὲ νὰ φανταστῇς!

—Μὰ, καὶ μὲν Λουσιέν! ἔκανε ἀνυπόμονα καὶ με δυσαρέσκεια, ἡ Φανέττα. Δὲν νοιώθει ἐπιτέλους, πόσο θὰ εἶνε γελοῖο νὰ γίνῃς ἐραστὴς μου, ὕστερα ἀπὸ μιὰ στενωτάτη φιλία μας τῶσων χρόνων;... Σκέψου, πόσα εὐχάριστα πράγματα θὰ χάσουμε, ἂν γλυστηρῶς στὸν κατήφορο ποῦ με σπρώχνεις: Πρῶτα, θὰ ντρέπωμαι τὸν ἑαυτὸ μου καὶ τὴ συνειδήσί μου, μόλις πάψω πειὰ νὰ εἶμαι μιὰ τιμὴ γυναῖκα καὶ σύζυγος... "Υστερα, θά'χῃ σβύσει μεταξύ μας ἡ ἀγνὴ ἐκείνη ἐγκαρδιότης κι' ἐμπιστοσύνη, ἡ ὁποία θασίλευε ὡς τώρα μεταξύ μας, χάρις στὴν ἀνυστερόβουλη καὶ παιδικὴ φιλία μας... Κατόπιν, ποτὲ δὲν θὰ θγαίνουμε πειὰ μαζὺ ἔξω, στὸ μέλλον, με τὸ μέτωπό μας ψηλά, οὔτε καὶ θὰ χαροῦμε πειὰ τίς ἀμοιβαῖες ἐκμυστηρεῖσεις τῆς ἀσπιδῆς φιλίας μας... "Ἀντίθετα, θὰ ντρέπομαστε κι' οἱ δύο μας τὸν δύστυχο σύζυγό μου, θὰ ντρέπομαστε ὕστερα ἀμοιβαῖα ὁ ἕνας τὸν ἄλλον γιὰ τὸν ἔνοχο καὶ κρυφὸ καὶ ταπεινὸ δεσμό μας, καὶ στὰ τελευταῖα θὰ γίνουμε κι' ἐχθροί!

—Ἐχθροί; τραύλισε ἐκθαμβος, ὁ Φερότ. Θὰ γίνω ἐχθρὸς σου ἐγώ, που τόσο ἀφάνταστα σ' ἀγαπῶ, καὶ τόσο ὁλόψυχα ποθῶ τὴν εὐτυχία σου;

Ἡ Φανέττα δὲν κλονίστηκε ἀπ' τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ τοῦ Φερότ, ἀλλὰ πιὸ σοβαρὴ καὶ σκεπτικὴ ἐξακολούθησε:

—Ναί, θὰ γίνουμε ἐχθροὶ ἀσπονδοί, ὥστόσο!... "Ἀργὰ ἢ γρήγορα, ἐσὺ θ' ἀρχίσῃς νὰ ζηλοτυπῇς ἐμένα, κι' ἐγὼ ἐπίσης ἐσένα... Ζοῦμε σὲ μιὰ κοινωνία, γεμάτη ἀπὸ φλέρτ κι' ἀπὸ φιλοφρονήσεις κι' ἀπὸ κολακεία!... Θὰ μπορέσουμε λοιπὸν, ἐσὺ κι' ἐγὼ νὰ μείνουμε ἀπαθείς, ἐγὼ ὅταν σὲ βλέπω ἀντικείμενο λαχτάρας ἐκ μέρους ὠραίων γυναικῶν, κι' ἐσὺ ὅταν με βλέπῃς κυκλωμένη ἀπὸ πλῆθος κομψῶν κι' ἐπιτηδίων Δόν-Ζουάν;... "Ἀσφαλῶς λοιπὸν, ἡ τόσο ἥρεμη τώρα κι' εὐτυχισμένη καὶ κατάλευκη κι' ἀγνὴ φιλία μας θὰ σβύσῃ μονομιᾶς, καὶ θὰ τὴν διαδεχτῇ μιὰ ζωὴ κολάσεως, ζηλοτυπιῶν, γκρίνιας, ντροπῆς, τύψεων συνειδήσεως καὶ γιὰ τοὺς δύο μας!

Στέναξε εἰλικρινὰ τώρα ἡ Φανέττα, καὶ ξανᾶπε στὸν βουβὸ Λουσιέν:

—Ξέρεις τί μοῦ θυμίζει, ἡ τρελλὴ αὐτὴ ἐπιμονὴ σου στὸ νὰ γενοῦμε τὸν ἁμαρτωλὸ καρπὸ;... Μοῦ θυμίζει τὸ «πινάκιον τῆς φακῆς», τοῦ Ἡσαῦ καὶ τοῦ Ἰακώβ!... "Ὅπως ὁ λαίμαργος κι' ἡλίθιος Ἡσαῦ ἔχασε ὅλα τὰ ἀνεκτίμητα δικαιώματα τῶν πρωτοτοκίων του, πουλώντας τα γιὰ «ἕνα πινάκιον φακῆς» στὸν δευτερότοκο ἀδελφὸ του Ἰακώβ, ἔτσι κι' ἐμεῖς πάμε νὰ χάσουμε τὴν τωρινὴ ἀνεκτίμητη εὐτυχία τῆς ἀσπιδῆς κι' ἐγκαρδίας φιλίας μας, με τὸν ἴδιο ἡλίθιο τρόπο!... "Ἀντὶ «ἐνὸς πινακίου φακῆς» κι' ἐμεῖς, δηλαδή ἀντὶ λίγων ἔνοχων φιλιῶν κι' ἀγκαλιασμάτων, θὰ καταστρέψουμε ὀριστικὰ κι' ἀθεράπευτα τὴν ἀπόλαυσι τῆς γαλήνιας κι' ἀνυστερόβουλης συντροφιάς μας ἐπὶ τόσα χρόνια τώρα!... "Ἀξίζει λοιπὸν, μὰ τὴν ἀλήθεια, νὰ ὑποστοῦμε τόσες θυσίες χάριν αὐτοῦ τοῦ ἀθλίου καὶ τιποτένιου πινακίου τῆς φακῆς;

Ὁ Φερότ δὲν μπόρεσε νὰ συγκρατῇ τὰ γέλια του, με τίς ἀλόκοτες αὐτὲς παρομοιώσεις τῆς Φανέττας. Καὶ σ' εὐθυμὸ τόνον ἀπάντησε:

—Ὁ Ἡσαῦ πεινοῦσε ὁ δύστυχος, καὶ δὲν μπορούσε νὰ λογικευτῇ!... Πῶς θέλεις νὰ λογικευτῶ κι' ἐγώ, γλυκειὰ μου Φανέττα, ἀφοῦ — ἀντικρύζοντάς σε τόσο θελκτικὴ — νοιώθω τὴν ἴδια πείνα μ' αὐτὸν τὸν Ἡσαῦ;

—Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς, εἰστε κι' οἱ δύο σας ἀξιοκατάκριτοι! ἀπάντησε με σοβαρότητα ἡ Φανέττα. Κι' ἐκεῖνος μπορούσε κάλλιστα νὰ βρῇ ἄλλοῦ ἕνα πινάκι φακῆς πᾶμφορη, καὶ νὰ χορτάσῃ, κι' ἐσὺ ἐπίσης μπορεῖς κάλλιστα νὰ κἀνῃς τὸ ἴδιο!... Γιατὶ ζητάς ἀσυνετὰ, ὅπως ζητοῦσε κι' ὁ Ἡσαῦ, νὰ καταστρέψῃς τὰ τόσα ἀγνὰ πλεονεκτήματα τῆς τωρινῆς ζωῆς σου, χάριν ἐνὸς τόσο κοινοῦ καὶ πᾶμφορη-νου ἀνταλλάγματος;... «Πινάκια φακῆς» μεταφορικῶς ἡ κυριολεκτικῶς, μπορεῖ ὁ καθένας νὰ βρῇ εὐκολώτατα, στὴ στιγμὴ κι' ὅπου τὰ ζητήσῃ!

Γέλασαν κι' οἱ δύο τους τώρα, γιὰ λίγο. Ὅστόσο, ὁ ἀνυπόμονος Φερότ πῆρε ὕφος περιπαθὲς πάλι, πλησίασε περισσότερο τὴν κυρία Ἀρτεμάρ, καὶ τῆς εἶπε:

—Φανέττα, εἶμαι τρελλὸς ἀπὸ ἀγάπη γιὰ σένα... "Ὅσα καὶ νὰ μοῦ πῇς, ὅσο καὶ νὰ ἐπικαλεστῇς τὴ λογικὴ μου, δὲν θὰ μπορέσῃς νὰ σβύσῃς τὴ φλόγα τῆς καρδίας μου γιὰ σένα!... Γιατὶ προσπαθεῖς με τόσους δικολαβισμούς, νὰ μοῦ στέρῃς τὴν ἀφάνταστη εὐτυχία νὰ σὲ σφίξω στὴν ἀγκαλιά μου;

Ἡ κυρία Ἀρτεμάρ ὅμως, ἐξακολουθητικὰ ψύχραιμη, κι' ἔχοντας ὡς ὄπλο ἀκατανίκητο τὴν ἐνάρετη εὐσυνειδησία τῆς, πῆρε πάλι

υφος σοβαρό και μετρημένο, κι' είπε στον Φερότ, κυττάζοντάς τον ειλικρινά στα μάτια:

—Η επιμονή σου αυτή αρχίζει να μου γίνεται ένκευριστική, Λουσιέν... Άς τελειώνουμε λοιπόν μια ώρα γρηγορότερα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της λογικής και της συνέσεως... Λοιπόν, έπειδή απέχθανομαι τις ύποκρισιες και τα καμώματα μερικών σεμνοτύφων, γυναικών κι' αυτών σαν κι' έμένα — που έννοούν να τυραννούν, με τα νάζια των και με την ψεύτικη αντίστασή των, τους άνυπομόνους θαυμαστές των — θα σου μιλήσω και θα σου φερθώ ειλικρινώς!!... Σου όμολογώ λοιπόν ειλικρινώς, άγαπητέ μου Λουσιέν, ότι ως άνδρας μου άρέσεις υπερβολικά, γιατί είσαι και κομψός και ώραιος και πνευματώδης... Άλλά συγχρόνως πρέπει να σου πώ, ότι δεν έννοώ με κανέναν τρόπο να ντροπιάσω τη συνειδήσή μου ως τιμίας γυναικάς, και να παραβιάσω τα καθήκοντά μου άπέναντι του άθώου και καλού συζύγου μου!...

...Θάπρεπε να σε διώξω άμέσως από κοντά μου, έστω κι' ασυτηρά, έστω και ταπεινωτικά για σένα, άπ' την πρώτη άκόμη στιγμή που τόλμησες να μου προφέρεις λόγια ένοχης αγάπης... Δεν θέλω να φερθώ έτσι, όμως, άπέναντί σου, χάρις στην πολυχρόνια κι' άδιατάραχτη ως τώρα φιλία μεταξύ μας... Με ποθείς έσύ σαν διψασμένος, όπως ποθοῦσε ο Ήσαῦ ο πεινασμένος το πινάκιο της φακής... Έγώ όμως ούτε διψώ ούτε πεινώ, κι' έτσι και λογική είμαι και ψυχραιμη, και δεν δείχνω τη δική σου άνυπομονησία... Άφησέ με λοιπόν να σκεφθώ άπάνω σ' αυτό το ζήτημα, να το μελετήσω καλά, και να σου άνακοινώσω κατόπιν την άπόφασί μου!

...Άχ, βλέπεις λοιπόν, άγαπητέ μου Λουσιέν; Άκόμα δεν προλάβουμε να ποιῦμε δυο λόγια άπάνω στο έξωφρενικό αυτό αίσθημά σου, κι' άμέσως άρχισαν κιόλας να μάς τυραννούν ή έννοιες κι' ή σκέψεις!... Ποῦ εἶνε ή γλυκειά και γαλήνια ήδονή, την όποία θρίσκουμε ως τώρα στην άσπιλη φιλία μας;... Νά, μόνος σου πας να καταστρέψης το ώραίο αυτό οικοδόμημα της φιλίας μας, το όποιο επί τόσα χρόνια χτιζαμε με τόση εύχαρίστησι!

Ο Φερότ ψιθύρισε πικραμένος:

—Μή με άπελπίζεις με την τόση λογική και ψυχρότητά σου, Φανέττα!

—Δεν σε άπελπίζω, ούτε κι' έλπίδες σου δίνω, Λουσιέν! άπάντησε σοβαρά ή Φανέττα. Μονάχα, θέλω κι' έγώ να σκεφθώ ψυχραιμότερα για τις ύποχρεώσεις μου ως γυναικάς κι' ως συζύγου, κι' έσύ επίσης να σκεφθής έν τώ μεταξύ σχετικώς με τις αίσθηματικές ύποχρεώσεις σου άπέναντι της κυρίας ντ' Ερμιβάλ!... Θάπρεπε, Λουσιέν, να την τελείωναν παρευθής κι' άπτότομα αυτή τη συζήτηση, δίνοντάς σου την άπάντησι που θα χρειάζοταν ώμά και ξεοά!... Άλλά άναγνωρίζω, ότι υπήρξα κι' έγώ κάπως ένοχη, για δυο λόγους: Πρώτα, αν και τίποτα το ύστερόβουλο δεν ύπνοχε στη συνάντησή μου την τυχαία εκεί στο Λουβρο, με τον Μπρεβάζ — έγώ — για να σε πειράξω — άφησα να φανή δῆθεν σαν προμελετημένο ραντεβού... Κι' ύστερα, αυτή ή καταροιαμένη γυναικεία φιλαρέσκεια και περιέργεια, άπ' την όποια ούτε κι' ή πιό ένάρετες γυναικες του κόσμου δεν ξεφεύγουν στιγμές-στινιές, μ' έσπρωξε να δώ, αν πραγματικώς το έξωφρενικό κι' άπροσδόκητο για μένα αίσθημά σου ήταν έρως, ή ήταν καλοίτσι της στιγμής!... Έτσι, ή άμαοτία και των δυο μας, μάς έφερε στη δύσκολη και γεμάτη από τύψεις τωοινή μας θέσι... Άφησέ μου τούλάοιστον τον καιρό, να σκεφθώ αν ύπάντη μιá άννῆ κι' άνακουφιστική διέξοδος και για τους δυο μας, ή αν μάς εἶνε γραφότό άπ' τη μοῖρα να κυλιστοῦμε όριστικά στη λάσπη της άμαοτίας!

—Πρόθυμα κι' αἰώνια δέχομαι να κυλιέμαι στη λάσπη, άρκει

κι' έσύ να βρίσκεσαι μαζί μου! Ξεφώνισε ο Φερότ με λαχτάρα, αλλά και πικραμένος μέσα του για την ψυχραιμη λογική της Φανέττας.

—Δεν θέλω όμως καθόλου, να βρίσκουμαι έγώ! άπάντησε άπλά, εκείνη. Και τώρα, ώρεθουάρ... Πήγαινε στο καλό, Φερότ, και περιμένε μ' ύπομονη την άπάντησή μου... Πάντως, δεν θ' άργήσω και πολύ, να στη γνωστοποιήσω καταλλήλως!

Υπακουος ο Φερότ, και δύσθυμος, σηκώθηκε να φύγει.

—Τούλάχιστον μην άργήσης πολύ, Φανέττα! ψιθύρισε. Η άναμονή κι' ή αθεόαίότης, θα με κρατούν διαρκώς σε τυραννική άγωνία... Χάρισε μου την εύτυχία, να μου άνακοινώσης την εύχάριστη άπάντησή σου, ως το θράδυ που θα ξανάρθω έδω να δειπνήσουμε μαζί και...!

—Τρελλάθηκες, Φερότ; διέκοψε ζωηρά ή Φανέττα, διακόπτοντάς τον. Τολμάς και να σκέπτεσαι άκόμα, ότι θάρχεσαι πειά στο σπίτι μου τόσο συχνά ύσο και πριν;... Τολμάς και να σκέπτεσαι άκόμα, ότι θα μωρης στο μέλλον ν' άντικρύξης τον άνδρα μου κι' έμένα μαζί, ύστερα από όσα ένοχα έχουν μεσολαθήσει ως τώρα μεταξύ μας;... "Α, με συγχωρείς φίλε μου!... Και να υποθέσουμε άκόμη, ότι προκειται ν' άποφασίσω να γίνω μιá άμαρτωλή, ποτέ δεν θα πέσω στο έπίπεδο που φαντάζεσαι!... Ποτέ δεν θα επιτρέψω να γίνης ο «τρίτος», ανάμεσα στον άνδρα μου και σε μένα, ούτε και θα παιχτή ποτέ ή ύδελυρ; κωμωδία της ένοχης συζύγου, του άθώου κι' άνυποφίαστου συζύγου, και του ύστεροβούλου «οίκογενειακού» φίλου!... "Α, όλα κι' όλα, Φερότ!... Ο πρώτος-πρώτος κι' άπαράβατος όρος του μέλλοντος τυχόν αίσθηματικού δεσμού μας, θα εἶνε ο έξης: Το διαζύγιο πρώτα άπ' τον άνδρα μου, κι' ο νόμιμος γάμος μου κατόπιν μαζί σου!... "Αν σου άρέση έτσι, έχει καλώς!... "Αν όχι, τότε μπορείς κάλλιστα να φύγης άπ' έδω, και να μην περιμένης ποτέ άπάντησή μου!

Ο Φερότ σκυθρόπασε. Η άπροσδόκητη λύσις που του πρότεινε ή Φανέττα, τον εύρισκε άπροετοιμαστο. Δεν ήξερε τί να άπάντησῃ. Όστόσο, τυφλωμένος καθώς ήταν άπ' το έγώιστικό και παράλογο πάθος του, μωρμούρισε:

—Θά περιμένω, Φανέττα... Άποφάσισε όπως θέλεις, κι' έγώ θα ύπακούσω!

Εἶχε σηκωθῇ πειά, και βάδιζε άργά-άργά προς την πόρτα. Εκεί στάθηκε λίγο, της έστειλε ένα φίλημα λαχταριστό με το χέρι, κι' ύστερα άπομακρύνθηκε λένοντας:

—Ωρεθουάρ... Μην άργήσης, γιατί θα ύποφέρω πολύ, μακριά σου... Σ' άγαπώ!

Όλομόναχη τώρα στο σαλόνι της ή κυρία Άρτεμάρ, μωρμούρισε θλιμμένη:

—Τι κρίμα!... "Οτιδῆποτε και ν' άποφασίσω, είτε δεχτώ την άγάπη του είτε την άποκοούσω, το γεγονός θα εἶνε ένα: "Οτι θα χάσω όριστικά τον πιό καλό κι' έμπιστο φίλο της παιδικής μου ηλικίας!

V

Η ΚΥΡΙΑ ΝΤ' ΕΡΜΙΒΑΛ

ΜΟΝΟΣ ΕΞΩ στο πεζοδρόμιο ο Φερότ, τώρα, άρχισε ν' άποιακνεται σιγά-σιγά, θυσιμένος σε δυσάρεστες σκέψεις...

—Νά πάω ή εἰνῆ! μωρμούριζε, μονολογώντας. Σε τί ένκευριστική θέσι μ' έρριξε αυτή ή διαβολο-Φανέττα, με τις διαβολο-ένάρετες έπιφυλάξεις της!... Τί ώραία θα ήταν, νάπεφτε παρευθής

αιθερία ακόμη, καθώς τη φώτιζαν ή στερνές και θαμπές αχτίνες του ηλίου που υψιλεύει!

Ήναι, θευαία, ήταν κάπως παχουλιά ή κυρία ντ' Ερμιθάλ. Μά αυτό, αντι να επιμεαζή ουσαρρεστά την εύλυγιστη σιλουέττα της, ισα-ισα της εοινε μεγαλύτερη χαρι, και την εκανε πιο ποθητή, πιο λαχταριστή...

Ήταν έτοιμος να της έκφραση — με ειλικρίνεια — τις ήδονικές αώτες εντυπώσεις του, ο αδιωρθωτος Φερότ. Μά η Μαρκέλλα ντ' Ερμιθαλ, εξυπνη και δευδερκής, ένοιωσε εγκαίρως τον κινδυνο αώτων των εκμυστηρεύσεων, ή όποιες της φαινόντουσαν προς το παρόν τουλάχιστον, άτοπες, έφ' όσον δεν είχαν προηγηθή άκόμα ή σχετικές εξηγήσεις του Φερότ.

Πολαέαινοντάς τον λοιπόν μ' έτοιμότητα στον έπικίνδυνο αώτον κατήφορο, προσποιήθηκε πάλι πρόσχαρο ύφος, χαμογέλασε, στηριζε το μπράτσο της στο μπράτσο του με χαριτωμένη άφέλεια και του είπε :

— Άφού δεν πας πουθενά, Φερότ, άκολουθήσε με τουλάχιστον τώρα! .. Θέλεις να σ' εξομολογήσω, φίλε μου, και να σου άποσπάσω έγω αυτές τις εξηγήσεις, τις υπέως τόσο ουσκολεύεσαι να μου δώσης ;

— Προς Θεού κυρία μου, μην έπιχειρείτε! φώναξε με τρομαγμένη ειλικρινεια, ο Φερότ. Είμαι τόσο πολύ ένοχος, ώστε ούτε λέξι δεν θα έγν ήπ' τά χείλη μου! .. Νά, τόσο πολύ κατόντησα να ντρέπωμαι έσας και τον έαυτό μου!...

Κατηφόριζαν τώρα τη λεωφόρο, σιγαλά και πλάι-πλάι. Δεν μιλούσαν. Η ταραχή φούντωνε ύπουλα στην καρδιά του Φερότ, έτσι καθώς ένοιωθε στο μπράτσο του στηριγμένη μ' εγκατάλειψη τη γλυκεια του Μαρκέλλα, την άθώα και τόσο σεμνή ύπαρξι αυτή, ή όποια άποτελούσε — ως τις πρόσλλες άκόμη — το άντικείμενο της πρώτης ειλικρινούς άγάπης του κι' άφοσιώσώως του...

Κι' όμως, την είχε εγκαταλείψει έπιτόλαιο κι' άδικαιολόγητα, πριν άκόμα προλάβουν τά χείλη του να χάσουν τη γλυκύτητα τών ήδονικών της φιλημάτων, τά όποια τόσον καιρό του είχε άρνηθή έκεινη, με τόσο άγνή και σεμνή έπιμονή... Ναι, την είχε εγκαταλείψει άνανδρα και κυνικά σχεδόν, για να ριχτή τυφλωμένος μέσα στους σκοτεινούς λαβυρίνθους ένός άμαρτωλού κι' ένόχου πάθους — ίσως και καπρίτσιου έπιπολαίου, αλλά πανισχύρου — το όποιο τόσο μοιραία είχε αίσθανθή για την έγγαμη παιδική του φίλη!

Μά εύτυχώς, ή καλή του τύχη του παρουσίασε τώρα — κι' έτσι ξαφνικά — την καλή του Μαρκέλλα, τη γλυκυτάτη κι' ύπομονετική άγαπημένη του. Κι' ίσως να εύδοκούσε ή Θεία Πρόνοια, ώστε ή συνάντησι των αυτη να φώτιζε το θολωμένο άπ' την άμαρτία μυαλό του Φερότ, να τον ξεμάκραινε άπ' τον γλυστερό κατήφορο, και να τον παραδινε ξανά στην άθώα κι' άγνή έπιρροή της άγαπημένης του Μαρκέλλας.

— Όποτε δύσκολα λοιπόν θα βγούν άπ' τά χείλη σου δικαιολογίες, φτωχέ μου Φερότ! ψιθύρισε σε λίγο, εκείνη. Όποτε άποφεύγεις να μου εξηγηθής τί σου συνέβη!

Και λίγο πιο ειρωνικά τώρα, πρόσθεσε:

— Άς σε διευκολύνω τότε κάπως, φίλτατέ μου!... Θέλεις να σου πώ έγώ, για ποιά λόγο μ' εγκατέλειψες επί τόσες ήμέρες κατ' αώτον τον τρόπο, τον όχι βέβαια ίπποτικό;

Ό Λουσιέν την κύτταζε στα έξυπνα και σπινθηροβόλα μάτια της, και τρόμαξε. Είχε διαβάσει καθαρά στο ειρωνικό, αλλά κι' έπεικές βλέμμα της, ότι ή νεαρή γυναίκα μάντευε κάπως άόριστα ίσως — αλλά πάντως σίγουρα — την αίτία της άπουσίας του, επί

τόσες ήμέρες, άπό κοντά της.....

Και για ν' αλλάξη πάλι την έπικίνδυνη συνέχεια της συζητήσεως εκείνης, γύρισε το πράγμα στο άστείο και ξεφώνισε:

— Προς Θεού όχι, κυρία μου!... Προτιμώ να σας εξηγηθώ έγώ ο ίδιος ειλικρινά, τί μου συνέβη και με χάσατε έτσι άπ' την ήμέρα εκείνη... Λοιπόν σκεφθήτε, ότι μ' έπιασε ή άκατανίκητη ιδιοτροπία να μάθω άγγλικά!... Κάθε μέρα λοιπόν, κι' επί δυό ώρες, έρχομαι στο σπίτι του καθηγητού μου και παρακολουθώ μ' έπιμονή μαθηματά... Άκριβώς άπ' το σπίτι του έβγαίνα προ όλίγου, τελειώνοντας πια το σημερινό μου μάθημα, και σκεφθήτε πόσο ήταν ζαλισμένο το φτωχό μου κεφάλι με τά άγγλικά «άλαμπουρνέζικα»!... Νά, γι' αυτό μ' είδατε και τόσο άφηρημένο και σκοτισμένο, πριν!

Τό διαπεραστικό βλέμμα της Μαρκέλλας προσηλώθηκε ειρωνικά πάλι, στο βλέμμα του. Κι' ή φωνή της, γελαστή και πειραχτική, άντήχησε:

— Μά ξέρεις πολύ καλά, δυστυχισμένο μου Φερότ, ότι γνωρίζω την άγγλική στην έντέλεια!... Γιατί λοιπόν δεν έρχόσουν σε μένα, να σου παραδίδω έγώ μαθηματά;... Και τά διδασκάλιά σου θα οίσης!

— Ίσα-ίσα, μ' έναν χαριτόβρυτο διδάσκαλο σαν κι' έσας, δεν θα μάθαινα τίποτα ποτέ μου! φώναξε χαρούμενος για το έπιχειρημά του, ο Φερότ.

— Θα ήμουν άυστηροτάτη, όμως! επέμεινε ειρωνικά, ή Μαρκέλλα. Άλλο πράγμα ή ώρες της διδασκαλίας και της μελέτης, κι' άλλο ή ώρες τών εύχάριστων διαλειμμάτων, καλέ μου φίλε!

— Η χαριτωμένη καλλονή σας θα μ' έπηρέαζε περισσότερο, παρό ή αούτηρότης σας! επέμεινε κι' ο Φερότ επίσης, με το ίδιο ύφος. Κοντά σας, θα σκεπτόμουν πράγματα πολύ διαφορετικά άπ' το άνισρό μου μάθημα!

— Θα σε άνάγκαζα τουλάχιστον να τά σκέπτεσαι άγγλιστί, κι' έτσι πάλι δεν θα πήγαινε στα χαμένα το μάθημά μας! ξανάπε με απερίγραπτη σοδαρότητα ή κυρία ντ' Ερμιθάλ.

Ό Φερότ ξέσπασε σε άκράτητα γελιά, κι' εκείνη τον μιμήθηκε μέσως.

— Θεέ μου, πόσο είστε χαριτόβρυτη και θελκτική! της είπε στα τελευταία, με ειλικρινή θαυμασμό. Και πόσο έξυπνη, επίσης!

— Ωραία λοιπόν, άγαπητέ μου Φερότ... Άφού παραδέχεσαι την έξυπνάδα μου, κι' άφού βλέπεις ότι δεν με ξεγελάς, πές μου έπιτέλους την αλήθεια... Πές μου ποιός είνε αώτός ο «ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ» που σε άπασχολεί αυτές τις ήμέρες, κι' είμαι άμέσως πρόθυμη να συγχωρήσω την άχακτήριστη διαγωγή σου!

— Ψέμματα είπα, λέγοντάς σας για μαθηματά άγγλικής! ψιθύρισε ο Φερότ, με ύπεκφυγή. Κάτι άλλες ύποθέσεις με άπασχολούσαν, σχετικές με... χμ... νά, σχετικές με την τοποθέτησι άρκετών κεφαλαίων μου σε μια έπιχείρησι σπουδαία ξερετε, ή όποια...

— Προ όλίγου με παραδέχτηκες έξυπνη, καυμένη Φερότ! διέκοψε έπιπληκτικά και πειστωμένα, ή Μαρκέλλα. Δυστυχώς όμως, ή κακή ποιότης τών δικαιολογιών που μου σερβίρεις τώρα, άποδεικνύει ότι με θεωρείς τουλάχιστον για κοιτισάκι δέκα χρόνων, άμάθητο κι' άνόητο!... Άς καθήσουμε λοιπόν για λίγο, σ' εκείνο εκεί το παγκάκι της δενδροστοιχίας, κι' άς εξηγηθούμε πιο ειλικρινά, παί προπάντων με πιο άξιοπρέπεια!

Η κυρία ντ' Ερμιθάλ μιλούσε τόσο έπιταχτικά, ώστε ο Λουσιέν ύπάκουσε μ' εγκαρτέρησι, και κάθησε πλάι της στο παγκάκι στενά-ζοντας κρυφά.

— Άπό μήνες τώρα, δεν έπαφες ούτε στιγμή να με φλερτάρης!

κάν να φανταστώ αυτή την άφθαστη εὐδαιμονία, την οποία μου χάρισε η ουρανια κι' απροσδόκητη συνάντησή μας!... Άς χαρούμε τη ζωή αμεριμνά, αγαπημένη μου... Είνε τόσο σύντομη αλλωστε, και τοσο...
— Ά, ναι... αυτό παραδέχεται κι' ο Έδγαρ Πόε, ξέρεις, διέκοψε με γελαστή και καλόκαρδη ειρωνεία, η κυρία ντ' Ερμιθάλ. Λέει κάπου, ο απαισιόδοτος αυτός ποιητής: «Η ζωή μας εινε σαν τα ροσα, που δεν βαστούν πολυ δυστυχως... Γρήγορα περνάει η εποχή τους, και τιποτε πειά δεν μένει απο την πρώτη ζωηρη φρεσκάδα τους»!... Έ;... Τά λέει καλά, ο Πόε;

— Τι να τον κάνω τον Πόε, άποψε; απάντησε μ' έκστασι ο Φερότ. Μου δινει τόσο εὐτυχία η συντροφιά σου, και με κάνει τόσο ποιητή και τόσο ρωμαντικον, που βλέπω σαν σκνίπες μπροστά μου όλους τους ποιητας του κόσμου, κουκλίτσα μου!

Γελασας, κι' εὐθύς αμέσως η Μαρκέλλα ξανάπε:

— Πόσο είσαι ένας χαριτωμένος άμυαλος και ψεύτης, Θεέ μου!... Είπες πρό ολίγου, και δεν τό ξέχασα, ότι δεν ήξερες άποψε που να πäs και τί να κάνης!... Γόσο ήσουν, είπες, δυστυχισμένος και θλιμμένος!... Καλά, και τό σπíti μου δεν τόξερες που ήταν;... Έπρεπε δηλαδή να βασιστούμε στη Θεία Πρόνοια — που σχεδίασε έτσι άπροσδοκητα την άποψινή συνάντησί μας — για να νοιώσης πάλι, όπως

λες, την εὐτυχία στην συντροφιά μου;
— Ο Φερότ έπεσε σε άμμηχανία, και ξεροκατάπτε. Όστόσο, προσπάθησε να τραυλίσει με δισταγμό:
— Ναί... έχεις δίκιο!... Μά ξέρεις, δεν μπορούσα να σ' έπισκεφθώ... Σε σκέφτηκα πολλές φορές με δίπα και με λαχτάρα, μά σε ντρεπόμουν!... Τώρα, όσο για τό «γιατί σε ντρεπόμουν», μπορείς θέβαινα μονάχη σου να τό καταλάβης... Είσαι τόσο έξυπνη και τόσο πνευματώδης, ώστε έξάπαντος θά τό καταλάβης... Κι' είσαι άκόμη τόσο εὐγενική, κι' έχεις τόσο άγγελική καρδιά, ώστε θά με άπαλλάξης άπ' τη μαρτυρική ντροπή να σοῦ εξομολογηθώ μονάχος μου «για ποιό λόγο σε ντρεπόμουν»!

Κι' αλλάζοντας εὐθύς αμέσως έκφρασι, πρόσθεσε χαρούμενα και γελαστά:

— Μά πήτε λοιπόν, αγαπημένη μου!... Άς αλλάξουμε την ένοχηλητική αυτή συζήτησι, κι' άς πιούμε κρασί με ξεγνοιασιά... Είσαι τόσο χαριτωμένη, όταν πίνης, κι' ο κύκνειος λαϊμός σου με γεμίζει με τόσο γοητεία, ώστε μοῦρχεται να σκύψω και νόν γεμίσω με λαχταριστά φιλήματα!

— Ναί, αυτά ασφαλώς θά λέγατε και στην «άλλη» εκείνη, την οποία τόσο διαστήκατε ν' αγαπήσετε, πριν άκόμη προλάβετε καν να πειάξετε μακριά άπ' την άγκαλιά μου! διέκοψε με ώμη ειλικρινεία η Μαρκέλλα, μιλώντας του ψυχρά, και στον πληθυντικό πάλι.
— Δεν έννοούσε να συγχώρηση η θελκτική αγαπημένη του, αφού την άδικαιοιολόγητη άπιστία του. Όσο και νάνιωθε τον έαυτό της εὐτυχισμένον τώρα κοντά του, η ύποψίες της φούντωναν πάλι ξαφνικά στο μυαλό της, της πλήγωναν τον έγωϊσμό, και της ψύχραιναν άθελά της τη λαχτάρα...
— Ο Λουσιέν μούδισε ξανά. Ένοιωσε, ότι του χρειαζόταν μια ειλικοινης κι' άπερίφραστη έκμυστήρευσις. Ένοιωσε, ότι νιά να βρή όριστική συγχώρησι εκ μέρους της θελκτικής αγαπημένης του, θάπρεπε να της έκμυστηρευθῇ με ειλικοινη και πικρή μεταμέλεια όλο εκείνο τό άλλοκοτο και ξαφνικό κι' άνηξήγητο αίσθημά του ποδς τη Φανέττα, τό όποιο μούντωνε στην καρδιά του άπικλειστικώς και μόνο εξ αίτίας μιας άδικης — άλλωστε — κι' έξωφρενικής ζηλοτυπίας: Έπειδή έτυχε να δῇ μαζῷ με τον άνοστο Μπρεβάζ, τη γοητευτική παιδική του φίλη — εκεί στον άθωο περίπατό τους, του μουσείου

του Λούβρου — ένιωσε μια έξωφρενική, μά άκατανίκητη ζηλοτυπία, και πόθησε τρελλά να γινή αυτός ο έραστής της αντί για κείνον!

Έσκυψε τό κεφάλι του ο Φερότ, από ντροπή και ταραχή, και ψιθύρισε σιγάλα μά άποφασιστικά:

— Θά σοῦ τα έκμυστηρευτώ όλα, γλυκειά μου Μαρκέλλα!... Μονάχα, έπιτρέψέ μου να σοῦ τα εξομολογηθώ με τον δικό μου έπιπόλαιο τρόπο, γιατί πονάω πολυ, γιατί με καίνε η τύψεις, κι' η παιχνιδιάρικη έπιπολαιότητα της άμαρτωλής έκμυστηρεύσεως μου ασφαλώς θά με άνακουφίση!... Ένω, αν τα διηγηθώ με σοβάρότητα, εινε τόσο βαρειά και τόσο άμαρτωλά, ώστε αυτή η σοβάρότης θά δυναμώση πιο πολυ τον πόνο της καρδιάς μου, και τις τύψεις μου!

— Άχ, άμυαλο τρελλόπαιδο! στέναξε η κυρία ντ' Ερμιθάλ, κυτάζοντας τον τρυφερά. Είμαι τόσο έπιεικής εγω, και τόσο συγκαταβάτικη, ώστε θά διευκολύνω πρόθυμα την όδυνηρή αυτή εξομολόγησί σου, άκούγοντάς την με ύφος εὐθυμο και καλόκαρδο!... Ένοιω σου και σοῦ υπόσχομαι να μη θυμώσω, όσαδήποτε κι' όποιαδήποτε κι' αν μου πῇς!

Ο Λουσιέν άνάσανε βαθειά, και με υπερτάτη άνακούφισι. Κι ύστερα, είπε ξάστερα κι' ειλικρινά:

— Έρωτεύτηκα γλυκειά μου Μαρκέλλα, ξέρεις, τη Φανέττα ντ' Αρτιμαρ!

— Τό μάντεψα! έκανε με άπλο χαμόγελο, η κυρία ντ' Ερμιθάλ.

— Ναί, την αγαπήσα, την πόθησα δηλαδή, από μια γελοία άφορμή κι' έτσι στα καλά καθούμενα! εξακολούθησε, ο Λουσιέν. Έτυχε να πετύχω τους δυό τους — τη Φανέττα και τον Μπρεβάζ — σ' έναν άθωο περίπατό τους, και ξαφνικά με τύφλωσε η ζηλοτυπία... Είπα μέσας μου, δηλαδή: «Γιατί να γευτή τα γλυκά εκείνα χείλη της Φανέττας, ο άνοστος και σαχλός Μπρεβάζ;... Γι' αυτό τό σεβόμουν εγω, επί τόσα χρόνια τώρα, για να τα παραδώσω — έτσι ώριμα κι' έκλυστικά — σ' αυτόν τον άνόητο συνθέτη μελοδραμάτων πιο άνοήτων άκόμη, κι' ήλίθιων;... Έτσι λοιπόν, κεραυνοβόλα κι' άπροσδόκητα, ένιωσα έναν πόθο τυφλό για τη Φανέττα Άρτεμάρ, την άγνη μου φίλη επί τόσα χρόνια τώρα!

— Της έξωμολογήθηκες άράγε, τό καπρίτσιο σου αυτό; ρώτησε η κυρία ντ' Ερμιθάλ, μ' έκφρασι γαλήνια κι' άνεξιχνίαστη.

— Καί, φυσικά, της εξομολογήθηκα! απάντησε, ο Φερότ. Μονάχα, που δεν τόλμησα θέβαινα να της παραστήσω για «καπρίτσιο» αυτό τό αίσθημά μου, άλλα της τό παράστησα κατάλληλα σαν έναν ερωτα φλογερό και τρελλόν, ο όποιος κρυβόταν ύπουλα μέσα μου — όλα αυτά τα χρόνια — κι' ο όποιος φούντωσε έτσι ξαφνικά, στην πρώτη κατάλληλη κι' ευνόικη περίστασι που του παρουσιάστηκε!

— Κι' εκείνη, τί σοῦ είπε; ξαναρώτησε η Μαρκέλλα, με πονηρό μισοχαμόγελο.

— Τίποτα!... Δηλαδή της φάνηκε παράξενο αυτό, με μάλλωσε, μου γέμισε τό κεφάλι μ' ένα σωρό από διάφορες θεωρίες, μου μπερδεψε ένα άκατανόητο μίγμα από φιλοσοφικές ιδέες — περί φίλιας, καθηκόντων, άρετης, πίστewς, ύποχρεώσεων, κλπ. — και στα τελευταία, μ' έδιωξε με τρόπο άπ' τό σπíti!... Μου είπε δηλαδή να μην ξαναπατήσω εκεί, αν δεν λάβω προηγουμένως απάντησί της, περί του αν συμμοιζεται κι' αν δέχεται — η όχι — αυτό τό αίσθημά μου απέναντί της!

— Φτωχέ μου Φερότ πρέπει να σοῦ πῶ, ότι κάλλιστα μπορεί να γεράσης πειά, κι' όμως να μην έχης άκόμα λάβει την απάντησι της Φανέττας! διέκοψε με τό ίδιο μισοχαμόγελο, η Μαρκέλλα.

— Άκριβώς αυτό σκεπτόμουν κι' εγω προηγουμένως, πριν συναντηθούμε τόσο άπροσδόκητα! όμολόγησε ειλικρινά κι' άφελέστατα, ο Λουσιέν. Άπ' τό σπíti της Φανέττας έφυγα, πριν από λίγη ώρα...

Υστερα από τόσων ημερών επίμονο φλέρτ μαζί της — το όποιο, έννοείται, εκείνη δεχόταν με αγριές και γκρινιάρικες επιφυλάξεις — της ζητήσα μια οριστική απάντησι, πριν απο λίγες ώρες που την επικήθεκα στο σπιτι της... "Ημουν απ' το μεσημέρι εκεί... Και μόλις εφυγε ο Άρτεμαρ, της ζήτησα μια οριστική λυσι της τυραννικής αυτής, και για τους δυο μας, καταστάσεως... Μ' έδιωξε λοιπόν, λεγοντας μου ότι θά με ειδοποιούσε εγκαίρως... Κι' εγώ, πριν συναντηθούμε, ακριβώς αυτό σκεπτόμουν!... Σκεπτόμουν δηλαδή, ότι το «εγκαίρως» της φανέττας μπορούσε να διαρκέση καλλιστα επί δέκα χρονια εκκρεμες!

Γέλασε ανοιχτόκαρδα, η κυρία ντ' Ερμιθάλ. Κι' ύστερα ξαναρώτησε:

—Μά καλά;... πώς μπόρεσες να έρωτευθης τόσο διφασμένα τη Φανέττα, αφού ήδη ήσουν στα γερά έρωτευμένους μαζί μου;

—Είνε φυσικωτάτη και πρόχειρη, η εξέγησις! απάντησε ατάραχα, ο Φερότ. Υπόθεσε, ότι ένας ζωγράφος βρίσκει ένα θελκτικώτατο μοντέλλο, γοητεύεται, το αγκαζάρει παρευθύς, κι' αρχίζει να του ζωγραφίζει το πορτραίτο... Ξαφνικά, εκεί σέ κάποιον περίπατό του, τυχαίνει να διασταυρωθώ μ' ένα άλλο θελκτικό μοντέλλο, το οποίο καλλιστα είνε έτοιμο να αγκαζαριστή — όπως νομίζει ο ζωγράφος μας — από κάποιον άλλον συνάδελφό του!... Τι κάνει τότε, ο ζωγράφος μας;... Απλούστατα, το εξέη: "Αν και του άρεση περισσότερο βεβαία το πρώτο του μοντέλλο, το θεωρεί ωστόσο σίγουρο και δικό του, το παραμερίζει προσωρινά, και ρίχνεται με ζήλο ν' αγκαζάρη το δεύτερο μοντέλλο, μιά που το θεωρεί έτοιμο να του ξεφύγη..."

—Κι' έτσι λοιπόν με «ΠΑΡΑΜΕΡΙΣΕΣ» προσωρινά, ζωγράφε μου, μήπως προλάβη ο «ζωγράφος» Μπρεβάζ, ν' αγκαζάρη αυτός το δεύτερο μοντέλλο! διέκοψε πάλι πονηρά, μ' άδως μνησικακία, η αληθινά άγγελική εκείνη ύπαρξις. Αυτό, δεν θέλεις να πής;

—Θέλω να πώ ότι είμαι για δέσιμο, αλλά δεν βρίσκειται σκονί! μουρμούρισε με θλίψη και με ταραχή ο Φερότ, νοιώθοντας κάπως αργά τη «γκάφα» του. Σ' έθιξα δίχως να το θέλω, γλυκειά μου Μαρκέλλα... Άμα η παραφορά αρχίζει να μου σκοτίζη το μυαλό, δεν ξέρω πειά τί λέω... Κι' όμως αυτή είνε η αλήθεια, δυστυχώς... Και μιά που την ξεστόμισα, πρέπει να την συμπληρώσω!

Κι' ενώ η κυρία ντ' Ερμιθάλ ένθάρρυνε, με το γλυκό της βλέμμα και με το έπεικες χαμόγελό της τον κατασυγχυσμένο Φερότ, έκείνος άρχισε να συνέρχεται πάλι σιγά-σιγά, και στα τελευταία έξακολούθησε:

—Ναί, σέ παραμέρισα προσωρινά, αγαπημένη μου!... Μά τόκαμα αυτό, γιατί ήμουν σίγουρος έκ των προτέρων ότι θά σέ ξανάβρισκα πάλι, πάντα γλυκειά, πάντα καλόκαρδη, πάντα δική μου ειλικρινά!... Ναί, αφού θά ικανοποιούσα πρώτα το πανίσχυρο και τρελλό — μ' πρόσκαιρο βέβαια — καπρίτσιο μου για τη Φανέττα, θά ξαναπετούσα πάλι κοντά σου με την παληά μου λαχτάρα, δίχως ούτε στιγμή να χάσω!... "Ω, καμμιά άμφιβολία δεν είχα, ότι θά σέ ξανάβρισκα πάλι ολόδική μου κι' άφωσιωμένη!

—Ολόδική σου, Φερότ; ψιθύρισε πονηρά, εκείνη.

—Ναί, ολόδική μου, χρυσόμαλλη κουκλίτσα μου! μουρμούρισε ο Λουσιέν.

—Κι' άν μ' εύρισκες κι' έμένα, άπροσδόκητα, να παριστάνω τον ζωγράφο και να είμαι γοητευμένη — πρόσκαιρα βέβαια, κι' εγώ! — με κανένα φευγαλέο μοντέλλο «όκκαζιόν»; ξαναψιθύρισε με την ίδια πονηρία, η Μαρκέλλα. Τι θάκανες τότε, φτωχέ μου Φερότ, άν μ' εύρισκες προσωρινά άφωσιωμένη σέ κανένα έλκυστικό φίλο σου, μιά που θά ήμουν σίγουρη ότι έτένα δεν θά σ' έχανα ποτέ μου;

—Θά σέ συγχωρεύσαι, άπλούστατα, όπως άλλωστε με συγχώρησες ήδη κι' εσύ!

—Και τί θά κάνης, άν σέ βεβαιώσω ότι πλανιέσαι; Ξανάπε τσαχπινικά, η κυρία ντ' Ερμιθάλ. Τί θά κάνης άν σου πώ, ότι δεν σέ συγχώρησα καθόλου, ίσα-ίσα;

Ο Φερότ πόνεσε τόσο ειλικρινά τώρα — παρ' όλο το παιχνιδιάρικο ύφος της αγαπημένης του — ώστε χλώμιασε και σκοτείνιασε η οψι του. Ψιθύρισε άργά-άργά και μελαγχολικά:

—Θά κάνω το εξέη, χρυσή μου κούκλα: Θά άναγνωρίσω βεβαία στην ψυχή μου, ότι άξίζω μιά τέτοια σκληρή τιμωρία έκ μέρους σου... Και θά θυσιάζω πάλι μ' έγκαρτέρησι στη θασανιστική εκείνη άγωνία, την οποία δοκίμαζα προηγουμένως, πριν εσύ θελήσης με την καλωσύνη σου να φωτίσης την άνιαρή ζωή μου!

Ο τόνος της ειλικρινείας του Φερότ, κι' η σκοτεινή μελαγχολία του, συγκίνησαν βαθύτατα την εύαίσθητη καρδιά της νεαρής γυναικας. Λαχταρισμένη, του ξανάπε:

—Μην άνησυχής, τρελλόπαιδο!... 'Η μεταμέλειά σου είνε τόσο ειλικρινής και τόσο πικρή, ώστε θά ήμουν ένα τέρας μοχθηρίας άν δεν σέ συγχωρούσα με όλη την καρδιά μου!

—Άχ, ως μπορούσα να φιλήσω αυτά τ' άρόδινα κι' ολόγλυκα χείλη, απ' τ' όποία θγαίνουν τόσο μεγαλόψυχα λόγια! στέναξε ο Φερότ, ριχνοντας βλέμματα άπελπισίας στη μισογεμάτη από πελάτες αίθουσα του ρεστωράν. Άν το επιχειρήσω τώρα, θά με σφυρίξουν ασφαλώς όλοι αυτοί τριγύρω μας!

—Υπάρχει τρόπος να ικανοποιηθώ η έπιθυμία σου, δίχως τον κίνδυνο να σέ σφυρίξουν! απάντησε γελώντας ξεκαρδιστικά, η κυρία ντ' Ερμιθάλ.

Όπως πάντα, έτσι και τώρα διασκέδαζε εύχάριστα, με τις άπότομες μεταπτώσεις του χαρακτήρος του άμυαλου και νεαρού Φερότ, του τόσο έλκυστικού όμως και τόσο περιζήτητου στα έκλεκτότερα κοσμικά σαλόνια. Η ξεγνοιασιά του, η διαρκής εϋθυμία του, η αληθινά άγαθή κι' άνοιχτή καρδιά του, η άπότομες, έπιπόλαιες, και παιχνιδιάρικες μεταπηδήσεις του απ' την πιο μαύρη άπελπισία στην πιο άμέριμη εϋθυμία, είχαν συντελέσει — μαζί με τ' άλλα ψυχικά και σωματικά χαρίσματά του — να κατακτήση πιο γρήγορα και πιο σίγουρα την καρδιά της κυρίας ντ' Ερμιθάλ. Μικροπαντρεμένη η σεμνή κι' άγνη και πρόσχαρη αυτή κοπέλλα με τον γηραλέο κόμητα ντ' Ερμιθάλ, πέρασε — μ' έγκαρτέρησι άσπύλη, ωστόσο — μιά θασανιστική και περιωρισμένη ζωή, στο διάστημα των δυό χρόνων που διήρκεσε ο γάμος της, κοντά στον γκρινιάρη κι' άσπρομάλλη σύζυγό της.

Φυσικό λοιπόν ήταν, να γοητευτή ιδιαίτέρως απ' την πρόσχαρη καρδιά κι' απ' την άμέριμη εϋθυμία του κομψού εκείνου, και νεαρού επίσης Δόν Ζουάν των σαλονιών, ο όποιος λεγόταν Λουσιέν Φερότ. Και γι' αυτό, μετά το πένθος της χηρείας της, έδειξε κάπως φανερά πόσο της άρεσε, ο επίσης ένθουσιασμένος μαζί της νέος:

Κι' αφού έπιτέλους τον θασάνισε επί τούσους μήνες, με τη σεμνή και ντροπαλή άρετή της, του άφωσιώθηκε έπιτέλους ολότελα, μόλις βεβαιώθηκε για την πραγματική πειά λατρεία του Φερότ άπέναντί της. Άλλωστε, όπως θάνοιωσαν οι άναγνώσται μας, ο άδιόρθωτος Φερότ — παρ' όλες τις άμυαλωσύνες του και τις έπιπολαιότητές του — ήταν ωστόσο πραγματικά άφωσιωμένος μονάχα στην κυρία ντ' Ερμιθάλ, που ήταν κι' η πρώτη σοβαρή άγάπη του ως τότε.

Έκθαμβος λοιπόν ο Φερότ, κύτταξε στα μάτια τη Μαρκέλλα. Δεν μπορούσε να καταλάβη, με τί τρόπο θά τη φιλούσε εκείνη τη στιγμή στα γλυκά της χείλη, δίχως να σκανδαλίση την περιέργεια

των άλλων πελατών τριγύρω του...

Λαμογελαστή κι' αινιγματική η κυρία ντ' Ερμιθάλ, πήρε το «κουταλάκι του φρούτου» στο χέρι της. Τό βύθισε μέσα στις ζαχαρωμένες κουλες, τις οποίες είχε στο σερβίτιο της, και τόφερε κατόπιν στα χείλη της γεμάτο...

Κι' αφού χαϊδεψε με τα ποθητά εκείνα χείλη της το κουταλάκι, αδειάζοντας το συγχρόνως απ' τις μισές του φράουλες, το πρόσφερε στα τελευταία στον Έκθαμβο Λουσιέν, λέγοντάς του με χαμόγελο:

— Όρίστε, σερβίρισου!... Θά βρης απόφια και πρόθυμα τα χείλη μου που πόθητες, άπάνω σ' αυτό το κουταλάκι!... Και μάλιστα...

— Και μάλιστα θά τα γευτώ, δίχως συναυλίες σφυριγματών! διέκοψε γελαστος ο νεος, απλώνοντας το χέρι του με χαρούμενη λαχτάρα.

Φλύάρησαν έτσι ξένοιαστα, ως τα μεσάνυχτα σχεδόν. Η ώρας περνούσαν, με γοργότητα ευτυχισμένη. Κι' όταν αποφάσισαν να φύγουν, ο ήρομος έξω ήταν έρημος πειά από διαβάτες.

Δέν θέλησαν να πάρουν άμάξι ή αυτοκίνητο. Προτίμησαν να βαδίζουν σιγά-σιγά, μισοαγκαλιασμένοι με τρυφερότητα και σιωπώντας. Η καρδιές των χτυπούσαν με συγκίνηση, κι' ο άληθινός, ο άμοιβαίος έρωτας των, τούς έκανε ευτυχισμένους και τούς γέμιζε από γλυκειά μελαγχολία.

Έφτασαν ως το κομψό μέγαρο της κυρίας ντ' Ερμιθάλ.

— Καληνύχτα, άγαπημένε μου! του έλεπε εκείνη, απλώνοντας το χέρι της στα χείλη του. Και μὴν ξεχνάς, ότι σ' έχω συγχωρήσει ήδη!

— Άπ' το πεζοδρόμιο λοιπόν, μου λές την καληνύχτα σου; έκανε πονηρά ο Φερότ, φιλώντας της το χέρι.

— Προτιμώ απ' το πεζοδρόμιο, παρὰ απ' το σαλόνι μου άπάνω! άπάντησε κι' η Μαρκέλλα πονηρά, και με τσαχπίνικο γέλιο. Ύστερα απ' την τελευταία εκείνη περιπέτειά μας, αδιόρθωτέ μου Φερότ, προτιμώ πειά να καληνυχτιζώμαστε στην έξωπορτα... Τόχω σέ κακό, ξέρεις, να σέ άνεβάσω άπάνω, γιατί ασφαλώς δυο πράγματα θα συμβούν κατόπιν: Πρώτα, θά είσαι Ικανός να μέ άποχαριτήσης κατὰ τὰ ξημερώματα πειά, κι' εγώ δέν άντέχω στις άγρύπνιες! Κι' ύστερα, μετά τον άποχαιρετισμό μας, ασφαλώς θα περιμένω πάλι απ' τη Θεία Πρόνοια ν' άνταμώθουμε!

— Μικρούλα μου, τί λές; έκανε παρραπονετικά μαζί κι' επιπληχτικά, ο Φερότ.

— Αυτό που λέω, Λουσιέν, μου το διδάσκει ή πικρή πείρα του παλαιού! άπάντησε με ειρωνικό χαμόγελο ή κυρία ντ' Ερμιθάλ. Όσότης, για να σέ Ικανοποιήσω κάπως, κι' επειδή — ήμολογώ ειλικρινά — θέλω να σέ βλέπω διαρκώς, θα συναντώμεθα κάθε θράδου!... Ναι, κάθε θράδου στις όχτώμισι ή ώρα, θα μέ περιμένεις στο μικρό και συμπαθητικό ρεστωράν, στο οποίο φάγαμε άπόψε... Έκεί θάρχουμαι κι' εγώ επίσης, θα τρώμε ήσυχα μαζί, θα περνούμε τις ευτυχισμένες στιγμές που περάσαμε κι' άπόψε κι' ύστερα θα μέ συνοδεύεις ως το σπίτι μου, σαν άπόψε πού...

— Δηλαδή, θα σέ συνοδεύω ως την έξωπορτα του σπιτιού σου! διέκοψε ο Φερότ, με θυμωμένο παράπονο. Κι' ως το σαλόνι σου, παρκαλώ, πότε άράγε θα μου επιτρέψης να σέ συνοδεύσω;

Μ' αινιγματικό χαμόγελο ή κυρία ντ' Ερμιθάλ, κι' ενώ της άνοιγε ήδη ο θυρωρός τη μεγαλοπρεπή έξωπορτα του μεγάρου της, καληνύχτισε άκόμη μιὰ φορά τον Φερότ, και του ψιθύρισε στα πεταχτά:

— Ός το σαλόνι του σπιτιού μου, μονάχα ο ΣΥΖΥΓΟΣ μου θα μέ συνοδεύη στο έξησι!

— Όρεβούαρ λοιπόν για αύριο το θράδυ, στο μικρό μας ρεστωράν! μουρμούρισε ο νεος, στενάζοντας με θλιμμένη κι' υπάκουη έγκαρτέρησι.

Κι' έμεινε μόνος στο μισοφωτισμένο πεζοδρόμιο, μελαγχολικός, με το καπέλλο του στο χέρι άκόμη...

— Ναμαι λοιπόν, τώρα, κι' έξω του ανυμφώνος» μονολόγησε κατόπιν με παράπονο, καθώς ξεκινούσε άργά-άργά να φύγη. Άχ, πρέπει να φροντίσω για τα γαμήλια λουλούδια της λεμονιάς, γιατί ή μικρούλα αυτή και χαριτόβρυτη κούκλα — που λέγεται Μαρκέλλα — είναι Ικανή να μου σαλέψη τα μυαλά!...

Εκείνο το θράδυ ο Φερότ κακοκοιμήθηκε, αντίθετα με τη συνήθειά του. Και καθώς στριφογύριζε άύπνος, και διαρκώς σαν σβούρα στο κρεβάτι του, σκεπτόταν άλλοτε τη Φανέττα Άρτεμάρ κι' άλλοτε την κυρία ντ' Ερμιθάλ, και μουρμούριζε:

— Καθώς βλέπω, ιδιοτροπία μου πρόσκαιρη κι' άλλόκοτη ήταν αυτό το αίσθημά μου για τη Φανέττα!... Νά, τώρα που τη σκέπτομαι, νιώθω να μὴν την θέλω για έρωμένη ή ψυχή μου... Δέν μπορεί ποτέ να συγκινήσει τις αίσθήσεις ενός ανθρώπου μιὰ γυναίκα, ή όποια ύπήρξε γι' αυτόν προηγουμένως, κι' επί τόσα χρόνια άλλωστε, μιὰ παιδική φίλη, μιὰ άδελφή σχεδόν!... Ένώ ή άλλη, ή γλυκειά μου Μαρκέλλα, που...

Πάντα όμως οταματούσε σ' αυτό ακριβώς το σημείο, τούς ταραγμένους μονολόγους του. Ένοιωθε τόσο πείσμα εναντίον της κυρίας ντ' Ερμιθάλ, ή όποια με τόση «ξεροκέφαλη» σεμνότητα κι' επιφύλαξι τον είχε καθηλώσει προηγουμένως έξω στο πεζοδρόμιο του σπιτιού της, ώστε τα χείλη του άρνιόντουσαν να ψιθυρίσουν λόγια άγάπης για κεινη, παρ' όλο που ή καρδιά του κι' ή ψυχή του λαχτάριζαν για την Ιδανική ύπαρξί της...

— Ένώ ή άλλη, ή Μαρκέλλα... Μά να την πάρη ή ευχή, αυτή τη Μαρκέλλα! μουρμούριζε πάντα, ύστερα από λίγο. Πρώτη μου φορά χτυπήθηκα από μιὰ τέτοια άγάπη σαν κι' αυτή της Μαρκέλλας!

Και το θράδυ της έπομένης ήμέρας, πειστωμένος άκόμα — άλλα με την καρδιά του πλημμυρισμένη απ' τη γλυκειά άναμνή — ξεκίνησε πάλι με λαχτάρα για το μικρό ρεστωράν της Μονμάρτρης, όπου θ' άνταμωνόταν με τη θελκτική και τσαχπίνια κι' αύστηρη άγαπημένη του.

VI

Η «ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ»

ΠΕΡΑΣΑΝ αρκετές ήμέρες, από τότε. Κάθε θράδυ, ο Φερότ κι' η Μαρκέλλα ντ' Ερμιθάλ — διαρκώς και πιο έρωτευμένοι άναμεταξύ τους — άντάμωναν στον μικρό ρεστωράν της Μονμάρτρης, και περνούσαν μαζί τις ώρες των ως τα μεσάνυχτα με γλυκειά κι' ευχάριστη τρυφερότητα. Τόση ήδονη εύρισκαν σ' αυτές τις άθώες και ρωμαντικές συναντήσεις των, ώστε ολόκληρη την ήμέρα τους, την περνούσαν με την άνυπόμονη προσδοκία της θραδυνης και ταχτικής ώρας του ευτυχισμένου ραντεβού των.

Είχαν γίνει ζηλότυποι, για την εδδαίμονία τους αυτή. Την έκρυσαν προσεχτικά απ' όλους. Είχαν διακόψει σχεδόν τις κοινωνικές των σχέσεις και τούτο να μὴν τους αντίληφθη τυχόν κανένας, και θελήση — έστω και στα άστεία — να παρενοχλήση, με την παρουσία του, τα ρωμαντικά των ραντεβού. Έν τῷ μεταξύ δέ, ο Φερότ

κατά τις ώρες της ημέρας, φρόντιζε με εξαιρετική δραστηριότητα να ταχτοποιήσει — όσο πιο γρήγορα μπορούσε — τις απαραίτητες διατυπώσεις του εύτυχισμένου γάμου των. Κι' όσο για τη Φανέττα, αποφευγε πειά και τη σκέπτεται κάν: Τόσο γρήγορα είχε εξατμιστεί απ' την ψυχή του το έξωφρενικό εκείνο αίσθημα για την παιδική του φιλή, και τόσο πολύ γέμιζε ολόκληρη την υπάρξι του η γοητευτική εικόνα της αγαπημένης του Μαρκέλλας!

Μα κι' η Φανέττα Άρτεμάρ, πάλι, ήταν κατενθουσιασμένη με την απροσδόκητη εξαφάνισι του Φερότ. Επίτηδες είχε δώσει, τότε, στον παιδικό της φίλο αυτή την προθεσμία, γιατί ήξερε την επιπονητικότητα των αίσθημάτων του. Κι' ήταν σίγουρη, ότι γρήγορα «θα του περνούσε» αυτό το αλλόκοτο καπρίσιο του για λογαριασμό της, το οποίο αλλωστε ήταν προσωρισμένο εκ των προτέρων να σβύσει από δωξ: Μηπως το δικαιολογούσε, άραγε, καμιά σοβαρώτερη αιλία τυχόν, εκτός βέβαια από μιὰ στιγμιαία ζηλοτυπία του Φερότ — έναντιον της Φανέττας και του Μπρεβάξ — κι' από μιὰ στιγμιαία επίσης γυναικεία περιέργεια και φιλαρεσκεία, εκ μέρους της Φανέττας;

Στην αρχή-αρχή βέβαια, η Φανέττα — παρ' όλον τον ένθουσιασμό της για την εξαφάνισι του Φερότ — είχε παραξενευτή κιόλας, κάπως. Βλέποντας όμως αργότερα και τη σίγουρη επίσης εξαφάνισι της φίλης της, της τόσο αγαπημένης της κυρίας ντ' Ερμιβάλ, υπωψιάστηκε σιγά-σιγά την αλήθεια, και την εξακρίβωσε κατόπιν με τη γυναικεία διαίσθησι και πονηρία της: Ναι, ο Φερότ κι' η Μαρκέλλα είχαν ξαναλάβει πάλι τους πολύμηνους αισθηματικούς δεσμούς των, τους κρατούσαν μάλιστα μυστικούς εξ αιτίας της καινούργιας θερμής του έρωτός των, κι' η εξακρίβωσις αυτή ένθουσιασε διπλά την ένδρετη και τόσο λογική κυρία Άρτεμάρ!

Όλοι ήσαν ικανοποιημένοι κι' εύχαριστημένοι, έτσι.....

Αλλά το μόνο αξιολύπητο θύμα αυτής της καταστάσεως, ήταν ο Άρτεμάρ! Συνηθισμένος, επί τόσα χρόνια, να θεωρή τον Φερότ σαν ένα μικρότερον αδελφό της γυναικάς του, και βλέποντάς τον — επί τόσα χρόνια, επίσης — πανταχού παρόντα και διαρκώς αναπόσπαστον απ' το σπίτι του, δοκίμαζε διπλή κι' ελκρινή στενοχώρια, τώρα: Πρώτα, δεν μπορούσε να έξηγήση, για ποιο λόγο διέκοψε ο Φερότ τόσο απότομα τις πολύωρες και καθημερινές επισκέψεις του στο σπίτι του. Κι' ύστερα, αισθανόταν κιόλας δυσάρεστα την ολοκληρωτική αυτή εξαφάνισι του, γιατί τον είχε συνηθίσει πειά επί τόσα χρόνια, και κατήντησε να τον θεωρή σαν ένα αγαπητό, εύχαριστο και καλόκαρδο μέλος της οικογενείας του, κι' έτσι η άπουσία του, τώρα, του κόστιζε πολύ.

Άλλά κοντά σ' αυτές τις δυο κυριώτερες στενοχώριες του Άρτεμάρ, πρέπει να προσθέσουμε και την έξης σοβαρά ένόχλησι. Όλοι οι φίλοι και γνωστοί του σπιτιού του είχαν επίσης παραξενευτή, για την απότομη και διαρκή άπουσία του Φερότ απ' τις δεξιώσεις του ζεύγους Άρτεμάρ. Ρωτούσαν λοιπόν περιέργοι, πότε τον οικοδεσπότη και πότε την οικοδέσποινα, για το παράδοξο κι' ασυνήθιστο αυτό γεγονός. Κι' ο δυστυχισμένος Άρτεμάρ, μην ξέροντας κι' αυτός πού να αποδώση την άπουσία του Φερότ, και μη μπορώντας έτσι να διαφωτίση την περιέργεια των καλεσμένων του στενοχωριόταν ακόμη περισσότερο!

Όσο για τη Φανέττα, αν κι' ήξερε φυσικά εκείνη, προσποιόταν ωστόσο την ίδια άγνοια με τον σύζυγό της.....

Έτσι, σιγά-σιγά, άρχισε η συνηθισμένη κακογνωσία να δημιουργή ολόκληρες φανταστικές ιστορίες, σχετικώς με την εξαφάνισι του Φερότ. Άλλοι κι' άλλες έλεγαν, ότι κάποια δυσάρεσκεια σοβαρή θα είχε μεσολαβήσει, μεταξύ του Φερότ και του ζεύγους

Άρτεμάρ, κι' έτσι εκείνος έπαψε πειά ναρχεται στο σπίτι τους. Άλλοι κι' άλλες πάλι έλεγαν, συνδυάζοντάς σαν πιο εξυπνοί και τη συγχρόνη εξαφάνισι της κυρίας ντ' Ερμιβάλ, ότι τα «ταίριασαν» επιτελους — φαίνεται — αυτοί οι δυο έρωτευμένοι, κι' εκρυσαν έτσι συστηματικά την εύτυχια τους απ' τα φθονερά ματια του κόσμου.

Όπως βλέπομε, άλλοι μιν απειχαν πολυ απ' την αλήθεια, άλλοι προσηγγίζαν την πραγματικότητα, δίχως να την υποφιαζονται ωστόσο, κι' άλλοι πάλι, οι τελευταίοι, είχαν ορθοτατα μαντεψει, τι ακριβώς συνέβαινε. Κανένας τους όμως, και ποτε, δεν είχε αμφιθυμίζει στο ελάχιστο την άσιπλη και πασιγνωστη αρετή της Φανέττας Άρτεμάρ.

—Καιρο έχω να δώ, έδω περα, τον Φερότ! μουρμούριζε κρυφά ο ζωγράφος Πελλεγκρέν, στον μυθιστοριογραφο Άρμέτ. Τι διάβολο λοιπον, συμβαίνει;

—Σσσστ! ψιθύριζε προφυλακτικά ο Άρμέτ, συστήνοντας σιωπή στον φίλο του. Φαίνονται τόσο μπερδεμένα τα πράγματα έδω μέσα, ώστε οχι μονάχα κανένας μας δεν βλέπει τον Φερότ, αλλά και τονμά του ακόμη αποφεύγει να προφέρη μπρός στους οικοδεσπότης!...

—Γιατί; ρωτούσε ο Πελλεγκρέν,, άπορώντας.

—Γιατί... χμ... γιατί κι' εκείνοι, επίσης, άποφεύγουν να το προφέρουν! άπαντούσε οχι και τόσο διαφωτιστικά ο Άρμέτ.

—Έγω φαντάζομαι, ότι πιθανόν να υπάρχει κάποια γυναικά, κάτω από όλη αυτή την ιστορία! μουρμούριζε πάλι, ο Πελλεγκρέν.

—Ιυναίκα;... Τι είδους γυναικά, δηλαδή, μιὰ πού ο Άρτεμάρ εινε παντρεμένος, και μιὰ πού τον ξερομε όλοι για πιστόν κι' άφωσιωμένο σύζυγο;

—Χμ... ξέρω κι' εγώ, φίλε μου Άρμέτ;... Μονάχα «γυναικά» μπορεί να δημιουργήση τέτοιες μπερδεμένες και μυστηριώδεις φασαρίες, μεταξύ φίλων πού τόσο αγαπιόντουσαν προηγουμένως!... Να παρη η εύχη, δεν...!

—Λές να συμβαίνει τίποτα, μεταξύ του Φερότ και της κυρίας Άρτεμάρ, το οποίο να άντελήφθη επιτελους ο σύζυγος; διέκοπτε πάλι, με άσυγκράτητη κακεντρέχεια ο Άρμέτ.

—Δέν το πιστεύω! άπαντούσε πάλι ο Πελλεγκρέν, πιστεύοντάς το ωστόσο μέσα του. Είνε άρμονικό ζεύγαρι οι Άρτεμάρ, κι' ο Φερότ επίσης φίλος τους κοινός, έδω και τόσα χρόνια... Τελοσπάντων όμως, φαντάζομαι ότι γρήγορα θα δούμε πάλι ανάμεσά μας τον Φερότ, στις συνηθισμένες «ζούρ-φίξ» των Άρτεμάρ κάθε Παρασκευής!

—Πως το φαντάζεσαι αυτό, Πελλεγκρέν;... Είσαι δαιμονισμένος αλήθεια, και τίποτε δεν σου ξεφεύγει απ' τα γύρω μας κοσμικά μικροσκοπανδαλάκια!

Έδω ο Πελλεγκρέν πήρε σπουδαίο ύφος, αλλά με προσποιητή μετριοφροσύνη ειπε:

—Φίλε μου Άρμέτ, μην έξογκώνης δα και τόσο τα πράγματα!... Ούτε δαιμονισμένος είμαι, ούτε μικροσκοπανδαλάκια έχουν συμβή στην ύπόθεσι της άπουσίας του Φερότ απ' το σπίτι των Άρτεμάρ... Άπλούστατα, τις πληροφορίες μου τις παίρνω απ' τη χαριτωμένη κυρία ντ' Μπιχεκούρ, η οποία εινε πολυ φίλη της Φανέττας... Πρόσεξε λοιπόν η κυρία ντ' Μπιχεκούρ, ότι κι' η Μαρκέλλα ντ' Ερμιβάλ επίσης χάθηκε απ' τον όρίζοντα των δεξιώσεων του ζεύγους Άρτεμάρ!... Συμπέρανε λοιπόν, όπως κι' εξακριβώθηκε κατόπιν, ότι ο Φερότ κι' η κυρία Ερμιβάλ έδωσαν σοβαρωτάτη πειά τροπή στο προηγούμενο άπλο και τρυφερό των φλέρτ, και το ΚΑΤΗΝΤΗΣΑΝ τόσο άνιάτο και τόσο σπουδαίο, ώστε έπικείται κιόλας και το «μοιραϊόν» τέλος του: Ο γάμος τους, δηλαδή!

Ο Άρμέτ έμπηξε τὰ γέλια, μπρὸς στὴν εἰρωνική κακογλωσσία τοῦ ἀδιόρθωτου καλλιτέχνη. Κι' ἀνυπόμονος, μουρμούρισε μὲ ἐπιμονή:

—Λοιπόν;... Λοιπόν;... Προχώρησε παρακάτω, γιατί μ' εσκα-
σες ἐπιτέλους!

Κι' ὁ Πελλεγκρέν ὑπάκουος, καὶ μισοκλείνοντας πονηρὰ τὸ μά-
τι του, ἐξακολούθησε μ' ὕφος ἐμπιστευτικό:

—Λοιπόν, κατὰ τὰ λεγόμενα πάντοτε τῆς κυρίας ντὲ Μπιχεκούρ,
οἱ Ἀρτεμάρ ἀποφάσισαν νὰ δώσουν ἕνα τέρμα στὴ στενόχωρη αὐτὴ
κατάστασι... Ἐπρεπε, μὲ κάθε θυσία πειὰ, νὰ ξαναφέρουν τὸν Φε-
ροτ στὰ παλὰ του λημέρια, στὸ σπίτι τους δηλαδή!... Βλέπεις,
αὐτὸς ἦταν πειὰ ὁ μόνος τρόπος, νὰ πάψῃ ἡ περιεργεία κι' ἡ κακο-
γλωσσία τῶν ἀπόνδων φίλων τους!... Ὅλοι, ποῖος λίγο ποῖος πολ-
ύ, ἔβρισκαν ἀφύσικη αὐτὴν τὴν ὀλοκληρωτικὴ κι' ἀπότομη ἐξαφά-
νισι τοῦ Φερότ ἀπ' τὸ σπίτι τῶν Ἀρτεμάρ, καὶ τὴν ἀπέδιδαν Κύριος
οἶδε σὲ τί σκανδαλώδεις ἀφορμές, ἡ ὁποῖες περιστρεφόντουσαν —
φυσικά, καὶ πάντοτε — γύρω ἀπ' τὴ θελκτικὴ ὑπαρξί τῆς κυρίας
Ἀρτεμάρ!

Πῆρε ἀνάσα ὁ «κουτσομπόλης» καλλιτέχνης πάλι, καὶ παρευθὺς
ἐξακολούθησε:

—Πρῶτος ὁ Ἀρτεμάρ σκέφτηκε καὶ πρότεινε, αὐτὴ τὴ λύσι...
Τὴ ἔρῃκε φυσικὰ λογικωτάτη, κι' ἡ γυναικα του... Κι' ἀποφάσισαν
νὰ στείλουν στὸν Φερότ ἐπισήμως μιὰ πρόσκλησι, καλῶντας τον γιὰ
τὴν βραδυνὴ δεξίωσι τῶν τῆς προσεχοῦς Παρασκευῆς... Ἐμει-
ναν σύμφωνοι ἐπίσης οἱ Ἀρτεμάρ, νὰ στείλουν μιὰ παρομοία πρόσ-
κλησι καὶ στὴν κυρία ντ' Ἑρμιθάλ... Ἔτσι, τὰ πράγματα θάπαιρ-
ναν πάλι, τὴν πρώτη συνηθισμένη ὄψι τους... Ἡ συνάντησι, ἔτσι
στὰ φανερά πειὰ, τοῦ Φερότ καὶ τῆς κυρίας ντ' Ἑρμιθάλ, ἔδειξε
ὅτι ὅλους μας νὰ νοιάσουμε, μέχρι ποιοῦ σημείου ἔχει προχωρή-
σει ἡ... ἐρωτικὴ φυλλοξήρα, ἡ ὁποία μάρανε ἔτσι τίς καρδιές αὐ-
τῶν τῶν δυὸ ὑπάρξεων!... Καὶ στὰ τελευταῖα, θὰ πάψῃ ἐπιτέλους
κι' ἡ κακογλωσσία, ἡ ὁποία κόντευε νὰ συνεπάρῃ καὶ τὸ ἀνδρόγυνον
τῶν Ἀρτεμάρ, καὶ νὰ τὸ χωρίσῃ στὰ καλὰ καθούμενα!... Γιατί,
βλέπεις, μπορούσε κάλλιστα ὁ Φερότ νὰ λατρεύῃ τὴν κυρία ντ' Ἑρ-
μιθάλ, καὶ νὰ ἀπασχολῆται μέρα-νύχτα μὲ τίς τρυφερές του συναν-
τήσεις μαζί της... Αὐτὸ ὅμως, δὲν εἶνε ἀρκετὴ δικαιολογία στὸ ἄλ-
λόκοτο ἐκεῖνο γεγονός, τοῦ ὅτι δὲν πατοῦσε τὸ πόδι του στοὺς Ἀρ-
τεμάρ οὔτε καν μιὰ φορὰ τὴν ἐβδομάδα, σ' ὅλες αὐτὲς τίς τελευ-
ταῖες ἐβδομάδες!... Διάβολε, ὅσο καὶ νάταν ἀπασχολημένος, θὰ
τοῦ περίσσευε μιὰ ὥρα — κάθε ἐβδομάδα — τοῦλάχιστον, γιὰ νὰ ἐ-
πισκέπτεται τοὺς ἀχώριστους αὐτοὺς φίλους του, ἀπ' τὸ σπίτι τῶν
ὁποίων δὲν εἶπε ποτέ!

—Θέλεις νὰ πῇς δηλαδή, ὅτι κι' ἐσύ ἀναγνωρίζεις πὼς κάποιον
«λάκκο εἶχε ἡ φάβα» σχετικῶς μὲ τὸν Φερότ καὶ μὲ τοὺς Ἀρτεμάρ,
ἐ; συμπλήρωσε πονηρὰ, ὁ Ἀρμέτ. Δὲν ἔχεις ἄδικο, λοιπόν, γιατί κι
ἐγώ...

—Μὴν ἐρευνάτε τὰς γραφάς! διέκοψε μὲ σοβαρὸ ὕφος, ὁ Πελ-
λεγκρέν. Νά, ἔφθασε κιόλας ἡ Παρασκευὴ, καὶ τότε θὰ ἰδοῦμε!... Δὲν
πιστεύω βέβαια, νὰ λείψῃς ἀπ' τὴν Παρασκευιάτικὴ «ζούρ-φίξ» τῶν
Ἀρτεμάρ!

—«Κοντὸς ψαλμός, ἀλληλουΐα», λοιπόν! συμπλήρωσε ξανά μὲ
τὸ ἴδιο ὕφος, κι' ὁ Ἀρμέτ...

Ἦοθε ἐπιτέλους ἡ πολυπόθητη αὐτὴ Παρασκευὴ, τὴν ὁποία μὲ
τόση ἀνυπομονησία ἠοοῖμεναν ὅλοι.

Ὁ Φερότ, ὅταν εἶδε τὴν πρόσκλησι τῆς Φανέττας, ταράχθηκε
κάπως στὴν ἀρχή. Δὲν ἤξερε τί περιεῖχε ὁ κομπὸς ἐκεῖνος φάκελ-

λος, ἀπάνω στὸν ὁποῖο ξεχώριζε τὴν ἐπιγραφή, γραμμένη μὲ τὸν
σταθερὸ καὶ καλλιγραφικὸ χαρακτήρα τῆς παιδικῆς του φίλης.

—Διάβολε! μουρμούρισε μέσα του, μὲ κάποια συγκίνησι. Ἵσως
νὰ εἶνε ἡ ἀπάντησι τῆς Φανέττας, στὴν ἐρωτικὴ ἐκείνη ἐξομολόγησι,
τὴν ὁποία τόλμησα νὰ τῆς κάνω πρὸ τῶν ἐβδομάδων πειὰ!... Τί
νὰ μοῦ γράφῃ, ἀράγε;

Ὡστόσο ἡ συγκίνησι τοῦ ἀποδείχθηκε ἀδικαιολόγητη, γιατί κα-
νένα τέτοιο θέμα — τόσο ἐπικίνδυνον μάλιστα — δὲν ἔθιγε ἡ φρόνιμη
Φανέττα, σ' αὐτὴ τὴν ἐπιστολή της. Ἀντίθετα, τοῦγραφε μὲ ὕφος φυ-
σικὸ καὶ μ' ἐκπληξί φυσικὴ, γιὰ ποῖο λόγο εἶχε τόσες πολλὲς ἡμέρες
νὰ φανῇ στὸ σπίτι τους. Ἀρρωστος βέβαια δὲν θὰ ἦταν, γιατί θά-
βρισκε τρόπο νὰ τοὺς εἰδοποιήσῃ σχετικῶς. Κατόπιν τοῦ ἐξέφραζε
καὶ τὴν ἐκπληξί τοῦ συζύγου της, ὁ ὁποῖος ἐπίσης ἀπορούσε γιὰ τὴν
ἐξαφάνισι του. Καὶ στὰ τελευταῖα τὸν προσκαλοῦσε — ἐκ μέρους
τῆς κι' ἐκ μέρους τοῦ συζύγου της — νὰ τιμῇ τὴ συνηθισμένη δε-
ξίωσι τους, κατὰ τὸ θράδυ τῆς προσεχοῦς Παρασκευῆς, προσθέτον-
τας, μὲ κάποια πονηρὴ ὑπεροβουλία, ὅτι παρομοία πρόσκλησις εἶχε
σταλῇ καὶ στὴν κυρία Ἑρμιθάλ...

Ἰὰ ὅλα τὰ ἄλλα, οὔτε νύξιν καν!

—Ἀχ, τὴν παμπόνηρη! στέναξε μὲ χαμόγελο ὁ Φερότ, ἀνείπωτα
ἀνακουφισμένος. Μὲ τί μαεστρία ξέρει καὶ καταφέρνει ὅλες τίς δου-
λειές της, καὶ τίς πιὸ δύσκολες καὶ μπερδεμένες ἀκόμη!... Μὲ τί
λεπτότητα μ' ἔβαλε στὴ θέσι μου, χωρὶς οὔτε σὸ ἐλάχιστο νὰ προσ-
βάλῃ τὸν ἐγωϊσμό μου... Κι' ἔτσι, μοῦδωσε τὴν εὐκαιρία — μὲ τὸ
νὰ περιμένω τὴν ἀπάντησί της, ἀσφαλῶς ὡς τὴ Δευτέρα Παρουσία —
νὰ ἀνανεώσω τίς τρυφερές μου σχέσεις μὲ τὴ γλυκεῖά μου Μαρκέλ-
λα, ἐχγνώντας συγχρόνως καὶ τὸ τρελλὸ ἐκεῖνο ἐρωτικὸ — ἡ μάλ-
λον, φιλήδονο — πάθος μου γιὰ τὴν παιδικὴ μου φίλη!...

Κατὰ τὴν Παρασκευὴ λοιπόν, ἡ βραδυνὴ δεξίωσις τοῦ ζεύγους
Ἀρτεμάρ σημείωσε μιὰ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία.

Κανένας ἀπ' τοὺς παλαιοὺς γνωρίμους τοῦ σπιτιοῦ δὲν ἔλειπε.
Εἶχε διαδοθῇ σ' ὅλους ἀστραπιαῖα, ὅτι θὰ παρευρισκόμενοι κι' ὁ Φε-
ρότ μὲ τὴν κυρία ντ' Ἑρμιθάλ, κι' ὅλοι ἔτρεξαν νὰ παρευρεθῶν ἐπί-
σης, μὲ τὴ γλώσσα τους ἀκονισμένη στὰ γέρα, κι' ἔτοιμη γιὰ τὴν ἀ-
παραίτητη κακογλωσσία.

Ἰσχυρὰ ἀπὸ γενναίους μεζέδες, ποτισμένοι μὲ τὰ ἐκλεκτότε-
ρα κρασιά, οἱ καλεσμένοι ἐκτόπισαν στὰ πλαῖν' αἰσλανάκια — σὲ
μικρὲς συντροφίες — γιὰ νὰ πιοῦν τὸν καφέ τους, καὶ γιὰ νὰ «κου-
τσοπολέμουν» μὲ τὴν ἡσυχία τους. Ὁ Φερότ, ἀποφεύγοντας νὰ ἐρί-
σκει διαρκῶς μαζί μὲ τὴν κυρία ντ' Ἑρμιθάλ — καὶ χωρὶς ὥστό-
σο νὰ παύῃ λοξοκυττάζοντάς τὴν τρυφερά — πηγαίνοντο ἀπὸ σα-
λόνι σὲ σαλόνι, κι' ἀπὸ συντροφιά σὲ συντροφιά.

Παντοῦ ἔσπερνε τὸ κέφι καὶ τὴν εὐθυμία, μὲ τὰ πνευματώδη καὶ
πρόσναρα ἀστεῖα του. Εἶχε ξαναβοῇ πάλι τὰ «νερά» του, ὥστε ἀπ'
πρόσναρα ἀστεῖα του. Εἶχε ξαναβοῇ πάλι τὰ «νερά» του, ὥστε ἀπ'
τὴν πολυήμερη ἐκείνη διακοπή. Ἐννοοῦσε νὰ λήθ' ἀστεῖα σ' ὅλους,
νὰ τοὺς ἀποστοιμῶν μὲ τὸν ἀπῶο σακακισμὸ τῶν ἀπαντήσεών του,
καὶ νὰ πετάῃ δῶ κι' ἐκεῖ σὰν πεταλούδα σκορπίζοντας παντοῦ τὸ
γέλιο.

Ἦοθε εἰρωνικὲς δικαιολογίες, σ' ὅσους τὸν ρωτοῦσαν δια-
κοιτικὰ γι' αὐτὴ τὴν ἐξαφάνισι του. Φλεοτάριζε μὲ τὴν κυρία ντὲ
Μπιχεκούρ, γιὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸν Πελλεγκρέν νὰ σκάσῃ ἀπ' τὴ ζη-
λοτυπία του.

—Τὰ παρόκανα, Φερότ! τοῦλεγε τότε ἐκεῖνος, μισοφουρισμέ-
νος. Εἶναι τόσο πρόσναρος καὶ τόσο τσαντίνης, ὥστε ὅλοι σ' ἀγα-
ποῦμε ἐξῆς πέρα... Ἐνῶ ἐμένα μόνον ἡ κυρία ντὲ Μπιχεκούρ μὲ
νοστιμεύεται!... Ἀδειασέ μου λοιπόν τὴ γωνιά ἀπ' τὸ πλάι της, ἵ-

ναθεματισμένες, και πηγαινε κάπου άλλοι να δρέψης δάφνες κατακτητικές!... Τι διάβολο!... Τόν «αμνο της πτωχής χήρας» πόθησες, όπως λέει κι' η Παλαιά Διαθήκη;

Ο Φερότ χαμογέλουσε καλόκαρδα τότε, άφηνε με υποκλισι την κυρία ντε Μπιχεκούρ μόνη της, κι' ο δύστυχος Πελλεγκρέν έσπευδε με λαχτάρα κοντά της, ρίχνοντας κιόλας βλέμμα κρυφής εύγνωμοσύνης στον χαριτωμένο φίλο του...

—Λοιπόν, Φερότ; τόν τσάκωνε τότε απ' το μπράτσο και τούλεγε, ο Άρτεμάρ. Πώς βρίσκεις αυτό το παλιό σου καταφύγιο, στο οποίο όλοι σ' άγαπούνε, και το οποίο άρνήθηκες σαν άχάριστος τόν καιρό;

—Το βρίσκω σαν μιá γωνιά του Παραδείσου! άπαντούσε με λαχταρισμένη ειλικρίνεια, ο Φερότ. Και...

—Και μάλιστα με άγγέλους μέσα! διέκοπτε πονηρά ο Άρτεμάρ, ρίχνοντας λοξό βλέμμα στον Φερότ και δείχνοντάς του την κυρία ντε Έρμιβάλ.

Άλαφροκοκκινίζει τότε ο Φερότ, προσποιόταν τόν άγαναχτισμένο — για μιá τόσο κακογλωσσιά, καλέ! — κι' άπαντούσε διηθεν με πείσμα στον γελαστό και παμπόνηρο Άρτεμάρ:

—Σύμφωνος, φίλε μου!... Όταν βλέπω την κυρία ντε Έρμιβάλ, πιστεύω πραγματικά πως βρίσκομαι στον Παράδεισο!... Μα όταν αντίκρύζω έσένα μου φαίνεται πως πελαγοδρομώ καταμεσής στην Κόλαση!

Λίγο πιο κάτω, τόν άρπαξε επιτέλους η Φανέττα Άρτεμάρ, η οποία άσφαλώς είχε στήσει «καρτέρι» από ώρα, για να πετύχη το κατόρθωμά της αυτό. Γιατί ήταν πραγματικώς κατόρθωμα να μείνουν οι δυό τους μόνοι, έστω και λίγες στιγμές, άν σκεφθί κανένας πόσο περιζήτητος ήταν ο Φερότ, και πόσο πολυάσχολη η Φανέττα ως οικδεόποινα κιόλας.

—Γύρισες επιτέλους, «άσωτε υιέ»; τόν ρώτησε τότε η κυρία Άρτεμάρ, γελώντας πονηρά. Άν ήμουν σίγουρη έκατό στα έκατό, ότι θα δεχόσουν την πρόσκλησί μου, θάσφαζα άσφαλώς για το χατήρι σου τόν μόσχο τόν σιτευτό!

Ο Φερότ, κρύβοντας την ντροπή στα κατάθρατα της ψυχής του, κύταξε την παιδική του φίλη στα άγνά της μάτια με ειλικρίνεια. Και παίρνοντας ύφος προσποιητής άπογνώσεως, ξεφώνισε:

—Πρός Θεού έλεος, κυρία μου!... Πολυανακατέψατε, ξέρετε, στη δυστυχισμένη μου ζωή τις ιστορίες της Παλαιάς Διαθήκης!... Πότε μου μιλάτε για το «πινάκιο της φακής» του Ησαΐ και του Ιακώβ, πότε για τόν «άσωτο υιό», και ποτε για τόν «σιτευτό μόσχο»!... Έτσι, πήρα κι' εγώ κάποια θραυά τόν σχετικό κατήφορο, κι' έμεινα σαν κουτός «έξω του νυμφώνος»!

Η Φανέττα ξεκαρδίστηκε στα γέλια. Δεν ήξερε βέβαια την περιήγηση, κατά την οποία η κυρία ντε Έρμιβάλ — εκείνη την θραυά — υποχρέωσε τσαπνίνα τόν Φερότ να μείνει έξω τόν πεζοδρόμιο του σπιτιού της, δίχως να τη συνοδεύση ως άπάνω στο σαλόνι!

Και νόμισε λοιπόν η Φανέττα, ότι αυτό το «έξω του νυμφώνος» που ξεστόμισε ο Φερότ, σχετιζόταν με την άποτυχία τών έπιπολαίων έρωτικών προσπαθειών του άπέναντί της. Έτσι, έξακολουθώντας να γελάει άνοιχτόκαρδα, του είπε:

—Κέρδισες όμως τόσα πολλά, με το να μείνης έξω του νυμφώνος, ώστε άσφαλώς δεν θα είσαι καθόλου μετανοημένος!

Ηρθε η σειρά τώρα του Φερότ να νομίσω, ότι ξεάπαντος θα ήξερε η Φανέττα το σχετικό αυτό επεισόδιό του με την κυρία ντε Έρμιβάλ. Πειραγμένος λοιπόν στον έγωισμό του κάπως, και θέλοντας να δώση μιá άξιοπρεπή διέξοδο στη δύσκολη αυτή κατάσταση, ξανάπε:

—Όχι μόνον δεν είμαι μετανοημένος, αλλά — αντίθετα — πολύ εύτυχισμένος!... Μου εγίκε σε καλό αυτή η περιπετειά μου, καλή μου φανέττα... Γιατί, με την κατοπινή μου στασι, μ' έξετιμησε επίτελους η τυραννική εκείνη κουκλίτσα που λέγεται Μαρκέλλα, και δεχτηκε να γίνη σύζυγός μου!

—Συζυγ...!

—Σου! πρὸς Θεού! ψιθύρισε τρομαγμένος ο Φερότ, διακόπτοντας εγκαίρως το ξεφωνητό της έκπληξης, το οποίο άνέθηκε στα χείλη της Φανέττας. Δεν θάχω τόπο να σταθώ έδωμέσα απ' τὰ πειραγμάτα, αν αντίληφθούν όλοι αυτοί οι άδιόρθωτοι κουτσομπόληδες γύρω μας, ότι πήραν κιόλας τέτοιοι κατήφορο η σχέσεις μου με τη Μαρκέλλα!... Να με καταστρέψης, θέλεις;... Άφησε τούλαχιστον να περάση λίγος καιρός άκομα, όσο να συνηθίσουν πάλι όλοι τους αυτοί την εσχωριστή μου κλίσι για την κυρία ντε Έρμιβάλ!

Και ξέφυγε προσχαρά απ' τη Φανέττα, για να πάη πιο κάτω και να πέση στα νύχια του άνεκδιγήτου Πελλεγκρέν, ο οποίος του ειπε με σαρκαστικό χαμόγελο:

—Που τρέχεις έτσι, Φερότ;

—Κοντά στην θελκτική κυρία ντε Μπιχεκούρ! του άπάντησε με τόν ίδιου σαρκασμό ο Φερότ, και φωναχτά έπίσης για να τόν άκούσουν κι' άλλοι.

Μά άδιάφορος γι' αυτό το τελευταίο ο Πελλεγκρέν, μελαγχόλησε παρευθός στο άκουσμα του ονόματος της άγαπημένης του, και μουρμούρισε θλιμμένα:

—Άλλοίμονο, δεν θα την βρής μονάχη της!... Άπάνω, ξέρεις, που της ψιθύριζα τρυφερά στο αυτί κάτι μυστηριώδη λόγια, ήρθε εκείνος ο καταραμένος ο Άρμέτ, και μου διέκοψε άπότομα την έκμυστήρευσι!... Τούκανα επανειλημμένα νοήματα του ήλιθιου, να ξεκουμπιστή και να μάς αφήση μόνους πάλι, μα εκείνος που να το κουνήσει!... Σάν να δοκίμαζε μιá άγρια χαρά, έσπησε έπίτηδες με τη λατρευτή μου ολόκληρη συζήτησι περί άνέμων και ύδάτων και λογοτεχνίας, άνακατεύοντας σ' αυτή κι' ολόκληρα κεφάλαια απ' το τελευταίο ήλιθιο ρομάντσο του...

—Καλά, κι' η κυρία ντε Μπιχεκούρ τί έκανε; διέκοψε μ' ένδιαφέρον διηθεν ο Φερότ, συγκρατώντας όμως το ξέσπασμα του γέλιου του μ' επίμονη προσπάθεια. Δεν μπορούσε να βρή έναν τρόπο η εύλογη μένη, ώστε να διώξη από κοντά της τόν ένοχλητικό και παρεϊσάκτο Άρμέτ, και να μείνеше ξανά οι δυό σας;

—Η κυρία ντε Μπιχεκούρ είχε ένας λεπτοκαμωμένος και θελκτικός τύραννος, τόν οποίο μου προμήθευσε η κακή μου μοίρα! κλαύτηκε μελαγχολικά ο Πελλεγκρέν. Φλερτάρει μαζί μου πρόθυμα και διαχτυλά τη μιá στιγμή, κι' ύστερα ένε ικανή να μη μου μιλήση επί ώρες... Ένοιωσε η γοητευτική όσο και κακεντρεχής αυτή υιαρξι πόσο τη λατρεύω, και μ' έχει πειά υποδουλώσει στα βασανιστικά καπρίτσια της. Ναι, άλλοτε μου άνοίγει τόν παράδεισο με την τρυφερότητά της, κι' άλλοτε μου ψήνει τόν ψάρι στα χείλη με την προσποιητή — ή κι' άπροσποίητη!... ποιός ξέρει;... άδιαφορία της!

—Έ, περαστικά σου! έκανε παρηγορητικά ο Φερότ, χαμογελώντας κιόλας. Άνέκαθεν έτσι ήσαν η γυναίκες, σ' αυτόν τόν ψευτόκοσμο!... Άλλωστε...

Ο Πελλεγκρέν είχε συνέλθει πειά απ' τη μελαγχολία του. Και κυττάζοντας τόν Φερότ μισοθυμωμένα, ξεφώνισε:

—Α, μά για να σου πώ!... Ξέρεις πως τόν παράκανες με τις ειρωνείες σου, κι' εγώ κάθουμι σαν μπουφος τόσο ώρα και σ' άκούω;... Δεν πäs και παραπέρα, να βρής κανέναν άλλον περισσότερο «του χεριού σου»;

Και γελώντας πάλι ο άγαθος καλλιτέχνης, πρόσθεσε:

— Έλα, και μὴν κοτσουφιάζης!... Στ' αστεία προσποιήθηκα, ὅτι θύμωσα μαζί σου... ἴσα-ἴσα, χαρήκαμε ὅλοι μας πού σ' εἶδαμε πάλι ἀναμεσά μας, γιατί ἡ καλή καρδιά σου μας διασκεδάζει όλους!

— Εὐχαριστῶ γιατὸ φιλοφρόνημα! ἔκανε γελώντας, ὁ Φερότ!

— Μπα, τίποτα! Ξανᾶπε με ἀφέλεια ὁ Πελλεγκρέν. Ἀλήθεια ὁ μῶς, εἶπα πρὶν ὅτι χαρήκαμε «ὅλοι» μας πού σὲ ξαναεἶδαμε ἀνάμεσά μας... Λαθεψα ὥστόσο, γιατί βλέπω — τόση ὥρα τώρα — νὰ λείπει ἐκεῖνος ὁ Μπρεβάζ!

Ὁ Φερότ σκίρτησε ἀθελά του. Καὶ κυττάζοντας γύρω του, ψιθύρισε:

— Σωστά!... Κι' ἐμένα μοῦ κάνει ἐντύπωση, πῶς δὲν φάνηκε ἀπόψε!

— Ξέρω κι' ἐγώ; ψιθύρισε κι' ὁ Πελλεγκρέν σκεπτικός. Κάποιον ἄκουσα πρὸ ὀλίγου νὰ λέη, ὅτι ὁ Μπρεβάζ «τάχει χαλασμένη» μετὸν Ἀρτεμάρ, καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἦρθε στὴν ἀποψινὴ δεξίωσι!

— Ὅχι δά! ἔκανε μ' ἐκπληξί, ὁ Φερότ. Καὶ γιὰ ποῖο λόγο, ἀράγε, δυσαρεστήθηκαν ἀναμεταξύ τους;

— Οὔτε κι' αὐτὸ μπόρεσα νὰ τὸ μάθω ἀκριβῶς! ἀπάντησε ὁ Πελλεγκρέν.

Βλέποντας ὁμῶς ἐκεῖ κοντὰ τὴ Φανέττα, πρόσθεσε:

— Νά, ἡ κυρία Ἀρτεμάρ!... Θέλεις νὰ τὴ ρωτήσουμε μήπως ξέρει;

— Τί συμβαίνει, κύριοι; πετάχτηκε τότε κι' εἶπε ἡ Φανέττα, πλησιάζοντάς τους. Ἀκουσα ν' ἀναφέρετε τὸνομά μου, στὴ σύζητήσί σας!

Ὁ Πελλεγκρέν ὑποκλίθηκε με ἀβρότητα, μπρὸς στὴ νεαρὴ οἰκοδέσποινα, καὶ ξανᾶπε χαμηλόφωνα, τώρα:

— Κυρία μου, μιλοῦσαμε μετὸν Φερότ γιὰ τὸν κοινὸ μας φίλον τὸν Μπρεβάζ!... Μᾶς ἔκανε ἐντύπωση ἡ ἀπουσία του!... Μήπως πρόκειται ἀράγε, νὰ ρηθῇ ἀργότερα ἐδῶ;... Δὲν εἶνε ἄλλωστε μεσάνυχτα, ἀκόμη!

Ἡ κυρία Ἀρτεμάρ κύτταξε βαθειὰ στὰ μάτια, τὸν Φερότ. Κι' ὕστερα ἀπάντησε, τονίζοντας μιά-μιά τις λέξεις με σημασία:

— Οὔτε ἀργότερα, οὔτε αὐριο, οὔτε ποτὲ πρόκειται νὰ ξανάρθῃ στὸ σπίτι μου ὁ Μπρεβάζ!... Κάποια δυσαρέσκεια γλύστρησε ἀνάμεσα στὴ γνωριμία μας, κι' ἔτσι εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ μὴν ξαναπατήσῃ τὸ πόδι του ἐδῶ!

— Θεέ μου, τόσο σοβαρὰ λοιπὸν εἶνε τὰ πράγματα; ρώτησε ὁ Φερότ, με ἀβελή καὶ κρυφὴ συγκίνηση. Γιατί ξέρω ἐκ πείρας, καλὴ μου Φανέττα, ὅτι εἶσαι τόσο ἐπικερὴς καὶ λογικὴ καὶ συνετὴ, ὥστε δὲν δυσαρεστεῖσαι καὶ τόσο εὐκολὰ με τοὺς γνωρίμους σου!... Τί ἐγκλημα ἀράγε ἔκανε ὁ δυστυχισμένος αὐτὸς Μπρεβάζ, ὥστε νὰ ὑποπέτῃ τόσο ὀριστικὰ στὴ δυσμένειά σου;

— Θὰ σὲ πληροφορήσῃ καλύτερα ὁ σύζυγός μου, γι' αὐτό! ἀπάντησε μ' αἰνιγματικὸ χαμόγελο ἡ κυρία Ἀρτεμάρ.

Καὶ στρέφοντας παρעוּתς στὸν Πελλεγκρέν — στὸν καλόκαρδο αὐτὸν καλλιτέχνη, τὸν ὁποῖο ὅλοι πείραζαν μετὶς ἀθῶες μονομανίας του — πρόσθεσε:

— Ἀκόμη ἐδῶ κάθεσαι, φτωχέ μου Πελλεγκρέν;... Δὲν βλέπεις τὴν καυμένην τὴν κυρία ντὲ Μπιχεκούρ, πού ἀπόμεινε πάλι ἐκεῖ κάτω μοναχὴ καὶ παραπονεμένη;... Τρέξε γρήγορα λοιπὸν, νὰ τῆς ψιθυρίσῃς πάλι στὸ αὐτὶ μερικὰ ἀπὸ κείνα τὰ ἀτελείωτα καὶ «μυστηριώδη» λόγια σου!

Φυσικά, τὴν τελευταία τσαχπίνικη φράσι τῆς Φανέττας τὴν ἄκουσε μόνον ὁ Φερότ, γιατί ὁ Πελλεγκρέν εἶχε κιόλας ὀρμήσει με

λαχτάρα πρὸς τὸ μέρος τῆς τυραννικῆς ἀγαπημένης του.

Ἔτσι, μόλις ἐμείναν οἱ δύο τους, ἡ Φανέττα κι' ὁ Φερότ, κάποια ἀμηχανία πάλι μεσολάβησε μεταξὺ τους. Ὡστόσο, ἡ Φανέττα ὀρισκονίτας γοργὰ τὴν ψυχραιμία της πάλι, εἶπε με ὕφος ἀφελές καὶ παρακλητικό:

— Καῦμενε Λουσιέν, κάνε μου τὴ χάρι, σὲ παρακαλῶ... Κύτταξε νὰ θεοβιαωθῇς, ἀν τὰ λικέρ τοῦ μπουφέ μου εἶνε μάρκας διαλεκτῆς, γιατί μου φαίνεται πῶς μ' ἔχει γελασὲ σχετικῶς ὁ προμηθευτὴς μου... Βλέπεις, τόσα χρόνια τώρα, ἐσὺ εἶχες ἀναλάβει αὐτὲς τὶς φροντίδες, πού τόσο ἐμπειρὸς εἶσαι σ' αὐτὰ τὰ πράγματα!... Ἔτσι, ἡ ἀπουσία σου ἐπὶ ἐξομαρδὲς ὀλόκληρες εἶχε καὶ τὸ κυλικεῖο μου τις δυσάρεστες συνέπειες της, γιὰ νὰ μὴν πῶ θέβαια πόσο εἶχε ἐπισηε κοστῖσει καὶ σ' ὅλους μας!

Ὁ Φερότ τὴν κύτταξε με στοργικὴ τρυφερότητα, ἀπ' τὴν ὁποία θέβαια δὲν ἔλειπε καὶ κάποια κρυφὴ περιπάθεια ἐπίσης. Καὶ χαμογελαστά ἀπάντησε:

— Ἐννοια σου Φανέττα, κι' εὐχαρίστως θὰ ἀναλάβω πάλι τὰ παληὰ καθήκοντά μου!... Θὰ δοκιμάσω ἕνα-ἕνα ὅλα τὰ λικέρ, πίνοντας στὴν ἀνάγκη κι' ἀπὸ δύο-τρία ποτηράκια ἀπ' τὸ καθένα, κι' ἔτσι!...

— ... Ἔτσι θὰ μεθύσης, φτωχέ μου Φερότ, πρὶν προλάβῃς νὰ ξεχωρίσῃς τὰ σκάρτα ἀπ' τὰ καλὰ! διέκοψε γελώντας, ἡ κυρία Ἀρτεμάρ.

— Μονάχα τὰ φιλιὰ με μεθοῦν ἐμένα, κι' ὄχι τὰ λικέρ! ξανᾶπε παρעוּתς μετὶς πονηρὸ χαμόγελο, ὁ Φερότ. Καὶ μάλιστα, ὅταν προέρχωνται ἀπ' τὰ χεῖλη σου!

— Αὐτὰ τὰ ἀστεία, νὰ σοῦ λείπουν! ἔκανε με παιχνιδιάρικη σοβαρότητα, ἡ Φανέττα. Μόνο, πήγαινε τώρα πρὸς τὸν μπουφέ με καταλλήλους ελιγμούς, γιατί ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἔρῃς μπροστά σου τὴ Μαρκέλλα!... Νά, ἐκεῖ εἶνε ὁ ἀληθινὸς κίνδυνος, καὶ μονάχα ἀπ' τὰ χεῖλη της ὑπάρχει φόβος πειὰ νὰ μεθύσης!

Γέλασαν ἀνοιχτόκαρδα κι' οἱ δύο τους, κι' ὁ Λουσιέν ψιθύρισε κατόπιν ἐμπιστευτικά:

— Ξέρεις θέβαια, γιατί τὴν ἀποφεύγω ἔτσι ἀπόψε, τὴ γλυκειὰ μου Μαρκέλλα!... Ἔτσι μείναμε σύμφωνα νὰ φερνώμαστε, γιὰ νὰ μὴ δώσουμε λαθὴ στὰ πειράγματα καὶ στὴν κακογλωσσία τῶν φίλων μας!... Ἀλήθεια, πῆς μου Φανέττα, κάτι: Σοῦ μιλάει καθόλου γιὰ μένα ἡ Μαρκέλλα, ὅταν παύω νὰ τῆς ρίχνω ἀπὸ μακριὰ τὰ τρυφερά μου βλέμματα;... Τί σοῦ λέει;... Πῶς τῆς φαίνεται αὐτὴ ἡ ἀποψινὴ προσποίητὴ κι' ἀμοιβαία ἀδιαφορία μας;... Πῶς...

— Δὲν πᾶς καλύτερα νὰ δῇς, πῶς σοῦ φαίνονται ἐσένα τὰ λικέρ πού ἀγόρασας; διέκοψε με παιχνιδιάρικη ἀνυπομονησία, ἡ Φανέττα. Γιατί ἂν στῆσουμε οἱ δύο συζητήσι γιὰ τὴ Μαρκέλλα σου, θὰ ξημερώσουμε ἐξάπαντος χωρὶς νάχῃς χορτάσει ν' ἀκούς!

Ὁ Φερότ πήρε παραπονετικὸ ὕφος, καὶ μουρμούρισε:

— Νὰ παρὴ ἡ εὐχή, πολὺ με τυραννεῖς ἀπόψε, Φανέττα!... Ἐναν πελώριο Ἀρτεμάρ ἔχεις μέσα στὸ σπίτι σου καὶ στὴ διάθεσί σου, κι' ἐμένα ἐβρήκες ν' ἀγγαρεύῃς γιὰ τὴ δοκιμὴ τῶν ἀναθεματισμένων λικέρ σου!

— Ἐλα, μὴν κάνῃς ἔτσι, ἐπιτόλαιε! τὸν παρηγόησε ἡ κυρία Ἀρτεμάρ, ἀμέσως. Ξεχνᾶς λοιπὸν, ὅτι ὁ ἄνδρας μου ἔχει τόση ἰδέα περὶ τῶν λικέρ, ὅση ἔχω ἐγὼ περὶ κινεζικῆς γραμματικῆς;... Ὡ, ἦταν καιρὸς πειὰ νὰ ξαναθερθεῖς πάλι καλὴ μου Λουσιέν, γιατί εἶχαμε πάσα πολὺ αἰσθανθῇ τὴν ἑλληνίσ σου!

Ὁ Φερότ ὑποκλίθηκε τσανπίνικα, κι' ἔτοξε πρὸς τὸν μπουφέ νὰ νὰ δοκιμάσῃ — σὰν τόσο ἐμπειρὸς πού ἦταν — τὰ λικέρ τῆς οἰκοδεσποίνης. Στὸ δρόμο, ὁμῶς, τὸν ἄρπαξε ἀπ' τὸ μπράτσο ὁ Ἀρ-

τεμάρ, και του ειπε:

—Που τρεχεις ετσι θιαστικός;

—Να, εκει στο πλαϊνό σαλόνι, όπου θρίσκειται ο μπουφές!

—Να κάνης τι, εκει πέρα; Ξαναρώτησε περιεργος και χαμογελαστός, ο Άρτεμάρ.

—Να δοκιμάσω τα λικέρ, κατά διαταγήν της γυναίκας σου! απάντησε μ' επίσημο ύφος, ο Φερότ, και με προσποιητή αξιοπρέπεια.

—Δηλαδή, «τ' είχες Γιάννη, τ' είχα πάντα!» ξανάπε ο Άρτεμάρ, θάζοντας τα γέλια. Ωστόσο, θάκανες καλύτερα να δοκιμάσης αυτή την καινούργια μάρκα τών πούρων, πρώτα!... Τ' αγοράσα ξέρεις κάπως «όκκαζιόν», και γι' αυτό αμφιβάλλω λιγάκι για την ποιότητά τους!... Έσ' όμως είσαι έμπειρος σ' όλα, και ξέρεις κι αν κέρ κι' απ' όλους τούς δικθόλους!

Και συγχρόνως, του άπλωνε ένα κουτί φρεσκοανιγμένο, με θαυμάσια πούρα μέσα.

Ο Φερότ πήρε ένα πούρο, το μύρισε πρώτα καλά, το κύτταξε απ' όλες τις μεριές προσεκτικά, έτριψε μια μικρούλα άκρη του έξωτερικού φύλλου στην παλάμη του, πάλι ξαναμύρισε τα τρίμματα αυτά, και στα τελευταία ειπε:

—Επιτυχία πρώτης τάξεως!... Είνε γνήσιες αυστριακές «βιρτζινιες», κοντές όμως κι' επίσης διαλεχτές σαν τις άλλες τις σπιθαμιαίες!... Μπράβο, Άρτεμάρ... Αυτή τη φορά, και χωρίς τη βοήθειά μου και τα φώτα μου, πέτυχες πούρα σπάνια και διαλεχτά!

—Άς καπνίσουμε λοιπόν από ένα, για να τα δοκιμάσουμε γουστους! πρότεινε ο Άρτεμάρ, ικανοποιημένος με το νου.

—Μα κάνει να καπνίσουμε, από τώρα; ρώτησε με άπορία ο Φερότ.

—Γιατί; Έκανε με την ίδια άπορία, κι' ο Άρτεμάρ ποδίζει;

—Μας έμποδίζει, το ότι η κυρία ντε Μπιχεκούρ δεν τραγουδησε ακόμη την αίωνια κι' άποναρκωτική εκείνη άρια της «Τόσκας»! Ξανάπε τσαχπινικά τώρα, ο Φερότ. Και πάντα μας άπανορεύει το κάπνισμα πριν τραγουδήση, γιατί — λέει — την γαργαλίζει στο λαρύγγι ο καπνός, και της πνίγει τις «κορώνες»!

Ο Άρτεμάρ ξεκαρδίστηκε στα γέλια, χτύπησε τον Φερότ στον ώμο με στοργή, και ξεφώνισε συγχρόνως:

—Έ, πού να σε πάρη ή ευχή, Φερότ, ο ίδιος κι' άπαράλλαχτος θά είσαι πάντα!... Ωστόσο, μη φοβάσαι για άπόψε παιδί μου, αλλά κάπνισε ελεύθερα το πούρο σου!... Η κυρία ντε Μπιχεκούρ, δήλωσε ήδη από άρκετη ώρα πριν, ότι δεν θά τραγουδήση, γιατί λείπει — βλέπεις — εκείνος ο Μπρεβάζ, για να την συνοδεύση όπως πάντα στο πιάνο!... Κι' έτσι...

—Άλήθεια, κόντευα να το ξεχάσω! διέκοψε θιαστικά, ο Φερότ. Η Φανέττα μου ειπε προηγουμένως, ότι δυσανεστηθήκατε με τον Μπρεβάζ... Κι' ήθελα να σε ρωτήσω την αίτία, γιατί εκείνη επέμενε να μη μου λή, και με παρέπεμψε σε σένα!

—Θά σου πω εγώ, μα στάσου πρώτα ν' ανάψουμε από ένα πούρο! απάντησε ο Άρτεμάρ χαμογελώντας. Περισσότερο μ' ενδιαφέρει, ξέρεις, η γνώμη σου για τα πούρα μου, παρά όλοι οι κουτομπρεβάζ του κόσμου!

Αναψαν από ένα πούρο, ρούθηξαν τον μυρωμένο καπνό άπολαυστικά, μόρφασαν κι' οι δυό τους με ύφος άπερίγραπτης έκτιμήσεως προς την ποιότητά του, κι' ο Άρτεμάρ ξεακολούθησε κατόπιν:

—Λοιπόν πού λές, αγαπητέ μου Φερότ, εκείνο το ζῶον ο Μπρε-

βάζ είχε άρχισει τώρα τελευταία, να μου γίνεται πολύ ένοχλητικός στο σπίτι μου... Παραμελώντας το καινούργιο μελόδραμά του, το όποιο πρόκειται να παιχτή ως «πρεμιέρα» στη Ρουέν αυτές τις ήμερες, και παραμελώντας επίσης τις ήλίθιες μουσικοσυνθέσεις του, δειχνόταν αντίθετα πολύ επιμελής στο να μην αφήνη ούτε στιγμή ήσυχη τη γυναίκα μου!... Φαντάσου, ότι είχε γίνει η σκιά της σκιάς της, ή φόδρα του έπανωφοριού της, το λουλουδι του καπέλλου της, κάτι το άναπόσπαστο τελοσπάντων κομμάτι του εαυτού της!

Η Φανέττα, την ξέρεις δά πόσο είνε υπομονετική κι' έπεικής στις αναιδεις τών θαυμαστών της, είχε πάρει στην άρχή άψήφιστα το πράγμα... Έβρισκε το φλέρτ του Μπρεβάζ άπέναντι της σαν μια άκινδυνη κι' άθώα άπασχόλησί του, σαν κάτι έπιβεβλημένο τελοσπάντων καθήκον τών διαφόρων κοσμικών κυρίων προς τις διάφορες χαριτωμένες οικοδέσποινες, σύμφωνα άλλωστε και προς τα θλακώδη ήθη κι' έθιμα της σημερινής κοινωνίας!

Δυστυχώς, ο Μπρεβάζ ρωμαντικός ως καλλιτέχνης, αλλά έξάκις ήλίθιος ως άτομο, άρχισε να παίρνη αυτόν τον ρόλο στα σοβαρά, και κατήντησε μια άληθινή πληγή ένοχλήσεων κι' αναιδίας... Μένοντας άγρυπνος όλονυχτίς, τόνιζε μουσικές άφιερώσεις έρωτος στη Φανέττα... Κι' όλημερίς σχεδόν κατόπιν μένοντας στο σπίτι μου, δεν άφηνε τίποτα ολόγυρά του άπάνω στο όποιο να μη γράφη τις άφιερώσεις του αυτές!

Ο Φερότ χαμογελώντας διέκοψε κι' ειπε:

—Α, ναι!... Θυμώμαι κι' εγώ ένα παρόμοιο περιστατικό!... Κάποτε άναζήτησε τη θεντάλια της Φανέττας, για να γράψη εκεί ο Μπρεβάζ κάποια μουσική άφιέρωσί του!

—Τό θυμάμαι κι' εγώ, μα αυτό δεν είνε τίποτα! Έκανε ο Άρτεμάρ, νευριάζοντας τώρα στην άνάμνησι του άνεκδιγητού μουσικοσυνθέτη. Πού να δής και ν' άκούσης τα κατοπινά!... Φαντάσου, ότι σε τέτοιο σημείο πειά έκτροχιάστηκε ο Μπρεβάζ, ώστε άφου γέμισε με τις «άφιερωματικές» νότες του όλα τα άλμπουμ, όλες τις θεντάλιες, όλα τα κατάλληλα για γράψιμο μιμιπελό τών σαλονιών, και το σκέπασμα άκόμη του πιάνου της γυναίκας μου, κατέληξε επιτέλους και στο έξης έξωφρενικό: Βρίσκοντας μια ήμερα πρόχειρα, κι' άκουπιμένα σε μια πολυθρόνα, τα άσπρα γάντια της — τα όποια ήταν έτοιμη να φορέση, και να βγῆ περίπατο μαζί μου — έγραψε άπάνω τους, με μολύδι της μελάνης, τις νότες ενός σύντομου ύμνου προς την καλλονή της!

Ο Φερότ άρχισε να γελά, ικανοποιημένος μέσα του — σαν παληός και πρόσκαιρος άντεραστής — για όλες τις άνοησίες αυτές του Μπρεβάζ. Και σκέφτηκε χαρούμενα:

—Μου ήρθε κι' έμένα κάποτε η έξωφρενική ιδέα, να προβιβάσω σε έρασι της Φανέττας από παιδικός της φίλος πού ήμουν πριν!... Άλλά τουλάχιστον γιατρεύτηκα εγκαίρως εγώ, πριν προλάβω να γελοιοποιηθώ σαν τον Μπρεβάζ!

Ο Άρτεμάρ έν τῷ μεταξύ, άφου ρούφηξε δυό-τρεις φορές το μυρωδάτο πούρο του, ξεακολούθησε κατόπιν:

—Τη στιγμή εκείνη, και πριν ο Μπρεβάζ άποτελειώση τις μουντζούρες του στο δεύτερο γάντι — άφου είχε ήδη μουντζουρώσει το πρώτο με τις νότες του — μήκε στο σαλόνι η Φανέττα έτοιμη, ένῶ εγώ την άκολουθούσα... Έτοιμαζόμουν μάλιστα, να προτείνω στον Μπρεβάζ, να μάς συνοδεύση στον περίπατό μας!

Ξαφνικά, βλέπω το πρόσωπο της Φανέττας κόκκινο απ' τη δυσφορία της... Και πριν προλάβω ν' άντιληφθώ περί τίνος έπρόκειτο, την είδα να χτυπάη το κουδούνι, και να λήη στην καμαριέρα που παρουνιάστηκε: «Μαριέττα, πάρε κοπέλλα μου αυτά τα γάντια, γιατί εγώ δεν θά τα ξαναφορέσω πειά!... Έτσι από μαλακό

δέρμα καθώς είχε, και με τις μουντζούρες αυτές άπάνω τους, μονάχα για τὸ γυάλισμα τῶν τεντζερέδων τῆς κουζίνας έγιναν κατάλληλα... Δὸς τα στὴ μαγειρίσσα, λοιπόν!»!

... Παραξενεμένος, ἀγαπητέ μου Φερότ, ἀπ' τὰ ἀνεξήγητα αὐτὰ λόγια καὶ καμώματα τῆς γυναίκας μου, πλησίασα περισσότερο... Ἀλλὰ ἡ νότες ποὺ εἶδα γραμμένες ἀπάνω σ' αὐτὰ τὰ γάντια, καὶ τὸ χλωμο-ἡλίθιο πρόσωπο τοῦ Μπρεβάζ, μοῦ ἔδωσε παρευθὺς νὰ ἀντιληφθῶ περὶ τίνος ἀκριβῶς ἐπρόκειτο!

... Δὲν ἀλλάξαμε, ξέρεις, οὔτε μιλιὰ... Μονάχα τὸν κύτταξα ὁλοσσοῦρά στὰ μάτια, καὶ συγχρόνως κουνούσα τὸ κεφάλι μου χαρακτηριστικά, σὰν νὰ τοῦλεγα κατάμουτρα ὅτι τὸν ἐλεεινολογούσα, κι' ὅτι ντρεπόμουν γιὰ λογαριασμό του!

... Ὡστε κι' ὁ Μπρεβάζ, ἀκόμη πιὸ χλωμὸς ἀπὸ πρὶν, σηκώθηκε, ἔκανε μιὰ ἀδέξια μισοὑπόκλιση, ἔφυγε δίχως νὰ θγάλη λέξι, κι' ἀπὸ τότε δὲν ξαναπᾶτησε στὸ σπίτι μου!

Ἀνείπωτα ἱκανοποιημένος μέσα του ὁ Φερότ, ἀλλὰ κεντρισμένος συγχρόνως ἀπὸ δικαιολογημένη περιέργεια, ρώτησε:

—Κι' ἡ Φανέττα τί εἶπε, μόλις ἔφυγε ὁ Μπρεβάζ;

—Στέναξε μονάχα ἀπὸ ἀπερίγραπτη ἀνακούφιση, κι' εἶπε ψιθυριστά: «Δόξα σοι ὁ Θεός, Θεέ μου!»! ἀπάντησε ὁ Ἀρτεμάρ, χαμογελώντας.

Χαρούμενος πειὰ ὁ Φερότ, καὶ δίχως νὰ κρύβῃ τὴ χαρὰ του, ξαφώνισε:

—Χίλια εὖγε, Φανέττα!... Ἀμίμητη εἶσαι, στὸ νὰ τοποθετῆς στὴν κάθε κατασρόλα τὸ κατάλληλο καπάκι!... Καὶ τώρα τί λές, Ἀρτεμάρ; Πάμε νὰ δοκιμάσουμε ἐπιτέλους, ἐκεῖνα τὰ λικέρ;

Τὸν πῆρε ἀπ' τὸ μπράτσο, μετὰ τὴν παληὰ πρόσχαρη κι' εὐλογημένη οἰκειότητά τους, πέρασαν στὸ πλατὺ σαλόνι, πλησίασαν τὸν «μπουφέ», κι' ὁ Φερότ ἄρχισε νὰ δοκιμάζῃ — μετὰ τὴν προσοχὴ καὶ τὴν εὐσυνειδησία τελείου ἐμπειρογνώμονος — ἕνα πρὸς ἕνα τὰ διάφορα ποτά. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ, ἄλλοτε κροτοῦσε ἀνάλαφρα τὴ γλῶσσα του ἐπιδοκιμαστικά, κι' ἄλλοτε μὸρφάζε χαρακτηριστικά σὲ σημειω ἀποδοκιμασίας, ἰδίως ὅταν δοκίμαζε τὶς σαμπάνιες.

Κι' ὅταν ἐπιτέλους ἔφτασε ἡ σειρά κάποιας σπανίας μάρκας κρασιοῦ τῆς Νορμανδίας, ξεφώνισε ἀσυγκράτητος:

—Ἦθελα νὰ ἤξερα, ποιὸς ἀσυγχώρητος «ἀτζαμῆς» διάλεξε κι' ἔδωσε λεπτὰ, γι' αὐτὸ τὸ χρωματιστὸ νερόκρasso!

—Ἐγώ! ἀπάντησε ὁ Ἀρτεμάρ, ζαρωμένος σὰν ἀταχτος μαθητῆς μπρὸς στὸν διδάσκαλό του.

—Ἐ, μὰ εἶσαι ἀδιόρθωτος φτωχέ μου Ἀρτεμάρ, καὶ νὰ με συγχωρῆς ποῦ σοῦ τὸ λέω! Ξανάπε ζωηρά, ὁ Φερότ. Μονάχα οἱ νεόπλουτοι ἀκριβοπληρώνουν, αὐτὲς τὶς σπάνιες μάρκες τῶν κρασιῶν!... Τί διάβολο, παρασύρθηκες κι' ἐπὶ ἀπ' τὴ ρεκλάμα, καὶ διάστηκες ν' ἀγοράσῃς μήπως κι' ἐξαντληθῶν;... Πιὲς τώρα «ρεκλάμα» ἀντὶ γιὰ «κρασί», γιὰ νὰ μάθῃς ἄλλη φορὰ νὰ πρεσποτάς στὰ σίγουρα!... Οἱ νεωτερισμοὶ εἶνε πάντα ὑποπτοί, ἐνῶ ὑπάρχουν — δόξα στὸν Ὑψιστο καὶ στὸν Νῶε — κι' ἄλλες μάρκες κρασιῶν, πασίγνωστες πειὰ γιὰ τὴν καλὴ ποιότητά τους!

—Μὴν κάνῃς ἔτσι, βοέ ἀδελφέ! μουρμούρισε ὁ Ἀρτεμάρ, συγχιμένος ἀπ' τὶς ἐπιπλήξεις. Δὲν ὑπάρχει ἄλλο κρασί τέτοιο. Εὐτυχῶς ἐκτός ἀπ' τὰ ἔξη αὐτὰ μπουκάλια, γιὰτὶ τὸ ὑπόλοιπο τὸ ἤπιαμε ἤδη!

—Μιμ... περίφημα! ἔκανε πάλι ξαναμμένος, ὁ Φερότ. Τὸ ἤπιαμε «ἤδη»!... Καὶ μοῦ τὸ λές γιὰ παρηγοσιά, δηλαδή!... Ἀχ, καὶ εὖδι θὰ κατανοούσατε νὰ πῆτε καιμιά φορὰ, πληρώνοντάς το νὰ «παμπάνια» ἔξτρα ντσαῦ, ἂν ἀνοῦσα ἀκόμα λίγα νὰ φανῶ στὸ σπιτικό σου!... Μὰ καλὰ, τί ἀπόγινε ἐκεῖνη ἡ μεγάλῃ προμήθεια τῶν δια-

λεχτῶν κρασιῶν τῆς Βουργουνδίας, μετὰ τὰ ὁποῖα ἐφώδιασα κάποτε τὸ ὑπόγειό σας, διαλέγοντάς τα ὁ ἴδιος;... Μήπως τὰ ἤπιατε κι' ἐκεῖνα, «ἤδη»;... Κι' ἂν τὰ ἤπιατε ἐπιτέλους, δὲν ξέρατε ν' ἀγοράσετε πάλι ἀπ' τὰ ἴδια, ἔστω καὶ δίχως τὴν παρουσία μου;... Ἡ θαμπωθήκατε ἀπ' τὴν ἀκριβοπληρωμένη ρεκλάμα αὐτῶν τῶν ξυνοκρασίων;

—Χμ... εἶπα στὴ Φανέττα ἀπ' τὸ πρωὶ ἀκόμα, ὅτι θάπρεπε νὰ μᾶς ἔχουν περισσέψει ἀρκετὰ μπουκάλια, ἀπ' τὸ κρασί ἐκεῖνο ποὺ διάλεξες ἐσύ! ψιθύρισε ὁ Ἀρτεμάρ, σκεπτικός. Κι' ἡ Φανέττα ἐπίσης συμφώνησε μαζί μου... Ἀλλὰ στάθηκε ἀδύνατο νὰ τὰ βροῦμε, παρ' ὅλο ποὺ ψάξαμε καλὰ στὸ ὑπόγειο!... Τὰ ταχτοποιήσαμε ἐσύ ὁ ἴδιος ὁ πανταχοῦ παρών, τότε, κι' ἔτσι ἐμεῖς δὲν μπορέσαμε νὰ τὰ βροῦμε ἀνάμεσα στὴν τόση ποικιλία τῶν ἄλλων μπουκαλιῶν!

—Θὰ κατεβῶ ὁ ἴδιος στὸ ὑπόγειό σας, λοιπόν! πρότεινε ὁ Φερότ, ἐνθουσιασμένος. Κι' ἂν δὲν τὰ ἤπιατε δίχως νὰ τὸ ἀντιληφθῇτε, θὰ τὰ βρῶ ἐξάπαντος ἐγώ!

Γοργὸς ὁ Φερότ, καὶ χωρὶς νὰ περιμένῃ ἀπάντησι, βγῆκε παρευθὺς ἀπ' τὸ σαλόνι, κατέβηκε στὰ μαγειρεῖα, κι' ἀπὸ κεῖ στὰ ὑπόγεια τοῦ μεγάρου τῶν Ἀρτεμάρ. Ἐν τῷ μεταξύ, οἱ ἄλλοι καλεσμένοι — εἰδοποιημένοι σχετικῶς ἀπ' τὸν οἰκοδεσπότη — περίμεναν τὴν ἐμφάνισί του μετὰ δικαιολογημένη ἀνυπομονησία, ἔχοντας μάλιστα τριγυρίσει κιόλας τὸν μπουφέ τῶν ἐκλεκτῶν μεζεδῶν.

Κι' ὅταν σὲ λίγο φάνηκε ξανά ὁ Φερότ — μετὰ ἀρκετὲς ἀράχνες στὸ φράκτο του, κι' ἀκολουθούμενος ἀπὸ ἕναν ὑπηρέτη ποὺ κρατοῦσε μισὴ δωδεκάδα μπουκαλιῶν ἀπ' τὸ ὑπέροχο ἐκεῖνο κρασί — ξεφώνητὰ ἐνθουσιασμοῦ τὸν ὑποδέχτηκαν ἀπὸ παντοῦ, ἐνῶ ἡ κυρία ντ' Ἐρμιβάλ τοῦ χαμογελοῦσε κρυφὰ καὶ τρυφερά, συγχαίροντάς τον γιὰ τὸ κατόρθωμά του!

—Ἀπὸ ποῦ τὶς ξετρυπώσες, λοιπόν; ρώτησε γελαστὴ ἡ Φανέττα, ἀπορώντας συγχρόνως εἰλικρινά. Ὁ ἄνδρας μου κι' ἐγὼ ἀναστατώσαμε ὅλο τὸ ὑπόγειο, δίχως ὥστόσο νὰ τὶς βροῦμε!

—Κυρία μου, μὴν περιμένετε νὰ σᾶς διαφωτίσω! τῆς εἶπε ὁ Φερότ, μετὰ σκαπίνικο χαμόγελο. Θὰ τὸ κρατήσω μυστικό, γιὰ νὰ μὴ μορῆτῃ στὸ μέλλον νὰ κάνετε οὔτε στιγμὴ δίχως ἐμένα!

Καὶ μετὰ τρόπο πρόσθεσε σιγαλά, καὶ πιὸ τσαπίνικα ἀκόμη:

—Ἔτσι, δὲν θὰ τολμήσῃς πειὰ στὸ μέλλον νὰ με ξαναδιώξης, καλὴ μου Φανέττα, ὅσοεθῇποτε τρέλλες κι' ἂν ξανακάνω!... Θάχῃς τὴν ἀνάγκη μου, θλέπεις!

—Τρελλόπαιδο! τοῦ μουρμούρισε ἐκεῖνη ἐπιπληχτικά. Ἐχει γοῦστο, νὰ μὴν ἔβαλες μυαλὸ ἀκόμη!

—Δυστυχῶς γιὰ μένα καὶ γιὰ σένα, δὲν θάβαζα μυαλὸ ποτέ, ἂν ἐξηρτᾶτο αὐτὸ ἀπὸ μένα! ψιθύρισε ὁ Φερότ, ξανά. Μὰ εὐτυχῶς γιὰ σένα καὶ γιὰ μένα, μοῦθαλε ἤδη ἀρκετὸ ἡ γλυκεῖά μου Μαρκελλά ντ' Ἐρμιβάλ!... Δηλαδή, μ' ἔκανε γνωστικὸν ξετρελλαινόντάς με μαζί της!... Εἶδες λοιπὸν ἀναποδιές, ποῦ ἔχει ὁ ψευτοκοσμος;

Γέλασαν ἀνοιχτόκαρδα κι' οἱ δύο τοὺς, καὶ πλησίασαν πρὸς τὸν μπουφέ τῶν μεζεδῶν, τὸν ὁποῖο εἶχαν τριγυρίσει εὐθυμοὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι καλεσμένοι.

Ἡ εὐκαιρία ἦταν μοναδική γιὰ τὸν Φερότ, νὰ μείνῃ ἐπιτέλους γιὰ λίγο μόνος μετὰ τὴν ἀγαπημένη του Μαρκελλά. Ἔτσι, γνέφοντάς της μετὰ τρόπο νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, γλύστισε πρῶτος στὸ πλατὺ κι' ἐρημὸ πειὰ σαλονάκι. ἐνῶ ἡ κυρία ντ' Ἐρμιβάλ ὑπάκουε καὶ λαχταρισμένη τὸν ἀκολουθοῦσε...

—Λόξα σοι ὁ Θεός, κοκκλίτσα μου! ψιθύρισε τουφεκά ὁ Φερότ, κλεινόντάς τιν στὰ πεταχτὰ στὴν ἀγκαλιά του. Λίγο ἀκούα, καὶ θὰ ἐπιμερῶνόμιαστε ἐδῶ μέσα, δίχως νὰ μπορέσουμε ν' ἀλλάξουμε οὔτε δυὸ λόγια ἀγάπης!

—Δέν ξέρεις πόσο τή λαχταρούσα κι' ἐγώ, αὐτή τήν εὐτυχισμένη στιγμή! ψθύρισε ἡ Μαρκέλλα μέ τήν ἴδια τρυφερότητα. Ὅλο μακρύα μου ἔρισκόσουν ἀπόψε, σύμφωνα ἄλλωστε μέ τή λογική καί μέ τὸ συμφέρον μας... Νά ἐγώ πνιγόμεν ἀπ' τή στενοχωρία μου... Καί μοῦρχόταν νά περιφρονῇσώ τήν κακογλωσσία, ὅλων αὐτῶν τῶν κουτσομπολῶν, καί νά μὴ φύγω οὔτε σπιθαμὴ ἀπὸ κοντά σου!... Ἀφοῦ, σκέψου ὅτι ἔφτασα στὸ σημείο, νά καταραστώ μέ τήν καρδιά μου ὅλα αὐτὰ τὰ ἀναθεματισμένα ἀνθοδοχεῖα τῆς Φανέττας!

—Τὰ ἀνθοδοχεῖα; μουρμούρισε ἀπορώντας, ὁ Φερότ. Καταριόσουν, εἶπες, τὰ ἀνθοδοχεῖα;... Γιατί;

—Νά, σ' ἐκρῦβαν διαρκῶς ἀπ' τὸ βλέμμα μου — ἔτσι γεμάτα ἀπὸ λουλούδια καθὼς ἦσαν — λές καί τὸκαναν ἐπίτηδες!... Σ' ὅποια γωνιά καί νά καθόμουν, ὅσο καί νά τένταναν τὸν λαϊμό μου, ὁσοδήποτε καί νά παραμέριζα, πάντα θά μ' ἐκρῦβε ἀπ' τῆ γλυκεῖα ματιά σου κάποιον ἀνθοδοχεῖο!... Ἔτσι μοῦρχόταν νά ἐξφωνίσω ἀπ' τὸν ἐκνευρισμό μου, καί νά τὰ σπάσω ὅλα ἐδῶ μέσα!

Ὁ Φερότ ἔσκυψε χαμογελαστός, καί τῆς φίλησε τρυφερά τὸ χέρι. Κατόπιν τῆς εἶπε σιγαλόφωνα:

—Εἶμαι εὐτυχισμένος... Μὲ τὸ νά ἔρισκώμαστε πάλι ταχτικά στίς συγκεντρώσεις τῶν Ἀρτεμάρ, αὐξάνομε ἔτσι τὶς εὐκαιρίες νά βλέπώμαστε ἀκόμα πιὸ συχνά... Λές ν' ἀναγγεῖλουμε ἀπόψε κιόλας, τοὺς προσεχεῖς ἀρραβῶνες μας;

—Ἀνάβαλλέ το γιὰ καμμιά ἄλλη ἡμέρα, ἀγαπημένε μου! ἱκέτευσε χαμογελαστός, ἡ κυρία ντ' Ἑρμιθάλ. Μαζὺ μέ τὰ συγχαρητήρια τῶν, θά μᾶς ἀραδειάσουν καί τόσα εἰρωνικά πειράγματα ὅλοι αὐτοὶ οἱ κακόγλωσσοι ἐδῶ μέσα, ὥστε θά βρεθοῦμε ἀπροετοίμαστοι γιὰ μιὰ τέτοια ὑποδοχή, καί θά πάθουμε γλωσσοδέτη ἀπ' τὴ σύγχυσί μας!

—Ναί, μὰ θά μᾶς βλέπουν ὥστόσο διαρκῶς μαζὺ στὸ μέλλον, καί θά μᾶς σχολιάζουν ἀσχημα!... Γιατί δὲν ἐννοῶ πειὰ νά σέ στερηθῶ οὔτε στιγμή στὸ ἐξῆς, λατρευτή μου. Βαρέθηκα πειὰ νά παίζω τὸ «κρυφτό», ἀπέναντι αὐτῶν τῶν μοχθηρόγλωσσων!

—Ἀνάγγειλέ τους καλύτερα, ὅτι ἀπὸ αὔριο ἀρχίζεις ταχτικά καί σύντονα μαθήματα ἀγγλικῆς, κι' ὅτι ἐγὼ θά εἶμαι ἡ καθηγητριά σου! πρότεινε μέ προσποιητὴ σοβαρότητα, ἡ Μαρκέλλα. Ἔτσι, δὲν θά παρεξηγοῦν τοὺς περιπάτους μας, ὅσοι ἀπ' τοὺς ἀδιάκριτους αὐτοὺς μᾶς πετυχοῦν τυχόν κάπου!

Ἀρχισαν νά γελοῦν σὰν δυὸ παιδιὰ χαρούμενα, ἀπολαμβάνοντας μ' ὅλη τήν ψυχὴ τους τήν ἀμοιβαία τους λατρεία...

—Ξέρεις μικρούλα μου Μαρκέλλα, ὅτι εἶσαι τὸ πιὸ ὡμορφο ἀγγελοῦδι τοῦ παραδείσου; ξανάπε ὁ Φερότ, μέ τρυφερότητα.

Κι' ἐσὺ ξέρεις ὅτι εἶσαι ὁ ἄσος τῶν ἀρχιλοκάων;

—Ἔτσι χαρακτηρίζεις ἐσὺ τοὺς καὶμένους τοὺς φιλαλήθεις; ἔκανε πάλι ὁ Φερότ, μέ παραπονετικὸ ὄφρος.

—Ἄν πνιγοῦν στὴ θάλασσα ὅλοι οἱ φιλαλήθεις, ὁ μόνος ἀδικοπνιγμένος θά εἶσαι σὺ, φτωχέ μου Φερότ! ἀπάντησε μέ προσποιητὴ συμπόνια ἡ Μαρκέλλα.

Ὅλο καί φλυαροῦσαν, ὅλο καί γελοῦσαν ἀμέριμνα, οἱ δυὸ ἐρωτευμένοι. Εὐτυχῶς, τὰ γέλια τους καί τὰ γλυκοφιθυρίσματά τους σκεπαζόντουσαν ἀπ' τὸν θόρυβο τῶν εὐθύμων καλεσμένων, οἱ ὅποιοι εἶχαν μαζευτῇ ὅλοι τους γύρω ἀπ' τὸν μπουφέ καί γευόντουσαν τὸ διαλεχτὸ κρασί καί τοὺς μεζέδες τῶν περιποιητικῶν οἰκοδεσποτῶν...

—Ἀκόμη δὲν τὰ τελειώσατε, οἱ δυὸ σας; ἀκούστηκε ξαφνικά κοντὰ τους ἡ γελαστή φωνὴ τῆς κυρίας Ἀρτεμάρ.

—Πρὸς Θεοῦ, δὲν ἔλομε τρίτους στὴ σοβαρότάτῃ ἐπιστημονικῇ συζητήσί μας! ἔκανε ὁ Φερότ μέ ὕφος ἀπογνώσεως γνέφοντας συγ-

χρόνως στὴ Φανέττα νά... πλησιάσῃ περισσότερο. Ἀλήθεια, ξέρεις γιὰ τί πράγμα συζητούσαμε, καλὴ μας φίλη;

—Μά... ἀσφαλῶς, γιὰ κάτι τὸ ἐπιστημονικό! ἀπάντησε ἡ Φανέττα, συγκρατώντας τὰ γέλια τῆς.

—Τὸ πέτυχαν, ἀλλὰ «κατὰ προσέγγισιν» ὁμως! πετάχτηκε κι εἶπε ἡ κυρία ντ' Ἑρμιθάλ, μέ πονηρὸ χαμόγελο. Συζητούσαμε δηλαδὴ μέ τὸν Φερότ, ἂν πρέπει νά ἀναγγεῖλουμε ἀπὸ ἀπόψε τοὺς προσεχεῖς μας ἀρραβῶνας!

Ἡ Φανέττα τοὺς κύτταξε ἐκθαμβη, καί κατενθουσιασμένη συγχρόνως. Καί μουρμούρισε σὲ λίγο:

—Μπράβο!... Εὐγε σας, νεαροὶ μου!... Τόσο γρήγορα φτάσατε κιόλας, σ' αὐτὸ τὸ εὐτυχισμένο σημείο τῶν αἰσθηματικῶν δοσοληψιῶν σας;

—Νά, αὐτὸ θά πῇ ταχύτης «ἐπιστημονικῇ»! θεβαίωσε σοβαρὰ ὁ Φερότ. Καλὰ λοιπὸν μάντεψες, Φανέττα, ὅτι ἡ συζήτησί μας εἶχε χαρακτηριστὰ καθαρῶς ἐπιστημονικόν!... Λοιπὸν, τί γνώμη ἔχεις κι' ἐσὺ, σχετικῶς μέ τὴν ἀναγγελίαν τῶν ἀρραβῶνων μας;

—Τὸ γοργὸν καί χάριν ἔχει! ἀπάντησε πρόθυμα, ἡ κυρία Ἀρτεμάρ. Ἐπιτρέψτε μου, καλοὶ μου φίλοι, νά σᾶς συγχαρῶ πρώτη ἐγώ, ἀφοῦ μάλιστα μοῦ κάνατε τὴν τιμὴ νά τὸ ἀναγγεῖλετε σὲ μένα πρώτη!

Μὲ βαθεῖα συγκίνησι ἀγκάλιασε πρῶτα τὴ Μαρκέλλα ντ' Ἑρμιθάλ, τὴν ἔσφιξε τρυφερά στὰ μπράτσα τῆς, καί τὴν καταφίλησε στὰ χεῖλη καί στὰ χρυσὰ μαλλιά τῆς, ἐνῶ ἐκείνη τῆς ἀνταπόδινε μέ τὴν ἴδια θέρημ αὐτῆς τίς στοργικὲς ἐκδηλώσεις.

—Ἔλα κι' ἐσὺ κακομαθημένε μου Φερότ, νά σοῦ δώσω ἓνα ἀδελφικὸ φίλιν στὸ μέτωπο, μαζὺ μέ τίς ὁλόψυχες εὐχές μου γιὰ τὴν εὐτυχία καί τῶν δυὸ σας! εἶπε κατόπιν ἡ Φανέττα. Σὲ πονοῦσα σὰν ἀδελφοῦλῃ τόσα χρόνια, καί δὲν θά ποθοῦσα ποτὲ καλύτερη σύζυγο γιὰ σένα, ἀπ' τὸ χρυσόμαλλο αὐτὸ κουκλάκι ποῦ ἀγκάλιασά τὴ στιγμή αὐτῇ!

Μὲ βουρκωμένα μάτια ἀπ' τὴ συγκίνησί του ὁ Φερότ, ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καί πρόσφερε τὸ μέτωπό του στὰ χεῖλη τῆς Φανέττας. Ἰώρῃ ἐνοιώθη καλὰ, πόσο ψυχικὰ συνδεδεμένος ἦταν μέ τὴ διαλεχτὴ αὐτὴ ὑπαρξί, μέ τὴν ὁποία εἶχε περάσει ἀδελφικά — ἐπὶ τόσα χρόνια — ἀπ' τὴν παιδικὴ τους ἀκόμη ηλικία, καί τῆς ὁποίας τὸ σπίτι μετὰ τὸν γάμο τῆς εἶχε γίνῃ συγχρόνως καί δικό του σπίτι. Ἀλήθεια, τί τοῦ ἦρθε τότε νά νοιώσῃ γι' αὐτὴν, ἔκαινο τὸ ἔνοχο κέπριςιο!

—Ἐ, ἐ, φιλιούνται ἐκεῖ κάτω! ἀκούστηκε ξαφνικά ἡ γελαστή φωνὴ τοῦ Πελλεγκρέν. Φίλε μου Ἀρτεμάρ, καταγγέλλω τὴ γυναίκα σου ὅτι φιλάει τὸν Φερότ!... Καί μάρτυρας προτείνω τὰ ἴδια μοῦ τὰ μάτια!

Ὅλοι γύρισαν εὐθυμοὶ — καί μέ «τρικουβερτο κέφι» ἀπ' τὸ κρασί ποῦ εἶχαν πιῇ — καί κύτταξαν τὴ συγκινημένη τριάδα τῆς Μαρκέλλας, τῆς Φανέττας καί τοῦ Φερότ.

—Γιὰ νά φιλήσῃ αὐτὸν τὸν ἀδιόρθωτο ἡ γυναίκα μου, κάποιον δυστύχημα θά τοῦ συμβαίνει ἐξάπαντος! ἐξφώνισε πρόσχαρα ὁ Ἀρτεμάρ. Ἡ ἀρρωστος θά εἶνε, ἡ τὰ λεπτά του ἔχασε στὸ χρηματιστήριο, ἡ... ἡ, ἴσως νά παντρεύεται!

Τοὺς εἶχαν τριγυρίσει κιόλας καί τοὺς τρεῖς οἱ ἄλλοι καλεσμένοι, κρατώντας ἀκόμη τὰ ποτήρια τους στὸ χέρι. Ἡ Φανέττα στεκόταν ἄφωνη, καί συγκινημένη ἀκόμη. Κι' ἡ Μαρκέλλα μέ τὸν Φερότ, μισοαγκαλιασμένοι τρυφερά, κύτταζαν σιωπηλοὶ ἐπίσης καί συγκινημένοι καί γελαστοί, τὸ πλῆθος τῶν εὐθύμων καλεσμένων γύρω τους...

—Ἀγαπητοί μου, ἔχω τὴν τιμὴ νά σᾶς ἀναγγεῖλω τοὺς προσε-

χεις άρραβώνας μου με την κυρία Μαρκέλλα ντ' Ερμιθάλ! Είπε ο Φερότ, με φωνή πούτρεμε ανάλαφρα. Θα τελεσθούν επίσημως μεθαύριω το απογευμα της Κυριακής, στο σπίτι της αγαπημένης μνηστής μου... Επιτρεφέτε μου — για δείγμα ιδιαίτερας αγάπης — να σας καλέσω όλους εσάς εδώ, δίχως προσκλησι γραπτή!

Μια συγκινητική φασαρία ακολούθησε τις δηλώσεις του Φερότ. Όλοι τριγύρισαν το νεαρό ζευγάρι, και το πλημμύρισαν από έγκαρδιες εύχες, από φιλήματα ένθουσιασμού, κι από ολόθερμες χειραψίες.

— Όλοι μ'ας φίλησαν, αγαπημένε μου! είπε κάποια στιγμή η Μαρκέλλα στον Λουσιέν. Έμεις όμως δεν φιληθήκαμε ακόμη!

Προσχαρες φωνές ακούστηκαν από παντού, ή όποιες επιδοκίμαζαν τα λόγια της Μαρκέλλας, και παρακινούσαν την άμεση έκτελεσί τους.

Ο Φερότ, άλλο πού δεν ήθελε. Έκανε μισή μεταβολή, και βρέθηκε άντικρυστός πειά με την αγαπημένη του. Την κύτταξε με θαυτάτη τρυφερότητα στα γλυκά της μάτια.

Την άρπαξε απότομα κατόπιν στην άγκαλιά του, και την έσφιξε με όλη του τη δύναμη στα λαχταρισμένα στήθη του.

Και τα χείλη τους ένώθηκαν με τέτοιο πάθος, με τέτοια δίψα φιλιού, ώστε ένιωσαν κι' οι δυό τους ένα σφοδρό τράνταγμα σ' ολόκληρο το κορμί τους, κι' ως τα βάθη της ψυχής τους.

— Ωραία πόζα, για ζωγράφισμα ενός πίνακος αισθηματικού! φώναξε ο Πελλεγκρέν εύθυμα, ενώ όλοι οι άλλοι χειροκροτούσαν από χαρά κι' από ένθουσιασμό. Μαρκέλλα, μην κινείσαι, παρακαλώ!... Κι' εσύ Φερότ, χαμογέλασε πιο συμπαθητικά, καυμένε!... Νά, μια φωτογραφία θα σ'ας πάρω με μαγνήσιο, κι' ύστερα θα την ζωγραφίσω σαν έλαιογραφία, σέ μεγέθυνσι, με όλη μου την ήσυχία!

— Γιατί;... Δεν σου άρέσει να ποζάρουμε έμεις οι ίδιοι; ρώτησε γελώντας ο Φερότ, έχοντας μισοαγκαλιασμένη τώρα, κι' άλαφρά γυρτή στο πλάι του, την κατακόκκινη και ντροπαλή Μαρκέλλα. — Ισα-ίσα, θα σέ έμπνεύση τόσο πολύ ή τρυφερότης του συμπλέγματός μας, ώστε ή έλαιογραφία σου θα γίνη άριστοούργημα σωστό!

— Καλή ή ιδέα σου, μά άνεφάρμοστη! έκανε σοβαρά ο Πελλεγκρέν. Μισοαρραβωνιασμένοι άπόψε, άρραβωνιασμένοι μεθαύριο, και νιόπαντροι άργότερα, πότε θα έρθητε τον καιρό για πόζες;... Και πού να τρέχω να σ'ας βρω έγώ, πού θα'χη άνοίξει ή γη, και θα σ'ας έχει καταπιή;

Εν τ'3 μεταξύ, ο Άρτεμάρ θεώρησε καλό να «μπή στη μέση», κι' είπε σ' όλους εύθυμα και φωναχτά:

— Κυρίες και κύριοι!... Προτείνω να ξεοτάσουμε πανηγυρικά το χαρμόσυνο γεγονός των άρραβώνων αυτών, μ' ένα συμπληρωματικό γλέντι ως αύριο το πρωί!... Έμεις λοιπόν ας άποσυρθούμε πάλι προς το κυλικείο, κι' ας αφήσουμε το νεαρό κι' εύτυχισμένο ζευγάρι να τ'α πη με την ήσυχία του σέ καμμιά παράμερη γωνιά!

Κι' ενώ οι άλλοι χειροκροτούσαν πάλι, και ζητωκραύγαζαν μ' έξαλλη εύθυμία, ο Άρτεμάρ άρπαξε με τρόπο τον Πελλεγκρέν απ' το μπράτσο και πρόσθεσε ψιθυριστά τη φορά αυτή:

— Λοιπόν;... Δεν σου γινε ακόμη μάθημα ή καπατσωσύνη του Φερότ, άνόνητε;... Έσύ τί κάθεσαι και κυνηγάς διαρκώς άνεμομύλους;

— Δηλαδή; έκανε έκθαμβος ο Πελλεγκρέν. Τί έννοεις;

— Έννοώ, ότι παρ' όλα τα «μυστηριώδη» λόγια σου — τόσους μήνες τώρα — δεν κατάρθωσες ακόμη να έλκύσης, την κυρία ντε Μπιχεκούρ!... Ένώ ο Φερότ, χωρίς καθόλου σχεδόν «μυστηριώδη» λόγια, την έκανε δική του κιόλας την κυρία ντ' Ερμιθάλ!

Ο Πελλεγκρέν στέναξε με προσποιητή μελαγχολία, κι' είπε: — Άχ, όποιαδήποτε ώρα θελήσω, ή κυρία ντε Μπιχεκούρ γίνε-ται κιόλας ταιρι μου μπρός στο Θεό και στους ανθρώπους!... Μά δυστυχώς, λόγοι υπερτάτης εύσυνειδήσιας και λεπτότητας, με υπο-χρεώνουν να μη θελήσω ποτέ αυτόν τον γάμο!

— Γιατί; έκανε έκθαμβος κι' ο Άρτεμάρ, με τη σειρά του. Ποιοι είναι πάλι, αυτοί οι υπέρτατοι κι' εύσυνειδητοι και λεπτότατοι λόγοι;

— Δεν είμαι πλούσιος! άπάντησε τραγικά ο Πελλεγκρέν.

— Είνε πλουσιωτάτη, όμως, ή κυρία ντε Μπιχεκούρ!

— Δεν είμαι προικωθήρας!... Ξανάπε με προσποιητά πειραγμένο ύφος, ο Πελλεγκρέν.

— Όστε γι' αυτό δεν παντρεύεσαι, την κυρία ντε Μπιχεκούρ; — Αποκλειστικά και μόνο γι' αυτό!... Θίγεται ο έγωϊσμός μου!

Ο Άρτεμάρ δεν συγκρατήθηκε πειά. Ξεκαρδισμένος στα γέλια, και χτυπώντας στον ώμο τον Πελλεγκρέν — έτοιμον κι' αυτόν επίσης να βάλη τα γέλια — του είπε σιγαλά και πονηρά:

— Έ, ήρθε πειά ο καιρός φτωχέ μου Πελλεγκρέν, να σου ψιθυρί-σω κι' έγώ στο αυτί σου μερικά «μυστηριώδη» λόγια!... Άκουσέ τα, λοιπόν: «Όσα σταφύλια δεν φτάνει ή άλεπού, τα λέει κρεμα-στάρια»!

— Σύμφωνα, συμφωνότατος δυστυχώς! ώμολόγησε με εύθυμη ιλικρίνεια ο αγαθός αυτός καλλιτέχνης με τη «μποέμικη» νοοτροπία, ξεοπνώντας επίτελους σέ ακράτητα γέλια. Και για να παρηγορηθώ, φίλτατε Άρτεμάρ, θα γίνω απόψε σκνίπα απ' το μεθύσι!

Χειροπιαστοί κατόπιν, έτρεξαν στο κυλικείο.

Δυό ήμέρες άργότερα, έγιναν οι άρραβώνες του Λουσιέν Φερότ και της Μαρκέλλας ντ' Ερμιθάλ. Και μια έβδομάδα άργότερα τε-λέσθηκαν κι' οι εύτυχισμένοι γάμοι τους.

Το νεαρό ζευγάρι ταξιδεύει, ακόμη. Βρίσκεται στο όνειρώδες και μελιτοτάλαχο ταξίδι του γάμου του. Όταν όμως γυρίση με το καλό — κι' αυτό θα γίνη ύστερα από κάνα-δυό έβδομάδες — τότε θα μάθη κάτι το άπροσδόκητο, όσο κι' αφάνταστα ευχάριστο!

Ναί, θα μάθουν τότε ο Λουσιέν κι' ή λατρευτή του Μαρκέλλα, ότι ο άγαπητός τους φίλος Πελλεγκρέν — φορτώνοντας στον πετεινό τους «υπεράτους κι' εύσυνειδήτους» λόγους του — αποφάσισε επίτε-λους να παντρευτή την αγαπημένη του κυρία ντε Μπιχεκούρ!!!

Ποιός μεσολάβησε;... Σε ποιόν όφείλεται το κατόρθωμα αυτό, του να καταπνίξη δηλαδή τους εύσυνειδήτους διαταγμούς του Πελλεγκρέν μας, και να τον σπρώξει για πάντα στην άγκαλιά της κυ-ρίας ντε Μπιχεκούρ;

Ποιός άλλος;... Η άγγελική ύπαρξης πού λέγεται Φανέττα!...

Μά ας ήμαστε πιο δίκαιοι και πιο ακριβολόγοι. Όπως νοιώθουν οι άναπητοί μας άναγνώσται, δεν χρειάστηκε βέβαια μεγάλη προσπάθεια έκ μέρους της Φανέττας Άρτεμάρ, για να πεισθή ο άνεκδιήγητος Πελλεγκρέν μας!

Έκεί πού χρειάστηκε ή πραγματική προσπάθεια έκ μέρους της, ήταν στο να πεισθή ή θελκτική και πλουσιωτάτη κυρία ντε Μπιχε-κούρ να δεχτή για σύζυγό της τον Πελλεγκρέν μας!!

Ναί, τον άγαπούσε μυστικά τον ζωγράφο μας, ή ώραιότατη κυ-ρία. Σχεδόν δόν λάτρευε. Την διασκέδαζε αφάνταστα, ο διαρκώς εύ-θυμος και καλόκαδος χαρακτήρας του. Στενοχωριόταν άληθινά ή νεαρή γυναίκα, όταν έλειπε απ' τη συντροφιά αυτός ο θαυμαστής της, ο τόσο έξυπνος και τόσο φλογερός...

Μά ως σύζυγος όμως, την τρόμαζε ο Πελλεγκρέν. Σεμνή κι' έ-

νάρετη και περιορισμένη κάπως ή κυρία ντε Μπιχεκούρ, είχε κακή ιδέα για τον μπρέμικο και ξέγνοιαστον χαρακτήρα του Πελλεγκρέν. Δεν της «γέμιζε το μάτι» ως μέλλον σύζυγός της, γιατί τον υπωψίαζόταν ίσως σαν ένα άσταθι κι' επιπόλαιον άνδρα, τελείως ακατάλληλον για τους φρόνιμους και νοικοκυρεμένους δεσμούς του γάμου.

Μά η Φανέττα ήξερε, τί θησαυρός ευγενών αισθημάτων κρυβόταν στην καρδιά του νεαρού ζωγράφου. Ήξερε επίσης, πόσο βαθύς ήταν ο έρωσ του για την κυρία ντε Μπιχεκούρ, παρ' όλο που του έδινε ο ίδιος ένα πρόσχαρο και παιχνιδιάρικο παρουσιαστικό...

"Ισα-ίσα, φθισμένος ο δύστυχος Πελλεγκρέν για το αδύνατο μιας τέτοιας όριστης κι' ευτυχισμένης ενώσεώς του με την κυρία ντε Μπιχεκούρ — που τόσο πλούσια κι' ωραία ήταν — έρριχνε στην άστειότητα το τρυφερό του φλέρτ μαζί της. Έτσι, και μόνος του παρηγοριόταν μέσα του, και στους άλλους δεν έδινε το δικαίωμα συγχρόνως, να τον σαρκάζουν κρυφά για το άπελπισμένο αισθημά του σε μια τόσο θελκτική άριστοκρατίδα!

Μά η Φανέττα!... ω, πόσο δεν όφείλονται στη γοητευτική κι' άγγελική αυτή ύπαρξη, που λέγεται Φανέττα Άρτεμάρ!

"Όλοι μας σχεδόν — έκτός ίσως από σάς, άγαπητοί μας άναγνώσται — της όφειλομε από κάτι, της καλής μας Φανέττας:

Α') 'Ο Φερότ κι' η Μαρκέλλα, της όφείλουν την τωρινή και μέλλουσα εύτυχία των.

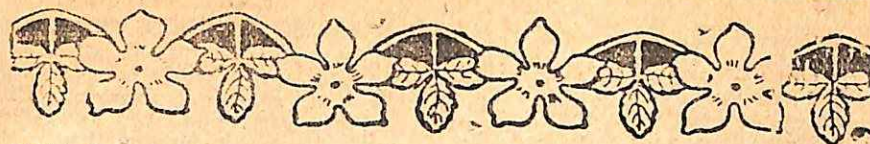
Β') 'Ο Πελλεγκρέν κι' η κυρία ντε Μπιχεκούρ, της όφείλουν την μέλλουσα εύτυχία των, που άρχισε κιόλας τώρα.

Γ') 'Ο συγγραφέας του παρόντος, της όφείλει το ευχάριστο τέλος της διηγéseώς του. Και τοϋτο, γιατί αν δεν ήταν φρόνιμη και λογική κι' αγαθόψυχη η Φανέττα, ίσως να μεσολαβούσαν δράματα θλιβερά ή περιπέτειες ένοχες κι' άμαρτωλές, ή όποιες ασφαλώς θα κηλίδωναν τη λευκότητα και την άγνότητα της διηγéseως αυτής, ή θα την καταντούσαν πένθιμη και θλιβερή.

Δ') Μά... κι' έσεις ίσως άκόμη, άγαπητοί μας άναγνώσται, πιθανόν να της όφείλετε κάτι, της Φανέττας μας: "Ισως να της όφείλετε μερικές ευχάριστες στιγμές, τις όποιες περάσατε διαβάζοντας το παρόν ρομάντσο μου!

Έννοείται, φυσικά, ότι ίσως ή στιγμές αυτές να ήσαν όνιαρες άντι για ευχάριστες, κι' ίσως το διήγημά μου να σάς φάνηκε πληκτικό, άντι για τερπνό!!!

Τ Ε Λ Ο Σ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ FRANÇOIS COPPÉE

Η ΣΥΓΧΩΡΕΣΙ

-- Ποτέ! φώναξε ο μπάρμπα Μπουργκέιγ σηκώνόμενος μ' όρμη και πετώντας την πετσέτα του στο τραπέζι. Ποτέ! Το άκουσες καλά;... Ποτέ!...

Κι' ενώ ο παλός άρχικτίστης άρχισε να φέρνει βόλτες στην τραπεζαρία σαν μανιασμένος, ή μαμά Μπουργκέιγ, με τα μάτια της ύγρα από τα δάκρυα, χαμηλωμένα άπάνω στο πιάτο της, καθάριζε μηχανικά ξερά άμύγδαλα.

Δυό χρόνια τώρα, σχεδόν, κάθε βράδυ, ή ίδια σκηνή επαναλαμβάνετο μεταξύ των δύο αϋτών συζύγων. Γιατί δυό χρόνια είχαν περάσει από τότε που είχαν διακόψει τις σχέσεις τους με το γυιό τους τον Έδουάρδο, ο όποιος είχε παντρεφτή, παρά τη γνώμη τους, μια κόρη που ο ίδιος την περιμάζωξε, ποιος ξέρει από που, μέσ' στο Καρτιέ Λατέν, την εποχή άκρίθως που τελείωνε τις σπουδές του στο Νομικά. Είχαν άγαπήσει κι' είχαν χαϊδέψει από παιδί τον Έδουάρδο, στον όποιο είχαν στηρίξει όλες τις έλπίδες τους! Και πράγματι ή άρχή έδειχνε λαμπρό το μέλλον του παιδιού! Μά ή άρχή, τις περισσότερες φορές, είνε πολύ διαφορετική από το τέλος!

Ο Έδουάρδος συνάντησε αϋτή την κόρη και την αγάπησε. Κι' από τότε ή σπουδές του δεν πήγαν μπροστά ούτε θήμα. Ούτε δίπλωμα, ούτε τίποτα! 'Όστόσο οι γονείς του δεν άπελιζόντουσαν όλοτελα. «Παιδί είνε, έλεγαν, θα τοϋ περάσει». Μιά μέρα τους άνακοίνωσε ότι έλάτρευε τη φίλη του κι' ότι ήθελε να την πάρη. "Ω! τότε πως δεν έπεσε χάμω άπόπληκτος ο μπάρμπα Μπουργκέιγ, ήταν θαύμα. "Εδίωξε το γυιό του κακόν κακώς από το σπίτι, λέγοντάς του: "Αν δώσης τ'

όνομά σου σ' αϋτήν την παλαιογυναίκα, να μη περιμένης πεντάρα από μένα όταν πεθάνω!» Μά το κακό, το άχάριστο παιδί, θέλησε κι' όλας να τους είρωνευη και τους έστειλε μια πρόσκλησι όταν έκανε το γάμο του. Έτσι δέκοψε κάθε σχέσι μαζί τους. Και τώρα ο Έδουάρδος ζούσε μ' ένα μικρό ήμερομίσθιο, που έβγαζε δουλεύοντας σε κάποιο μικρό γραφείο. Ζωή θασανισμένη.

Οι γέροι γονείς του δυό χρόνια τώρα που είχαν να δουν το παιδί τους ύπόφεραν πολύ. Μά τον τελευταίο καιρό τα πράγματα, έξ αιτίας της μαμάς είχαν παροξυνθί. 'Ο θυμός της είχε περάσει κι' είχε παραχωρήσει τη θέσι του στον πόνο του παιδιού της κι' είχε άρχισι να σκέπτεται περί της συγγνώμης. Τέλος τόλμησε να κανη λόγο γι' αϋτό στον πατέρα. Τι ήθελε όμως να τοϋ πη. 'Ο γέρος μάνιασε, άφρισε, πέταξε ένα «ποτέ» που έκανε τα τζάμια να τρέμουν κι' άπαγόρευσε στη γυναίκα του να τοϋ ξανακάνη λόγο γι' αϋτό.

Μά αϋτή δεν μπόρεσε να τον ύπακούση. Κάθε τόσο έκανε και μια νέα άπόπειρα να τοϋ άνακινήση το ζήτημα, μα κάθε φορά έπακολούθουσιν ή ίδιες σκηνές εκ μέρους του άντρός της. Κι' αϋτό έφτασε για να μεταβάλη το σπίτι σε μια κόλασι. Αϋτοί οι δυό γέροι, που ποτέ τους δεν είχαν άντιμιλήσει στο παραμικρό, που είχαν ζήσει και που είχαν έργαστη πλαί-πλαί τριάντα χρόνια ολόκληρα, που είχαν τόσο αγάπηθι, έζουσιν τώρα σαν έχθροι, έτοιμοι ν' άρπαχτούνε. Κάθε βράδυ στο τέλος τοϋ δείπνου, ή έχθροπραξίες ξανάρχιζαν. Κ' ή σκηνή τελείωνε με τον ίδιο τρόπο πάντοτε. 'Ο μπάρμπα Μπουργκέιγ έφευγε

χτυπώντας δυνατά την πόρτα και πήγαινε στο γειτονικό καφενείο, όπου συναντούσε μερικούς φίλους του κι' έπαιζαν «πρέφα». Εκεί, μοιράζοντας τὰ χαρτιά, έπετιθέτο κατά τών συγχρόνων ήθών, που είχαν έκμηδενίσει την πατρική έξουσία στὰ παιδιά. Αυτός, όμως, θά έμενε ως τὸ τέλος αὐστηρός πρὸς τὸ γυιό του. Αυτός ήταν τὸ μοναδικό θέμα τῆς κουβέντας του. Οί σύντροφοί του τόσο ἀπὸ εἰρωνεία, ὅσο καί γιὰ νὰ τὸν κολακεύουν, τοῦ έλεγαν:

— Μπράβο, μπάρμπα Μπουργκέι!... εἶσαι σωστός Ρωμαίος.

Έφτασε τέλος μιὰ ὡμορφὴ Κυριακὴ τῶν Βαίων. Όλος ὁ κόσμος γύριζε ἀπ' τὴν ἐκκλησιά κρατώντας θάγια στὰ χέρια του καί τ' ἄλογα τῶν λεωφορείων εἶχαν κι' αὐτὰ στολισμένα ταυτιά τους με θάγια.

Ὁ μπάρμπα Μπουργκέι ποὶ εἶχε ἀργήσει τὴ νύχτα στὸ καφενείο — ἡ «πρέφα» εἶχε παραταθῇ ὡς τὰ μεσάνυχτα — ἄργησε νὰ ξυπνήσῃ. Ξύπνησε μὲ φλούζης. Χτὲς τὸ

θράδυ ἡ γυναίκα του τοῦ εἶχε μιλήσει ἀκόμα μιὰ φορὰ γιὰ τὸν Έδουάρδο, προσπαθώντας νὰ τὸν μεταπείσῃ. Τοῦ εἶπε πὼς εἶχε μάθει σχετικά μ' αὐτόν. Ἦξερε ὅτι ἡ γυναίκα τοῦ γυιοῦ τους δὲν ήταν μιὰ τιποτένια, ὅπως ἐνόμισαν στὴν ἀρχή. Μὰ τὸ πιδ σπουδαίον ἦταν ἡ φτώχεια τοῦ γυιοῦ τους. Μόλις διακόσια φράγκα ἐκέρδιζε τὸ μῆνα, ὅσα δὲν ἔφταναν σ' αὐτόν γιὰ τσιγάρο καί γιὰ καφέ.

— "Ω, δὲν σοῦ ζητῶ νὰ τοὺς δῆς! Μὰ, βοήθησέ τους λίγο, εἶπε δειλά ἡ Μπουργκέι στὸν ἄνδρα τῆς.

Βλέποντας ὅμως ὅτι ὁ ἄνδρας

τῆς δὲν τῆς ἀπαντοῦσε τίποτε, μόνο στριφογύριζε σκεπτικός στὸ χέρι του ἓνα ποτήρι, ποὺ μόλις τὸ εἶχε ἀδειάσει, σηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέσι τῆς, ἔκανε τὸ γύρο τοῦ τραπέζιου κι' ἔβαλε δειλά τὸ χέρι στὸν ὄμο τοῦ συζύγου τῆς. Ματαίᾳ προσπάθεια. Ὁ μπάρμπα Μπουργκέι θυμήθηκε τότε πὼς τὸν ἔλεγαν «Ρωμαίον» κ' ἡ φωνή του ἀκούστηκε πάλι θροντερή: «Ποτέ»!

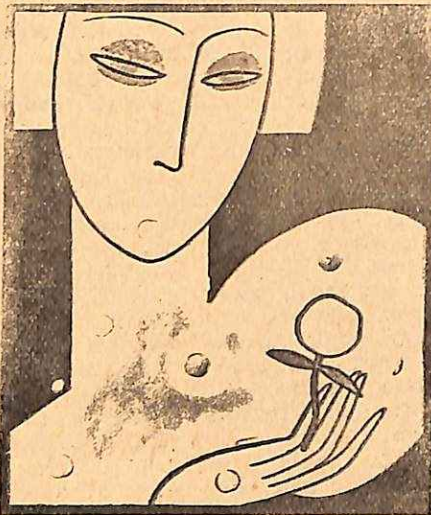
Μὰ ἐκεῖνο τὸ πρωί, καθὼς ξύπνησε ὁ Μπουργκέι, ἦταν ἐξαιρετικὰ θλιμμένος καί σκεπτικός. Ἦταν ὁλος νεῦρα καί κόπηκε δυὸ φορές καθὼς ξυριζότανε. Εἶχε ντυθῇ παιὰ

ὅταν ἡ μαμὰ Μπουργκέι γύρισε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία μ' ἓνα μάτσο θάγια ποὺ τ' ἀπόθεσε στὸ τραπέζι τῆς μέσης καί μοσχολόγησε ὅλος ὁ τόπος γύρω ἀπὸ τὴ δυνατὴ καί φρέσκια μυρωδιά τους.

Ὅτε ποιητῆς ἦταν ὁ μπάρμπα Μπουργκέι, οὔτε καί τόσο εὐαίσθητος. Μὰ τὰ θάγια, ἡ μυρωδιά τους, δὲν ἔξερω πὼς, τοῦ ἀνακάλεσαν ἓνα σωρὸ

αναμνησεις.

Κι' ἐνῶ ἡ γυναίκα του ταχτοποιοῦσε τὰ θάγια γιὰ νὰ στολίσῃ τὰ εἰκονίσματα κι' ὅλο τὸ σπίτι, ἡ διαπεραστικὴ μυρωδιά τους, τὸν τρύπησε ὡς τὴν καρδιά. Θυμήθηκε μιὰ Κυριακὴ τῶν Βαίων — ἄχ! πόσο μακριὰ ἦταν ὁ καιρὸς ἐκεῖνος! — ὅταν αὐτὸς ἦταν ἀκόμα ἐργάτης κι' ὅταν ἡ γυναίκα του δούλευε μεροδολι σ' ἓνα ραφτάδικο! Ἦταν τότε ἀκόμα στὸ μῆνα τοῦ μέλιτος, γιὰτὶ μόλις εἶχαν παντρευθῇ. Ὅπως καί σήμερα, ἡ γυναίκα του τοῦ εἶχε φέρε γυρίζοντας ἀπὸ τὴν ἐκκλησία μερικά θάγια στὸ φτωχικὸ καί μοναδικὸ καμαράκι τους, ποὺ

τὰ κρέμασε πάνω ἀπὸ τὴ νυφικὴ τους κλίνη. Τί χαριτωμένη ποὺ ἦτανε τότε ἡ γυναικούλα του καί πόσο τὴν ἀγαποῦσε! Καί, μὲ μιὰ γοργὴ προσπάθεια τῆς μνήμης του, ἔαναεῖδε σὲ μιὰ στιγμή, ὅλα τὰ χρόνια ποὺ ἔζησαν μαζὺ, στὴ διάρκεια τῶν ὁποίων ἐκεῖνη ἦταν τόσο ἐργατικὴ, τόσο οἰκονόμα, τόσο ἀφωσιωμένη. Ὡστόσο, ἀπὸ τὴ γυναίκα, ποὺ ποτὲ δὲν τῆς εἶχε πῆ κακὸ λόγο, τὴν ἔκανε τώρα στὰ γεράματά της νὰ ὑποφέρῃ ἐξ αἰτίας τοῦ κακοῦ παιδιοῦ τους... Μὰ ἦταν τόσο κακὸ τὸ παιδί τους; Βέβαια. Γιατὶ ἔπρεπε νὰ τιμῇ τὸν πατέρα καί τὴν μητέρα του καί νὰ τοὺς ὑπακούσῃ...

Ἐκεῖνη τὴ στιγμή, ἡ γυναίκα του, ποὺ τὸν παρακολουθοῦσε μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ τῆς, συγκινημένη, ἐπλησίασε τὸν τοῖχο, ὕψωσε τὰ χέρια τῆς καί νὰ, παίρνει ἓνα κλαδί ἀπὸ τὰ θάγια καί τὸ θάζει πάνω ἀπὸ τὴ φωτογραφία τοῦ Έδουάρδου τους — τοῦ Έδουάρδου τους ὡς μαθητοῦ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἦσαν τόσο περήφανοι γι' αὐτόν.

Ὁ παλῆος χτίστης δὲν ἤξερε ἐκεῖνη τὴ στιγμή ποῦ θρισκότανε. Τὸ κεφάλι του ἔστριβε ἡ μυρωδιά τῶν θαγιῶν τὸν ἐξάλιζε μὲ μιὰ μέθη ἀνακουφιστικὴ καί γλυκεῖα.

Πῆγε πρὸς τὴ γυναίκα του, τῆς ἔπῃρε τὰ χέρια καί ἀφοῦ ἔρριξε μιὰ ματιά πρὸς τὴ φωτογραφία, τῆς ψιθύρισε μὲ μιὰ φωνὴ ποὺ εἶχε γίνῃ πολὺ γλυκεῖα:

— Τί λές, Κλεμάνς; Νὰ τὸ συχωρήσουμε τὸ... παληόπαιδο;

«Αἱ... Τί ἦταν ἐκεῖνη ἡ κραυγὴ χαρὰς ποὺ ὄγῃκε ἀπὸ τὰ στήθια τῆς μητέρας... Ὁ ἄντρας τῆς τὴν εἶχε φωνάξει μὲ τὸ μικρὸ τὸνομά της, Κλεμάνς, ὅπως στὸν καιρὸ τῆς νεότητός της! Δέκα πέντε χρόνια εἶχε νὰ τὴν φωνάξῃ ἔτσι!... Τότε κι' ἐκεῖνη κατάλαβε πὼς τὸν ἀγαποῦσε πάντοτε τὸν ἄντρα τῆς, τὸν παλιὸ τῆς σύντροφο!

Χύθηκε ἀπάνω στὸ λαιμό του, τὸν φιλοῦσε στὸ πρόσωπο, τοῦ χάιδευε τὸ κεφάλι μὲ τὰ χέρια τῆς, τοῦ σιγομιλοῦσε στ' αὐτὴ! Δὲν μπορούσε πια νὰ κρατηθῇ.

Τὴν ἄλλῃ Κυριακὴ, τὸ Πάσχα, ἡ

Κλεμάνς πῆγε νὰ δῇ τὸ παιδί τους. Ἦταν κι' αὐτὸ τόσο δυστυχισμένο ποὺ τοὺς εἶχε προσβάλει, ποὺ τοὺς εἶχε περιφρονήσει! Ἐκατὸ φορές ἔκανε νὰ πᾶ νὰ τοὺς ζητήσῃ συγγνώμη, μὰ δὲν τολμοῦσε!

Καί τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας ἔλεγε στὸν ἄντρα τῆς:

— Ξέρεις, εἶδα καί τὴ γυναίκα του... Δὲν μπορεῖ νὰ μὴ σ' ἀρέσῃ παιὰ... Εἶνε τόσο ὡμορφὴ, τόσο χαριτωμένη, σὰν τριαντάφυλλο. Κι' ἀγαπάει τὸν Έδουάρδο μας!... Καί βαστάει τόσο καλὰ τὸ φτωχικὸ τους!... Τὸ παρελθόν τῆς; Τὸ ξέρω... Μὰ ἀφοῦ ὁ Έδουάρδος μας τὴν ἀγάπησε ἔτσι... Στὸ λαὸ — κι' ἐμεῖς ἀπὸ τὸ λαὸ εἴμαστε — δὲν πρέπει νὰ εἶνε κανεὶς τόσο αὐστηρός... Κ' ὕστερα, ξέρεις, εἶνε ἕγκυος τοῖων μηνῶν καί σὲ λίγο γινομαστε παπποῦδες...

Ὁ μπάρμπα Μπουργκέι συγκινήθηκε γερὰ καί θάζοντας τὰ χοντρά του δάχτυλα ποὺ ἔπρεσαν στὸ στόμα τῆς γυναικας του, εἶπε:

— Φτάνει. Πάρε ἓνα καλάθι κόκκινα αὐγὰ καί στείλε νὰ φωνάξῃς ἐν' ἁμαξί... Ἀς τοὺς τὰ πᾶμε ὡς σημεῖο εἰρήνης κι' ἔπειτα τοὺς παίρνουμε καί τρώμε τὸ βράδυ ἐδῶ.

Κι' ἐνῶ ἡ μαμὰ, μεθυσμένη ἀπὸ τὴν εὐτυχία, ἔγειρε μὲ λυγμοὺς στὸ στήθος τοῦ ἀνδρός τῆς, ὁ μπάρμπα Μπουργκέι, ἀκούμπησε τὸ κεφάλι τοῦ ἀπάνω στὸ δικό της κι' ἄρχισε νὰ κλαίῃ κι' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του...

François Coppée

ΜΙΚΡΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο ΡΟΤΣΙΛΔ

ΚΑΙ Ο ΤΑΛΛΕΥΡΑΝΔΟΣ

Ένας ἀπὸ τοὺς Ρότσιλδ ἔπαιζε μιὰ μέρα χαρτιά μὲ τὸν πρίγκηπα Ταλλεϋράνδο. Τὴ στιγμή ὅμως ποὺ ἐπρόκειτο νὰ πληρώσῃ τοῦ ἔπεσε κατὰ γῆς ἓνα λουδοβίκειο καί ἄρχισε νὰ τὸ ἀναζητῇ κάτω ἀπὸ τὴν πολυθρόνα. Τότε ὁ Ταλλεϋράνδος ἔπῃρε ἓνα πεντακοσιόφραγκο, τὸ ἄναψε καί τοῦ εἶπε:

— Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς φέξω;

ΑΓΓΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΡΙΝΤΓΙΑΡ ΚΙΠΛΙΓΚ

ΜΙΑ ΜΑΡΤΥΣ

«Αμα ή γη άρρώστησε κι' ο ούρανός δεν ήταν πεινά γαλάζιος, και ή θροχή τὰ σάπιας τὰ δένδρα, ήρθε ο πεθαμένος πάνω στ' άλογο, μιά μέρα του φθινοπώρου να ξαναϊδή ό,τι άγάπησε...»

(Παλιά μπαλλάντα)

Αυτό που θα σάς διηγηθώ συνέβη έδώ και πάρα πολλά χρόνια, τότε που ακόμα δεν είχε χτιστή κανένα δημόσιο κτίριο στη Σίμλα, και δεν υπήρχε ο μεγάλος δρόμος που κάνει το γύρο του Σακκό.

Όταν ακόμη κατοικούσαν σ' ένα σπιτάκι σαν περισσότερων οι γονείς της μίς Γκόρη, την πάντρεψαν με το συνταγματάρχη Σράντερλω. Δεν την περνούσε βέβαια πολύ περισσότερο από τριάντα χρόνια. Και έπειδή είχε μισθό διακόσιες ρούπιες το μήνα και άρκετη άκόμη άτομική περιουσία ήταν οικονομικώς άνεξάρτητος.

Ήταν από πολύ καλή οικογένεια, και άμα έκανε κρύο υπέφερε από κάποια παλιά πνευμονία. Τό καλοκαίρι έκινδύνευε διαρκώς να πάη από ήλιασι, ποτέ όμως ή ήλιασις δεν κατάρθωνε να τον ξεμπερδέψη.

Μή με παραξηγήσετε. Δεν θέλω να πω κακό για τον Σράντερλω. Ήταν, κατά το σύστημα του, καλός σύζυγος και δεν θύμωνε παρά όταν τόν περιποιούνταν άρρωστο, κι' αυτό συνέβαινε ως δεκαεπτά ή μέρες το μήνα.

Δεν έκανε φιλαργυρίες στη γυναίκα του.

Κι' έν τούτοις ή κυρία Σράντερλω δεν ήταν ευτυχισμένη.

Τήν είχαν παντρεύει πριν κλείση άκόμη τὰ είκοσι, κι' ενώ είχε δώσει σ' άλλον τή φτωχή μικρή καρδιά της.

Έλησμόνησα, αλήθεια, τ' όνομά

του, άλλ' άς τόν πούμε ο "Άλλος..."

Αυτός δεν είχε ούτε χρήματα, ούτε μέλλον. Δεν είχε και ούτε τίποτα το έξαιρετικό και νομίζω πως κατείχε κάποια θέσι στην άστυνομία.

Παρ' όλα αυτά έν τούτοις εκείνη τόν αγάπησε τρελλά, και είχαν ανταλλάξει υπόσχεσι γάμου, όταν παρουσιάστηκε ο Σράντερλω και δήλωσε στην κυρία Γκόρη ότι ήθελε να πάρη την κόρη της γυναίκα του.

Η άλλη τότε υπόσχεσις έσβύστηκε, διελύθη από τὰ δάκρυα της κυρίας Γκόρη.

Η κόρη έν τούτοις, δεν έκλαψε ποτέ, ούτε ακόμα την ήμέρα του γάμου της για το χάσιμο της αγάπης της.

Ο "Άλλος" υποτάχθηκε ήρεμα και περήφανα κι' επέτυχε να διοριστή στη χειρότερη και μακρυνότερη θέσι που κατάρθωνε να θρῆ. Η άλλη γη του κλίματος θα τόν παρηγορούσε, υπέφερε από διαλείποντας κ' έσως αυτό θα τόν βοηθούσε να ξεχνά τούς άλλους πόνους του.

Είχε επίσης αδύνατη καρδιά και μπορούσε και να πεθάνη, έξαφνα.

Έπέρασαν λοιπόν μερικοί μήνες και ή κυρία Σράντερλω άρχισε να είνε όλο άρρωστη. Δεν έλυωνε από τη λύπη, όπως γράφουν στα μυθιστορήματα, θαρρείς όμως πως έμάζευε ό,τι άρρώστεια θρισκότανε στον τόπο, από άπλο πυρετό κι' άπάνω.

Και στην καλύτερη άκόμη έποχή δεν ήταν παρά μετρίως ώμορφη μά με τίς άρρώστειες κατάντησε πραγματικά άσχημη.

Έτσι, τουλάχιστον, έλεγε ο Σράντερλω που το είχε και καμάρι πως δεν έκρυβε ποτέ τη σκέψη του.

Αμα έχασε τη δροσερότητά της, την άφησε να κάνη ό,τι θέλει, κι' αυτός ξαναγύρισε στα καταγώγια

που έγνώριζε από έλεύθερος.

Και την έβλεπε κανείς να περνοδιαβαίνει πάνω σε άλογο, από το Σίμλα Μώλ, με ύφος κουρασμένο, μ' ένα μεγάλο ψάθινο καπέλλο που της έπεφτε ως τόν ώμο, κι' άπάνω σε μιά σέλλα τόσο αξιοθρήνητη που ήταν λυπημός.

Δέν την καλούσαν ποτέ σε χορούς γιατί έχορευε έλεεινά. Και ήταν τόσο άσημαντη, και χωρίς κανένα ένδιαφέρον, που σπανιότατα έτύχαινε να θρῆ και κανένα έπισκεπτήριο μέσα στο γραμματοκιώτιο.

Ο Σράντερλω έλεγε πως αν έφανταζόταν ότι θα καταντούσε τέτοιο σκιαχτρο, όρισμένως ποτέ, μά ποτέ δεν θα την έπαιρνε.

Έτσι είχαν τὰ πράγματα, όταν μιά μέρα ο Σράντερλω έφυγε για το σύνταμά του. Ταυτόχρονα έγνώσθη πως ο "Άλλος" γύριζε άρρωστος, έτοιμοθάνατος ίσως στο Μώλ.

Εκείνη το ήξερε, κι' έγνώριζε άκόμη, πράγμα που δεν μ' ένδιέφερε, την έποχή της επανόδου του.

Θα της είχε γράψει, υποθέτω.

Δέν είχαν ποτέ ξανασυναντηθή από τόν καιρό του γάμου της...

Και τώρα άρχίζει το δυσάρεστο μέρος της ιστορίας.

Κάποια πρόσκλησις με είχε κρατήσει άργα εις το μεγάλο Ντοβιντάλ. Η κυρία Σράντερλω, όλο εκείνο το άπόγευμα, επηγαίνονχόταν εις το Μώλ, μέσα στη θροχή.

Ενώ ανέβαινα στο άμάξι στο δρόμο συνάντησα μιά τ ό γ κ α και τ' αλογάκι μου, ανυπόμονο από τώσων ώρων άκνησία, άρχισε να καλπάζη.

Πολύ κοντά στο δρόμο προς το σταθμό της τ ό γ κ α, συνάντησα τη κυρία Σράντερλω, μουσκεμένη από την κορυφή ως τὰ νύχια, φανερά κατι περιμένοντας.

Εγύρισα προς τόν επάνω δρόμο,

γιατί ή τόγκα δεν ήταν δουλειά μου, όταν άκουσα άγριες φωνές.

Έπέστρεψα άμέσως και στα φωτα του σταθμού, είδα την κυρία Σράντερλω γονατισμένη μέσα στις λάσπες, στο πίσω κάθισμα της τόγκας που είχα συναντήσει στο δρόμο να ρίχνη άπελπιστικές φωνές.

Ενώ δε πλησίαζα, έπεσε ανείσθητη με το πρόσωπο στις λάσπες.

Ο "Άλλος" καθόταν στο πίσω κάθισμα, πολύ-πολύ άρρωστος, κρατώντας με τόν χέρι το στήριγμα της τέντας, ενώ το νερό έσταζε από το καπέλλο και τὰ μουστάκια του. Ήταν νεκρός!

Φαίνεται πως ή καρδιά του δεν μπόρεσε ν' άνθέξη σε τέτοιο ταξίδι, έξήντα μίλλια, σ' ένα άμάξι που διαρκώς έταλαντεύονταν.

Ο οδηγός της τόγκας μου είπε:

— Ο Σαχιμπ απέθανε δυο σταθμούς μετά το Σολόν. Τόν έδεσα γερά μ' ένα σχοινί, για να μη πέση στο δρόμο κι' έτσι φτάσαμε στη Σίμλα. Θα μου δώση ο Σαχιμπ το μπαξίς... έτούτος ο άλλος προσέθεσε, δείχνοντας τόν νεκρό — θα μούδινε μιά ρουπία.

Ο "Άλλος", καθισμένος πάντα με το πρόσωπο συνεσπασμένο, φαινόταν σαν να διασκεδάζε με τόν τρόπο που έφτασε.

Και ή κυρία Σράντερλω πεσμένη πάντα μέσα στη λάσπη, άφησε ένα λυγμό.

Δέν θρισκόταν κανένας άλλος στο σταθμό, κι' έβρεχε, κατακλυσμός.

Το πρώτο που είχα να κάνω ήταν να οδηγήσω την κυρία Σράντερλω στο σπίτι της. Το δεύτερο να φροντίσω να μην άνακατευθῆ σ' αυτήν την υπόθεσι τ' όνομά της.

Ο οδηγός πήρε πέντε ρουπιές για να φέρη ένα ρίκσοον (φορείον) για την κυρία Σράντερλω έπειτα θα συνεννοούνταν με τόν ιδιοκτήτη της τόγκας για να διευθετήση τὰ

πράγματα με τὸν "Άλλον. Μετέφερα τὴν κυρία Σράντερλω, κι' ἐπεριμένεμε τὸ ρίκσοον ἐπὶ τρία τέταρτα τῆς ὥρας.

"Όσο γιὰ τὸν "Άλλον τὸν ἀφήσαμε στὴν ἴδια θέσι πού θρискόνταν ὅταν ἔφθασε.

Ἡ κυρία Σράντερλω, δὲν ἦταν σὲ κατάστασι νὰ κانه τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ κλαίῃ.

Μόλις ἀνέλαθε τὶς αἰσθήσεις της, ἐδοκίμασε νὰ φωνάξῃ, ἔπειτα ἄρχισε νὰ προσεύχεται γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ "Άλλου.

"Όταν ἦλθε τὸ ρίκσοον προσεπάθησα καὶ τὴν ἔβαλα μέσα σχεδὸν διὰ τῆς θίας.

Ἦσαν ἀλήθεια φοβερά ὅλα αὐτά, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος, πρὸ παντός ὅμως, ὅταν τὸ ρίκσοον ἐπέρασε μεταξύ τοῦ τοίχου καὶ τῆς τόγκας καὶ εἶδα πάλι τὸ κίτρινο χέρι πού ἔσφιγγε ἀκόμη τὸ σχοινὶ τῆς τέντας, τὸ χέρι τοῦ νεκροῦ.

Ἡ κ. Σράντερλω κρουολόγησε ἐξ αἰτίας τοῦ ἐπεισοδίου τούτου.

Καὶ ὅταν τῆς ἐπέρασε τὸ κρουολόγημα πού ἐπῆρε ἀπὸ τὴ διαμονὴ της μέσα στὴ θροχὴ, καὶ ἄρχισε πάλι νὰ θγαίνῃ, δὲν τῆς ξέφυγε ποτὲ οὔτε λέξις, οὔτε κινήσις πού νὰ θυμίσῃ ἐκείνη τὴν συναντήσί μας.

"Ἰσως καὶ νὰ μὴ με' εἶχε ἀναγνωρίσει.

Ἐξακολούθησε ὅπως καὶ πρὶν νὰ πηγαينوέρχεται στὸ Μῶλ με' ἐκείνη τὴν πάλῃ ἀέλλα πάνω σὲ ἄλογο. Κι' ἐνόμιζε κανεὶς πὼς περίμενε διὰ ἀρκῶς κάποιον νὰ συναντήσῃ ξαφνικὰ στὸ γύρισμα τοῦ δρόμου.

Μετὰ δυὸ χρόνια ἐπέστρεψε στὴν Ἀγγλία καὶ πέθανε στὸ Μπουρνεμάουθ, νομίζω.

Ἡ Σράντερλω δὲν ἔπαυε νὰ λήῃ ἅμα εἶχε καμμιά κρίσι μελαγχολίας στὴ λήσχη:

— Ἡ καὶ μὲν, ἡ ἀγαπημένη μου γυναικούλα!...

Καὶ πραγματικὰ ἡ κ. Σράντερλω ὑπῆρξε μία μάρτυς!...

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

ΥΜΝΟΥ ΕΣ ΠΕΡΙ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ

Τὰ καλύτερα φάρμακα τοῦ κόσμου εἶνε ἡ θερμότης ἢ ἀνάπαυσις καὶ ἡ ἐγκράτεια. Κι' αὐτὰ τὰ κτήνη κάμνουν χρῆσιν αὐτῶν.

* * *

Ἡ φυσικὴ, ἡ διανοητικὴ καὶ ἡ ἡθικὴ υἰεία εἶνε συνδεδεμένα μεταξύ τους. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ὅ,τι θελτιώνει κι' αὐξάνει τὸ ἓνα, θελτιώνει κι' αὐξάνει καὶ τὰ ἄλλα.

* * *

Μὴ παρατρῶτε ὅταν εἴσθε κουρασμένοι, γιὰτὶ κινδυνεύετε νὰ πεθάνετε!...

* * *

Εἶνε δόξα ἢ καλὴ ζωὴ καὶ χαρὰ ὁ καλὸς θάνατος.

* * *

Ἡ ἀγαθοεργότερος ἀνθρωπος εἶνε καὶ ὁ μακροβιώτερος.

* * *

Ἡ ὑγιεινότερη σωματικὴ ἄσκησις εἶνε ἐκείνη πού γίνεται στὸ ὑπαιθρο.

* * *

Ἡ εὐάρεστος ὕπνος συνήθως ἔρχεται στοὺς νέους καὶ στοὺς σωματικῶς μοχθοῦντας.

* * *

Ἡ κάλλιστος, ἀσφαλέστερος, εὐκολώτερος καὶ βεβαιότερος τρόπος γιὰ νὰ σώσῃ κανεὶς τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴν καταστρεπτικὴν συνήθειαν νὰ περνοῦν τὶς ὥρες των στοὺς δρόμους με' διεφθαρμένους συντρόφους καὶ γιὰ νὰ τὰ ἀποτρέψῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ἀποκτήσουν κακὰς συνήθειες εἶνε νὰ καταστήσῃ τὸ σπῆτι εὐάρεστο γι' αὐτά.

* * *

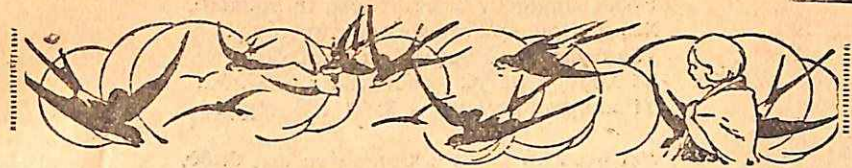
Τὸ κρῦο εἶνε ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τοῦ γήρατος.

* * *

Γιὰ νὰ κοιμηθῇ κανεὶς καλὰ πρέπει νὰ ἐργασθῇ πολὺ.

* * *

Μὴ στέκεσθε καὶ μὴ κάθεστε σὲ μέρη ὅπου φυσᾷ ἀπάνω σας ὁ ἀνεμος. Ὅσοι πράττουν τοῦτο, πολλὰ ἴσως αἰσθάνονται ρίγος, τὸ ὅποιον ἀκολουθεῖται συνήθως ἀπὸ πυρετὸ καὶ κρουολογήματα.

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ

Ἀπὸ τὸν δρόμο κουρασμένοι τὸν πολὺ
Στοῦ γεφυρίου καθήσαμε τὸ πλάϊ.
Τὸ φεγγαράκι τ' ἀργυρὸ φωτοβολεῖ
Κ' ἡ κορασιά στὴν ἀγκαλιά μου ντροπαλὴ
Γέρνει σιγὰ-σιγὰ καὶ δὲ μιλάει.

Μέσ' στὴ γλυκεῖα καὶ λαμπροφώτιστη νυχτιά
Ἀκοῦμε τὸ βοσκὸ τὸν ἀσπρομάλλη:
«Ἐνα καιρὸ μέσα σ' αὐτὴ τὴ ρεματιά
Ἡ ποταμὸς τὰ κύματά του τὰ πλατειά
Γοργὰ κυλοῦσε ὅλο δροσιὰ καὶ κάλλη».

Κι' ὁ βασιλεὺς μιὰ μέρα φώναξε τρανά:
«Ποῖος ἡμπορεῖ τὴ θάλασσα νὰ σπείρῃ,
Καὶ μέσ' στὰ νέφη νὰ βοσκῇ ζωντανά
Κι' ἐδῶ πού ρέμα θαλασσώνει καὶ περνᾷ,
Νὰ θεμελιώσῃ πέτρινο γεφύρι;»

Κανένας ὅμως δὲν μιλοῦσε. «Ποῖος μπορεῖ,
Ξαναφωνάζει ὁ βασιλεὺς, ὥστόσο,
Ἄς ἔλθῃ ἐδῶ θὰ τοῦ ζυγίσω τὸ φλωρί,
Σὰν τὸ γεφύρι πού θεμελιώσε βαρὺ
Κι' ἀπὸ διαμαντικά θὰ τὸν φορτώσω».

Ξάφνου ἓνας νεῖος μέσ' ἀπ' τὰ πλήθη ξεκινᾷ
«Κι' ἂν δὲν μπορῶ στὸ κῶμα νὰ θερίσω,
Καὶ μέσ' στὰ νέφη νὰ βοσκῇ ζωντανά.
Ἐδῶ πού ρέμα θαλασσώνει καὶ περνᾷ
Μπορῶ γεφύρι πέτρινο νὰ στήσω».

Διαμαντικά, δὲ σοῦ γυρεύω ἓνα σπειρί,
Πετράδια δὲ ζητῶ νὰ με φορτώσῃς
Καὶ μαγαζιά νὰ μοῦ γεμίσις με φλουρί,
Σὰν τὸ γεφύρι πού θεμελιώσα βαρὺ...
Τὴν κόρη σου γυναῖκα νὰ μοῦ δώσῃς».

«Σ' ἐσένα, ἡ κόρη μου γυναῖκα θὰ δοθῇ,
Ἡ βασιλεὺς ξαναφωνάζει πάλι,
Ἡ κόρη σου ρέμα γεφυρώσῃς τὸ βαθύ.
Κι' ἂν μέσ' στὸ χρόνον τὸ γεφύρι δὲ στηθῇ,
Ἐγὼ θενά σοῦ πάρω τὸ κεφάλι».

Εὐθύς ἀρχίζουν οἱ χτιστάδες τὴ δουλειά,
Χαρὰ στοῦ πρωτομάστορη τὴν τύχη!
Τὸν ἀγαπᾷ μιὰ θυγατέρα θασιληᾶ,
Ἡ λυγερὴ μὲ τὰ χρυσόξανθα μαλλιά...
Τὶ πληρωμὴ γλυκεῖα θενά τοῦ τύχη!

Μὰ ἦταν τὸ ρέμα φουσκωμένο καὶ θαθὺ,
Ποῦ τοίχους καὶ θεμέλια συνεπαίρνει
Καὶ τὸ γεφύρι δὲ μπορούσε νὰ σταθῇ.
Κάθετα ὁ νειὸς κοντὰ στὴν κόρη ποῦ ποθεῖ,
Καὶ λυπημένος τὸ κεφάλι γέρνει.

«Πές μου, τί πόνος σοῦ πικραίνει τὴν ψυχὴ,
Γιατ' εἶσαι, πρωτομάστορη, θλιμμένος;
"Αχ! Ἡ ἐλπίδα κ' ἡ ἀγάπη μοναχὴ
Μήπως δὲν φθάνουν νὰ σὲ κάμουν εὐτυχῇ;
Πές μου, γιατί μὲ βλέπεις δακρυσμένος;»

«Περνοῦν οἱ μῆνες καὶ τὸ ρέμα τὸ θαθὺ
Κυλᾷ μ' ὄρμῃ καὶ μάνητα μεγάλῃ
Καὶ συνεπαίρνει ὅ,τι στο δρόμο του θρεθῇ...
Κι' ἂν μέσ' στο χρόνο τὸ γεφύρι δὲν στηθῇ,
Ὁ κύριός σου μοῦ παίρνει τὸ κεφάλι».

Φθάνει γλυκεῖα φεγγαροφώτιστη θραδυὰ
Κ' ἡ κόρη κατεβαίνει στο ποτάμι.
Κρυμμένη μέσ' στῆς ροδοδάφνης τὰ κλαδιὰ,
Μὲ τὸν καῦμό καὶ μὲ τὴν πίκρα στὴν καρδιά
Θρηνεῖ καὶ συλλογιέται τί νὰ κάμῃ.

Πῆγ' ἡ σελήνη μεσοῦρανα ψηλά,
Καὶ μέσ' στὶς ἀσημένιες τίς ἀχτίδες
Ἀπ' τὸ νερὸ, ποῦ μουρμουρίζει καὶ κυλᾷ,
Στήνουν χορὸ μέσ' στὰ χορτάρια τ' ἀπαλὰ
Γλυκὲς ἀφροπρασμένες Νεραΐδες.

Ἀργὰ τελειώνουν ἡ Κυράδες τὸ χορὸ
Κι' ἀκοῦν τὴ ρηγοπούλα ποῦ στενάζει.
"Ὅταν ἐσθοῦσε τὸ φεγγάρι τ' ἀργυρὸ,
"Ὅλες ἐχάθηκαν μιὰ-μιὰ μέσ' στο νερὸ,
Καὶ μιὰ καλὴ Νεραΐδα τίς φωνάζει:

«Τοῦ κάκου λυώνεις, ρηγοπούλα, σὰν κερὶ
Κι' ἐξέχασες τὰ πρῶτα σου τὰ γέλια.
Ὁ σαστικός σου νὰ πετύχῃ δὲν μπορεῖ,
Γιατί, ἂν δὲν σφάξῃ μιὰ παρθένα λυγερή,
Δὲν πιάνει τὸ γεφύρι τοῦ θεμέλια».

Τὸ φεγγαράκι μὲ τὰ λόγια τὰ στερνά
Ἐκρύφτηκε ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὴ ράχη,
Πάλ' ἡ Νεραΐδα μέσ' στὰ κύματα γυρνᾷ
Καὶ τὸ ποτάμι τὴν σκεπάζει καὶ περνᾷ....
Ἡ ρηγοπούλα ἀπόμεινε μονάχη.

"Ὅταν ὁ ἥλιος βγῇκε πάλι στο θουνὸ,
Ἐπῆγαν στὴ δουλειά τους οἱ μαστόροι...
Μέσ' στὰ θεμέλια, στὸν ἀπότομο κρημνὸ,
Ποῦνε τὸ ρέμ' ἀγριεμένο καὶ στενὸ,
Ἐκεῖ πεσμένη εὐρήκανε τὴν κόρη.

Στὸ χρόνο μέσα, τὸ γεφύρι, ἓνα ταχὺ
Ἐτέλειωσε κι' ὁ κόσμος τὸ θαυμάζει.
Κι' ὁ πρωτομάστορης μὲ πόνον στὴν ψυχὴ
Κυττάζει κάτω τοῦ νεροῦ τὴν ταραχὴ
Κι' ἔχει θαρὺ στὰ στήθη τοῦ μαράζι.

«Δὲν θὰ μοῦ πάρῃς τὸ κεφάλι θασιληᾶ...
Τὴ γέφυρ' ἂν σοῦ δώσω τελειωμένη,
Τὴ λυγερὴ μὲ τὴν ὀλόχρυση μιλιὰ,
Τὴ λυγερὴ μὲ τὰ χρυσόξανθα μαλλιά,
Μονάχη πληρωμὴ μοῦχες ταμένη.

Μὲ λαχταρεῖ ὅπως κι' ἐγὼ τὴ λαχταρῶ,
Δὲν ἐσθυσαν τὰ πρῶτα μας τὰ πάθη...
Νὰ τὸ γεφύρι, μαρμαρένιο καὶ γερὸ,
Εἶνε δική μου, καὶ πηγαίνω νὰ τὴν θρῶ.
— Κι' ἐπῆδῃσε κι' ἐχάθηκε στὰ θάθη.

Σῶπας' ὁ γέρο-πιστικός, ὦρα πολλή.
Στοῦ γεφυριοῦ καθόμαστε τὸ πλάι.
Τὸ φεγγαράκι τ' ἀργυρὸ φωτοβολεῖ
Κ' ἡ κορασιά στὴν ἀγκαλιὰ μου ντροπαλὴ
Γέρνει γλυκὰ - γλυκὰ καὶ δὲν μιλάει.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Σ. ΜΑΤΕΖΙΣ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Καλότυχος ποῦ ἀγαπᾷ καὶ πάντα στο πλευρὸ τοῦ
τὴν βλέπει τὴν ἀγάπῃ του, τὸ μόνο θησαυρὸ τοῦ.
Ἐγὼ γυρνῶ μερόνυχτα μὲ μάτια δακρυσμένα
καὶ βλέπω, βλέπω μοναχὰ παράθυρα κλεισμένα.
"Αχ! λέγω τότε μὲ τὸ νοῦ, ἔτο' ἦταν γραμμένο!
κι' ἀναστενάζω καὶ πονῶ καὶ κλαίω καὶ... σωπαίνω.

(Ἀπὸ τοὺς «Χειμωνανθοὺς»)

Ι. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΑΛΕΞ ΚΟΥΠΡΙΝ

ΛΕΝΟΤΣΚΑ

Πηγαίνοντας από την Πετρούπολη στην Κριμαία ο συνταγματάρχης του έπιτελείου Βοσνιτσίν, στάθηκε δύο μέρες στη Μόσχα, όπου πέρασε τα πρώτα χρόνια της ζωής του. Λένε, πώς μερικά ζώα, όταν νοιώσουν πώς πλησιάζει ή ώρα του θανάτου των, αποχαιρετούν όλες τις γνώριμες γωνίες του σπιτιού. Αυτό δεν θα πή πώς κι' ο θάνατος του Βοσνιτσίν ήταν κοντά, παρ' όλα τα σαρανταπέντε του χρόνια, ήταν ακόμη ωραίος άνδρας, γερός και καλοδιατηρημένος. 'Αλλά στα γούστα του, στα αισθήματά του, στόν τρόπο που αντίκρυζε τη ζωή, άρχισε να φαίνεται πώς τόν πλησιάζουν τα γηρατεία.

Δυό μέρες γυρνούσε στη Μόσχα ζητώντας τις παλιές φωλιές. Πήγε στο οικοτροφείο του Γκορόχοβου Πολέ, όπου γυναίκες, όταν γίνηκε έξη χρόνων, άρχισαν να του μαθαίνουν τα πρώτα γράμματα, σύμφωνα με τὸ Φραβελιανό σύστημα. 'Όλα είχαν αλλάξει και ξαναφτιαχτή.

Έμπηκε σὲ μιὰ ἐκκλησούλα της συνοικίας Κουντρινό, όπου άλλοτε έντυνόταν ψαλτάκι και κρατώντας τὸ θυμιατήρι και μιὰ λαμπάδα, έστέκετο κοντά στόν άμβωνα, ένσωσά ο διάκος εδίαθαζε τὸ εὐαγγέλιο. Σ' αὐτὴ τὴν ἐκκλησούλα, έτσέπωνε δ,τι άπόμεινε άπό τὰ κεριά, έπινε όση Κοινωνία άφηναν οί πιστοί και με τούς μορφασμούς του έκανε τόσο νά γελά ό καλός διάκος, ως πού μιὰ μέρα ό παπᾶς, ένας έπιβλητικός γέρος, πού έμοιαζε καταπληκτικά με τόν Σαβαάθ του ιεροῦ, έδιωξε τόν

Βοσνιτσίν από τὸ ψαλτήρι.

Ο Βοσνιτσίν έπέρασε έμπρός άπό όλα τὰ σπίτια όπου είχε πλέξει τις πρώτες του άγάπες, τις άπλοικές και μισοπαιδιάστικες, μπήκε στις αὐλές, σκαρφάλασε στις σκάλες και δέν άνεγνώρισε σχεδόν τίποτε' τόσο τὰ πράγματα είχαν αλλάξει μέσα σὲ εικοσιπέντε χρόνια.

— Μάλιστα, μάλιστα, — σ' αλήθεια ήρθαν τὰ γηρατεία — έλεγε και ξανάλεγε, κινώντας θλιβερά τὸ κεφάλι. Τὰ γηρατεία, τὰ γηρατεία, τὰ γηρατεία. Πάνε όλα παιά... 'Αφοῦ έμεινε μιὰ μέρα στο Κιέβο γιά υπηρεσιακούς λόγους, έφθασε στην 'Οντέσσα στην άρχή της Μεγάλης 'Εβδομάδος. 'Αλλά ή τρικυμία έδερνε τὴ θάλασσα και ό Βοσνιτσίν, πού τὸ ελαφρότερο σκαμπανέβασμα τόν άρρωστουσε, δέν άπεφάσιζε νά μπή στο πλοίο. Τὸ πρωί τὸν Μεγάλου Σαββάτου ό άέρας έπεσε και ό καιρός άλλαξε.

Στις έξη τὸ θράδυ, ό «Μέγας Δοῦξ 'Αλέξης» ξεκίνησε από τὸ λιμάνι τοῦ Πρακτυσέβσκυ. Κανείς δέν συνάδευε τόν Βοσνιτσίν, και γι' αὐτὸ ήταν εὐχαριστημένος, γιατί πάντα συχαινόταν τὴν όπορικτικὴ κωμωδία τὼν άποχαιρετισμῶν.

Τὴν ήμέρα εκείνη οί ταξιδιώτες ήσαν πολὺ λίγοι και σχεδόν όλοι της τρίτης θέσεως. Ο καμαρότος της πρώτης θέσεως έπιληφόρησε τόν Βοσνιτσίν πώς δέν είχε άλλους συνταξιδιώτες από μιὰ γυναίκα με τὴν κόρη της.

— Τόσο τὸ καλύτερο, εἶπε ό άξιοματικός.

Τὸ ταξίδι φαινόταν πὼς θάταν ήσυχο και εὐχάριστο. Η καμπίνα του ήταν θαυμασία, εὐχάριστη, καλοφωτισμένη και μ' ένα μεγάλο ντιβάνι στη γωνία, μ' ένα κρεβάτι μόνο.

Η θάλασσα εγαλήνευσε τὴ νύχτα και μόλις ρυτιδώνονταν. Μολαταῦτα έκανε ψύχρα στο κατάστρωμα.

Τὸ θράδυ ό Βοσνιτσίν κοιμήθηκε με τὸ παραθυράκι της καμπίνας του άνοιχτό, θαθεία τόσο, πού μήνες ή και χρόνια είχε νά κοιμηθῃ έτσι. Και δέν ξύπνησε παρὰ στην Εὐπατόρια από τὸ θόρυβο τὼν βιντιῶν και από τούς πηγαίνοντες επάνω από τὴν καμπίνα του. Ντύθηκε γρήγορα, παράγγειλε ένα σαί κι' άνέβηκε στο κατάστρωμα.

Τὸ βαπόρι ήταν άραγμένο μέσα στο λιμάνι. Μιὰ ρόδινη καταχνιά, πού τὴν περνούσαν ή πρώτες άχτίδες τοῦ ήλιου, τὸ έτύλιγε. Ο Βοσνιτσίν κατέβηκε στην αἴθουσα τοῦ φαγητοῦ. Η μόνη έπιβάτης της πρώτης θέσεως, ήταν κιόλας στο σαλόνι. Ο Βοσνιτσίν περνώντας, της έρριξε μιὰ γρήγορη ματιά.

Οὔτε ώμορφη ήταν, οὔτε νέα, αλλά ψηλή, καλοφτιαγμένη, καλοδιατηρημένη, και έφορούσε ένα φαρδύ επανωφόρι με κολλάρο και γαρνιτούρες από μετάξι, και μιὰ σάρπα από μουσελίνα μπλέ, σχεδόν διαφανή. Πίνοντας τὸ σαί της εδίαθαζε ένα βιβλίο, γαλλικό χωρίς άμφοβλία. Τὸ βλέμμα τοῦ Βοσνιτσίν τὴν έκαμε νά στραφῇ. Ο λαϊμός της, τὸ άνοιγοσφάλισμα τὼν θλεφάρων της, περισσότερο από τὴν έκφρασι τοῦ προσώπου, φάνηκαν στόν αξιωματικό πὼς τὸ ήταν πρό πολλοῦ γνωστό. Εὐθὺς όμως ή έντύπως αὐτὴ διαλύθηκε.

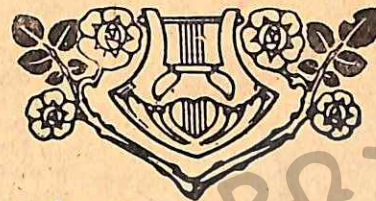
Η ζέστη άνάγκασε όλους τούς ταξιδιώτες ν' άνέλθουν στο κατάστρωμα. Η γυναίκα εκάθησε σ' ένα πάγκο πού δέν τόν έπιανε άέρας. Δίαθαζε, και πότε-πότε, αφήνοντας τὸ βιβλίο στα γόνατά της, παρατηρούσε τὴ θάλασσα, όπου δελφίνια χοροπηδοῦσαν. Ο Βοσνιτσίν πηγαί-

νοερχόνταν στο κατάστρωμα, περνώντας σὲ κάθε θόλτα μπρός από τὴ γυναίκα.

Κάποια φορά τὴν ξανακύτταξε και πάλι προσεκτικά, περιέργα και τοῦ φάνηκε ξανά ότι κάπου είχαν συναντηθῇ. Σιγά-σιγά αὐτὴ ή σκέψις τοῦ έγινε ένοχλητικὴ, άνυπόφορη, τώρα μάλιστα πού έβλεπε πὼς ή ταξιδιώτισσα κι' αὐτὴ θασανίζονταν από τὴν ίδια σκέψι. Μάταια όμως άνασκάλιζε τὴ μνήμη του.

Και, ξάφνου, καθώς περνούσε γιά εικοστὴ φορά μπρός στην έπιβάτιδα, στάθηκε χωρίς νά πολυκαταλαβαίνει τί κάνη, τὴν χαϊρέτησε φέρνοντας τὸ χέρι στο πηλήκιό του και, ένώνοντας τὰ τακούνια, εἶπε:

— Συγχαρήσατε τὴν τὸλμη... μὰ δέν μπορῶ νά θγάλω από τὸ νοῦ μου τὴν ιδέα ότι γνωρίζομαστε, ή καλύτερα... ένγνωρίζομαστε άλλοτε, πολὺ πρίν.

Ήταν αλήθεια άσχημη, ξανθὴ, δίχως θλέφαρα, με ψαρά μαλλιά. Τὸ δέρμα της γεμάτο κόκκινες πιτσιλάδες, άρχισε νά μαζώνη και μόνο τὰ χεῖλη της ήσαν άκόμη τρυφερά, παχειά και ώμορφα.

— Κι' εγὼ έπίσης, θά τὸ πιστέψετε, άπήνησε, δέν παύω νά θασανίζω τὸν έαυτό μου γιά νά θυμηθῶ πού έχουμε συναντηθῇ. 'Ονομάζομαι Λνώθ. Αὐτὸ τὸ όνομα δέν σας λέει τίποτε;

— Δυστυχῶς όχι... Κι' εγὼ λέγομαι Βοσνιτσίν.

Τὰ μάτια της άγνωστης ελάμψανε και έπιτυχώθηκαν σ' ένα τόσο χαρωπὸ μειδίαμα, τόσο οίκειό, πού ό Βοσνιτσίν εκάταλαβε ότι θά μάθαινε ή θά θυμῶταν άμέσως ποιά ήταν:

— Βοσνιτσίν; Κόλις Βοσνιτσίν; έφώναξε χαρούμενα, δίνοντας του τὸ χέρι. 'Ε, τί, δέν με γνωρίζετε άκόμα; Λνώθ εἶνε τὸ όνομα πού έχω ως κυρία... 'Εμπρός, έμπρός, θυμηθῇτε! Θυμηθῇτε τὴ Μόσχα, τὴν Ποροσκάια, τὴν εκκλησία τὼν άγίων Βόριδος και Κυρίλλου... 'Ελοιπόν δέν θυμηθήκατε άκόμη; Και

ό σύντροφός σας, ό εύελπς, ό 'Αρκάσας Γιουρλώφ;...

Τό χέρι του Βοσνιτίν που κρατούσε τό χέρι της άγνωστης, άρχισε νά τρέμει.

— Θεέ μου... είπε, είνε δυνατόν... 'Η Λενότκα; Μή συγχωρείτε... 'Ελένη, ή 'Ελένη...

— Βλαδιμηρόνα... Ξεχάσατε;... Καί σεις, καί σεις είσθε ό Κόλιας, ό άδέξιος, ό άτολμος, ό εύκολοθύμως Κόλιας;... Τί καταπληκτική συνάντησις!... 'Αλλά καθήστε λοιπόν. Τί εύτυχισμένη που είμαι...

— Μάλιστα — άπάντησε ό Βοσνιτίν, επαναλαμβάνοντας μία συνηθισμένη του φράσι — ό κόσμος είνε

τόσο μικρός, που στο τέλος συναντώμεθα όλοι. "Α! λοιπόν διηγήθητε μου τη ζωή σας. Τί έγιναν ό 'Αρκάσας, ή 'Αλεξάνδρα Μιλιέβνα, ή 'Ολέτσα;

— Ό 'Αρκάσας πέθανε στο κτήμα μας στο 1890 — διηγώταν ή κυρία Λνώβ. Είχε κάποιο σάρκωμα στο κεφάλι. 'Η μαμά πέθανε κι αυτή μετά ένα χρόνο. 'Η 'Ολέτσα έσπούδα σε γιατρόδ και είνε τώρα υπάλληλος του έπαρχιακού συμβουλίου του Σερτόμπσκιο. Δεν θέλησε ποτέ νά παντρευτή, άν και της παρουσιάσθηκαν καλές τύχες.

»Εγώ, έδω και είκοσι χρόνια είμαι παντρεμένη — έγέλασε λυπημένα με την μιá άκρη του στόματος — και νάμαι τώρα γρηά. Ό άνδρας μου είνε κτηματίας, μέλος της έκτελεστικής έπιτροπής του έπαρχιακού συμβουλίου... Δεν είνε και τόσο έξυπνος, είνε όμως τίμιος, εξαίρετος οικογενειάρχης και, δόξα τω Θεώ, ούτε μεθύστακας, ούτε χαρτοπαίκτης, ούτε παραλυμένος, όπως όλοι οί γείτονές μου...

— Θυμάστε, 'Ελένη Βλαδιμηρόβνα, πόσο σάς αγαπούσα άλλοτε, της είπε διακόποντάς την άπότομα ό Βοσνιτίν.

"Αρχισε νά γελά και τό πρόσωπό

της λές και ξανάνοιωσε εύθύς, αλλά μέσα στο στόμα της ό Βοσνιτίν πρόσφασε νά παρατηρήσει πολλές άστραποβολές χρυσές.

— 'Ανοησίες! Παιδική αγαπούλα. Κι' έπειτα δεν ήσαστε έρωτευμένος μαζί μου, αλλά με τις τέσσερες δεσποινίδες Σινιελνικόφ, την μία μετά την άλλη. "Οταν ή πρώτη παντρεύτηκε, έρρίψατε την καρδιά σας στα πόδια της δεύτερης κι' έτσι με τη σειρά...

Της άφηγήθηκε κατόπιν τη ζωή του, τά χρόνια που έπέρασε στη Στρατιωτική Σχολή, τό στάδιό του ως αξιωματικός του έπιτελείου, τις πολεμικές του αναμνήσεις, τις σήμερινές του άσχολίες.

Δέν παντρεύτηκε: δεν είχε τό θάρρος νά πολεμήσει με τη φτώχεια και τις οικογενειακές εύθύνες, και τώρα ήταν πολύ άργά.

Εξήσε περαστικά έτσι με γυναίκες και είχε στη ζωή του αρκετά σοβαρά μυθιστορήματα.

"Επειτα ή συνομιλία έπαυσε. Μείναμε σιωπηλοί και τό μελαγχολικό θλέμμα του ένός χάιδευε τόν άλλον. 'Εν τούτοις ό Βοσνιτίν άναπολούσε γρήγορες όπτασίες, σκηνές, ένός παρ'ελθόντος τριάντα

χρόνων...

"Οταν έγνώρισε την Λενότκα, μόλις ήταν έντεκα χρόνων, κι' αυτή της ίδιας ηλικίας, ιδιότροπη, αδύνατη, όχι ώμορφη, με κόκκινες πιτσιλάδες στο πρόσωπο, με θλέφαρα άνοικτόχρωμα, μαλλιά κοκκινωπά που πέφτανε σε τούφες στα μάγουλά της. Δέκα φορές την ήμερα μεθύμωναν και πάλι φιλιωνόνταν με τόν 'Αρκάσα και τόν Βοσνιτίν. Κάποτε μάλιστα έφθαναν και στα χέρια... 'Η 'Ολέτσα έστεκόταν παρόμερα ή φρονιμάδα και ή καλή της συμπεριφορά, ήσαν παραδειγματικές. Τις γιορτές επήγαιναν στις χορευτικές έσπερίδες της Λέσχης

των Εύγενών», στα θέατρα, στο ιπποδρόμιο, στο πατινάζισμα. Μαζύ έστόλιζαν τό Χριστουγεννιάτικο δένδρο, μαζύ έτοιμάζαν τά πασχαλικά αυγά. Τρία χρόνια έπέρασαν, όταν τό φθινόπωρο ή Λενότκα γύρισε από την έξοχή όπου ή οικογένεια Γιουρλώφ, όπως συνήθιζε, έπέρασε τό καλοκαίρι στο κτήμα της.

Ό Βοσνιτίν ξαναθλέποντάς την, έγούρλωσε τά μάτια και άνοιξε τό στόμα. "Ηταν πάντα άσχημη, αλλά πιό ώμορφο από την ώμορφιά, άστραποβολούσε στη Λενότκα τό λαμπρό αυτό άνθισμα της παρθενίας που έρχεται ξαφνικά και μέσα σε μερικές βδομάδες, μεταβάλλει σε χαριτωμένη νέα τό άδέξιο και χοντροκαμωμένο κορίτσι της χθές. Τά μάγουλα της Λενότσας καλύπτονταν άκόμη από την χαρακτηριστική κοκκινάδα της έξοχης, κάτω από την όποία έκαταλάβαινε κανείς πως έρρεε θερμό αίμα που θραζε, οί ώμοι της στρογγύλεψαν, τό στήθος της και ή μέση της σχημάτιζαν γραμμές, όλο της τό σώμα γενόταν λυγρό και χαριτωμένο.

Κι' άμέσως ή σχέσεις τους γίνεκαν άλλες.

"Ενα σαββότοβραδο, πριν τόν έσπερινό, ή Λενότκα και ό Βοσνιτίν επάλαιθαν σ' ένα δωμάτιο θυθισμένο στο μισοσκόταδο.

Από τ' άνοιχτά παράθυρα έμπαινε ή φθινοπωρινή δροσιά, ή μυρωδιά των νεκρών φύλλων άνέβαινε από τόν κήπο, και ή καμπάνες της έκκλησίας άργά και μελαγχολικά άχολογούσαν.

Αγκαλιάστηκαν, έσφίχτηκαν στήθος με στήθος, άναπνοή μ' άναπνοή. Καί ξάφνου τό πρόσωπο της Λενότσας κοκκίνισε τόσο, που ή κοκκινάδα έφάνηκε παρ' όλο τό θαμπόφωτο. Χαμήλωσε τά μάτια, μουμούρισε με μιá φωνή σπασμένη, μπερδεμένη και θυμωμένη.

— "Αφησέ με... άφησέ με... δεν θέλω. Κι' έπρόσθεσε μ' ένα θλέμμα ώργισμένο τόν ύγρών και λαμπρών ματιών της:

— Κακόπαιδο!...

Τό κακόπαιδο στέκονταν άποσβολωμένο σε μιá στάσι γελοία, τά χέρια κρεμασμένα, τά πόδια κρεμα-

σμένα, τό μέτωπο ύγρό από ένα ξαφνικό ιδρώτα. Είχε κρατήσει στα χέρια του τη μέση της μικρής του φίλης την έλαφριά αυτή μέση, τη λυγερή, γυναικεία ήδη, που σχημάτιζε τόσο άρμονικούς γοφούς. "Ενοιωσε στο στήθος του τό έλαστικό ψάυσιμο του παρθενικού της κόρφου, όρθόστητο και σφιχτό, κι' ένοιωσε την ευωδιά του κορμιού της, τη χαρούμενη αυτή ευωδιά που φερνε ζάλη.

Από τότε άρχισε ένας χρόνος έρωτικής άγωνίας για τόν Βοσνιτίν, όνειροπολήσεων πικρών και όρμητικών, κακών θαυμάτων στο σχολείο και κρυφών δακρύων. "Αγρίεψε και μιá όδυνηρή δειλία τόν έκανε άδέξιο και άγενή, περπατώντας σκουντουφλούσε στις καρέκλες, πετούσε χάμω κάθε τι εύκολόπιαστο και στο τραπέζι έχυνε τό γάλα ή τό τσάι του. "Ο κακομοίρης ό Κόλιας μας έχει χάσει τά μυαλά του», μουμούριζε ή καλή 'Αλεξάνδρα Μιλιέβνα.

"Η Λενότκα τόν κοροΐδευε.

Ό Βοσνιτίν έγέμιζε όλα τά τετράδιά του με τ' αρχικά γράμματα του δνόματός της: «Ε. Γ. Ι.» σε σύμπλεγμα. Καί στο σκέπασμα του γραφείου του χάραζε τό μονόγραμμο αυτό μέσα σε μιá καρδιά κατακόκκινη. "Η Λενότκα ένόησε τόν σιωπηλό αυτόν θαυμασμό, αλλά ό Κόλιας της φάνηκε πολύ δικός, πολύ του σπιτιού της, πολύ γνωστός για νά μπορέσει νά τόν αγαπήσει.

Εφλερτάριζε άθωα με άλλους μαθητάς του γυμνασίου, φίλους και με τούς γιούς του παπα, αλλά σάν γάτα, που τρόχιζε τά νύχια της, της άρεσε κάποτε νά ρίχνει στον Βοσνιτίν ένα θλέμμα γρήγορο και φλογερό.

— Πρόσεχε, Κόλια, του έλεγε. Θά τά πω όλα στη μαμά.

Φυσικά, τό χρόνο εκείνο έμεινε μετεξεταστέος και, φυσικά, τό καλοκαίρι έρωτεύθηκε τη μεγαλύτερη από τις άδελφές Σινιελνικόφ, μ' έκείνην που χόρεψε στο καζίνο του Μπογορονέσκυ.

"Αλλά τό Πάσχα ή έρωτευμένη καρδιά του έγνώρισε μιá στιγμή παραδεισιακής ευδαιμονίας...

Με τούς Γιουρλώφ έπήγε στην εκ-

κλησία και άκουσε τόν όρθρο.

Στήν έκκλησία αὐτή, ἡ Ἀλεξάνδρα Μιλιέβνα εἶχε ἕνα στασιδί ἀποκλειστικά γι' αὐτήν. Μετά τή λειτουργία, ἡ Ἀλεξάνδρα Μιλιέβνα ἐπῆγε μέ τήν Ὀλέσκα νά δώσουν στόν παπᾶ νά εὐλογήσῃ τὰ πασχάλινά γλυκύσματα, ἐνῶ ἡ Λενότσα, ὁ Κόλιας, καί ὁ Ἀρκάσας ἐπροχωροῦσαν. Στό δρόμο, ξαφνικά, χάθηκεν ὁ Ἀρκάσας. Οἱ δύο ἐφηθοί ἔμειναν μόνοι.

Ἐθάδιζαν μέ βῆμα ρυθμικό, μπράτσο μέ μπράτσο κι' ἐχανόνταν μέσα στό πλῆθος. Ὅλα στήν ὡμορφὴ ἐκείνη θραδυά, ἐνῶς ἐμεθοῦσαν: μέσα στήν ἐκκλησία οἱ ψαλμοὶ καί τ' ἀπειρα κεριά, καί ἔξω τὸ πλῆθος τῶν ἀργοϋπνημένων ἀνθρώπων, ὁ σκοτεινὸς καί θερμὸς οὐρανὸς ὅπου ἔλαμπαν μέγαρα ἀστέρια, ἡ εὐωδία τῶν καινούργιων ὑγρῶν φύλλων ποὺ ἔβγαίνει ἀπὸ τοὺς κήπους· αὐτὸ, τέλος, τὸ ξεμονάχιασμά τους μέσα στό πλῆθος, τέτοια ὥρα.

Ξαφνικά ὁ Βοσνιτσίν ἔσφιξε τὸ μπράτσο τῆς Λενότσας κι' ἐπροσπαθοῦσε νά πείσῃ τὸν ἑαυτοῦ του ὅτι τὸ ἔκαμε χωρὶς νά τὸ θέλῃ. Τοῦ ἀπάντησε, μ' ἕνα ἐλαφρότατο, μόλις ἀντιληπτὸ, σφίξιμο. Ἐπανελάσε τὸ χᾶδι αὐτὸ καί πάλι πήρε τὴν ἴδια ἀπάντησι. Τότε, μέσα στό σκοτάδι ἄγγισε ἐλαφρὰ τὰ λεπτὰ δάκτυλα τῆς φίλης του καί ἄρχισε νά τὰ θωπεύῃ ἀπαλά.

Τὰ δάχτυλα δὲν ἀντιστάθηκαν, δὲν ἐθώμωσαν καθόλου, δὲν τραβήχτηκαν.

Ἐφθασαν ἔτσι μπροστὰ στήν πόρτα τοῦ κήπου τοῦ σπιτιοῦ ποὺ ὁ Ἀρκάσας τὴν εἶχε ἀφήσει ἀνοιχτή. Γιά νὰ φθάσῃ ὅμως κανεὶς σ' αὐτὸ ἔπρεπε νά περάσῃ μιὰ δεινροστομὴ ἀπὸ ἑκατοχρονίτικες φυλῶρες.

Ὅταν κλείστηκε ἡ πόρτα, ὁ Βοσνιτσίν πήρε τὸ χέρι τῆς κι' ἐγέμισε ἀπὸ φιλία τὰ θερμὰ καί σπαρταριστὰ δάχτυλά τῆς.

— Λενότσα, σ' ἀγαπῶ... σ' ἀγαπῶ...

— Φθάνει, φθάνει, εἶπε μουρμουριστά. Φθάνει, φθάνει... ἄφησέ με... ἄφη...

Τὸ μουρμούρισμα αὐτὸ ἦταν ἀρ-

κετὸ γιὰ τὸν Κόλλια γιὰ νὰ βρῇ τὰ χεῖλη τῆς...

Πολυαγαπημένα χεῖλη, μισοπαδιάτικα, ἀπλοϊκά, ἀμάθητα καί ὁμῶς θερμά...

Ἐνόςω τὴν φιλοῦσε, δὲν ἀντιστεκόταν, ἀλλὰ καί δὲν ἀπαντοῦσε στὰ φιλήματα. Ἀνέπνεε μόνον μ' ἰδιαίτερο τρόπο, συχνά, βαθειά.

Δάκρυα ἐνθουσιασμοῦ ἐκυλοῦσαν ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ Κόλλια. Κι' ὅταν, ἀνάμεσα, στὰ φιλιά, ἐσήκωνε τὰ μάτια στόν οὐρανὸ, τᾶστρα ἐχόρευαν ἀπὸ τοὺς κλώνους τῶν φυλῶν καί καθρεφτιζόμενα στὰ δάκρυά του, γινόνταν διπλά, λυώνανε σὲ ἀργυρὲς κηλίδες.

— Λενότσα... σ' ἀγαπῶ...

— Ἀφσέ με...

— Λενότσα...

— Θὰ μ' ἀφήσῃς, παληόπαιδο! Νὰ δῆς. Θὰ τὰ πῶ ὅλα, ὅλα στὴ μαμά!

Δὲν εἶπε τίποτε στὴ μαμά, ἀλλ' ἀπὸ ἐκείνη τὴ νύχτα δὲν ἔμεινε πειὰ μόνη μέ τὸν Βοσνιτσίν... Κι' ἔπειτα ἦλθε τὸ καλοκαίρι.

* * *

— Θυμᾶστε, Ἐλένη Βλαδιμηρόβνα, τὸ θράδυ ἐκεῖνο τοῦ Πάσχα, ποὺ δύο ἐφηθοὶ φιλήθηκαν κοντὰ σὲ μιὰ πόρτα; ρώτησε ὁ Βοσνιτσίν.

— Δὲν θυμοῦμαι τίποτε... παληόπαιδο — ἀπάντησε γελῶντας. Ἀλλὰ νὰ ἡ κόρη μου. Θὰ σᾶς τὴ συστήσω... — Λενότσα, ἕνας παλῆς μου φίλος, ὁ παιδικός μου φίλος Νικόλαος Ἰθάνοβιτς Βοσνιτσίν. Νὰ καί ἡ κόρη μου Λενότσα, ποὺ ἔχει ἀκριβῶς τὴν ἴδια ἡλικία ποὺ εἶχα ἄλλοτε κάποια νυχτιά τοῦ Πάσχα.

— Ἡ μεγάλη Λενότσα καί ἡ μικρὴ Λενότσα, εἶπε ὁ Βοσνιτσίν.

Ὅχι. Ἡ μικρὴ Λενότσα ἔμοιαζε πολὺ μέ τὴ μεγάλη, ἀλλὰ φαινόταν πρὸς ψηλὴ καί ἦταν πρὸς ὡμορφὴ ἀπὸ ὅσο ἦταν ἐκείνη στὰ νεῖατά τῆς. Εἶχε κληρονομήσει τὰ μαλλιά τῆς μητέρας τῆς, ἀλλὰ δὲν ἦταν ὅλως διόλου κοκκινομαλλοῦσα, εἶχαν πάρει κάποια ἀπόχρωσι καστανοῦ. Τὰ μάτια τῆς ἂν καί δροσερά καὶ χαριτωμένα, εἶχαν τὴν σφραγίδα τοῦ ἡδονισμοῦ.

Καὶ ὅσο περισσότερο τὴν ἐβλεπε τόσο ἡ καρδιά του ἐπλημμύριζε ἀ-

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘ. ΒΟΥΤΥΡΑ

ΟΤΑΝ ΧΑΝΕΤΑΙ Ο ΗΛΙΟΣ...

Ἦταν ἡ ὥρα ποὺ θγαίνουν καί πλανιῶνται ἡ σκιές, ποὺ φεύγοντας τὸν ἥλιο, τὸ φῶς του, τρέχουν ζητώντας τὸ σκοτάδι...

Ἐμένα καθισμένος κοντὰ στο παράθυρο. Βαρεῖα μελαγχολία μ' ἔζωνε. Σὰ νὰ μέ πλησίαζαν, μοῦ φαινόταν, σκιές ἀγαπητῆς, πρόσωπα ἀγαπητὰ, χαμένα γιὰ πάντα, στο πέρασμά τους νὰ ἐρχόνταν κοντὰ μου. Καὶ πόσα, πόσα μοῦ θύμιζαν!...

Πάνω σ' αὐτὸ, νὰ καί κάτι ἄλλο, μιὰ θύμησι ἀγάπης παληᾶς, λησμονημένης. Καὶ παρουσιάστηκε αὐτὴ μὲ δύναμι, ὀλόγερη. Ὁ ἀδηφάγος χρόνος δὲν τὴν εἶχε κατακομματιάσει.

Ἦταν ἡ ὥρα ποὺ καί ἡ περασμένη ζωὴ θγαίνει καί πλανιέται.

Ναί, σὰ νῆταν χτῆς, μοῦ φαίνεται, τόσο κοντὰ τὸ βλέπω! Εἶχε χαθῇ καί τότε ὁ ἥλιος καί ἡ κάθε γωνιά γέμιζε ἀπὸ κάποιο μυστήριο.

πὸ μιὰ γλυκεῖα μελαγχολία προερχομένη ἀπὸ συμπόνια γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτοῦ του, στοργὴ γιὰ τὴ νέα Λενότσα, κι' εὐγνωμοσύνη γιὰ τὴ γρηά. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἦταν ἐκεῖνο ποὺ μάταια ἐζήτησε νὰ αισθανθῇ στὴ Μόσχα καί ποὺ ἐδῶ τώρα τὸ αισθανόταν πρὸς ἐξαϋλωμένο, σχεδὸν χωρὶς καί κανένα ἐγωϊσμό.

Ὅταν ἡ νέα τοὺς ἄφησε γιὰ νὰ παρατηρήσῃ τὸ μοναστήρι τῆς Χερσονήσου, ἐπῆρε τὸ χέρι τῆς γρηᾶς Λενότσας καί τὸ φίλησε μέ εὐλάβεια.

— Μάλιστα, εἶπε σκεπτικὰ, ἡ ζωὴ κάνει καλὰ ὅ,τι κάνει καί πρέπει νὰ ὑποταχθοῦμε στοὺς νόμους τῆς. Ἐπὶ πλέον, ἡ ζωὴ εἶνε ὡμορφὴ, εἶνε

Ἐπαίξαμε ὥρα κρυφτὸ καί μᾶς ὄρηκε τὸ σκοτάδι. Ἡ ἀδελφὲς μου μέ μιὰ φίλη τους, μέ εἶχαν θάλει νὰ τις θρίσκω. Αὐτὲς κρυβόντουσαν μέσα στο σπίτι, κι' ἐγώ, κάτω, στὴν ὕλῃ, περίμενα ν' ἀκούσω:

— Ἐλα...

Καὶ πῆγαινα τότε νὰ τις θρῶ.

Ἐπαίξα μ' εὐχαρίστησι αὐτὸ τὸ παιδικὸ παιχνίδι, ἂν καί ἤμουν μεγαλύτερος ἀπ' αὐτὲς κι' ἄλλα παιχνίδια μοῦ ἔπρεπαν. Ἡ αἰτία ὅμως ποὺ μ' ἔκαμε, ποὺ μέ κινούσε ἦταν ἡ μικρὴ τους φίλη ἡ Καλυψώ, μιὰ κόρη ξανθεῖα μέ χοντρὲς μακρυὲς πλεξοῦδες, ποὺ θαύμαζε κανεὶς πῶς τις σήκωνε κεῖνο τὸ κεφαλάκι.

Κι' ὅσο ἔπαιζα, τόσο μ' ἔπιανε πρὸς δυνατὴ μιὰ ταραχὴ, κάτι μέ τάραζε, μιὰ τρικυμία αἰσθανόμουνα ν' ἀρχίζῃ, ἡ νὰ γίνεταί μέσα μου.

Κι' ἐπιθυμοῦσα νὰ τὴν θρῶ μόνη, νὰ τὴν πιᾶσω σὲ κάποιο μέρος, σὲ κάποια γωνιά κρυφῇ, ἀλλ' αὐτὴ

μιὰ αἰώνια ἀνάστασι μεταξὺ τῶν νεκρῶν. Σεῖς κι' ἐγώ θὰ χαθοῦμε, θὰ γίνουμε σκόνῃ, ἀλλ' ἀπὸ τὴν τέφρα μας θὰ ξαναγεννηθοῦν μιὰ νέα Λενότσα κι' ἕνας νέος Κόλιας Βοσνιτσίν... Ὅλα εἶνε ἀλληλένδετα... Θὰ φύγω, μιὰ καί θὰ μείνω. Πρέπει μόνο ν' ἀγαπᾶ κανεὶς τὴ ζωὴ καί νὰ ὑποτάσσεται. Νεκροὶ κι' ἀναστημένοι ζοῦμε μιὰ κοινὴ ζωὴ.

Ὑποκλίθηκε ἀκόμη μιὰ φορὰ γιὰ νὰ τῆς φίλησῃ τὸ χέρι καί τὴν φίλησε στοργικὰ στοὺς ἀργυροὺς κροτάφους. Καί ὅταν ἔπειτα ἐκυτάχηκαν, τὰ ὑγρά τῶν μάτια ἐπυχώνοντο σ' ἕνα θωπευτικὸ μεϊδίμα, θλιβερὸ καί κουρασμένο.

κρυβόταν πάντα με μιά απ' τις αδελφές μου. Κι' αυτό με πείραζε, μ' έκανε νά θυμώνω με τις αδελφές μου, χωρίς νά τώ λέω, πού δέν τήν άφηναν μόνη.

Και στό σπíti áλλοι από μάς δέν ήσαν. Ή μητέρα μας είχε θγή έξω, με τήν μητέρα τής Καλυψώς. Και κοντά σ' αυτές είχε ξεπορτίσει και ή ύπηρέτριά μας. Πήρε κι' αυτή δρόμο νά πάη νά δη τή μάνα τής, όπως μάς είπε.

Κι' έτσι είχαμε μείνει έμείς κι' έμεις και παίζαμε τό κρυφό.

Άλλ' ή ώρα περνούσε, ό ήλιος χανόταν και πού νά θρώ μόνη τή μικρή Καλυψώ. Ήθελα νά πώ νά κρύβωνται χωριστά κι' όχι μαζί, άλλά δέν τολμούσα νά τό πώ.

Όταν όμως είδα τήν ήμέρα νάχη χάσει τό χρώμα τής, νά τής έχη φύγει τό λαμπερό, τό χαρωπό τής χρώμα και νάχη γίνει σκυθρωπή, δέν μπόρεσα νά κρατηθώ και τό είπα:

— Δέν παίζω άν δέν κρύβεται ή κάθε μιά χωριστά!...

Τό δέχτηκαν.

— Ναι, ναι, χωριστά! Καλύτερα!

Πήγα κάτω και περιμένα ν' άκούσω τό «έλα»...

Άργοσαν.

— Έλα!... άκουσα επιτέλους νά μου λήη μιά φωνή.

Ανέθηκα πάνω σιγά κι' άρχισα νά ψάχνω. Βρίσκω τή μιά αδελφή μου. Τής είπα όμως νά μείνη εκεί και θά κάνω πώς δέν τήν θρήκα.

Στ' άλλα δωμάτια θρίσκω τις άλλες δυό αδελφές. Τά ίδια είπα και σ' αυτές. Έμενε τώρα ή Καλυψώ κι' αυτήν ήθελα νά θρώ. Έψαξα παντού, τίποτα. Έμενε μόνο ένα δωμάτιο, πού δέν είχε παράθυρο, σκοτεινό σχεδόν και τήν ήμέρα με λαμπρό ήλιο. Μπήκα και σ' αυτό. Σκοτάδι. Καθώς όμως έψαξα πίσω απ' τήν πόρτα, πιάνω ένα σώμα παχουλό, τρυφερό. Ήταν αυτή..

— Σ' έπιασα!... τής είπα και τήν έσφιξα.

Καμιά κίνησι δέν έκανε. Έμενε άκίνητη στη γωνιά με τά μάτια κλειστά.

Ή τρικυμία είχε ανάψει για καλά μέσα μου και μ' έσερνε όπως σέρνει φουρτουνιασμένη άγρια θάλασσα μικρό πλοίαρι στους θράχους.

Τή φίλησα. Άκίνητη έμενε με τά μάτια κλειστά. Τήν ξαναφίλησα...

Άπ' τή θεία αυτή απόλαυσι, μ' έβγαλε ή φωνή τής αδελφής μου:

— Μά πού είσαι; Άκόμη! Έλεγε.

* * *

Άπ' τήν ήμέρα αυτή άρχισε μιά αγάπη με τή μικρούλα.

Κι' έρχόταν σχεδόν κάθε απόγευμα με τή μητέρα τής σπíti μας.

Εγώ, τώρα, πρώτος ζητούσα νά παίξουμε κρυφό, όταν ή μητέρες μας μάς άφηναν μόνους. Και παίζαμε. Έτρεχα ζητώντας τήν Καλυψώ, και πάντα τήν εύρισκα, γιατί ήξερα πού κρυβόταν.

Έκεί όμως πού τήν εύρισκα, άργούσα πολύ, χωρίς νά τό θέλω...

— Μά πού είσαι; φώναζαν ή αδελφές μου.

Εγώ έβγαίνα τότε κατακόκκινος, ξαναμμένος...

— Μά νά μη μπορώ νά τή θρώ! Έ-

λεγα.

Και όταν παρουσιαζόταν ή Καλυψώ:

— Μά πού είχες κρυφή; τή ρωτούσα.

— Δέν στό λέω, μου άπαντούσε αυτή με χαμόγελο.

Και μου έρχιχε και μιά πονηρή ματιά...

Ένα απόγευμα, όμως, ή αδελφές μου διαμαρτυρήθηκαν:

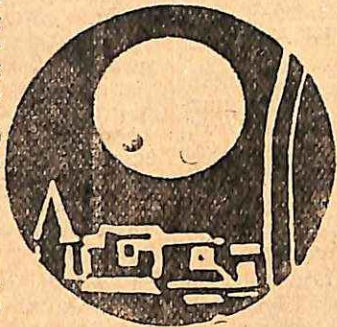
— Μά όλο τήν Καλυψώ πώς νά θρή;

— Τό κάνω αυτό γιατί έχω θάλει πείσμα νά τή θρώ και νά τήν θάλω νά φυλάξη, τούς είπα.

— Ά, όχι, θέλουμε και μείς, μου άπάντησαν.

— Καλά...

Άφησα τήν Καλυψώ και προσ-

πάθησα και θρήκα μιά απ' τις αδελφές μου. Αυτή θά 'ρχόταν νά μάς εύρισκε.

— Πάμε, μου είπε αυτή, νά κρυφτούμε καλά, νά μη μπορή νά μάς θρή...

Και κρυφτήκαμε σέ μέρος πού στάθηκε αδύνατο νά μάς θρή όχι μόνον αυτή, αλλά και ή άλλες αδελφές μου, πού φύλαξαν έπειτα.

Κοντά ό ένας στον άλλον, σφιγμένοι, άκούγαμε τά θήματα νά πλησιάζουν, νά φέρνουν γύρο, νά σταματούν, τάκούγαμε μ' έναν τρόπο ευχάριστο πού μάς έκανε ακόμα πιο πολύ νά σφιγγόμαστε.

Βρήκα κι' ένα άλλο μέρος για κρύψιμο. Κ' ήταν αυτό ένα μικρό δωμάτιο κάτω απ' τή σκάλα, γεμάτο από σπασμένα έπιπλα. Εκεί χωθήκαμε και μείναμε ώρα. Ά, πώς ήθελα, πώς ήθελα νάμενα εκεί για πάντα, έχοντας κοντά μου τή μικρή μου φίλη!

Νάμενα εκεί, χωμένος μέσ' στό σκοτάδι. Πώς μένουν ή άράχνες μέσ' στό βαθειά υπόγειο;

Κι' έψαχναν νά μάς θρούνε και ή τρείς αδελφές μου, αλλά πού!... Όταν όμως θγήκαμε και μάς είδαν, θάλανε τά γέλια!

— Μά πού είχατε χωθή κι' έχετε αυτά τά χάλια; μάς είπαν.

Και οι δυό ήμαστε γεμάτοι από άράχνες και σκόνη.

* * *

Μιά μέρα ή Καλυψώ έφυγε με τούς γονείς τής για κάποιο νησί. Είχαν μεταθέσει τόν πατέρα τής εκεί. Θυμώμαι πώς, όταν ήρθαν νά μάς άποχαιρετήσουν, ζητούσα νά τή φιλήσω και νά τής πώ πολλά. Άλλά δέν θρήκα ευκαιρία. Και με κύταζε, με κύταζε με τά δακρυσμένα μάτια τής...

— Καλήν άντάμωσι και γρήγορα, τής είπα, όταν δώσαμε τά χέρια.

* * *

Πέρασαν λίγα χρόνια. Ένα απόγευμα πού πήγα στό σπíti, έμαθα

πώς είχαν έρθει κάτω ξένοι. Και ήσαν μέσα στη σάλα και μιλούσαν με τούς δικούς μου. Σέ λίγο με φώναξε ή μητέρα μου νά πάω μέσα. Και πήγα. Μόλις μπήκα γνώρισα τόν ένα ξένο, ή τή μιά ξένη. Ήταν ή Καλυψώ. Τή γνώρισα, άν και είχε αλλάξει πολύ, μά πολύ...

— Τήν γνωρίζεις; με ρώτησε μιά απ' τις αδελφές μου, δείχνοντάς τήν.

Ταραγμένος και μ' ένα μικρό χαμόγελο ύποκλήθηκα. Είδα πώς είχε κοκκινίσει. Δέν μου έδωσε τό χέρι. Και ούτε έγώ τόληψα νά τό προτείνω.

Ή μητέρα τής με τή μητέρα μου στό βάθος τής σάλας μάς κύτταζαν χαμογελώντας. Πήγα κοντά και τήν χαιρέτησα. Αυτή θρήκε πώς είχα γίνει πειά άνδρας...

Εκάθησα κάπου και με τρόπο κύτταζα τήν Καλυψώ.

Δέν ήταν διόλου όπως πολλές φορές τήν σκεπτόμουν, τήν έφερνα με τό νού μου πώς θάχη γίνει. Κάτι άλλο! Εκεί κοντά στις αδελφές μου καθόταν ένα θαυμάσιο πλάσμα, πού τώρα δέ θυμίζε πειά ή δέν είχε τίποτε τής μικρής Καλυψώς. Μιά φωνή μελωδική, γλυκειά κι' ένα γέλιο κρυσταλλένιο...

Τάχα χάσει. Ή ματιά τής όμως κάποτε έρχόταν και σέ μένα, και μου φέρονκε έπειτα ψυχρά, πολύ ψυχρά, σαν νά μην είχαμε ποτέ τίποτε μαζί, σαν νά μην είχα φιλήσει εκείνα τά χείλια, κείνα τά ρόδινα μάγουλα...

Κι' άρχισαν νά έρχονται συχνά πάλι όπως και άλλοτε, τότε στό σπíti μας. Κι' έρχόταν και ό πατέρας τής πολλές φορές κι' έμεναν ίσαμε τό θράδυ.

Είχα άποζουρλαθή. Άλλά παρατήρησα, πώς με άπέφευγε αυτή, με άπέφευγε σαν νάμουν ό Σατανάς. Και τήν έπιασε τρόμος μεγάλος μη μείνη μόνη μαζί μου!...

Ένα θράδυ γύριζα στους κεντρι-

κούς δρόμους άσκοπα. Τό άπόγευμα δέν είχε πάει στο σπίτι μας. Καί άφοϋ περίμενα άρκετά καί είδα τό σκοτάδι νάρχεται, άπελπίστηκα καί θγήκα έξω.

Είχε άρχίσει ζέστη δυνατή. "Άνεμος όμως δυνατός φυσούσε κι' έφερε κάποια δροσιά.

Κόσμος καθόταν έξω άπ' τά καφενεία, καί άλλος γύριζε, πλημμυρούσε τούς δρόμους, τά πεζοδρόμια. Βάδιζα μέσ' στον κόσμο, έχοντας αύτήν στο νοϋ μου.

Τή ζήλεια πού μ' είχε τυραννήσει ώρα, την είχα θάλει στην άκρη, γιά νά σκεφτώ κάτι άλλο, πώς έπρεπε νά ένεργήσω, καί θρήκα καί κάτι ώραία λόγια νά της πώ. "Αλλά έπρεπε νά την πετύχω μόνη...

Καί σιγά-σιγά φαντάστηκα, πώς τη θρήκα μόνη, πώς παρουσιάστηκε εκεί στο δρόμο, κι' έτρεξα κοντά της.

— Δεσποινίς Καλυψώ, πώς μόνη; της λέω.

— Καί σεις μόνος, μου άπάντησε αύτή.

— Ναί, μόνος... μ' άρέσει νά πλανιέμαι...

"Εδω όμως στάθηκα, κόπηκε ό διάλογος, σάν νά μήνε κάποιος άλλος, ξένος, στη μέση, πού μου είπε:

— Καί άν σου πή τράβα τό δρόμο σου;

Αύτά καί άλλα έβαζα μέ τό νοϋ μου καί προσπαθούσα άφοϋ δέ μπορούσα νά τά φτιάξω στά σωστά, νά τά φτιάξω μαζί της μέ τό νοϋ μου.

"Αλλά κι' έτσι πάλι μου τά χαλούσε ό έαυτός μου, πού παρουσιάζόταν κάθε τόσο σάν σατανάς.

Λένε πώς ό,τι καλομελετά κανείς έρχεται. Σ' έναν άπό τούς πιό κεντρικούς δρόμους ξαφνικά μου φάνηκε πώς εκείνο πράγμα στο νοϋ, έφυγε κι' έγινε ποδάρι άληθινό, ζωντανό. Ταράχτηκα. Ναί, ήταν αύτή!

Μά μπορούσα νά κάνω λάθος; Φορούσε τά ίδια ρούχα καί τό κάπello της τό ψάθινο μέ τά κόκκινα τριαντάφυλλα...

Κόσμος πολλές γύριζε πάνω-κάτω. Προσπαθούσα νά μήν τη χάσω. "Επεφτα πάνω σέ διαβάτες, γυναίκες

κι' άνδρες, τούς θλαστημούσα άπό μέσα μου, κι' έλεγα άγριεμένος:

— Μωρέ, όλοι σιγά πάνε!...

"Ε, τά χτήνη! Νά μη μπορή κανείς νά τρέξη! "Εχεις δέν έχεις δουλειά, αύτοι νά σάν παλούκια στη μέση.

Κατάρθωσα νά την πλησιάσω λίγο. Κύτταξα μήν είνε ό πατέρας της μαζί. "Οχι δέν ήταν.

Μόνη, μόνη θάταν! "Η καρδιά μου χτυπούσε έφοδο, δυνατά όσο μπορούσε. Πλησίασα άκόμα. Μου κόπηκαν τά φτερά. Κάποιος πού πήγαινε δίπλα της, της μιλούσε...

— Ποιός είνε αύτός, είπα στον έαυτό μου, ποιός είνε αύτός πού της μιλά; Μπά, μπά, γιά στάσου... Μήπως της μιλά έτσι...

Καί πλησίασα άκόμη...

Μπά, μιλούνε! Του μιλά κι' αύτή! Μά ποιός είνε αύτός;

"Ηταν ένας νέος άδύνατος, μελαχροινός μέ σταχειά ρούχα καί ψάθινο καπέλλο.

— Μήν είνε έρωμένος της;...

"Η ζήλεις άρχισε νά μέ κεντρώνη δυνατά.

— "Ακου! Έκανα σέ λίγο στον έαυτό μου, γελά! Κάτι της είπε αύτός καί γελά. Ούτε ντροπή, ούτε διάκρισι! Μέσα στον κόσμο, χά! χά! Καμιά κρυάδα θά της είπε κι' αύτή δέν μόρεσε νά κρατηθή καί ξεκαρδίστηκε! Μά δέ λένε πώς ή γυναίκες άγαποϋν τούς κοντούς! Μποροϋν καί συνεννοϋνται!...

Στρίψανε σ' ένα στενό δρόμο άλλα γεμάτο κόσμο. Κι' έγώ άπό κοντά.

Καί τ'όκανα. "Ετρεξα έμπρός, πέρρασα άπό κοντά της, κι' έπειτα μισοστάθηκα καί γύρισα καί την είδα. Με είδε κι' αύτή, μέ κύτταξε καλά. "Εγώ χωρίς νά χαιρετήσω προχώρησα σιγά. "Ακουσα αύτόν νά ρωτά:

— Τι είνε;

— Τίποτα.

Μέ προσπέρασαν. Ούτε έστριψα διόλου τό κεφάλι μου.

Τούς άκολουθούσα τώρα άπό μακριά.

Πέρασαν σέ άλλους δρόμους πού δέν ήταν κόσμος.

Αύτή στεκόταν κάποτε καί κύτ-

ταζε τις θιτρίνες των καταστημάτων, έρριχνε καί μιá ματιά πρós τό μέρος μου. Μου φαινόταν καί τό σταμάτημά της αύτό ήταν επί τούτου γιά νά κυττάξη πίσω. Αύτή κύτταζε τις θιτρίνες χωρίς νά ρίχνη ματιά πίσω.

Σιγά-σιγά μπηκαν σέ δρόμους σχεδόν έρημους. Θά την συνόδευε ίσαμε τό σπίτι της θείας της, όπου μέναμε.

— Μά πότε τον ψώνισε, έλεγα μέ τό νοϋ μου. Θά ήρθε ίσως κι' αύτός έδω άπ' τό νησί της! Την έχω πάθει, αλλά...

"Ετρεξα τά δόντια μου.

"Ηξερα, πώς ή θεία της δέν είχε παιδιά. "Αρα, τί ήταν αύτός ό ψαθάκιας;

Κι' έσφιγγα ένα ραβδί άπό άγριελιά πού κρατούσα, κυττάζοντας τον.

Ο δρόμος πού μπηκαν, ήταν γεμάτος δέντρα ψηλά, πού θούίζαν, φώναζαν.

Είδα τώρα αύτός νά πηγαίνει πολύ κοντά της. Καί συρμένος άπ' αύτό πλησίασα κι' έγώ κρυμμένος πίσω άπ' τούς χοντρούς κορμούς των δέντρων. "Α, κείνη τη στιγμή δέν έμοιαζα μέ άνθρωπο, είχα κάτι θηρίου.

Είδα πώς αύτή λοξοδρομούσε, σάν νάθελε νά τόν άποφύγη πού πήγαινε πολύ κοντά της, πού έπεφτε πάνω της.

"Ακόμα τότε, έγώ πιό κοντά.

Καί ψηλά, τά μεγάλα δέντρα φώναζαν, θορυβούσαν τρομαχτικά σάν νά θέλανε νά σκεπάσουν τον κρότο του θήματός μου, νά κρύψουν τό πλησίόμας μου.

Κάτι τοίλεγε αύτή τώρα καί μιλούσε δυνατά, αλλά δέν μπορούσα ν' άκούσω άπ' τό θόρυβο των δέντρων. Σέ μιá στιγμή όμως αύτός την άρπάζει άπ' τό χέρι. Αύτή σταματά, τραβιέται...

"Ωρμησα. Μά πώς ώρμησα; "Ετσι θά όρμουν τά θηρία πού παραφυλάνε πάνω στά ζωά πού άνυποπτα περνοϋν μέσ' στα πυκνά δάση. "Ετσι θά όρμιά καί ή γάτα πού φιλάει άφρες πάνω στον ποντικό!...

Πρίν προφθάσν νά κάνη τό παρα-

μικρό κίνημα, τον άρπαξα άπ' τό λαιμό, του κατάφερα στο κεφάλι του την άγριελιά πού κρατούσα άπ' τη μέση, τον πέταξα χάμα άνάσκελα, κι' έφυγα σάν άστραπή, χάθηκα μέσ' στους έρημους δρόμους.

Κατάρθωσα την άλλη μέρα νά λείψω άπ' τό σπίτι. Πήγα σέ κάποιο συγγενικό. Μόνο τό θράδυ παρουσιάστηκα στο σπίτι μας, στο τραπέζι, σάν θρεγμένη γάτα, περιμένοντας ν' άκούσω την καταδίκη μου, ή την κατηγορία μου.

"Αλλ' εκεί έμαθα πώς κάτι είχε συμβή στην Καλυψώ, πώς καθώς πήγαινε στο σπίτι της θείας, μ' έναν έξάδελφό της, πού είχε έρθει όχι άπ' τό νησί της, άλλ' άπό κάποια έπαρχία, έξάδελφος άπ' τον πατέρα της, κάποιος όρμιά πάνω τους, σ' ένα δρόμο έρημικό καί χτυπά τον έξάδελφο στο κεφάλι μ' ένα ρόπαλο, τον αφήνει κάτω καί φεύγει!... Της καϋμένης της Καλυψώς της είχε κοπή τό αίμα. Ο έξάδελφος σήμερα στις έντεκα, μέ τό κεφάλι πρησμένο σέ κείνη τη μεριά πούλαβε τό χτύπημα, μπηκε στο σιδηρόδρομο καί πάει στους γονείς του.

— Τό καϋμένο τό παιδί, είπε ό πατέρας μου, ήρθε έδω νά διασκεδάση νά δή την "Αθίνα, καί κόντεψε νά θρη τό θάνατο! Κάποιος μόρτης, τέρας, πού θά γίνη κακούργος μεγάλος, είμαι βέβαιος! Είδε τό νέο νά συνοδεύη ώραίο κορίτσι καί άγρίεψε καί του ρίχτηκε...

— Καί πού νάξερεις, πατεράκη μου, είπα μέ τό νοϋ μου, ότι τό τέρας, ό μεγάλος κακούργος, πού θά γίνη καί είσαι βέβαιος! Είνε μπρός σου καί είνε ό γυιός σου!... "Όσο γιά τον κύριο έξάδελφο, δέ μετανοώ πού του την έσκασα την ξυλιά... Νά σου πετύχη ξάδελφος! *

Μέ βασάνιζε μιá σκέψη. Με είδε αύτή, μέ γνώρισε; Μά ήταν δυνατό νά μη μέ γνώρισε, άφοϋ πετάχτηκα στη μέση; Πώς δέν τόπε τότε. Μήπως τάχασε; Μά μη δέ μ' είχε δή νά την άκολουθώ:

Τόχε δή...

Την άλλη μέρα την είδα Μου φά-

νηκε σάν μαζεμένη.

— Δεν τού λες τί έπαθες; τής εί-
πε ή μητέρα μου.

Αυτή κατέβασε τὸ κεφάλι.

— Αὐτόνα έπρεπε νάχης καθα-
λιέρο, τής εἶπε, γιά μένα μιά ἀπ'
 τὶς ἀδελφές μου, καί θά σοῦκανε
 τὸ μόρτη νά μὴν ξέρη πὼς νά
 φύγη!

— Τί συχαμερὸς θάταν! εἶπε ή
 ἄλλη ἀδελφή μου.

— Τέρας, τέρας! έκανε ή μάνα
 μου πού θά κάνη έγκλημα μεγάλο
 μιά μέρα!

Ἡ μητέρα τής Καλυψῶς κινουσε
 τὸ κεφάλι λέγοντας:

— Ναί, ναί!

Αὐτή ή Καλυψῶ, μ' ἓνα μικρὸ
 παράξενο χαμόγελο στὰ χεῖλια,
 μοῦ έρριξε μιά κρυφή ματιά.

Παρατήρησα πὼς τώρα ὄχι μόν'
 με ἀπέφευγε, ἀλλὰ καί δέ με κύ-
 ταζε. Σκέφθηκα ὅμως ἐγὼ τί έπρε-
 πε νά κάνω. Νά τὴν βρῶ μόνη καί
 νά τής πῶ τὰ ὠραία λόγια, πού
 τοὺς εἶχα κάνει πολλές ἐπιδιορθώ-
 σεις...

Καί τὸ κατωρθῶσα. Ἐνα ἀπό-
 γευμα τή θρῆκα μόνη νά κάθεται
 σὲ μιά μικρὴ τράτασα δίπλα στήν
 πέτρινη σκάλα, πού καίω, ἦταν τὰ
 καμαράκι, πού εἶχε γίνει κάποτε ὃ
 παράδεισός μου.

Μέσα στή σάλα ή μητέρα τής, ή
 δικιά μου καί κάτι ἄλλες κυρίες
 μιλοῦσαν, συζητοῦσαν γιά τὸν και-
 ρὸ καί γιά τὰ καλά ὠφάσματα...

Ἡ ἀδελφές μου δὲν ἦσαν ἐκεῖ.

Ἄνοιξα τὴν πόρτα με τὰ γυα-
 λιά, πού ἀπ' τὸ διάδρομο έβγαине
 κανεῖς στήν ταρτσούλα καί πα-
 ρουσιάστηκα ἐμπρός τής.

Σηκώθηκε πού μ' εἶδε σάν νάδε
 τὸ σατανᾶ

— Γιατί σηκωθήκατε, δεσποινίς;
 τή ρώτησα.

— Γιά νά πάω μέσα...

— Νά πάτε, γιατί θλέπω ὅτι σᾶς
 τρομάζω! Ἄν καί ἤθελα πρὶν νά
 σᾶς πῶ κάτι...

— Μὲ συγχωρῆτε! Δὲν μπορῶ ν'
 ἀκούσω τίποτα...

Καί κινήθηκε νά φύγη. Ἐγὼ πα-
 ραμέρισα.

— Πηγαίνετε, πηγαίνετε! Εἶνε ἀ-
 λήθεια πὼς εἶμαι κουτός! Μποροῦ-

σα τὰ πάντα, τὸ πᾶν νά κάνω γιά
 σᾶς!...

Γύρισε, καθὼς έφευγε, καί με
 εἶδε:

— Τὸ ξέρω, μοῦ εἶπε, τὸ εἶδα τί
 μπορεῖτε νά κάνετε!

* * *

Ἄρχισα νά τὴν ἀποφεύγω με
 πείσμα. Ἡ ἀγάπη μου σάν νάχε γί-
 νει πείσμα, μ' έκανε νά φεύγω με
 κάποιο φόβο, μὴ τὴν ἀπαντήσω...

Μιά μέρα έμαθα πὼς έφυγε γιά
 τὸ νησί τής.

Πόσο δυνatά με χτύπησε αὐτό!
 Ἄρχισα τότε νά μετανῶω γιατί τής
 φέρθηκα ἔτσι, γιατί δὲν πάλαισα...

* * *

Ὁ καιρὸς, λένε, τὰ πάντα γιὰ-
 τρεῖει, ή σθύνει. Σὲ πολλά ὅμως
 δὲ μπορεῖ, τοῦ εἶνε ἀδύνατο καί ρί-
 χνει στάχτη μόνο ή σωριάζει στά-
 χτη, καί φαίνεται ή φλόγα νάνε
 σθυσμένη.

Πέρασαν τρία χρόνια χωρὶς νά
 δῶ τὴν Καλυψῶ. Ἡ μητέρα μου κ'
 ή ἀδελφές μου εἶχαν ἀλληλογρα-
 φία μ' αὐτὴν καί τή μητέρα τής.

Μιά ἀπ' τὶς ἀδελφες μου στὸν
 τρίτο χρόνο παντρεύτηκε.

Ἐγὼ κύτταζα ἄλλες κόρες, έτρε-
 χα κυνηγώντας νέες ἀγάπες.

Καί με μιά ἀπ' αὐτὲς έμπλεξα
 καί δὲν μποροῦσα νά ξεφύγω.

Στὸ σπίτι μου, αὐτὸ ἦταν γνω-
 στό. Χωρὶς νά πῶ τίποτα ἐγὼ, ἤξε-
 ρα πὼς τὸ γινώριζαν.

Μιά μέρα ἄκουσα σὸ τραπέζι τή
 μητέρα μου νά μιλά γιά τὴν Κα-
 λυψῶ, νά λήη στὸν πατέρα μου γιά
 τὴν ὁμορφιά τής, γιά τοὺς τρόπους
 τής καί τή φρονιμιά τής. Εἶπε
 καί πὼς τή ζητοῦσαν τώρα πολλοί.

Σηκώθηκε κ' έφερε καί μιά φω-
 τογραφία τής:

— Κύτταξέ την. Αὐτὴν ἤθελα νά
 κάνω νύφη! εἶπε στὸν πατέρα μου.

Ἄκόμη πιὸ ὠραία έγινε.

— Ναί, εἶνε πολὺ ὠραίο κορίτσι,
 εἶπε ὁ πατέρας μου, πάρα πολὺ ὠ-
 ραίο!

Καί ή μητέρα μου εἶπε έπειτα σὲ
 μένα:

— Θέλεις νά τὴν δῆς;

— Τί νά τὴν κάνω; ἀπάντησα ἐ-
 γὼ, ἐνῶ ἤθελα καί ἤθελα νά τὴν
 δῶ...

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ Μ. ΛΕΒΙΤΣΚΥ

ΤΟ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ἡ μικρὴ Μαρία έτοιμαζόταν νά
 πέση στὸ κρεβάτι. Ὁ μπαμπᾶς
 τής, συνταγματάρχης, ἦταν ἐκεῖ
 κοντά τής, ὅπως πάντα, στή θραδυ-
 νή τουαλέττα τής μικρῆς κ' ἀγα-
 πημένης κόρης του. Έβγαλε τὶς
 κάλτσες ἀπὸ τὰ μικρὰ χαριτωμένα
 πόδια τής, τὴν σκέπασε προσεχτικά
 ἀκούοντας τὴν παιδική τής φλυαρία
 ὡς πού ὁ ὕπνος νά κατεβῇ στὰ θλέ-
 φαρά τής καί νά σφαλίσῃ τὰ γα-
 λανὰ ματάκια τής μονακλιῆς του.

— Κάμε τὸ σταυρό σου, εἶπε ὁ
 μπαμπᾶς.

Ἡ Μαρία γονάτισε μέσ' στὸ κρεβ-
 βatάκι τής κ' ἐνώνοντας τὰ δάχτυ-
 λα τοῦ γυμνοῦ χεριοῦ τής, πούταν
 τόσο μικρὸ καί τόσο ἄσπρο, ἄρχι-
 σε νά λήη δυνατὰ τής προσευχῆς τὰ
 λόγια:

— «Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί
 τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύμα-
 τος».

— Ἄκόμη μιά φορά, έκανε ὁ
 μπαμπᾶς.

Μοῦ έφερε ἀναστάτῳσι αὐτό. Ἀλ-
 λά έφερα τὴν ἡσυχία... Ἡ μητέρα
 μου σκέφτηκε τὴν Καλυψῶ, καί δὲν
 ξέρει πὼς ή Καλυψῶ με θλέπει σὰ
 διάβολο, πὼς με περιφρονεῖ. Καί
 καλύτερα πού ἔχω μπλέξει, γιατί
 θάτρωγα καμμιὰ προσβολάρα!...

Ἄλλ' ή μητέρα μου εξακολουθοῦ-
 σε κάθε μέρα νά λήη γι' αὐτὴν. Καί
 ξαφνικά μόλις πέρασε τὸ Πάσχα
 μιά ἀδελφή μου έφυγε καί πήγε σὸ
 νησί πού έμενε ή Καλυψῶ.

Ἐγὼ τραπεζηγμένος ἀπὸ κάποιο
 πείσμα, ζήτησα τὴν κόρη, πού μοῦ
 έδειχνε ἀγάπη, ἀπ' τοὺς γονεῖς τής,
 κ' έβάλαι καί τὸ εἶπαν καί στὸν πα-

— «Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί
 τοῦ Υἱοῦ... Γιά πές μου, μπαμπᾶ,
 γιατί τὸ σκυλί φωνάζει ὅταν τὸ
 χτυπᾶνε καί τάλλογο δὲν φωνάζει;

— Μετὰ θά σοῦ πῶ, παιδί μου,
 κάμε τώρα καί μὴν ἀφήνης τὴν προ-
 σευχῇ σου.

— «Καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,
 Ἀμήν».

— Ἀκόμα μιά φορά, ἀγάπη μου...

Ἡ Μαρία έκαμε τὴν προσευχή
 τής καί μόλις τελείωσε έχῳσε τὸ
 σγουρόμαλλο κεφάλι τής μέσ' στὰ
 μαξιλάρια.

Ὁ πατέρας σκέπασε τὸ κορμάκι
 καί τὰ ποδαράκια τής παιδούλας.

— Μπαμπᾶ, μοῦ δίνεις τὸ μικρὸ
 ἄρνάκι μου, πού μοῦ χάρισε σήμε-
 ρα τὸ πρωῒ, νά πλαγιαίσουμε μαζί;

Ὁ μπαμπᾶς πήγε νά βρῇ τὸ ἄ-
 σπρο ἄρνάκι — παιχνίδι πού πω-
 λοῦν στή χώρα μας τὴν ἡμέρα τής
 Λαμπρῆς — καί τῶδακε στὴν κόρη
 του. Αὐτὴ τῶδαλε πλάι τής, ἀπάνω
 στὸ μαξιλάρι.

τέρα μου.

Αὐτὴ δὲν ἀρνήθηκε...

Ὅταν ἦρθε ή ἀδελφή μου ἀπ' τὸ
 νησί, πήγα νά τή δῶ. Καί ξαφνικά
 μοῦ λέει αὐτά:

— Τί κλάματα έκανε ή Καλυψῶ
 πού έμαθε πὼς παντρεύτηκες, τί
 κλάματα! Δὲν μπορούσαμε νά τὴν
 παρηγορήσουμε! Σὲ εἶχε γιά δικό
 τής! Δὲν ἤθελε κανέναν ἄλλον. Ἐ-
 γὼ τῶδερα...

Πόσο ταραχτήκα! Ἄ, γιατί νά
 μὴ μοῦ τὸ πῇ πρὶν, γιατί νά μὴ τὸ
 ξέρω; Καί γιατί νά τὸ μάθω τώρα:

ΔΗΜΟΣΘ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

— Μὰ καὶ τὰ δύο ὁμῶς, καὶ τὸ σκυλάκι καὶ τὸ ἄλογο πονοῦνε, ἐξακολουθοῦσε ἡ μικρὴ. Τάλογο ὁμῶς γιατί δὲν φωνάζει;

— Ἔτσι εἶνε τὸ φυσικό του, μικρούλα μου, εἶπεν ὁ μπαμπᾶς.

— Κ' ἡ λύπη τοῦ σκυλιοῦ δὲν εἶνε ὁμοία;

— Όχι.

— Τότε καὶ σὺ, μπαμπᾶ, δὲν εἶσαι τῆς ἴδιας φύσεως μὲ μένα!

— Βέβαια, μικρούλα μου.

— Μὰ ἐσὺ, μπαμπᾶ, δὲν ἐκλαίεις, οὔτε φωνάζεις, ὅταν ἔκοψες τὸ χέρι σου σὰν διώρθωνες τὸ καρροτσάκι ποὺ χάλασε ὁ Γιώργος. Θυμᾶσαι;

— Λοιπὸν τότε πρέπει νὰ ὑπόφερες, γιατί ἔτρεχεν αἷμα καὶ ἡ μαμά σου τὸδεσε μ' ἓνα κομματάκι ἄσπρο πανί. Κί' ὅταν τίς προάλλες, ὁ Γιώργος μοῦρριξε μέσ' στ' αὐτὶ μὲ τὸ μικρὸ τὸ πιστολάκι του, ἐγὼ ἐκλάψα, ἂν καὶ δὲν πόνεσα σχεδὸν καθόλου...

— Ἡ μαμά τὸν μάλλωσε τότε, γιατί μπορούσε νὰ μοῦ θγάλη τὸ μάτι...

— Θυμᾶσαι;

— Μὰ ἐσὺ εἶσαι μὴ κρὸ, ἀγάπη μου, καὶ γι' αὐτὸ κλαῖς ὅταν σὲ πονῇ, ἐνῶ οἱ μεγάλοι δὲν κλαῖνε.

— Ἀ, ὄχι, μπαμπᾶ καὶ οἱ μεγάλοι κλαῖνε μόνο ἐσὺ δὲν κλαῖς κί' ὁ θεὸς ὁ Νικόλας.

— Εἶδες ποτὲ κανένα μεγάλο νὰ κλαίη;

— Ἀκουσα αὐτὸν ποὺ μᾶς φέρνει τὸ κρασί νὰ λήη στὴν κουζίνα πῶς στὸ χωριὸ ἔδερναν καὶ πυροβολοῦσαν τοὺς χωριάτες καὶ πῶς ὅλοι φώναζαν κί' ἐκλαίαν. Ξέχασα μόνον τὸνομα τοῦ χωριοῦ αὐτοῦ. Κ' εἶπεν ἀκόμα αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος πῶς κ' οἱ γέροισι ἐκλαίαν, καὶ πῶς ἦσαν νὰ καὶ σὺ, μπαμπᾶ, ἐκεῖ μὲ τὸ στρατό σου.

— Κοιμήσου, παιδί μου, ἔκαμε ὁ μπαμπᾶς ζαρώνοντας τὰ φρύδια.

— Δὲν νυστάζω, μπαμπᾶ, ἀκόμα...

— Κ' ἡ μαμά εἶπε πῶς δὲν εἶνε καλὸ πρᾶγμα νὰ δέρνουν τάλογα. Σὰν πηγαίναμε πολλὰς φορὲς μ' ἀμάξι

κί' ὁ δρόμος ἦταν ἄσχημος ὁ ἀμαξῆς χτυποῦσε πολὺ δυνατὰ τὸ ἄλογο ποὺ θγάνει τὸ ψωμί του. Καὶ ὁ θεὸς Νικόλας ἔλεγε πῶς τὸ ψωμί τὸ κάνουν οἱ χωριάτες γιατί αὐτοὶ σπέρνουν τὸ σιτάρι κί' αὐτὸ σέλιγο μεγαλώνει καὶ γίνεται ψηλὸ.

— Ἐπειτα τὸ κόβουν καὶ μ' αὐτὸ γίνεται τ' ἄλευρι ποὺ μᾶς κάνει ἡ Πελαγία τὰ μικρὰ ψωμιά, κ' ἡ μαμά τὴν μαλλώνει νὰ πλένη καλὰ τὰ χέρια τῆς προτοῦ ζυμώση. Κί' ἐγὼ ξέρεις, μπαμπᾶ, δοκίμασα νὰ κάμω ἓνα ψωμάκι γιὰ τὴν κούκλα μου, μὰ ἐπειδὴ δὲν εἶχε ὄρεξι νὰ φάη, τὸ ἔφαγα ἐγὼ κί' ὁ Γιώργος...

— Ὁ μπαμπᾶς καθόταν σκεπτικός, ἀκουμπώντας στὸ χέρι τὸ κεφάλι του.

— Ἐσὺ, μπαμπᾶ μου, πές μου, εἶσαι ἢ δὲν εἶσαι καλός;...

— Κοιμήσου, παιδάκι μου — εἶπε ὁ μπαμπᾶς χαδεύοντας τὸ σγουρόμαλλο κεφάλι τῆς παιδοῦλας.

— Γιατί ξέρεις, ἔλεγε μέσα μου: μοῦ δώρισε γιὰ τὴν λαμπρὴν ἓνα ἄσπρο ἀρνάκι καὶ μὴ μικρὴ κόκκινη σημαία εἶσαι πολὺ καλός, λοιπόν. Μὰ ὅταν

πάλι χτυποῦσε μὲ τὸ στρατό σου τοὺς χω-

ριάτες καὶ τοὺς τουφεκίζες κί' ἔκανες νὰ φωνάζουν καὶ νὰ κλαῖνε καὶ οἱ γερόντοι ἀκόμα, τότε δὲν ἦσουν καλὸς, ὅπως κί' ὁ ἀμαξῆς ποὺ χτυποῦσε τάλογό του ποῦθγαζε τὸ ψωμί του, ὅπως οἱ χωριάτες κί' ἐμᾶς μᾶς κάνουν τὸ ψωμί. Κ' ἡ μαμά, ἄλλωστε, γιὰ τὸ Γιώργο εἶπε πῶς δὲν εἶνε καθόλου καλός, ἀφοῦ μοῦ ἔρριξε στ' αὐτί...

— Κοιμήσου, Μαρία, μὴ μιλάς...

— Θὰ κοιμηθῶ, μπαμπᾶ μου, ἀλλὰ μὴ φύγης... μέινε κοντά μου. Σήμερα ὁ θεὸς Νικόλας μοῦ εἶπε πῶς τὸ ἀρνάκι μου θὰ τὸ πάρῃ ἡ ἀστυνομία γιατί ἔχει κόκκινη σημαία. Ἀρχισα νὰ κλαῖω, ἀλλὰ ἀμέσως μοῦ εἶπε ὅτι ἔτσι τὸλεγε στ' ἀστεία καὶ δὲν θὰ μοῦ πάρουν τὰ ρανάκι, καὶ πῶς μόνον τοὺς φοιτητές

πιάνουν ὅταν ἔχουν κόκκινες σημαίες μέσ' στὸ δρόμο καὶ τοὺς χτυποῦν καὶ τοὺς τουφεκίζουν. Ἐσὺ, μπαμπᾶ, χτύπησες ποτὲ τοὺς φοιτητές;

— Όχι, ἀγάπη μου. Οἱ ἄλλοι τοὺς χτυποῦν ἀλήθεια...

— Ὡστε μονάχα τοὺς χωριάτες χτύπησες. Μὰ οὔτε αὐτοὺς πρέπει νὰ τοὺς χτυπάς, μπαμπᾶ, εἶνε πολὺ ὄραϊο καὶ γι' αὐτοὺς καὶ γιὰ μένα. Ξέρεις... εἶνε χρόνια τώρα, ἡμῶν πολὺ μικρὴ, τόσο ποὺ δὲν μπορούσα νὰ κατεβῶ τὴ σκάλα τοῦ κήπου. Μιὰ μέρα ὁ Γιώργος ἔπιασε ἓνα κἀνθαρο καὶ τὸν πέρασε σὲ μιὰ θελόνα. Ὁ θεὸς τὸν μάλλωσε καὶ τοῦπε πῶς ἦτανε ντροπὴ καὶ πῶς δὲν πρέπει νὰ κἀνη κακὸ σὲ κανένα, οὔτε σὲ κανθάρους ἀκόμα...

Κ' ἡ μαμά τὰ ἴδια εἶπε. Μὰ σήμερα ὁ Γιώργος ἤθελε νὰ πυροβολήσῃ τὸ ἀρνάκι μου γιατί εἶχε τὴν κόκκινη σημαιοῦλα. Δὲν τὸν ἀφήκα φυσικὰ καὶ τὸ κρῦψα μέσ' στὴν ντουλάπα τῆς μαμάς, γιατί μπορούσε ἡ ἀστυνομία σὰν κοιμῶμαι νὰ μοῦ πιάσῃ τὸ ἀρνάκι μου... ὁ θεὸς εἶπε πῶς ἡ ἀστυνομία τὴ νύχτα πιάνει...

— Κοιμήσου, χρυσὸ μου, κανεῖς δὲν πειράζει τὸ ἀρνάκι σου...

— Ἡ μπόννα μοῦ εἶπε πῶς τὸ ἀρνάκι εἶνε ἄσπρο καὶ σγουρὸ σὰν κί' ἐμένα καὶ πῶς ἡ κόκκινη σημαία ποὺ ἔχει θέλει νὰ πῇ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ... γιατί καὶ τὸ Χριστὸ τὸν σκότωσαν γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἔ; δὲν εἶν' ἀλήθεια αὐτὸ, μπαμπᾶ;

— Ναι, παιδάκι μου...

— Κί' αὐτὸς ἐκλαίει ὅταν τόνε σκότωναν...

— Ἐκλαίει, μικρὴ μου, ἀναστένανε ὁ πατέρας.

— Κί' αὐτοὶ οἱ καλοὶ ἀνθρώποι ἐκλαίαν ὅταν τοὺς χτυποῦσε, μπαμπᾶ. Τῶπε ὁ Νουχίμ. Ὑστερα ἡ Πελαγία εἶπε πῶς, ὁ καθένας πρέπει νὰ σηκώνῃ τὸ θάρος τοῦ σταυροῦ του... Μὰ ἐμένα, ὁ βαφτιστικὸς σταυρὸς ποὺ ἔχω, εἶνε πολὺ ἀλαφρὸς. Σήμερα, μπαμπᾶ, ποὺ πῆγε νὰ παρουσιαστῇ στὸ στρατηγὸ, ἔβαλες καὶ σὺ τὸ σταυρό σου, τὸ παράσημο, ἀπάνω στὴ στολή σου... μὰ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΟΥΜΑ

Ὁ Ἀλέξ. Δουμάς — ὁ πατὴρ φυσικὰ — εὐρίσκόμενος κάποτε σὲ φρικτὴ ἀπενταρία, ἔστειλε ἓνα γράμμα σὲ κάποιον τραπεζίτη καὶ τοῦ ζητοῦσε νὰ τοῦ δανείσῃ 50 φράγκα. Ὁ τραπεζίτης, φιλάργυρος καθὼς ἦταν, τοῦ ἀρνήθηκε. Τὸ ἴδιο θράδῳ ὁμῶς παρέθετε γεῦμα σὲ διαφόρους συναδέλφους του καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀρχισαν νὰ συζητοῦν γιὰ τὴν ἀξία τῶν αὐτογράφων διαφόρων διασήμων ἀνδρῶν.

— Ἐγὼ, εἶπε ὁ τραπεζίτης, κατέχω ἓνα αὐτόγραφο τοῦ Δουμά. Πόσο λένε ν' ἀξίζῃ;

Καὶ τοὺς ἔδειξε τὸ γράμμα ποῦχε λάβει ἀπ' τὸν συγγραφέα τῶν «Τριῶν Σωματοφυλάκων».

— Τὸ ἀγοράζω ἀντὶ 100 φράγκων, εἶπε ἓνας τῶν συνδαιτημόνων. Τὸ πουλάτε;

— Βεβαίως, τὸ πουλῶ.

Καὶ τὸ πούλησε καὶ ἐτσέπωσε τὰ 100 φράγκα, χωρὶς νὰ στείλῃ, ὁ ἀχρεῖς, πεντάρα στὸ Δουμά!...

ὁ δικός σου εἶνε κόκκινος ἐνῶ ὁ δικός μου εἶνε κίτρινος χρυσός... Γιατί ὁ δικός σου εἶνε κόκκινος;... δὲν εἶνε τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ αὐτό;

Ὁ μπαμπᾶς τὴν κύτταζε μὲ μάτια ὀλάνοιχτα, γεμάτα τρόμο ὀλάκαιρο τὸ κορμί του ἔτρεμε καὶ τὰ μαλλιά του ἦσαν σηκωμένα ἀπάνω στὸ κρανίον του...

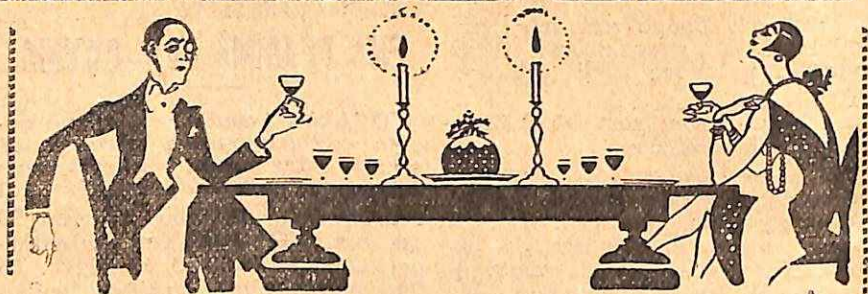
— Εἶνε... παιδί μου... αἷμα ἀνθρώπινον, τραύλισε μὲ μιὰ φωνὴ πνιγμένη.

— Τὸν ἔπιασα στὰ χέρια μου ἐγὼ, ἦταν πολὺ ἀλαφρὸς.

— Δὲν νοιώθεις, παιδάκι μου, τὸν ὄγκο του... μὰ ἐγὼ... ὦ, πόσο ὑποφέρω ἀπὸ τὸ θάρος του...

— Μπαμπᾶ, κλαῖς, χρυσὸ μου μπαμπᾶ; Τί σὲ πονεῖ;

— Ἡ καρδιά μου, παιδί μου...

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ „ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ“

ΤΟΥ ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΟΝΣΕΛΕ

Η ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ

Α'

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Χωρίς άλλο, πρέπει να πάρουμε μια υπηρέτρια, αγαπητή μου.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Σ' ευχαριστώ για τα καλά σου αισθήματα. Είναι αλήθεια πως έχει πολλή δουλειά εδώ μέσα, χωρίς να φαίνεται. Μά συλλογίσου, καλὲ φίλε μου. "Ως τώρα περάσαμε χωρίς υπηρέτρια, και ἡ οἰκονομία...

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Τὸ ὑπουργεῖο μοῦ αὐξήσε τὸ μισθὸ κατὰ τριακόσια φράγκα τὸν μῆνα καὶ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἴσια-ἴσια θὰ τὸ θυσιάσω γιὰ νὰ ἡσυχάσης λιγάκι.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Πολὺ καλὰ ἄς πάρουμε.

Β'

Ζητοῦσαν υπηρέτρια φαινόμενον, ἀριστοῦργημα, υπηρέτρια ἰδεώδη!

Πρῶτα ζητήσανε ἀπ' τοὺς γνωρίμους των, ὕστερα γράψανε στὶς ἐπαρχίες καὶ τέλος στὰ μεσιτικά γραφεῖα.

Στὴν κυρία δὲν ἄρεσε καμμία ἀπ' τίς πενήντα πού βρεθῆκανε, καὶ στὸ τέλος πήρε τὴν πρώτη πού παρυσιάστηκε.

Γ'

Ἡ κυρία δίνει ὁδηγίες στὴν υπηρέτρια:

— Κόρη μου, τὸ σπίτι δὲν ἔχει τόση πολλὴ δουλειά, μὰ πάντοτε

θρίσκεται. Θὰ σοῦ πῶ ποιά θά'νε ἡ δουλειά σου καὶ ἄκουσέ με γιὰ νὰ μὴ τὰ ξαναλέμε. Θὰ σηκώνεσαι στὶς ἑξὶ τὸ πρωῒ, αὐτὸ ὠφελεῖ καὶ στὴν ὑγεία. Πρῶτα θ' ἀρχίσης νὰ σιάξης τὴν τραπεζαρία, ὕστερα τὰ παπούτσια. Ὁ κύριος τὰ λερώνει πολὺ. Θὰ ξετινάξης τὰ φορεμάτά του στὴ σκάλα καὶ τὰ δικά μου στὸ παράθυρο. Κολλατοῖζουμε στὶς ἐννέα, γιὰτὶ ὁ κύριος στὶς δέκα πρέπει νὰ νύξῃ στὸ ὑπουργεῖο. Τρῶμε τὰ περισεύματα ἀπὸ τὸ θράδυ καὶ καμμιὰ ὀμελέττα ἢ χόρτα. "Υστερα ἀπ' τὸ πρόγευμα θὰ τοιμάξης τὴν κρεββατοκάμαρα. Μὰ νὰ μὴ ξεσκάνισες τίς ἐταξέρες, γιὰτὶ ἔχουν πράγματα πού σπάζουν' αὐτὸ θὰ τὸ κάμω ἐγώ. "Υστερα θὰ ντύνεσαι σὲ μισὴ ὥρα, δὲν μ' ἄρεσει ἡ κοκετταρία, μὰ θέλω νάσαι καθαρὴ. Ἡ ποδιά σου πρέπει ν' ἀλλάξῃ κάθε δυὸ μέρες. "Αμα ντυθῇς, θ' ἀρχίσης νὰ μαγειρεύεις γιὰ τὸ θράδυ.

Θὰ βγῶ μαζί σου γιὰ νὰ σοῦ δείξω τὰ μαγαζιά πού ψωνίζουμε. Κάθε Πέμπτη θά'χουμε βραστὸ καὶ σούπα, κάθε Κυριακὴ ψητὸ ἢ κόττα. Τρεῖς φορές τὸν μῆνα ἔχουμε καὶ κανένα φίλο πού τρώγει στὸ τραπέζι μαζί μας. Ἐχουμε κάρθουνα καὶ κρασί στὸ ὑπόγειο. Θὰ σαπουνίζης, θὰ σιδερώνης μιά φορά τὴν ἑβδομάδα, θὰ σφουγγαρίζης κάθε μέρα, κάθε θράδυ θὰ πλένης τὰ πιάτα καὶ τὴν κουζίνα.

“Ὅταν σοῦ μένη καιρὸς θ' ἀκο- νίζης τὰ μαχαίρια, θὰ καθαρίζης τὰ πόμολα τῆς πόρτας καὶ τὰ χτένια! Δὲν μ' ἄρεσει νὰ βλέπω τὴν ὑπηρε- τρία νὰ κάθεται χωρὶς κάτι νὰ κάμῃ. Τὸ θράδυ θὰ μπαλώνῃς τ' ἀ- σπρόρρουχα. Θὰ βγαίνῃς ἔξω μιά φορά τὸ μῆνα, μὰ δὲν ἐννοῶ νὰ πᾶς σὲ κανένα χορὸ. Δὲν μ' ἄρεσει τὸ ὄνομά σου, Ζοζεφίνα, θὰ σὲ λέμε Μαρία, ὅπως λένε ὅλες τίς ὑπηρε- τρίες! Δὲν θέλω νάχῃς σχέσεις με- τὸν πορτιέρη γιὰτὶ σὲ διώχνω στὴ στιγμή. "Ελθμοῖνα νὰ σοῦ πῶ πὼς θὰ κοιμάσαι χωρὶς σπαρματσέ- το, γιὰτὶ φοβοῦμαι τὴν φωτιά!... Αὐτὰ εἶνε ὅλα. Πιστεύω πὼς θὰ μεί- νῃς εὐχαριστημένη, κόρη μου.

Δ'

Ἡ ὑπηρετρία εἶνε ὀ- ψηλὴ καὶ κόκκινη σὰν ροδάκινο. Μαλλιά με- πομμαδά ἀπὸ... θούτυ- ρο! Περπατᾷ βαρεῖα σὰν κοζάκος Ρῶσσο, κοιμάται με- τίς κάλτσες τῆς!... καὶ δὲν βλέπει πο- τε ὄνειρα.

Ε'

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Δὲν εἶνε ἄσχημο αὐτὸ τὸ γιανχί;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Ναί, εἶνε ἐλεεινὸ. Μαρία!

Η ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ.— Μ' ἐφωνάξατε, κυρία!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Σοῦ εἶχα πῆ νὰ λές: «Ἡ κυρία μ' ἐφώνασε;»

ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ.— Ἡ κυρία μ' ἐφώ- ναξε, κυρία;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Σήκωσε τὸ γιαν- χί.

Ο ΑΝΔΡΑΣ (διαμαρτύρε- ται).— Μὰ δὲν τελείωσα ἀκόμα. Δὲν εἶνε καὶ τόσο ἄσχημο.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Σήκωσε αὐτὸ τὸ γιανχί καὶ φέρε τὸ ψητὸ. (Ἡ ὑπηρε- τρία φεύγει): Ποῦνε ὁ νοῦς σου; Τί, ἀρχίσεις νὰ μοῦ κάνῃς παρατηρήσεις μπροστὰ στὴν ὑπηρε- τρία;

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— "Αδοῦ ὑποσχέθη- κε πὼς δὲν θὰ ξαναβάλῃ πολὺ

σκόρδο!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— "Αν ἀρχίσης νὰ δίνῃς δίκη στὴν ὑπηρετρία, καλὰ θὰ πάμει! Αὐτὸ μονάχα σοῦ λέω.

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— "Ας φάμε τώρα.

(Τὸ ψητὸ πέρασε χωρὶς παρατηρήσεις. Ὅστε- ρα τὰ φρούτα κι' ὁ καφές).

Η ΚΥΡΙΑ (στὴν ὑπηρε- τρία).— Μπορεῖς νὰ φᾶς τώρα, Μαρία; φέρε μου τὸ ψωμί γιὰ νὰ σοῦ κόψω ἕνα κομμάτι· δώσε μου καὶ τὸ ποτήρι σου γιὰ νὰ σοῦ δώσω κρασί...

ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ.— Πολὺ καλὰ. (Φεύγει).

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Δὲν ντρέπεσαι, καὶ μὲν, νὰ μετράς με- τὸ σταγονόμετρο τὸ κρασί καὶ τὸ φαγί- της;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Αὐ- τὸ γίνεται σ' ὅλα τὰ σπίτια. Ἀπ' τὸ φεγγά- ρι ἔπεςες;

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— "Α- λήθεια καλὰ λές, δὲν ἄν' ἀκατεῦμαι πιά γιὰτὶ δὲν νοιώθω. (Τρίβει τὰ χέ- ρια του): Μὰ τὴν πίστι μου εἶμαι εὐχαριστημένος πού βρήκαμε τέτοια ὑπηρε- τρία.

ΣΤ'

(Δεύτερη ἡμέρα. Ἐπιστροφή ἀπὸ τὸ γραφεῖο).

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Γεῖά σου, Λουκία, γεῖά σου, γυναικούλα μου. Οὐφ! τί μέρα! Ὅλη ἡ δουλειά ἔπεσε στὴ ράχι μου. Εἶμαι κατακουρασμένος, ἐλεεινός.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Δὲν ξέρεις... ἡ ὑπηρετρία...

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— "Αφσέ με νὰ κα- θίσω.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— "Εσπασε ἕνα φλυτζάνι.

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— "Ὁ διάβολε!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Πολὺ νόστιμο!

μά θα τὸ κρατήσω ἀπ' τὸν μῆνα της.

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Γιά ἕνα φλυτζάνι, καύμένη; Δὲν τὸ ἔκανε ἐπίτηδες.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Αὐτὸ θὰ τὴν μάθω νὰ προσέχη ἄλλη φορά.

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Δόσε μου σὲ παρακαλῶ τίς παντοφλές μου. Παρντὸν, ἀγάπη μου! μὰ ἀλήθεια δὲν κρατιέμαι στὰ πόδια μου.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ (φω ν ἄ ζ ε ι).— Μαρία, δόσε τίς παντοφλές στὸν κύριο.

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Μὰ δὲν ἀξίζει τὸν κόπο... εἶνε κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Μὰ τότε γιατί ἔχει κανεὶς μιὰ ὑπηρετρία;

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— "Ελα κοντὰ νὰ σοῦ πῶ καινούργια. Ἐγινε λόγος γιὰ μένα στὸ ὑπουργεῖο.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Καὶ τὸ κρεβάτι μας, νὰ δῆς πῶς τὸ ἔκαμε χωρὶς γοῦστο καὶ τάξι... "Α! τὸ φτωχὸ κορίτσι ἔχει πολλὰ ἀκόμη νὰ μάθῃ!

Ζ'

Ο ΑΝΔΡΑΣ (στὴ γυναῖκα).— Πόσο ὠμορφὴ εἶσαι ἀπόψε! Αὐτὸ τὸ χτένισμα σοῦ δίνει ἕνα ἀγγελικὸ ἀέρα καὶ δύσκολα μπορεῖ κανεὶς ν' ἀντισταθῇ...

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Παρατήρησε πῶς ἡ ζάχαρη σώνεται γρήγορα;

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— "Οχι... Βρίσκω στὸ θλέμμα σου μιὰ καινούργια λάμψη, ἕνα... εἶνε ἡ μόδα τώρα νὰ θάζης διαμαντένια σκόνη κάτω ἀπ' τὰ μάτια σου!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— "Αλλοτε μιὰ λίτρα ζάχαρη πῆγαινε σὲ τρεῖς μέρες.

Ο ΣΥΖΥΓΟΣ.— Ἀγκάλιασέ με.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Ἀφῆσέ με, εἶσαι ἀνυπόμονος. Δὲν μπορεῖ ποτὲ κανεὶς νὰ μιλήσῃ σοβαρὰ μαζύ σου!

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Κάθε πρᾶγμα ἔχει τὴν ὥρα του, Λουκία, ἐσήμανε ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου: ὅλα κοιμῶνται στὴ φύσι, μόνον ὁ ἔρωτάς μου...

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Τί ἄνθρωπος, Θεέ μου! Τί ἄνθρωπος, τί χαρακτήρας! Σοῦ ἀρέσει νὰ σὲ κλέβουν;...

Ο ΑΝΔΡΑΣ (σ θ ὕ ν ε ι τ ἡ λ ἄ μ π α).— Ἀπόψε ὑπάρχει ποιήσις στὸν ἀέρα...

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Ἀπὸ αὔριο θὰ μετρῶ τὴ ζάχαρη.

Η'

Ο ΑΝΔΡΑΣ (κ ρ ε μ ἄ ε ι σ τ ὸ π α ρ ἄ θ υ ρ ο ἕ ν α κ α θ ρ ε φ τ ἄ κ ι γ ι ἄ ν ἄ ξ υ ρ ι σ τ ῆ) — Μαρία! φέρε τὸ ζεστὸ νερό!

Η ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ.— Ὅριστε, κύριε.

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Εὐχαριστῶ. (Ἡ ὑπηρετρία φ ε ὕ γ ε ι).

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Σὰν πολὺ κυττάξεις τὴν ὑπηρετρία.

Ο ΑΝΔΡΑΣ (ἄ φ ἦ ν ε ι ν ἄ π ἔ σ η τ ὸ ξ υ ρ ἄ φ ι).— Πῶς;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Εἶνε ὠμορφὴ κοπέλλα.

Ο ΑΝΔΡΑΣ (σ η κ ὠ ν ε ι τ οὺς ὤ μ ο υ ς τ ο ὕ).— "Ἄλλο κακὸ τώρα κ' αὐτό!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Ὑπάρχουν ἄνδρες ὄχι καὶ τόσο εὐγενικοί.

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— "ὦ Θεέ μου!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Ἄνδρες, ποῦ ἡ πατσαβούρα δὲν τοὺς ἀηδιάζει!

Ο ΑΝΔΡΑΣ (ἔ ξ ἄ κ ο λ ο ὕ θ ε ἰ ν ἄ ξ υ ρ ἰ ζ ε τ α ι).— Λέγε λοιπὸν, ἐμπρός.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— "Ἀκουσε, μὴ ζητᾷς νὰ παίξης κωμωδία μαζύ μου, γιατί δὲν τρώγω τέτοια χάπια. Θέλεις νὰ σοῦ ἀποδείξω πῶς τὰ ξέρω ὅλα;

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— "Α! βέβαια αὐτὸ ἔλειπε. Μὰ πρόσεξε νὰ μὴ μὲ κάμης νὰ κοπῶ.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Λοιπὸν ὁ μανάθης σὲ εἶδε ποῦ κουβέντιαζες χθὲς τὸ πρωὶ μὲ τὴν ὑπηρετρία στὸ δρόμο.

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Δὲν κουβέντιασα μαζύ της, τῆς μίλησα. Τὸ πρᾶγμα διαφέρει πολὺ!

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Μέσα στὸ δρόμο;

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Ναι, στὸ δρόμο. Τῆς εἶπα νὰ μοῦ ἀγοράσῃ ἕνα βουρτσάκι γιὰ τὸ ξύρισμα, γιατί ἡ τρίχες τοῦ δικοῦ μου πέσανε. Κύτταξε ἂν δὲν πιστεύης.

Θ'

(Ἦγοστη κρίσις! Στὴν κάμαρα τοῦ ὕπνου, ὁ ἄνδρας ροχαλίζει).

Η ΓΥΝΑΙΚΑ (ἄ ρ χ ἰ ζ ε ι ν ἄ

κ λ α ἰ η).— "Αχ! "Αχ!

Ο ΑΝΔΡΑΣ (σ η κ ὠ ν ε τ α ι τ ρ ο μ α γ μ ἔ ν ο ς).— Λουκία, τί ἔχεις; Πές μου τί σοῦ συμβαίνει; Μήπως δὲν εἶσαι καλά;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Ἦμουν βέβαια γι' αὐτό!

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Γιὰ ποῖο ἦσουν βέβαια; Περίμενε, σηκώνομαι! ποῦ εἶνε τὰ σπύρτα; Φαίνεται θάχης καμμιὰ νευρική κρίσις.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Μὴ μ' ἐγγιζεις, μὴ μ' ἐγγιζεις!

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Πολὺ καλά δὲν σ' ἐγγίζω, μὰ τί ἔπαθες, ἀγαπημένη μου, ἀπάντησε; Εἶμαι ὁ Ἀντωνάκης ὁ ἄνδρας σου...

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— "Επρεπε νὰ περιμένω τέτοια αἰσχροτήτα.

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Ποιὰ αἰσχροτήτα; Βλέπω δὲν εἶσαι στὰ καλά σου! πᾶν νὰ σοῦ ετοιμάσω ἕνα τίλιο, θέλεις;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Τέρας!

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Ποιὸν λές τέρας;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Τολμᾷς νὰ με ρωτήσης;

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Βέβαια.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ.— Πρὸ δλίγου στὸν ὕπνο σου ἄκουσα νὰ λές τὸ ὄνομα τῆς ὑπηρετίας.

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— "Α! (Κυττάζει τὴν γυναῖκα του μὲ προσοχή, ὕστερα μὲ τὰ νυχτικά του, ὅπως ἦταν καὶ μὲ τὸ καντηλέρι στὸ χέρι, φεύγει ἔξω ἀπ' τὴν κάμαρα τοῦ ὕπνου).

Ι'

Ο ΑΝΔΡΑΣ (μ πα ἰ ν ε ι σ τ ἡ ν κ ἄ μ α ρ α τ ἡ ς ὕ π η ρ ε τ ρ ἰ α ς).— Κόρη μου, σήκω ἀμέσως! ἀκούς;

Η ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ (σ η κ ὠ ν ε τ α ι σ τ ὸ κ ρ ε β ἄ τ ι τ η ς).— Τί τρέχει, φωτιά εἶνε ἢ κλέφτες;

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Σήκω καὶ ξεκουμπίσου!

Η ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ.— Τέτοια ὥρα νὰ σηκωθῶ; Χωρὶς ἄλλο τὸ ἀφεντικό εἶνε ἄρρωστο...

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Ὅριστε εἴκοσι φράγκα, ὀρίστε τριάντα φράγκα, νὰ πενήντα, σιάξε τὸ σεντοῦκι σου καὶ τράβα, μὴ χάνης οὔτε ἕνα λεπτό. Εἶσαι τὸ καλύτερο κορίτσι τοῦ κόσμου, θησαυρὸς γιὰ κουζίνα. Μὰ

τί νὰ κάνω; Ἡ γυναῖκα μου ὕψιαστηκε!... Δὲν φταίω ἐγώ, γιατί γιὰ μένα εἶσαι ἕνα τέρας, δὲν τὸ κρύβω... μὰ ἐκείνης τῆς πέραςσε μιὰ ἰδέα!... Φεύγα, σὲ παρακαλῶ, μὴ θέλῃς νὰ γίνῃς αἰτία ἑνὸς κακοῦ ἐδῶ μέσα. Νὰ περιμένω ὥς τὸ πρωὶ; Ποτέ! Προτιμῶ νὰ πᾶν νὰ ζητήσω ἕνα ἀμάξι. "Αἴντε, κόρη μου! φανοῦ λογική...

Η ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ.— Ὅριστε, κύριε, σηκώνομαι. Μὰ μοῦ φαίνεται πολὺ παράξενο αὐτὸ τὸ πρᾶγμα!

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— Ναι, ναι! ἔλα όμως στὴ θέσι μου, ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ ἡσυχία, θάλε τὸ φουστάνι σου, νὰ ἐγὼ γυρίζω τὴ ράχη μου! Ἀντὶ νὰ χῶ τὴν Κόλασι κάθε μέρα ἐδῶ μέσα, καλύτερα νὰ φύγῃς. Ἡ γυναῖκα μου εἶνε γελοία, ἀδίκη, τὸ ξέρω, μὰ τί νὰ κάμω; Εἶνε γυναῖκα μου.

Η ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ.— Νὰ προσέξῃ ὅμως νὰ μὴ πῇ τίποτε κακὸ γιὰ μένα, γιατί θὰ δῇ μὲ ποιὰ θάχῃ νὰ κάμῃ!...

Ο ΑΝΔΡΑΣ.— "Αἴντε, θάλε καὶ τὰ σκαρπίνια σου. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ τὰ κουμπώσης. Κάμε γρήγορα! πᾶν νὰ πῶ στὸν πορτιέρη νὰ σοῦ ἀνοίξῃ τὴν πόρτα. "Αἴντε ἐμπρός! Στὸ καλὸ, ἡ ὥρα ἡ καλὴ!...

(Τὸ πρᾶγμα δὲν τελειώνει ὥς ἐδῶ. Ἡ κυρία ξαναθυμᾷνε).

ΚΥΡΙΑ.— Γιατὶ νὰ τὴν διώξης. Ἐπρεπε νὰ τῆς ψάξω τὸ σεντοῦκι. Ἴσως νὰ μᾶς ἔκλειψε. Αὔριο θὰ πᾶν στὴν ἀστυνομία νὰ τὴν πιάσουν. Τί θλάκας ποῦ εἶσαι, Θεέ μου!... Τί θλάκας!...

ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΟΝΣΕΛΕ

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΝΕΤΕ

ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

— Ὁ Διδερῶ πούλησε τὴ βιβλιοθήκη του στὴν αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσίας Αἰκατερίνη ἀντὶ 15 χιλιάδων φράγκων, ὑπὸ τὸν ὄρο ὅμως νὰ τὴν διευθύνῃ ὁ ἴδιος. Ἡ Αἰκατερίνη τὸν διώρισε πράγματι φύλακα τῆς βιβλιοθήκης τῆς μὲ μισθὸ χιλίων φράγκων μηνιαίως.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΟΥ ΝΑΠΟΛ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ

Η ΛΕΜΟΝΙΕΣ

Στην αρχή δὲν τὸ πρόσεξε καὶ τόσο. Ὑστερα ὅμως, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, ἀρχισε βαθμὶδὸν νὰ προσέχη. Τὸ γυναικεῖο καὶ λεπτό της ἐνστικτο, τὴν εἰδοποιούσε μυστικά, τῆς ἔλεγε κρυφὰ γιὰ κάποιον κίνδυνο, ποὺ δὲ μπορούσε νὰ τὸν καθορίσῃ. Ἀπὸ τὰ πρῶτα-πρῶτα γράμματά του, εἶχε ἀρχίσει μὲ λεπτοὺς-λεπτοὺς ὑπαινιγμοὺς, μὲ ἀτολμες καὶ μακρυνὲς ἐκφράσεις, μὲ πολλὴ δεξιὴ περιστροφές· ὅσο περνοῦσε ὁ καιρὸς, ὁ τόνος ἔγινε χαρακτηριστικώτερος — αὐτὸ τὸ πρᾶγμα πῆρε διαστάσεις, ἔγινε τολμηρὸ, συγκεκριμένο... Μιλοῦσε πάντα γιὰ τὶς λεμονιές, τὶς ἀνθισμένες λεμονιές τοῦ κήπου, καὶ μιλοῦσε μὲ τόση συμπάθεια, μὲ τόση νοσταλγία καὶ λαχτάρα — ποῦ, κατὰ βάθος, δίχως νὰ τὸ θέλῃ, δίχως καὶ αὐτὴ νὰ ξέρῃ τὸ γιὰτί, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὴν μελαγχολοῦσε.

Ἀρχή-ἀρχή, δὲ θέλησε νὰ δώσῃ σημασία: Ἦθελε νὰ τὸ πάρῃ ὁπωσδήποτε, σὰν μιὰ ἐπίσης ἔνδειξι καὶ τοῦτο — καὶ ἀσφαλῶς, τὴν ποῖο ποιητικὴ — τῆς φλογερῆς καὶ ἀπέραντης ἀγάπης του, τῆς ὑστερικῆς χιμαιρικῆς, ποὺ λάτρευε μὲ πάθος κάθετι, τὸ κάθετι ποὺ τὴν περιτριγύριζε — ποῦ τὴν ἀναπολοῦσε πρὸ γλυκιά, ἴσως μὲ πρὸ συναρπασμὸ, στὸ μεθυστικὸ ἐκείνο πλαίσιο τῆς ἐποχῆς ποὺ ζοῦσανε μαζύ. Ἦθελε νὰ πιστεύῃ γιὰ καιρὸ, πῶς ἡ λεπτὴ αὐτὴ μονομανία, εἶχε γεννηθῇ μὲς στὴν ψυχὴ του, ἀπ' τὴ δική της εἰδωλολατρεία, ποὺ ξεπερνοῦσε τώρα πειὰ τὰ σύνορα τῆς καθημερινῆς ἀπλῆς ἀγάπης καὶ ἀναζητοῦσε διαρκῶς, ἀπεγνωσμένα, μὲ νέους μυστικούς ἐρεθισμοὺς, μὲ νέες τρυφερὲς ἀναπολήσεις, τὴν πλήρωσί της καὶ τὴ λύτρωσί της...

Ὅμως μὲ καιρὸ, σιγά-σιγά, αὐτὴ ἡ λυρική ἐπιμονὴ του, τῆς γέννησε, στὰ βάθη τῆς ψυχῆς της, κάποιες ὑποψίες ἀμυδρές.

Τοῦ παραπονέθηκε γλυκὰ, σὲ τὸ νο χαμηλὸ καὶ πληγωμένο· δὲν τοῦ τὸ εἶπε καθαρά, ἀμέσως, ἀλλ' ἂν κανένας πρόσεχε καλύτερα, θάβλεπε δίχως ἄλλο τὸ παράπονο, τὸν πληγωμένο ἐλαφρὰ ἐγωισμό της: «Θυμᾶσαι πάντα τὶς ὡραίες λεμονιές, τὶς ἀνθισμένες λεμονιές τοῦ κήπου, ποὺ μᾶς μεθοῦσαν καὶ μᾶς τυραννοῦσαν, τότε ποὺ περπατοῦσαμε μαζύ;...» Ἐπειτα πάλι τοῦ γράφε ἀργότερα: «Τὶς ἀγαπᾶς καὶ τὶς θυμᾶσαι πάντα, τὶς ἀγαπᾶς καὶ τὶς θυμᾶσαι τόσο, ποῦ — πρέπει νὰ στὸ πῶς καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα — ἀρχισα, τελευταία, νὰ ζηλεύω...»

Κι' ἐκεῖνος τότε τὴν παρηγοροῦσε μὲ λόγια τρυφερά φλογισμένα — ἀλλὰ λησμονιῶταν παρακάτω καὶ γύριζε στ' ἀγαπημένο θέμα του· ἔδω καὶ ἐκεῖ τοῦ ἐξέφυγαν ἐκφράσεις ποὺ δὲ μπορούσε νὰ τὶς ὑποφέρῃ, ποὺ τὴν πληγώναν βαθειὰ σὰν ἀπιστίες: «Δὲν ἀγαπᾶς παρὰ τὶς λεμονιές, τὶς ἀνθισμένες λεμονιές τοῦ κήπου;» δὲ ζῶ παρὰ γιὰ ΚΕΙΝΕΣ — καὶ γιὰ σένα...»

Δὲν ἤθελε σχεδὸν νὰ τὸ πιστέψῃ: τῆς φαίνονταν ἐντελῶς ἀνήκουστο. Ὅταν ὅμως, μετὰ ἕνα χρόνο, ἔβαλε κάτω, στὴ σειρά, τὰ γράμματά του, καὶ τὰ ξαναδιάβασε καὶ πάλι, ἕνα-ἕνα καὶ πολλὴ προσεχτικὰ, εἶδε πῶς δὲν ὑπῆρχε μιὰ γραμμούλα, οὔτε μιὰ φράσι μικροσκοπική, ποὺ νὰ μὴν κἀνῃ λόγο, διαρκῶς, γιὰ τὴ μοσκοβολία τῆς λεμονιάς — πῶς ἦσαν ὅλα ἕνας ὕμνος τερατώδους, ἀπεγνωσμένου, γιὰ τὶς λεμονιές!

Καὶ τότε ἀρχισε, μὲ μιάς, μὲς στὸ μυαλό της νὰ διαγράφεται πο-

λὺ συγκεκριμένα, ἡ φοβερὴ ἐκείνη ὑποψία: ὅτι ἡ φλόγα τῆς ἀλλόκοτης ἀγάπης του δὲν ἀπέβλεπε σὲ κείνην ἀκριβῶς — ἀλλὰ, μὲ μιὰ πολὺ λεπτὴ διαστροφή, πῆγαινε μᾶλλον πρὸς τὶς λεμονιές — καὶ πῶς αὐτὴ δὲν ἦταν, κατὰ βάθος, παρὰ τὸ πρόσχημα ἐκείνης τῆς ἀγάπης, τῆς προφανοῦς αὐτῆς ἀνωμαλίας! Τὸ γυναικεῖο καὶ λεπτό της ἐνστικτο, τώρα τῆς φανέρωνε θαυότερα τὰ πραγματικὰ ἐλατήρια — καὶ τῆς ἀποκάλυπτε συγχρόνως, ἐπιμόνα καὶ μυστηριωδῶς, ὅτι αὐτὴ, ὡς ἐρωμένη, ὡς γυναίκα — κι' ὅσο τὸ πρᾶγμα νὰ φανόταν σὰν ἀπίστευτο — δὲν ἔπαιζε κανένα ρόλο πλέον, — πῶς εἶχε μῆτι σὲ δευτέρω ἐπίπεδο, πῶς εἶχε μείνει μοναχὰ μιὰ πρόφασις, μιὰ μακρινὴ σκιά στὸ περιθώριο... Ἡ λεμονιές, ἡ λεμονιές τοῦ κήπου, τῆς εἶχαν πάρει μυστικὰ τὴ θέσι, τῆς εἶχαν ὑποκλίνει τὰ πρωτεῖα — καὶ δὲ θ' ἀργοῦσε ἴσως ἡ ἐποχή, ποὺ θὰ τὴν ἐξετόπιζαν τελείως — ἢ μᾶλλον, πῶς αὐτὸ εἶχε συμβῇ, καὶ κατὰ τρόπον ἐντελῶς ἀνεπανόρθωτο...

Ἰσως ἀκόμα, καὶ ποτέ, αὐτὴ τὴν ἴδια, νὰ μὴ τὴν εἶχε ἀγαπήσει πράγματι, νὰ μὴν ὑπῆρχε ἐξ ἀρχῆς γιὰ κείνον, — παρὰ μονάχα συμπτωματικὰ, χάρις στὴν εὐωδιὰ τῆς λεμονιάς...

Ἀρχισε τότε νὰ μισῇ τὶς λεμονιές, νὰ τὶς μισῇ ἀπέραντα, μὲ πάθος, ὅπως ξέρουν ἡ γυναῖκες νὰ μισοῦν — μὲ πείσμα, ὀδιδάλακτα, θανάσιμα! Ἐνοιῶθε τώρα στὸ λεπτό τους ἄρωμα, στὴν ὑποβλητικὴ τους γοητεία, ἕναν ἀσυναγώνιστον ἀντίπαλο, ποῦ, ἀργὰ ἢ γρήγορα, μιὰ μέρα, ἦταν μοιραῖο πλέον νὰ νικήσῃ...

Ἀρχισε μυστικὰ νὰ ὑποφέρῃ, νὰ τήκεται, νὰ φθίνῃ, νὰ μαραινέται. Ἦταν μιὰ φύσις ἐντελῶς σιωπηλὴ, εὐαίσθητη, σχεδὸν μαρτυρική. Δὲν τοῦ τὸ φανέρωσε ἀμέσως — ἀλλὰ ὁ τόνος, μὲς στὰ γράμματά της, ἔγινε πρὸς βαθὺς καὶ πρὸς ἀνίσυχος,

πρὸ ἐναγώνια ἐρωτηματικὸς...

Πλησίαζε νὰ ρθῇ καὶ πάλι ἀνοιξίς. Ἐνας λεπτὸς καὶ χλιαρὸς ἀέρας ἀνάδευε τὰ φύλλα μὲς στὸν κήπο. Τὰ χελιδόνια εἶχαν ἔρθει πάλι, κι' ἔφερναν γύρους μὲς στὸν οὐρανὸ. Ἡ λεμονιές κοντεύανε ν' ἀνθίσουν...

Ἐκαμε τότε, ξαφνικά, μιὰ τρέλλα — ἕνα διάδημα ἀπονενοημένο: τοῦ γράψε μιὰ σελίδα τραγική, μιὰ καταπληκτικὴ ἐξομολόγησις — κατὶ σπαραχτικὸ καὶ γοερὸ, ἱκετευτικὸ καὶ ἀσυγκράτητο, σὰν τὴν κραυγὴ τοῦ πληγωμένου ζώου:

«Τώρα ποῦ πλησιάζει πάλι ἀνοιξίς καὶ τὰ λουλούδια πρόκειται ν' ἀνοίξουν, σοῦ γράφω πάλι, μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια, ἀπὸ τὰ βάθη μιᾶς ἀπελπισίας... Θέλω νὰ κατα-

λάθῃς τί συμβαίνει! ΜΗ ΜΟΥ ΤΙΣ ΑΝΑΦΕΡΗΣ ΟΛΟΕΝΑ!.. Εἶμαι γυναίκα, εἶμαι μόνη, ξέρεις — μὴ μοῦ πληγώνεις ἔτσι τ' ὀνειρό μου...»

Ἐκεῖνος ὅμως, ἐντελῶς ἀπρόοπτα, εἶτε γιὰτί, μὲς στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του, δὲν ἔδωσε καὶ τόση σημασία καὶ δὲν τὸ πῆρε τόσο σοβαρὰ, εἶτε γιὰτί θέλησε νὰ παῖξῃ — εἶτε, ἀκόμα, ἐπειδὴ ἦταν ἀλήθεια καὶ δὲ ζητοῦσε πειὰ νὰ τὸ κρύψῃ — τῆς ἔγραψε πικρὰ, εἰρωνικά — σχεδὸν μὲ κάποια δόσι μωχθρίας:

«Μὴ μοῦ ἀφαιρῇς τὸν μόνο τρόπο νὰ σὲ θυμᾶμαι καὶ νὰ σ' ἀγαπᾶω... Δὲν σ' ἀναπολῶ παρὰ ΜΕ ΚΕΙΝΕΣ, δὲν σὲ λαχταρῶ παρὰ ΜΕ ΚΕΙΝΕΣ καὶ δὲν νοσταλγῶ παρὰ ΜΕ ΚΕΙΝΕΣ!

»Κι' ἔτσι καὶ σὺ ζητῶ νὰ μ' ἀγαπᾶς!!!»

Τὰ γράμματά τους εἶχαν σταματήσει. Κάποιος κόμπος μυστικὸς εἶχε λυθῇ, κάποια χαρδὴ κρυμμένη τοῦ ὀργάνου εἶχε ραγίσει τώρα μυστικά — καὶ δὲ μπορούσε πειὰ νὰ τραγουδήσῃ...

Ἦταν ὁ τρίτος χρόνος ποὺ περ-

νοῦσε κι' ἔμεναν αἰωνίως χωρισμένοι —καί τ' ὄνειρό τους εἶχε μαραθῇ.

Δὲν ἔμενε, στὸ κομοδίνο, πλάι, παρὰ μονάχα μιὰ μικρούλα εἰκονίτσα καί μι' ἄλλη, μεγαλύτερη, στὸν τοῖχο. Ἦταν αὐτὸς καί τὴν κυττοῦσε πάντα, μὲ τὰ μεγάλα μακρυὰ του μάτια, μάτια θλιβερά κι' ἀφαιρεμένα. Ἦσαν γυρμένα στὸ παράθυρο —καί πολλές φορὲς πού τὰ κυττοῦσε, δὲν ἤξερε στ' ἀλήθεια τί κυττοῦσαν... Ἦξερε πάντα πὼς κυτάνε κάπου —ἀλλὰ τὸ ποῦ, αὐτὸ τῆς ἦταν πάντα ἄγνωστο, πάντα κάτι σκοτεινὸ κι' αἰνιγματῶδες...

Εἶχε τρεῖς μῆνες τώρα στὸ κρεβάτι. Τὴν εἶχε βρῇ μιὰ φοβερὴ ἀρρώστεια, μιὰ μυστικὴ θανάσιμη ἀρρώστεια, πού κι' αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ γιατρός δὲν ἦταν ἱκανὸς νὰ καταλάβῃ.

Ἔβλεπε τὸν ἥλιο ν' ἀνεβαίνει, νὰ χαμπλῶνι πάλι στὰ βουνά. Ἀκουγε, πέρα, τὰ τραγούδια τῶν πουλιῶν, τίς πρωινὲς γιορτάσιμες καμπάνες καί τὸ μεγάλο μακρινὸ ρολόι, πού σήμαινε τίς ὥρες πού περνοῦσαν.

Κι' ὅσο περνοῦσε ὁ καιρὸς μονότονα, τόσο γιγάντωνε, στὰ βάθη τῆς καρδιάς της, ἡ παλὴ ἐκείνη ὑποψία...

Ποῦ κύτταζαν λοιπὸν αὐτὰ τὰ μάτια, τὰ χιμαϊρικά κι' αἰνιγματῶδη; Ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς ἐκείνη —ἢ μήπως ἦσαν καρφωμένα κάπου πέρα, στὶς ἀπομακρυσμένες φυλλωσιές; Ὅταν τὰ κύτταζε καλά-καλά, στὰ βάθη, ἔλεγε πὼς περνοῦσε κάποια λάμψις, κάποια μυστηριώδης ἀστραπή —κάτι μακρινὸ καί φευγαλέο, πού παρ' ὅλα ταῦτα, ἐπιμόνων, πήγαινε πάντα πρὸς τίς λεμονιές...

Ἐνα βραδάκι, καθὼς ἦταν μόνη κι' εἶχε γυρισμένη τὴ ματιά της, ὅτωνα καί χαμένα, πρὸς τὸν κήπο, κι' ἄκουγε τὰ πευλάκια νὰ πιτίζουν, νὰ χαιρετίζουν πάλι μεθυσμένα τὸ γυρισμὸ τῆς αἰωνίας ἀνοιξῆς —τῆς ἦρθε ἔξφνου μιὰ λεπτὴ μοσκοβολία: Ἡ λεμονιὲς εἶχαν ἀνθίσει πάλι καί, πολὺ δειλά, τὰ λεμονάνθια δοκίμαζαν τὴν πρώτη τους ἀνάσα. Ἡ μυστικὴ αὐτὴ μοσκοβο-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΑ

(Τοῦ Ἱεροκλέους)

Ἐνας σχολαστικὸς βρέθηκε μιὰ μέρα μέσα σ' ἕνα καράβι πού βούλιαζε. Βλέποντας δὲ πὼς καθέννας ἀπ' τοὺς ἐπιβάτες ἄρπαζε καί κάτι γιὰ νὰ κρατηθῇ στὴν ἐπιφάνεια σάν θάπεφτε στὴ θάλασσα, ἄρπαξε κι' αὐτὸς μιὰ... ἀγκυρά!...

Κάποιος σχολαστικὸς σπουδαστὴς μὴ ἔχοντας χρήματα πωλοῦσε τὰ βιβλία του γιὰ νὰ ζήσῃ. Ἐγραφε δὲ συγχρόνως στὸν πατέρα του: «Πατέρα μου, πρέπει νὰ με συγχάρῃς, γιατί τώρα τὰ βιβλία μου δίνουν καί τρώγω!...»

Σὲ κάποιον σχολαστικὸ εὕρισκόμενον στὴν Ἑλλάδα, ἔγραψε κάποιος συμπατριώτης του νὰ τοῦ ἀγοράσῃ μερικά βιβλία. Ὁ σχολαστικὸς ὅμως ἀμέλησε καί ὅταν γύρισε στὴν πατρίδα του εἶπε στὸν συμπατριώτη του δικαιολογούμενος:

—Ξέρεις, φίλε μου, τὴν ἐπιστολὴ πού μουστέιλες γιὰ τὰ βιβλία... δὲν τὴν ἔλαβα!

Κάποιου σχολαστικοῦ τοῦ πέθανε τὸ παιδί. Βλέποντας δὲ τὸ πλῆθος τοῦ κόσμου πού μαζεύτηκε στὴν κηδεῖα ἔλεγε:

—Πόσον ντρέπομαι! Μαζεύτηκε τόσος κόσμος κι' ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ κηδεύσω παρὰ ἕνα μικρὸ παιδί!...

λίᾳ, πέρασε τὴν καρδιά της σὰ βελόνι: Τῆς θύμισε ξανά τίς ἀπορίες, τίς τραγικὲς παληὲς ἀμφιβολίες... Πλῆθος ἀγαπημένες ἀναμνήσεις πέρασαν τότε μέσ' στὴν ἀγωνία της, ζωντανεμένες πάλι μιὰ στιγμή.

Κύτταξε τὴν εἰκόνα του στὰ μάτια, δὲ μπόρεσε νὰ βρῇ τὸ μυστικὸ τους —καί γέρνοντας ἀγάγια τὸ κεφάλι, μ' ἕνα πικρὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη, ἔκλεισε τὰ μάτια κουρασμένα —κι' ἔσθυσε σιγὰ, σιγὰ, σιγὰ...

ΝΑΠ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΣ ΚΟΜΗΣΣΑ ΠΟΤΟΚΚΑ

ΤΟΥ ΔΙΟΝ. ΚΟΚΚΙΝΟΥ

Ἡ τραγωδία τῶν νεαρῶν Ἑλληνίδων τῶν τριῶν φοβερῶν αἰώνων τῆς Τουρκοκρατίας, πού ἐπωλοῦντο ὡς σκλάβαι εἰς τὰ παζάρια τῆς Κων) πόλεως, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀλλὰ καί τῆς Σμύρνης καί τῆς Ἀλεξανδρείας διὰ τὴν ἡδονὴν ἢ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν χαρμενῶν, εἶχε καί τὰ ὀλίγα τῆς ἀγαθῆς ἀπρόοπτα. Κόραι πού εἶχαν ἀντιμετωπίσει τὸ σκληρότερον μοιραῖον ἀπὸ ὅσα ἐγνώρισεν ἡ γυναῖκα εἰς τοὺς αἰῶνας, νὰ ἐκτίθενται γυμναί εἰς τὰ πεζούλια τῆς ἀγορᾶς ἀπὸ Ἑβραίους ἀνθρωποεμπόρους καί ν' ἀκούουν νὰ ἐκθειάζωνται ἀπὸ τοὺς ἀπαισίους πωλητὰς τῶν τὰ γυμνά τῶν μέλη πρὸ τῶν πλουσιῶν καί ἡδυπαθῶν ἀγοραστῶν καί νὰ ὑφίστανται ψαχουλεύματα καί κυνικὰς ἐκτιμήσεις τῆς σαρκὸς τῶν, κόραι τραγικαί πού ἐπερίμεναν νὰ φθάσουν ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ χειρότερον, εἶχαν καμμιά φορὰ σπανίαν τύχην. Ἐγίνοντο γυναῖκες πασσάδων, ἀρχόντων τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καί Εὐρωπαίων εὐγενῶν, πού ἔφθαναν μέχρι τῶν τουρκικῶν ἀγορῶν ἀπὸ δίψαν περιπετειῶν καί ἀπὸ τὴν περιέργειαν νὰ γνωρίσουν ἀπὸ κοντὰ τὴν βάρβαρον, ἀλλὰ μυστηριώδη ἀκόμη διὰ τοὺς λαοὺς τῆς Δύσεως καί ἡδονοχαρὴ Ἀνατολήν. Πλῆθος Ἱταλῶν χρονογράφων τῆς περιόδου αὐτῆς ἀναφέρουν μαρκησίας καί κομήσσας τῶν Ἱταλικῶν καί τῶν προθηγκιανῶν πριγκηπάτων καί κομητειῶν, πού εἶχαν ἑλληνικὴν τὴν καταγωγὴν, προερχόμεναι ἀπὸ τὸ ἀνθρωποεμπόριον αὐτὸ καί πού κατάρθωσαν χάρις εἰς ἕνα ἔρωτα ἢ εἰς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ σώματός των καί τῆς καλλονῆς των νὰ γίνουν σύζυ-

γοὶ ἐκείνων πού τὰς εἶχαν ἀγοράσει. Καί δὲν ἔλειψαν μεταξὺ αὐτῶν καί ἐκεῖναι πού ἀπησχόλησαν τὴν ἱστορίαν. Ἡ Σουλτάνα Ἐλέγκα, σκλάβα Ἑλληνίς, ἔφθασε πολὺ κοντὰ στὸ θρόνον τοῦ Σελημ τοῦ 3ου. Ἡ δις, πάλι, Αἰσέ, κατέθελε τὴν Παρισιὴν ἀριστοκρατίαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος καί ἡ ὁποία δὲν ἔγινε εὐνοουμένη τοῦ δουκὸς τοῦ Ὁρλεάν, τοῦ ἀντιθασιλευontos τότε, μόνον διότι δὲν τὸ ἤθελε.

Πενήντα χρόνια ἀργότερα, μιὰ ἄλλη Ἑλληνίς ἐπαίξε ζωηρὸν ρόλον εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς Αἰκατερίνης τῆς 2ας εἰς τὴν Πετρούπολιν καί ἐξέπληττε τὸ Παρίσι τῶν εὐτυχῶν χρόνων τῆς Μαρίας Ἀντουανέττας μετὰ τὴν καλλονὴν της καί τὸ πνεῦμα της: Ἡ κόμησσα Σοφία Ποτόκκα, πού προσονομάζεται παντοῦ ὅπου ἔχουν γράφει δι' αὐτὴν «Ἡ ὠραία Φαναριώτισσα».

Εἶνε ἐξηκριθὼν ὅτι ἐγεννήθη τὸ 1761 εἰς τὰ περίχωρα τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μένει ἄγνωστον, κατόπιν ποίου γεγονότος τὴν ἐπῆραν σκλάβα εἰς πολὺ μικρὰν ηλικίαν καί τὴν ἔφεραν μεταξὺ πολλοῦ ἄλλου ἐμπορεύματος ἀνθρώπων ὑπάρξεων εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ παζάρια τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Θὰ ἦτο ἑξάπατος πολὺ μικρούλα ἀκόμη διότι ἐπωλεῖτο πολὺ φθηνά. Ὅλγισι πιάστρα τὴν ἀγόρασε ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας Μποσκάμπ καί λίγο ἀργότερα τὴν μετέφερε μαζὺ με μερικά ἐκλεκτὰ προϊόντα τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὴν πατρίδα του. Ἀπὸ τὴν παιδικὴν τῆς ζωὴν δὲν ἔμενε εἰς τὴν νεαρὰν κόρην παρὰ ἡ ἀνάμνησις ὅτι κατήγετο ἀπὸ οἰκογένειαν τοῦ Φαναρίου καί

ὅτι κατόπιν οἰκογενειακῆς καταστροφῆς τὴν ἐπὶ τὴν σκλάβαν καὶ τὴν ἐπούλησαν. Ἡ θερμὴ ὠραιότης τῆς μικρᾶς Ἑλληνίδος ἀνθῆσε κατὰ τρόπον θαυμαστὸν εἰς τὴν βορεινὴν χώραν ὅπου μετεφέρθη καὶ δὲν ἦτο εἴκοσι χρόνων ἀκόμη ὅταν τὴν ἀγάπησε ὁ Πολωνὸς συνταγματάρχης Βίττ, διοικητὴς τοῦ φρουρίου Καμιενίετς εἰς τὴν Ποδολίαν. Τὸ ἐρωτικὸν πάθος τοῦ Βίττ ὑπῆρξε τόσον φλογερὸν ὥστε τὴν ἔκαμε γυναῖκα του.

Ὡς κυρία Βίττ ἡ νεαρά Ἑλληνὶς ἐπεσκέφθη τὸ Παρίσι τὸ 1781 καὶ ἡ διάβασίς της ἀπὸ ἐκεῖ σημειοῦται ἀπὸ τοὺς ἀπομνημονευματογράφους τῆς ἐποχῆς. Ἡ καλλονὴ της ἐν μέσῳ τῶν γυναικῶν τῆς Παρισινῆς ἀριστοκρατίας ἔκαμε αἵσθησιν. Καὶ ἦτο τότε ἡ ἐποχὴ τῆς εὐτυχοῦς περιόδου τῆς βασιλείας τῆς Μαρίας Ἀντουανέττας, τὰ τρελλὰ χρόνια τῶν Βερσαλλιῶν καὶ τοῦ Μικροῦ Τριακονό.

Ἀλλὰ ἡ μεγάλη δρᾶσις αὐτῆς τῆς γυναικὸς ὑπῆρξεν εἰς τὴν Πετρούπολιν. Πολὺ γρήγορα εἶχε χωρὶς ἀπὸ τὸν συνταγματάρχην Βίττ καὶ ἔγινε γυναῖκα τοῦ κόμητος Φέλιε Ποτόκκι. Αὐτὸς ὁ γάμος τὴν ἔφερεν εἰς ὑψηλότερον κοινωνικὸν ἐπίπεδον. Ὁ κόμης ἀνῆκε εἰς τὴν ἀριστοκρατικώτεραν καὶ τὴν πλουσιωτέραν οἰκογένειαν τῆς Πολωνίας. Εἶχε ἤδη προσφέρει ὑπηρεσίας εἰς τὴν Αἰκατερίνην τὴν 2αν καὶ πολλοὶ Πολωνοὶ πατριῶται τῆς ἐποχῆς τὸν κατηγοροῦσαν ὅτι εἶχε συντελέσει εἰς τὴν ὑποδούλωσιν τῆς πατρίδος του. Ἐκεῖνο ποὺ γνωρίζομεν εἶνε ὅτι εἶχε τὴν προσωνυμίαν Τσεσμέ. Τοῦτο ὀφείλετο εἰς τὸ ὅτι εἶχε συμμετάσχει εἰς τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Ἀλεξίου Ὁρλώφ κατὰ τῆς Τουρκίας καὶ εἶχε λάβει μέρος εἰς τὴν πυρπόλησιν τῆς ὀθωμανικῆς ἀρμαδας εἰς τὸν Τσεσμέ. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Πολωνοῦ κόμητος εἰς τὴν ἐκστρατείαν ἐκείνην, ἡ ὁποία εἶχεν ὡς

σχέδιον τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν νήσων τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου καὶ τὴν δημιουργίαν ἑλληνικοῦ κράτους, ἀλλὰ πάντοτε προεκτοράτου ρωσικοῦ πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἑλληνίδος συζύγου του.

Ἡ κόμησσα Ποτόκκα εἶνε ἥδη ἡ ὠραία τῶν μεγάρων τῶν εὐγενῶν τῆς Πετρούπολεως. Εἰς τὰς «Ἀναμνήσεις» τῆς κομῆσης Γκολοβίν ποὺ ἀποτελοῦν πηγὴν πολυτίμων διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀριστοκρατικοῦ κόσμου τῶν τελευταίων χρόνων τῆς Αἰκατερίνης καὶ τῆς ρωσικῆς Αὐλῆς, εὐρίσκομεν τὴν κόμησσα Ποτόκκα, φίλην τῆς πριγκηπίσσης Δολγορούκη, τῆς περιφήμου ἑρωμένης τοῦ πρίγκηπος Ποτέμκιν. Ἀλλὰ λίγο ἀργότερα ἡ Ποτόκκα γίνεται πλέον τὸ ἀγαπητότερον πρόσωπον τῆς Αὐλῆς. Εἶνε ἡ προσωπικὴ φίλη

τῆς αὐτοκρατορίας, ποὺ δὲν ἔχει μυστικὰ δι' αὐτήν, ποὺ τῆς τὰ ἐμπιστεύεται ὅλα. Εἶνε κυρία μὲ ὅλα τὰ χαρίσματα τῆς διακεκριμένης ἀριστοκρατίας τῆς ἐποχῆς. Δὲν εἶνε μόνον ὠραία καὶ κομψή. Τὸ πνεῦμα

της εἶνε χαριτωμένον καὶ ἡ μόρφωσίς της ἀπέραντος. Εἶνε ἡ λέαινα τῆς Πετρούπολεως. Ὁ Ἰταλὸς ζωγράφος Λάμπι, ποὺ ἔκαμε σειρὰν μεγαλοπρεπῶν πορτραίτων τῆς Αἰκατερίνης τῆς Μεγάλης, ἐξωγράφησε καὶ τὴν κόμησσα Ποτόκκα. μὲ τὸν τίτλον «Ἡ ὠραία Φαναριώτισσα». Τὸ πορτραῖτο αὐτὸ ἀνῆκε εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πινακοθήκην τῆς κομῆσης Σουβαλῶφ εἰς τὴν Πετρούπολιν καὶ ἐδημοσιεύθη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν «Γκαζέτ ντε μπῶζ-άρ» τοῦ 1905 μετὰ καλλιτεχνικὴν ἀνταπόκρισιν ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν.

Ἡ κόμησσα Ποτόκκα δὲν λείπει ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα τῆς Αἰκατερίνης. Εἶνε ἡ σύντροφος τῶν ευχαρίστων ὥρων τοῦ Ἑρμιτάζ, ὅπου ἡ γηραιὰ αὐτοκράτειρα ἐξακολουθοῦσε τοὺς ἑρωτάς της. Ἡ κόμησσα καὶ ἡ Αἰκατερίνη μιλοῦν γιὰ ὅλα τὰ πράγ-

ματα. Διὰ τὴν πολιτικὴν, διὰ τὴν ἱστορίαν, διὰ τὴν φιλοσοφίαν, τὸν ἔρωτα, διὰ τὰ σκάνδαλα τῆς ρωσικῆς ἀριστοκρατίας καὶ τῶν Αὐλῶν τῆς Εὐρώπης. Ὑπάρχουν ὅλαι αἱ ἐνδείξεις διὰ νὰ πιστεύωμεν ὅτι τὸ θερμὸν φιλελληνικὸν πνεῦμα ποὺ καθύβυνε τὴν πολιτικὴν τῆς Αἰκατερίνης ὀφείλετο εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἑλληνίδος ἐκείνης. Ἡ δαιμονία γυναῖκα ποὺ ἔκαμε τὸν ἄνδρα της τὸν ἀδιαφοροῦντα διὰ τὰς τύχας τῆς ἰδίας του πατρίδος, νὰ πολεμήσῃ εἰς τὸν Τσεσμέ, ἦτο μιὰ ὑποβλητικὴ φωνὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν της πρὸς τὴν μεγαλοπράγμονος αὐτοκρατορίας. Εἶνε ἱστορικῶς βεβαιωμένον ὅτι ὁ Ἀλέξης Ὁρλώφ μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς πρώτης ἐκστρατείας ἐπρότεινε καὶ δευτέραν εἰς τὰς ἑλληνικὰς νήσους, εὐρῆκε τὴν Αἰκατερίνην μὲ σχέδιον ἥδη ἑτοιμον. Ἡ θελὲ νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν δημιουργίαν μιᾶς ἑλληνικῆς πολιτείας ἀνεξαρτήτου, ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, μέρος τῆς Στερεᾶς καὶ τὰς νήσους, ἀλλὰ πολιτείας διατελούσης ὑπὸ τὴν ἀμεσον προστασίαν τῆς Ρωσσίας. Αὐτὰ μέχρι τῆς ἡμέρας ποὺ θὰ κατάρθωνε νὰ διώξῃ τοὺς Τούρκους ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ νὰ βασιλεύσῃ εἰς τὸ Βυζάντιον. Ἐκεῖθεν ἡ ρωσικὴ παράδοσις εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλεται ἡ φιλοξενία ποὺ ὄρῃκε ἐντὸς τῆς Ρωσσίας ἡ Φιλικὴ Ἑταιρία καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς ἰδέας τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια πλησίον τοῦ ἱπποτικοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου.

Τῶν συνομιλιῶν τῆς Αἰκατερίνης καὶ τῆς κομῆσης Ποτόκκα διεσώθη θαυμαστὸν δοκουμενὸν χάρις εἰς τὴν κατασκοπεῖαν ποὺ ἐνῆργει εἰς τὰ ρωσικὰ ἀνάκτορα διὰ λογαριασμόν τῆς ἀγγλικῆς διπλωματίας, ὁ ἀδωμαντοπώλης τῆς Αὐλῆς Ἑβραίος Ζαβουλῶν Κίτρε, πληρωνόμενος ἀκριβώτατα πρὸς τοῦτο.

Εἰς μιὰν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Ἀγγλον πράκτορα Τόμ Ντράουερ καὶ προσωρισμένην διὰ τὸν Οὐίλλιαμ Πίττ, παραθέτει εἰς διάλογον ὁλόκληρον μυστικὴν συνομιλίαν, διαμειφθεῖσαν μεταξὺ τῶν δύο γυναικῶν εἰς τὸ μπουντουάρ τῆς αὐτοκρατο-

ρας. Ὁ Κίτρε εὐρίσκετο εἰς τὸ παραπλεύρως μικρὸ σαλόνι, ὅπου τὸν εἰσήγαγον διὰ νὰ ἀναμείνῃ νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν αὐτοκράτειραν, καὶ ὅπου ἔμενε χωρὶς νὰ τὸν ἀντιληφθῶν αἱ δύο γυναῖκες. Μιλοῦσαν διὰ τὴν ρωσικὴν πολιτικὴν. Ἡ Αἰκατερίνη ἐξέθετε εἰς τὴν φίλην της τὰ ἀπὸ τοῦ 1772 γεγονότα καὶ τὰ σχέδιά της διὰ τὸ μέλλον. Εἶχε κατορθώσει ν' ἀποπλανήσῃ τοὺς εὐρωπαίους διπλωμάτας. Ἐνῶ ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γερμανία, ἡ καταμερίζουσα τὴν δυνάμιν της μετὰ τῆς Πρωσίας καὶ τῆς Βιέννης, ποὺ ἔτεινε νὰ καταστῇ πρωτεύουσα τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ ν' ἀπορροφήσῃ τὸν γερμανικὸν βορρᾶν, εἶχαν τὰς ἀντιζηλίας των καὶ εἶχαν ὡς μοναδικὸν ζήτημα τὴν Πολωνίαν, ἡ Αἰκατερίνη προσπαθοῦσε χωρὶς ἐκεῖνοι νὰ τὸ ἀντιλαμβάνωνται, νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὰ σχέδιά της διὰ τὴν Ἀνατολήν. Τοὺς ἀπασχολεῖ μὲ τὰς διαφορὰς τῆς διανομῆς τῆς Πολωνίας διὰ νὰ μὴ θάλλουν πρὸς τὰ Βαλκάνια. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξασφάλιζε, κατὰ τὴν κρίσιν της, τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σχεδίου της, ποὺ ἦταν «τὸ ποθητότερον, τὸ μεγαλύτερον, τὸ περισσότερο ἐνδοξον». Νὰ διώξῃ τοὺς Ὀθωμανοὺς ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ νὰ βασιλεύσῃ μιὰν ἡμέραν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ ὠτακουστὴς Ἑβραῖος ἐπροσπάθησε νὰ συγκεντρώσῃ εἰς τὴν μνήμην του ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα καὶ ἀκριβεστερα. Ἐπειτα ἡ Αἰκατερίνη ἄρχισε νὰ ὁμιλῇ εἰς τὴν Ποτόκκα διὰ τὰ γεγονότα εἰς τὰ ὁποῖα ὀφείλε τὴν ἀνοδὸν της εἰς τὸν θρόνον. Ὁμιλῆσε διὰ τὴν τακτικὴν της κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐραστῶν της, τακτικὴν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν λησμονοῦσε τὴν πολιτικὴν, ἀνέφερε σκάνδαλα, ἔκαμεν εἰς τὴν νεαρὰν κόμησσαν ποὺ παρεπονεῖτο διὰ τὰς ἀπιστίας τοῦ ἀνδρός της ἕνα ἀκαδημαϊκὸν μάθημα ἑρωτος, ὁμιλῆσε διὰ τὸν Βολταίρον καὶ διὰ τὸν Ἀλαμπέρ ποὺ τὸν ἔλεγαν «Σεμίραμι τοῦ Βορρά».

Χάρις εἰς τὸ σύστημα τῆς ἀγγλικῆς κατασκοπείας, διεσώθησαν ἐπὶ ἐπιστολαί, ὅπου ἡ Αἰκατερίνη

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΤΟΥ ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ

Ο ΜΑΖΕΠΠΑΣ.... ΣΤΟ ΝΑΥΠΛΙΟ!

Μιά τραγική περιπέτεια

Στά παλιά συνοικιακά καφενεία των Αθηνών, σέ κουρεία κλπ., συνηθέστερον όμως στα έπαρχιακά, βλέπει κανείς εικόνες παλιές, λιθογραφίες ή ξυλογραφίες, που έχουν την αξία των όχι μόνον από καλλιτεχνικής, αλλά και από ιστορικής απόψεως.

Στο Ναύπλιο υπάρχει ένα παλαιότατο κουρείο, μικρό, το οποίο συντηρεί κάποτε ο Μοσχονησιώτης, γιγαντώσωμος, μουστακαλής, απόγονος του άρματωλού του 21. Το κουρείο έστολιζονταν έκτος των άλλων και με σχεδιάσμα της δολοφονίας του κυβερνήτου, καμωμένο με κραγιόνι, από Γάλλον εύρεθέντα την εποχή εκείνη στο Ναύπλιο.

Το σχεδιάσμα ήταν μεγέθους μισού μέτρου σέ μήκος και ανάλογο πλάτος αρκετά καλλιτεχνικό, πρό πάντων όμως πιστό σέ απεικόνισι προσώπων και πραγμάτων. Οί γέροι της εποχής έλεγαν ότι ο σχεδιαστής υπήρξε αυτόπτης μάρτυς της δολοφονίας, και τοúτο προσδίδει μεγαλύτερη αξία στην εικόνα. Θυμούμαι ότι την έβλεπα πολλά χρόνια

περιγράφεται κατά τρόπον θαυμαστόν και παρέχονται πολύτιμοι πληροφορίες διά τó περιβάλλον της, όπου ή ώραία Φαναριώτισσα κόμησσα Σοφία Ποτόκκα, υπήρξε ή περισσότερο ενδιαφέρουσα φυσιογνωμία της Αύλης των τελευταίων χρόνων της μεγάλης Τσαρίνας.

Δ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

κρεμασμένη εκεί κοντά στον καθρέφτη του κουρείου, όταν παιδάκι ακόμα παρέδιδα την κεφαλήν μου στη φλύαρη ψαλίδα του Μοσχονησιώτη. Η φοβερή σκηνή της εικόνας εξέσκει ζωηρή έντύπωσι στην παιδική μου φαντασία. "Ήμουν μεγάλος πειά, και όμως έφοβόμουν να περάσω σ' ώρα νυκτός από τó στενό καλντιρίμι του Αγίου Σπυρίδωνος, φωτιζόμενο από τó καντηλάκι που καίει άπάνω από την τρύπα που άνοιξε ή δολοφονική σφαίρα στην πόρτα της εκκλησίας. Έπέρασαν από τότε πολλά χρόνια. Δεν γνωρίζω τί απέγινε το κουρείο του Μοσχονησιώτη και τó σχεδιάσμα της δολοφονίας. Μία άλλη όμως εικών, έγχρωμη λιθογραφία αυτή, επανέρχεται συχνά στη μνήμη μου. Αυτή παριστάνει την τιμωρία του Μαζέππα, του Πολωνού ευπατρίδη, τόν όποιον ύμνησε ή Μούσα του Βύρωνος. Όρμητικός, διά μέσου δαχτύλων και φαράγγων, φέρεται τó χώρις χαλινάρια άλογο, στο όποιο είνε δεμένος ξανάστροφα ο Μαζέππας, με τά μάτια έναγωνίως τεντωμένα, με τά μαλλιά ατάκτως χυμένα προς τά κάτω, και αφήνει να δείχνωνται σχεδόν γυμνά τά μέλη του, σπαρσασμένα από την θυελλώδη φορά του πολεμικού άλόγου.

Τήν ιστορία του Μαζέππα έγραψαν πολλοί, μεταξύ των όποιων και ο δικός μας Σ. Λάμπρος. Τό έρωτικό έπεισόδιο του Πολωνού ήρωος άφηγείται άκριβέστερα ο μέγας Βολταίρος στην ιστορία Καρόλου

ΙΒ', βασιλέως της Σουηδίας. Ο Ιβάν Στεφάνοβιτς Μαζέππας είχε γεννηθή τó 1645 παρά τó Κίεβο, άνηκον τότε στην Πολωνία, έκ της όποιας μόλις τώ 1668 περιήλθε ή πόλις αυτή και πάλιν στη Ρωσία. Όραιο, εύγενής, κομψός, σαγηνευτικός, ο Ιπότης Ιβάν, άπόχτησε ταχέως ισχύν στην Αύλη του βασιλέως της Πολωνίας Ιωάννου Καζιμίρ. Μεταξύ των κατακτησεών του, ήταν και ή ώραιότητα σύζυγος του Πολωνού κόμητος Φαλιβόσκη, την όποια εξέτρελλαν. Άλλ' ο άπατηθείς σύζυγος, ανακαλύψας την άπιστία, έπεφύλαξε δεινή τιμωρία στον παράτολμο έραστή. Όλόγυμνον τόν έδωσε στο άλογό του, τó όποιο άφησεν ελεύθερο διά μέσου των στεπών, με την πεποίθησι ότι ο ύβριστής της συζυγικής του τιμής θα κατεσπαράσσετο από τ' άγρια θηρία της έρήμου.

Άλλ' ή προβλέψει του Φαλιβόσκη δεν επαλήθευσαν. Ο Βολταίρος διηγείται ότι ο γενναίος ίππος, καταγόμενος από την Ουκρανία, έφερε τόν Μαζέππα στη χώρα εκείνη. Μουζίκοι της Ουκρανίας έβοήθησαν και διέσωσαν τόν από της κοπάσεως και της πείνης ήμισανή έραστή. Ο Μαζέππας αποφάσισε να μείνι εκεί μεταξύ των φίλων του χωρικών. Οί Κοζάκοι εξέτιμησαν τά ψυχικά και σωματικά του χαρίσματα και άνεγνώρισαν αυτόν άρχηγό τους. Σέ λίγο μάλιστα έγινε βοηθός του Χατμάνου, ήτοι άρχιστρατήγου, Ιβάν Σαμουήλοβιτς. Έπειτα, τó 1687, προήχθη αυτός εις Χατμάνο και βαθμηδόν άνηγορεύθη, τó 1693, υπό Πέτρου του Μεγάλου ήγεμών της Ουκρανίας.

Άλλ' ή φιλοδοξία του Μαζέππα δεν έγνώριζαν όρια. Συνεννοηθείς με τόν θανάσιμον αντίπαλο του Τσάρου, τόν βασιλέα της Σουηδίας Κάρολον ΙΒ', προς τó σκοπό να ένωση την Ουκρανία μετά της Πολωνίας, άπεπειράθη να επαναστατήσει έναντίον του Αυτόκράτορος και κυρίου του. Ο Πέτρος έπληροφορή-

θη έγκαίρως τίς μυστικές συνεννοήσεις. Κατ' αρχάς δεν έπίστεψε στα καταγγελλόμενα, άπεναντίας έστειλε τούς καταδότες προς τόν Μαζέππαν, ο όποιος και έθανάτωσεν αυτούς. Άκολούθως όμως ο Τσάρος έπέισθη ότι ο Μαζέππας είνε προδότης και δεν μπορούσε πλέον να μείνι άδιάφορος. Τ' αυτοκρατορικά στρατεύματα έξαπολύθηκαν έναντίον του άποστάτου ήγεμόνος. Τό ισχυρόν του φρούριον Βατουρίν εκυριεύθη υπό τού στρατηγού Μεντζικώφ και ο Μαζέππας άναγκάσθηκε να καταφύγη φανερά προς τόν έν Ουκρανία στρατευόμενον σύμμαχόν του Κάρολον ΙΒ'. Τά στρατεύματα του Τσάρου ρίχνονται στους δυό συμάχους, κατατροπώνουν αυτούς και ο Μαζέππας, για να μη πέση αϊχμάλωτος στα χέρια του Τσάρου,

ρουφά τó δηλητήριο του δαχτυλιδίου του και πεθαίνει. Έτσι τελείωσε μία ζωή, γεμάτη περιπέτειες...

Τό έρωτικό έπεισόδιο του Μαζέππα έπέσυρε την προσοχή άγνώστου Έλληνος στιχουργού, προσπαθήσαντος να συγκινήση διά της περιγραφής του παθήματος του έραστου. Τό σχετικό ποίημα φέρει την έπιγραφή: «Η έκδοκισ τ ο υ άν τ ρ ο ς» και έξεδόθη τó 1870 έν Παρίσις υπό τού τότε καθηγητού της Νεοελληνικής γλώσσας Αιμίλ. Λεγκράντ στη συλλογή του «Δημοτικά τραγούδια». Κατά την γνώμη του άειμνήστου Σπυρίδωνος Λάμπρου, τó μικρό αυτό έπος είνε μόν γραμμένο στη δημώδη γλώσσα, άλλα πάντως δεν είνε λαϊκό κατασκεύασμα, όπως ένόμισεν ο Γάλλος καθηγητής. Είνε μάλλον έργον ήμιλογίου στιχουργού, έμπνευσθέντος έκ του περί Μαζέππα ιστορήματος, άν και δεν τόν αναφέρει ονομαστί:

Όμορφονειός άγάπησε όμορφη παντρεμένη κι' έχαιρονταν στόν έρωτα και στην γλυκεία (άγάπη).

Πλήν πίκρα στην ξεφάντωσι έμελλε να φυ-

(τρώση.
 'Ο άνδρας ό θαυρόμοιρος την προδοσία λο-
 γιάζει
 και παίρνει τούς συντρόφους του και πάει
 (νά τούς πλακώσει.
 Ηδρε τους και ξεφάντωναν γλυκά στο μεσο-
 (νύχτι.
 κ' είχανε στρώμα τη δροσιά και φωτερό τ'
 (άστέρια.
 'Ο άνδρας τη γυναίκα του αλύπητα σκο-
 (τώνει,
 αϊμάτωσε τὰ χέρια του στα στήθη που έφι-
 (λούσε.

Με τούς στίχους αυτούς αρχίζει
 τὸ ποίημα. "Επειτα ό ποιητής διη-
 γείται την έκδίκησι του συζύγου κα-
 τὰ του άπατεώνος:
 Τὸν έραστήν έπιάσανε οί 'πίλοιποι συντρόφοι
 κι' έφεραν ετι άγριο έρεμένο μέσ' στους
 (λόγγους.

Σαράντα τὸ κρατούσανε τ' έλλογο τὸ άφια-
 (σμένο
 και σαν τὸ θηριό χλιμίντριζε και έτσαλα-
 (πατούσε.
 Γόν δόλιο τὸν ώμορφονεϊό στο έλλογο τὸν
 (εδέσαν,
 κι' έπειτα τὸ θαρέσανε. νά φύγη, νά μα-
 (νίση.

'Επὶ πέντε όλόκληρες ήμέρες τὸ
 γρήγορο άλλογο έτρεχε:
 Ποτάμια, λόγγους έσκισε και ράχες και λαγ-
 (κάδια'

ή σάρκες ματωθήκανε τοῦ δόλιου καθ'αλλάρη
 στοῦ ήλιου το θασίλεμα της πέμπτης της ή-
 (μέρας
 τὸ άλλογο γονάτισε και πέφτει άποθαμένο,
 και άψυχος τοῦ κείτεται άπάν' ό καθ'αλλάρης
 κι' άγρια πουλιά μαζώχτηκαν νά φάνε τὰ
 κορμιά τους.

'Ενῶ δέ οί διαβάτες διερχόμενοι
 έτοιμάζονται νά θάψουν τὸν ύποτιθέ-
 μενο νεκρό, «ό ν ει ό ς θ α-
 ρ ει α ν ε σ τ έ ν α ξ ε, ά ν ο ι-
 γ ο κ λ ε ι τ ά χ ε ι λ η». Οί δια-
 βάτες, εὐσπλαχνισθέντες αὐτόν, τὸν
 περιθάλπουν και ὅταν έθεραπεύθη
 «κ α ι θ α σ ι λ η ᾱ ς έ γ ι ν η-
 κ ε σ έ κ ε ι ν α τ ά λ η μ έ-
 ρ ι α», έζησε χρόνια πολλά κι' ὅταν
 πέθανε «σ τ ό ν "Α δ η ά γ κ α-
 λ ι ά σ τ η κ ε μ έ τ η ν ά γ α-
 π η τ ή τ ο υ».

Οί "Ελληνες λόγιοι τοῦ 18ου αϊ-
 ώνος άσχολήθηκαν όχι μόνον με τὸ
 έρωτικό έπεισόδιο τοῦ Μαζέππα,
 αλλά και με την άνταρσία του. Με-

ταξύ τῶν χειρογράφων κειμηλίων
 τῆς ἐν 'Αγίῳ "Ορει, μονῆς Παντε-
 λεήμονος, υπάρχει και ὁ ὑπ' ἀριθ-
 μὸν 567 κῶδιξ περιλαμβάνων και
 δύο μελέτες, ἀναφερόμενες στὸν Μα-
 ζέππα. Ἡ πρώτη ἔχει ἐπιγραφή τὴν
 ἑξῆς:

«Μελέτη τίνας ἀν εἶποι λόγους ὁ φιλόχρι-
 στος, θεοσεφής τε και νικητής αἰε βασιλεὺς
 Πέτρος 'Αλεξιοθίτης πρὸς τὸν αὐτοῦ ἀπο-
 στάτην Μαζέππαν, ἱκετεύοντα μὴ θανατωθῇ-
 ναι, ἀλλὰ συγγνώμης τυχεῖν ἐφ' οἷς ἔκραξε».

Ἡ δευτέρα ἐπιγράφεται:
 «Μελέτη τίνας ἀν εἶποι λόγους Μαζέππας,
 μετὰ τὴν ἀποστασίαν και τὸν πόλεμον κρα-
 τηθεῖς ὑπὸ τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως Πέ-
 τρου και μέλλων φονευθῆναι».

Ἡ ἐπιγραφεὶς τῶν δύο μελετῶν
 φανερώνουν τὸν χαρακτήρα τῶν.
 Πρόκειται δηλαδὴ περὶ ρητορικῶν
 δοκιμίων:

«Ὁ γράψας — λέγει ὁ Σπ. Λάμπρος —
 ὅστις εἶνε ἀνώνυμος και ἀγνωστος, δὲν ἀ-
 νασκοπεῖ εἰς ἱστορικὴν ἔκθεσιν τῶν κατὰ
 τὴν ἀποστασίαν τοῦ εὐπατρίδου, και διὰ τοῦ-
 το ὀλίγον στοχάζεται τῆς ἱστορικῆς ἀκριβεί-
 ας, παριστάνων τὸν Μαζέππαν συλληφθέντα
 και ἀπολογούμενον πρὸ τῶν συμβούλων τοῦ
 Τσάρου, παρὰ τῶν ὁποίων οὗτος ἀπῆτει τὸν
 θάνατον τοῦ ὑποδίκου. Ὁ σκοπὸς τοῦ συγ-
 γραφέως εἶνε ἀπλῶς ρητορικός. Θέλει νὰ ἐ-
 πιδείξῃ τὴν τέχνην αὐτοῦ ἴσῃ ἐν τῇ κατηγο-
 ρίᾳ και τῇ ἀπολογίᾳ».

Ἀνάλογες φιλοδοξίες μετὰ τὸν ἀ-
 νώνυμο ρητοροδιδάσκαλο τοῦ 'Αγίου
 "Ορούς ἔτρεφε και ὁ κουρεὺς τοῦ
 Ναυπλίου, ὁ κάτοχος τῆς εἰκονίζού-
 σης τὴν τιμωρία τοῦ Μαζέππα λι-
 θογραφίας. Ἐπὶ παραδειγματι τὸν
 ρωτοῦσας:

— Τί παριστάνει αὐτὴ ἡ ζωγραφία;
 Καὶ ὁ Μοσχονησιώτης παίρνοντας
 ὕφος τεχνικίτου ἀπαντοῦσε:

— Ὡραῖο πρᾶγμα!... Ὁ Μαζέπ-
 πας ποὺ γύρεψε νὰ... καταλαβαίνε-
 τε, δηλαδὴ... τὴν ὠραία Γενοθέφα,
 και τὸν ζήπιασε ὁ ἄντρας της ὁ Γο-
 δαφρίδας...

Ἀπὸ τὴ στιγμή ἐκείνη ἡ γλῶσσα
 τοῦ φιλόστορος μπαρμπέρη, δὲν εἶ-
 χε σταματημό. Καί, νοστιμώτατα,
 μ' ὅλες τὶς λεπτομερείς της, διη-
 γεῖτο τὴν δραματικὴν περιπέτεια τῆς
 θυρικῆς Γενοθέφας, γνωστὴν ἀπὸ
 τὸ εὐρύτατα κυκλοφοροῦν τὴν ἐπο-
 χὴ ἐκείνη, λαϊκὸ βιβλιαράκι.

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΕΣ

Ο ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΟΣ ΜΑΖΑΡΙΝΟΣ

Ἡ καταγωγή του. — Ἡ πρόωρη μεγαλοφυΐα του. — Τὸ πάθος του γιὰ
 τὰ χαρτιά. — Τὸ ντεμπέζτο του στὴ διπλωματία. — Ρισελιέ και
 Μαζαρίνης. — Ἡ "Αννα ἡ Αὐστριακὴ.

"Αν πιστέψῃ κανεὶς τούς ἐχθρούς
 του, ὁ παππούς τοῦ μέλλοντος με-
 γάλου καρδινάλιου ἦταν ξυλοσχί-
 στης· ἄλλοι πάλι λένε ὅτι ὁ πατέ-
 ρας τοῦ Μαζαρίνου πουλοῦσε κομ-
 πολόγια, ἄλλοι λένε πῶς ἦταν κα-
 πελλάς κι' ἄλλοι διάφορα ἄλλα.
 Στὴν πραγματικότητα ὁ Πέ-
 τρος, ὁ πατέρας τοῦ Μαζαρίνου, κα-
 ταγόμενος ἀπὸ τὸ Μαζαρίνο τῆς
 Σικελίας, ἦταν καμαριέρης και κα-
 τῶρθωσε νὰ πάρῃ σύζυγό του τὴν
 κόρη τοῦ κυρίου του, Ὁρτενσία. Ἀ-
 πὸ τὸ γάμο αὐτὸ γεννήθηκε στὶς 14
 Ἰουλίου 1602 ὁ Μαζαρίνος, τοῦ ὁ-
 ποῦ το μικρὸ ὄνομα ἦταν Ἰού-
 λιος.

Ἡ μεγαλοφυΐα του φανερώθηκε
 σχεδὸν ἀπὸ τὴ νηπιακὴ του ἡλικία.
 Τεσσάρων ἐτῶν μποροῦσε νὰ ἐπα-
 ναλαμβάνων στοὺς ἄλλους τὶς διδα-
 σκαλίες ποὺ πῆγαινε κι' ἀκούγε
 στὴν ἐκκλησία· ἔξη ἐτῶν ἔγραφε ἐ-
 ξαίρετες λατινικὲς συνθέσεις· ἔπει-
 τα ἔμαθε μαθηματικὰ και φιλοσο-
 φία, πρᾶγμα ποὺ ἔκανε τούς δασκά-
 λους του και τούς συντρόφους του
 νὰ τὸν βλέπουν μετὰ μεγάλου θαυμα-
 σμοῦ. Οἱ Πατέρες τῆς Ἑταιρίας τοῦ
 Ἰησοῦ, τῶν ὁποίων ὁ Μαζαρίνος
 ἀκολουθοῦσε τὰ μαθήματα, προβλέ-
 ποντας τὸ μέλλον τοῦ παιδιοῦ, προ-
 σπάθησαν νὰ τὸ τραβήξουν μετὰ
 μέρος τους, μὰ οὔτε ἡ τιμωρία, οὔ-
 τε κ' ἡ ὑποσχέσεις δὲν κατῶρθωσαν
 νὰ τὸν συγκρατήσουν κοντὰ τους.
 Μόλις τελείωσε τὰ μαθήματά του,

ὁ Μαζαρίνος ἐγκατέλειπε τὸ κολ-
 λέγιο τῶν Ἰησουϊτῶν και τὴ θρη-
 σκεία γιὰ νὰ μῆθ και νὰ δράσῃ στὴν
 κοινωνία.

Ὁ Μαζαρίνος ἀπὸ τὴν ἐφηβικὴ
 του ἡλικία ἐνοιωθε ἕνα ὑπερβολικὸ
 πάθος γιὰ τὰ τυχερά παιχνίδια κι'
 ἀπόχτησε σ' αὐτὰ μιὰ τέτοια εἰδι-
 κότητα, ὥστε κέρδιζε σεβάστα πο-
 σά, τὰ ὁποῖα τοῦ ἐπέτρεπαν ν' ἀν-
 τεπεξέρχεται στὰ τερόστια ἐξοδὰ
 του και στὸ πλοῦσιο ντύσιμό του.
 Οἱ ἱστοριογράφοι τοῦ ἀναφέρουν
 ὅτι «φοροῦσε πλοῦσια και πολυτε-
 λῇ ρούχα, με διαμαντοποικίλτα και
 χρυσὰ δαχτυλίδια» και ὅτι «με μ-
 νία ἐφρόντιζε γιὰ τὰ εἶδη τοῦ στο-
 λισμοῦ του». Ὅπως σ' ὅλους τούς
 παῖχτες, ἡ τύχη τοῦ φάνηκε και με-
 ρικὲς φορὲς ἀσταθής. Διηγούνται
 ὅτι μιὰ μέρα ποὺ εἶχε ἀνάγκη χρη-
 μάτων, εἶχε βάλει ἐνέχυρο σ' ἕνα
 τοκογλύφου ὅλα του τὰ κοσμήματα
 και τὰ πιά ὠραία του ρούχα και δὲν
 τοῦ εἶχε ἀπομείνει παρὰ μιὰ κυλότ-
 τα μεταξωτῇ. Μὰ πιεζόμενος ἀπὸ
 τὴν ἀνάγκη τῶν χρημάτων κι' ἀπὸ
 τὴ χασούρα, ἀναγκάστηκε νὰ τὴν ἐ-
 νεχυρίσῃ κι' αὐτὴ ἀντὶ ἐλαχίστων
 χρημάτων. Μ' αὐτὰ πῆγε και ξανά-
 παίξε και εἶχε τόση τύχη ὥστε ὅχι
 μόνο κατῶρθωσε νὰ πληρώσῃ τὸ
 δανειστή του και ν' ἀποσύρῃ τὰ ἐ-
 νέχυρα, ἀλλά και νὰ τοῦ μείνῃ ἕνα
 σημαντικὸ ποσό.

Εὐτυχῶς γι' αὐτόν συνέβη ἕνα γε-
 γονὸς ποὺ τὸν ἀπέσπασε ἀπὸ τὶς ἐ-

πικίνδυνες αυτές κλίσεις του. Ο Κολόννα, ο πρώην κύριος και ήδη πεθερός του πατέρα του, αποφάσισε να στείλει το γιού του στην Αύλη της Ισπανίας κι' ο Μαζαρίνος έγκληθη να τον συνοδεύει. Διέμεινε στη Μαδρίτη τρία χρόνια. Εκεί έρωτεύτηκε την κόρη ενός συμβολαιογράφου κι' άπάνω που ήταν να την πάρει, ο πατέρας του τον προσκάλεσε στη Ρώμη. Εκεί συνέχισε τις μινικές σπουδές του που τις είχε αρχίσει στο Ισπανικό πανεπιστήμιο της Αλκάλας, μα η καριέρα του δικαστικού πολύ λίγο τον τραβούσε κι' έπωφελήθηκε της πρώτης ευκαιρίας για να μπει σε μια άλλη καριέρα όπου μπορούσε να αναπτύξει περισσότερη δράση κι' ενεργητικότητα. Κατάφερε να μεταβληθεί σε λοχαγό Μαζαρίνο στην έκστρατεία της Βαλτελίνας, μα εκεί έγινε αντιληπτό ότι ο νεαρός αξιωματικός είχε περισσότερα στρατιωτικά προσόντα και σε λίγο ο Μαζαρίνος εγκαταλείπει το ξίφος και το μανδύα για να περιβληθεί το ράσο ως υποπρέσβυς του Πάπα στο Αθινόν και, αργότερα, ως έκτακτος νούτιος αυτού στο βασιλέα της Γαλλίας.

Σε λίγο ο βασιλεύς Λουδοβίκος XIII τον ανακηρύσσει Γάλλον πολίτην, εις άμοιβήν των υπηρεσιών του προς τη Γαλλία, κι' ο Μαζαρίνος, για να τον ευχαριστήσει γι' αυτή του την ευμένεια, κατόρθωσε εκ νέου να του φανή χρήσιμος, συμπιλιώνοντάς τον με το βασιλικό οίκο της Σαβοΐας. Τότε ο βασιλεύς τον ώνόμασε καρδινάλιο και ιδιοχείρως του προσέφερε τα δίσσημα του νέου του αξιώματος.

Ο τότε πανίσχυρος Ρισελιέ δεν άργησε να διακρίνει σ' αυτόν τον πολυμήχανο Ιταλό άρετές ενός μεγάλου διπλωμάτου και γι' αυτό τον επιφόρτισε να υπογράψει τη Συνθήκη με την οποία ο δούξ του Μπουγιόν απέδιδε το Σεντάν στη Γαλλία. Στην επιθανάτιο κλίνη του ο Ρισελιέ τον υπέδειξε στο Λουδοβίκο 13ον ως τον μόνο ένδοξειμένο να

τον διαδεχτεί και στις 5 Δεκεμβρίου 1642 ο βασιλεύς ώνόμασε τον Μαζαρίνο πρωθυπουργό του.

Ο Μαζαρίνος τότε έγκατεστάθη στο Μέγαρο του Κλέβ, μα δεν έμεινε πολύ εκεί γιατί σ' έννη μήνες ή μυστική άστυνομία του τον έληφοφόρησε για μια συνωμοσία στρεφόμενη εναντίον του. Έπειδή δεν ήταν ασφαλής εκεί, έγκατεστάθη σ' ένα διαμέρισμα του Παλαί - Καρντινάλ, που τον ασφάλιζε από κάθε απόπειρα και, το σπουδαιότερο, συνεχότανε με το διαμέρισμα της βασιλίσσας, πράγμα που θα υποβοηθούσε πολύ τις μέλλουσες σχέσεις των.

Έδω μπαίνει ένα έρώτημα: ποιά ακριβώς ήταν ή φύσις των σχέσεων της βασιλίσσης Άννας της Αυστριακής και του Μαζαρίνου; Υπήρχε μεταξύ τους άπλως μια σχέση, λόγω των διαφόρων κρατικών υποθέσεων, ή και ή καρδιά έπαιζε το μέρος της; Δεσμός ισχυρός, όπως οι δεσμοί ενός μυστικού γάμου τους είχαν συνενώσει; Ο Μισελέ βεβαιώνει πως ή Άννα ή Αυστριακή ήταν τρομερά φλογερή γυναίκα. Ίδου τί γράφει: «Με ποιά μέ-

σον την είχε καταστήσει υποχείριο ο Μαζαρίνος; Φιλήδονη και άφωσιωμένη όπως ήταν, ή ιδιοσυγκρασία της την έφερε προς αυτόν τον μυσαρρό άνθρωπο που της χρειαζόταν. Τό λέει ή ίδια καθαρά σ' ένα γράμμα της...» Και παρακάτω ο Μισελέ δέ φοβάται και γράφει ότι ή Άννα ή Αυστριακή και ένόςω ζούσε ο σύζυγός της και κατά το δίσσημα της χηρείας της είχε περάσει το ό-ντα των σχέσεων των έπιτροπομένων σε μια βασιλίσσα και μια γυναίκα με διαφόρους ένδρας. Όσο για το Μαζαρίνο, αυτός είχε όλα τα προσόντα για να κατακτήσει. Ήταν άνθρωπος του κόσμου, ώραιος, ευχάριστος, με πνεύμα άπεράντου έκτάσεως, λεπτός, πολυμήχανος. Πώς να μην τυλιχτεί στα δίχτυα του αυτή ή φλογερή βασιλίσσα που είχε περάσει πια τα σαράντα; Από διάφορες έπιστολές της έποχής και

από κείμενα δεν μένει καμιά άμφιβολία για τις σχέσεις των αυτές. Σ' έπιστολές της βασιλίσσης προς τον Μαζαρίνο και τανάπαλιν υπάρχουν έκφράσεις τρυφερότητας κι' άκόμα, σε διάφορα μέρη απ' αυτές βρίσκεται, πολλές φορές σε κάθε γράμμα, ένα μυστηριώδες σημείο, το όποιο επέτρεπε στους δυο έρωτευμένους ν' ανταλλάσσουν τις κρυφές σκέψεις των χωρίς το φόβο ν' αποκαλυφθούν.

Ό,τι κι' αν συνέβαινε μεταξύ των, έλάχιστα παρόμοια παραδείγματα υπάρχουν στην ιστορία μιας τύχης τόσο τεραστίας όσο του Μαζαρίνου, του άσήμου αυτού χωριό-τόπουλου.

Ένας λίβελλος της έποχής άνα-νακλά την κοινή γνώμη. Νά τος:

«Ποιός θα πίστευε ποτέ ότι ένας άσημος ξένος, βγαλμένος από τα κατώτερα στρώματα του όχλου, που δεν είνε καν Γάλλος, θα καταλλούσε μέσα σ' έξη χρόνια άπάνω στους ώμους του βασιλέως της Γαλλίας, θα διάταζε τους πρίγκη-πες, θα τους φυλάκιζε και θα τους κατεδίωκε; Ποιός θα φανταζόταν ότι αυτός θα έχτιζε μέσα στο Παρίσι ένα παλάτι που να ντροπιάζει το ίδιο το βασιλικό παλάτι;»

Ό,τι άπομένει σήμερα στο Παρίσι από το Παλαί - Ρουαγιάλ, ή Έθνική Βιβλιοθήκη και τα έξαρτήματά της, ή βιβλιοθήκη του Μαζαρίνου, δεν μπορούν να δώσουν παρά μια έλαχίστη ιδέα για τα μέγα-ρα που είχε οίκοδομήσει ο Μαζαρίνος. Μα προπάντων, ο έσωτερικός διάκοσμος, ο πλούτος, ή πολυτέλεια φανέρωναν τα καλλιτεχνικά γούστα του καρδινάλιου.

Μια γαλαρία τεράστια είχε διατεθεί για μια άφάνταστη βιβλιοθήκη σαράντα χιλιάδων τόμων, μα εκείνο που ήταν πρωτοφανές για την έποχή εκείνη είνε ότι ή βιβλιοθήκη αυτή ήταν άνοιχτή στο κοινό. «Θα είνε άνοιχτή για όλον τον κόσμο, γράφει ο βιβλιοθηκάριος του καρδινάλιου, ο Ιατρός Νωντέ, χωρίς να έξαιρηται κανείς, από τις όχτώς το πρωί ως τις πέντε το βράδυ. Θα υπάρχουν καρέκλες για κείνους που δεν θέλουν παρά να διαβάσουν και

ΤΑ ΕΥΘΥΜΑ

ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Ο σύζυγος επιστρέφει από το θέατρο μελαγχολικός.

— Δεν σου άρεσε ή κωμωδία; ρωτά ή γυναίκα του.

— Ήταν έλεεινή! Φαντάσου... τελιώνει θλιβερώτατα με γάμους και στεφάνια!...

Μεταξύ δύο ύποψων νυμφών:

— Λοιπόν, ο άρραθωνιαστικός σου λέει πως όταν παντρευτήτε, θα διατάξει ο ίδιος μέσα στο σπίτι; Τότε γιατί τον παίρνεις;

— Για να του άποδείξω όχι με λόγια, αλλά με έργα πως έχει λάθος.

Μεταξύ φιλενάδων:

— Έλιποθύμησες ποτέ σου;

— Μια φορά μπρός στον άρραθωνιαστικό μου. Χτύπησα όμως τόσο άσχημα στο κεφάλι ξεφτοντας, ώστε άποφάσισα να μη ξαναλιποθυμήσω στη ζωή μου!...

Μεταξύ δύο κυριών:

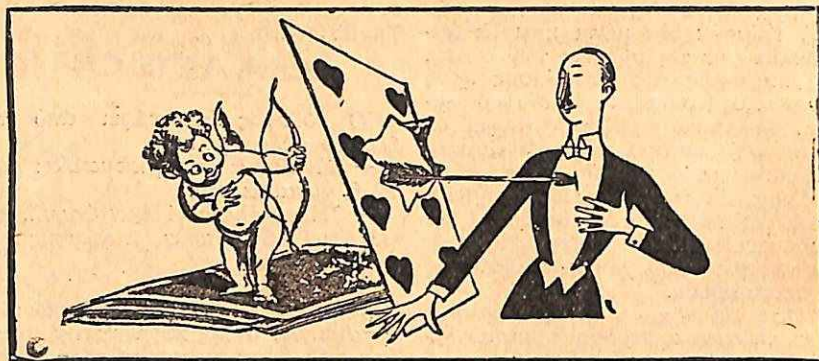
— Λένε πως ή γειτόνισά σας έχει τώρα δύο υπηρέτριες...

Και ή μικρή παρεμβαίνουσα:

— Μα κι' έμεις δυο έχουμε πάντοτε. Ή μία φεύγει κι' ή άλλη έρχεται!

μελάνη και χαρτί για κείνους που θα θέλουν να γράφουν. Ο βιβλιοθηκάριος με το προσωπικό θα είνε υποχρεωμένοι να δίδουν στους σπουδαστάς ότι βιβλίο κι' αν ζητήσουν, όποιασδήποτε γλώσσας ή έπιστήμης και να το ξαναπαίρνουν για να το δώσουν σ' άλλους».

Έκριναν διαφορετρόπως τον καρδινάλιο του οποίου χαράξαμε έδω ένα σύντομο σκίτσο, μα κείνο το όποιο δεν μπορεί ν' άποσιωπήσει κανείς είνε ότι αυτός ο πρωθυπουργός, ο ίκανός για όλα, αυτός ο πολυμήχανος διπλωμάτης, πριν πεθάνει δημιούργησε έναν μεγάλο βασιλέα της Γαλλίας, το Λουδοβίκο το XIV, και έναν αιώνα δόξης και αίγλης γι' αυτόν, ο όποιος έπωνομάστηκε χρυσός.

Η ΣΕΛΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Η ΠΙΟ ΠΑΘΗΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Τῆς Τσαρίνας Ἀλεξάνδρας πρὸς τὸν Τσάρο Νικόλαο

«Σοῦ ἔγραψα, ψυχὴ μου, πὼς περνῶ νύχτες φρικτές. Μὲ βασανίζουν τρομερὰ προαισθήματα... Διαρκῶς βλέπω τὸ θάνατο μπροστά μου... Τὸ θάνατο πού μιά μέρα ἀναγκαστικῶς θὰ μᾶς χωρίσει. Ὅταν σκέπτομαι ὅτι θὰ ἔλθῃ μιὰ ἡμέρα πού θὰ παύσω ν' ἀντικρύζω τὸ ἀγαπημένο σου πρόσωπο, παθαίνω ἀπὸ ἓνα περιέργο συναίσθημα πού εἶναι ἀνάμικτο ἀπὸ τρόμο, ὀργή, θλίψη καὶ ἀπελπισία!

Ἐγὼ νὰ μὴ ξαναῖδῶ τὰ γαλανὰ καὶ θεῖα μάτια σου, πού μοῦ ἔδωσαν στὴ ζωὴ τόσο εὐτυχία καὶ τόση παρηγοριά;

Ὅχι, εἶναι ἀδύνατον, ὁ Θεὸς δὲν εἶναι τόσο σκληρὸς σ' ἐκείνους πού ἀγαπῶνται εὐλικρινῶς.

Δὲν μπορῶ νὰ πιστέψω σὲ μιὰ τέτοια συμφορὰ.

Κι' ὅλα αὐτὰ τὰ μαῦρα συναισθήματα, ἀγαπημένε μου, τὰ δημιούργησέ ὁ χωρισμός μας. Ἡ καρδιά μου εἶναι ἀπελπισμένη καὶ τὸ πνεῦμα μου ταραγμένο.

Προφυλάττεσαι τοῦλάχιστον αὐτοῦ μακρὰ μου πού ἔβρισκεσαι; Σκέπτεσαι πὼς ἂν σὲ χάσω, θὰ πεθάνω ἀπὸ λύπη;

Λατρευτέ μου σύζυγε καὶ κύριέ μου, ὅταν τὰ σκέπτομαι ὅλα αὐτὰ,

νοιῶθω πὼς ὁ νοῦς μου σαλεύει!

Γι' αὐτὸ προσπαθῶ τώρα τελευταῖα ν' ἀποφεύγω τὴ μοναξιά καὶ νὰ θρίσκω ἀσχολίες, πού μὲ ἀποσποῦν ἀπὸ τὴν ἔμμοινη σκέψη τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ θανάτου... Παίζω μὲ τὰ παιδιὰ, δέχομαι τοὺς καλοὺς μας φίλους, καὶ ἀκούω πολλὴ μουσικὴ... Τὴν ἡμέρα τὰ λησμονῶ ὅλα. Κατορθῶν νὰ τὰ ξεχάσω.... Μόλις ὅμως ἔλθῃ ἡ νύχτα, ὅταν ἀποσύρωμαι μόνη στὴν ἀγαπημένη μας κάμαρα, τὰ μαῦρα πουλιὰ τῆς σκέψεως κτυποῦν τὰ φτερά τους στὸν ἀέρα.

Ψυχὴ μου, πότε θὰ σὲ ἰδῶ, νὰ σοῦ διηγηθῶ τοὺς πόνους καὶ τοὺς φόβους μου; Ἐλα νὰ διώξης μ' ἓνα γλυκὸ σου μειδίαμα τίς σκοτεινὲς ἔγνοιες πού μὲ βασανίζουν.

Ἡ εὐτυχία μου σ' αὐτὸν τὸν κόσμον εἶναι ἓνας πιστὸς σύντροφος, ἕνας φίλος: Ἐσὺ! Μὲ ἓνα σου χάδι γίνομαι πάλι ἀφοβὴ καὶ ἀμέριμνη σὰν μικρὸ παιδί...

Ἐλα, πολυαγαπημένε μου, τὸ σπίτι εἶναι ἀδειανὸ ὅταν λείπης καὶ τόσο μελαγχολικὸ, ὥστε μὲ κόπο κρατῶ τὰ δάκρυά μου...

Ἐλπίζω σ' ἓνα μῆνα νὰ εἰσαί ἐδῶ.

Ἀλεξάνδρα»

Τῆς ἰδίας πρὸς τὸν ἴδιο

«Ἀνησυχῶ μὲ τὴ σιωπὴ σου. Τί

συμβαίνει; Ὁ Κύριλλος μοῦ εἶπε ὅτι εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ παρατείνῃς τὸ ταξίδι σου.

Τέλος πάντων, δὲν μποροῦν νὰ ἡσυχάσουν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι πού μᾶς ἐνοχλοῦν; Διαρκῶς παράπονα καὶ ἀπαιτήσεις. Εὐτυχῶς πού ὁ φίλος μας (*) ἔρχεται συχνὰ καὶ μὲ παρηγορεῖ. Μὲ ἓνα βλέμμα του καθυστερεῖ τὰ κουρασμένα νεῦρα μου...

Διαρκῶς βλέπω ἐμπρὸς μου κινδύνους καὶ ταραχές...

ὦ, μὴ μ' ἀφήνῃς πειὰ μόνη! Ὁ κόσμος εἶναι ἔρημος καὶ κάθε μέρα νοιώθω θαυότερα τὸ αἶσθημα τῆς λατρείας, πού γεμίζει μὲ σένα τὴν καρδιά μου καὶ τὸν νοῦ μου! Δὲν μπορῶ πειὰ νὰ ζήσω μακριὰ σου!

Ἀλεξάνδρα»

Τοῦ μαρκησίου ντέ Βιλαρσῶ πρὸς τὴν Νινὸν ντέ Λανκλό

«Τὰ γράμματά σου μὲ μαγεύουν, γλυκειά μου Νινόν. Ἀλλὰ τὸ πλεθρὸς τῶν θαυμαστῶν πού σὲ περιστοιχίζει, μοῦ προξενεῖ ἀπελπισία. Δὲν μοῦ ὑπεσχέθηκες νὰ τραβήχῃς λίγο ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ τὰς ἐορτάς; Τὸ μεγαλύτερο κακὸ πού ὑπάρχει σ' αὐτὸν τὸν κόσμο εἶναι ἡ προσποίησης καὶ ἡ ψευτιά.

Ἡ φιλαρέσκειά σου εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε οὔτε τὰ παράπονά μου, οὔτε ἡ συμβουλὴς μου δὲν σὲ ἀποσποῦν ἀπὸ αὐτή. Προτιμᾷς νὰ μὲ βλέπῃς ἀπελπισμένο, παρὰ νὰ ἀλλάξης καὶ εἰς τὸ παραμικρὸ τὸν τρόπο τῆς ζωῆς σου.

Δὲν θέλεις νὰ ἐννοήσης τὰ μειονεκτήματα μιᾶς τέτοιας ζωῆς. Πρῶτα ψυχραίνει τὸν ἐνθουσιασμό μου, καὶ ἀφαιρεῖ κάθε μου ψυχικὴ δύναμι καὶ κάθε μου ἀξιοπρέπεια. Δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ μιὰ μεγάλη ἀγάπη εἰς αὐτὴ τὴν ἀτμόσφαιρα.

Ξέρεις τί θὰ σοῦ συμβῇ στὸ τέλος; Θὰ πάρῃς πάλι, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃς καὶ ἐσὺ, τὴν συνήθειά τῆς κοκετταρίας καὶ τῆς ἐλαφρότητας. Οἱ ἄνδρες θὰ σὲ περιτριγυρίσουν πάλι ὅπως ἄλλοτε, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ σὲ

(*) Πρόκειται περὶ τοῦ περιφήμου καλογῆρου Ρασπουτίν.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΑΧΕΣ

Μερικὲς ἀπὸ τίς μεγαλύτερες μάχες διὰ μέσου τῶν αἰώνων:

Ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνος, τὸ 490 π. Χ., κατὰ τὴν ὁποία 11.000 Ἀθηναίων ὑπὸ τὸν Μιλτιάδην ἐνίκησαν τὰς 110.000 στρατοῦ τοῦ Ξέρξου.

Ἡ μάχη τῶν Θερμοπυλῶν, τὸ 480 π. Χ., κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Λεωνίδας, ἐπὶ κεφαλῇς 300 Σπαρτιατῶν καὶ 700 Θεσπιῶν ἀντιστάθηκεν ἡρωϊκὰ κατὰ τῶν ἑκατομμυρίων τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ. Κατὰ τὴν μάχη αὕτη ἔπεσαν ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τοῦ πεδίου, πλην ἑνὸς, ὁ ὁποῖος σ' ὅλη τὴν ζωὴν ἔθεωρεῖτο ἀτιμασμένος.

Ἡ μάχη τῶν Φιλίππων τὸ 42 π. Χ. κατὰ τὴν ὁποία ὁ Ὀκταβιανὸς καὶ ὁ Μάρκος Ἀντώνιος ἐνίκησαν τὰ ὑπὸ τὸν Βρούτον καὶ τὸν Κάσιον δημοκρατικὰ στρατεύματα τῆς Ρώμης.

Ἡ μάχη τῆς Σαλὸν, τὸ 451 μ. Χ., κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ὑπὸ τὸν Ἀτίλλαν Οὐνδοὶ κατακτηταὶ ἐνίκηθησαν ὑπὸ τῶν ἡνυμένων Ρωμαίων καὶ Βισιγόθων.

Ἡ μάχη τῆς Σοῦρ τὸ 732 μ. Χ., κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κάρολος Μαρτέλ κατετρόπωσε τοὺς Σαρακηνοὺς κ' ἔσωσε τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὸν Ἰσλαμισμό.

Ἡ μάχη τοῦ Χάστιγκς, τὸ 1066 μ. Χ., κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Γουλιέλμος μὲ τοὺς Νορμανδοὺς τοῦ κατετρόπωσε τοὺς ὑπὸ τὸν Χάρολντ Ἀγγλοσάξονας.

Ἡ μάχη τοῦ Λούτζεν, τὸ 1632, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Γουσταῦος Ἀδόλφος κατετρόπωσε τοὺς αὐτοκρατορικοὺς ὑπὸ τὸν Βαλενστάιν.

κατακτήσουν. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς θὰ σὲ παρεξηγήσουν καὶ θὰ ἐκλάβουν αὐτὴ τὴν κοκετταρία σου ὡς ἔρωτα.

Πολλοὶ ὑποθέτουν ὅτι ἡ καρδιά σου εἶναι ἐλεύθερη καὶ θὰ ξελογιασθοῦν. Καὶ ἄλλοι πάλιν θὰ νομίσουν ὅτι σοῦ προσφέρουν ὑπηρεσίαν ἂν σὲ πάρουν ἀπὸ μένα. Νινόν! Σκέψου!

Ρενέ»

ΕΚΔΕΚΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΙ' Ο ΕΡΩΤΑΣ

Ἡ παλαιὰς παραδόσεις, ὡς ἐξῆς κατέταξαν τὴν ἐρωτικὴν κατάστασι καὶ διάθεσι τῶν γυναικῶν:

Ἡ Ἰσπανίδες εἶνε ἡ πρῶτες ποῦ, σὰν γυναῖκες, ἀγαποῦν πιστά. Ἡ καρδιά τῶν εἶνε μὲ εἰλικρίνεια ἀφωσιωμένη. Ἀλλὰ μέσα στὴν καρδιά τους κρύβουν κι' ἓνα ἐγχειρίδιο. Κι' ἀλλοίμονο στὸν ἀπιστο!

Ἡ Ἰταλίδες εἶνε πολὺ θερμές.

Ἡ Ἀγγλίδες ὅταν δὲν εἶνε ἐξημμένες, εἶνε μελαγχολικές. Πάντα ὅμως εἶνε ἄνοστες καὶ ἐπιτηδευμένες.

Ἡ Γερμανίδες εἶνε τρυφερές καὶ γλυκές, ἀλλὰ ἄνοστες καὶ αὐτὲς μονότονες καὶ κρύες, σὰν θόρειες ποῦ εἶνε.

Ἡ Γαλλίδες εἶνε πνευματώδεις, κομπές, ἡδυπαθεῖς, ἀλλὰ ψεύδονται σὰν τοὺς διαβόλους.

Ἡ Πορτογαλὶς εἶνε κουτὴ καὶ ζωηρή. Ἀλλὰ ἡδυπαθέστερη ἀπὸ τὴν Ἰσπανίδα καὶ τὴν Ἰταλίδα.

Καὶ ἡ Ρωσίδες εἶνε ἐπιρρεπεῖς στὸν ἔρωτα, ἂν καὶ εἶνε θόρειες, περισσότερο ἀπὸ τὶς Γερμανίδες καὶ περισσότερο διεφθαρμένες ἀπὸ τὶς Γαλλίδες.

Γιὰ τὶς Ἑλληνίδες ἡ παγκόσμιος πειραματικὴ καὶ ἡ πρακτικὴ σοφία τῶν διαφόρων γυναικολόγων καὶ ἐρωτολόγων δὲν λείπει τίποτα!

Ἵσως καλύτερα, Ἵσως καὶ χειρότερα!

Τώρα ἂς σπουδάσουμε τὸν ἔρωτα καὶ τὴ γυναῖκα θγάζοντες παρατηρήσεις ἀπὸ τοὺς ἔρωτες μεγάλων συγγραφέων τοῦ κόσμου ὁλοκληρου.

Ὁ ποιητὴς καὶ λογογράφος Θεόφιλος Γκωτιέ, ἔγραψε κάποτε:

— Ζαλιζομαι γιὰ νὰ διδάξω τὸ ἀλφα-βῆτα τοῦ ἔρωτος καὶ νὰ μάθω τὸν συλλαβισμό τῆς ἀγάπης σὲ κοριτσάκια ἀφελή.

»Προτιμῶ, συνεχίζει, τὶς γυναῖκες ποὺ ξέρουν καὶ διαβάξουν τροχάδην τὸ μάθημά τους. Ἔτσι φτάνει κανεὶς γρηγορώτερα στὸ τέλος καὶ ὅπως σὲ κάθε μάθημα ἔτσι καὶ στὸν ἔρωτα, ἐκεῖνο ποὺ ἀξίζει εἶνε τὸ τέλος.

* * *

Ὁ Α. Οὐσσάι, Γάλλος μυθιστοριογράφος, λέγει:

— Ἡ ἀγάπη εἶνε χρῆμα τοῖς μετρητοῖς. Ἐνας πτωχὸς, ποὺ ἔχει τὴν ἀγάπη στὸ χέρι, εἶνε πλουσιώτερος ἀπὸ ἓνα τραπέζι.

* * *

Ὁ πολυπαθὴς καὶ ἐρωτικῶς πολυμαθὴς Μυσσέ, συμβουλεύει:

— Πιέτε ἔρωτα, ὅσο πίνει ἓνας ἐγκρατὴς κρασί.

Ποτὲ μὴ φτάνετε στὸ σημεῖο νὰ γίνετε μέθυσος ἀπὸ αὐτόν!

* * *

Ὁ Μυρζέ ἔλεγε:

— Τὰ μεγάλα πάθη πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἀγάπη καὶ ἐκβάλλουν στὸ θάνατο.

* * *

Ἀκούστε τώρα καὶ τὸν μέγαν Σαίξπηρ:

— Ἡ ἀγάπη κατοικεῖ στὶς ωραιότερες ψυχές, ὅπως τὸ σκουλήκι κολλάει στὸ μπουμποῦκι τοῦ ωραιότερου ρόδου.

* * *

Ὁ Στάνταλ, πάλιν, μᾶς λέγει:

— Ὁ ἔρωτας εἶνε ὁ πιὸ ὑπερήφανος ἀπὸ τοὺς τυράννους. Θέλει νὰ

ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΜΑΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Στὴ νῆσο Ζάκυνθο, ὅταν πέθανε ἡ γυναῖκα του, ὁ Κολοκοτρώνης στὸ μνημόσυνο τῆς πῆρε στὸ κεφάλι του τὸ δίσκο μὲ τὰ κόλυβα ἀπὸ τὸ σπῆτι τοῦ ὡς τὴν ἐκκλησίαν, γιὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀγάπην ποὺ τῆς εἶχε:

* * *

Τὸν ἔκανε νὰ ξεκαρδίζεται στὰ γέλια τὸν Κολοκοτρώνη ἡ ἐνθύμησις τῆς ἐπιστολῆς κάποιου φίλου του, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔγραφε ἀπὸ τὴν Εὐρώπην: «Ἡ νὰ ἐλ ε υ θ ε ρ ω θ ο ὦ μ ε, ἡ νὰ χ α θ ῆ τ ε !»

* * *

Ὅταν πέθανε ὁ μακαρίτης Α. Ζαίμης, ὁ Κολοκοτρώνης ἀκολουθώντας τὸ λείψανό του ἐκταχέως ἀπαρηγόρητα. Κάποιος ποῖταν δίπλα τοῦ θύμισε τότε τὰ μῖση ποὺ εἶχαν μεταξύ τους τὸν καιρὸ τοῦ ἀγώνος.

— Ἔσταθήκαμε συχνὰ ἐχθροὶ ἀνὰ μεσὰ μας, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐμίσησα ποτέ, τοῦ εἶπε τότε ὁ Κολοκοτρώνης.

Συγχρόνως δέ, δείχνοντάς του ἄλλον ἀγωνιστὴν ποὺ παρακολουθοῦσε ἐπίσης τὴν κηδεῖα, τοῦ εἶπε:

— Ἔσταθήκαμε συχνὰ φίλοι, ἀλλὰ δὲν τὸν ἀγάπησα ποτέ!

εἶνε τὸ πᾶν ἢ τίποτε!

Ὁ ἰδανικώτερος ἔρωτας ἦταν τὸ μεσαιῶνα, στὴν ἐποχὴ τῶν Τροβαδούρων.

Νὰ, ἀπὸ τὸν μῦθο τοῦ μεσαιῶνος, ποὺ ἐνέπνευσε ποιητὰς καὶ λογογράφους, ἡ ἱστορία τοῦ Ζωφρέ — Ρουδέλ, ποὺ ψάλλει τὸν ἰδανικώτερον καὶ ὀραιότερον ἔρωτα τοῦ κόσμου:

«Ὁ Ζωφρέ Ρουδέλ, ἦταν ἀφέντης τῆς Βλατίας στὴν Προβηγγία, ἀριστοκράτης καὶ τροβαδούρος. Σῶζονται ἀκόμα ἀρκετοὶ στίχοι του, περιπαθεῖς. Ἀλλὰ περιπαθέστερο καὶ ἀπὸ τοὺς στίχους του, εἶνε τὸ τέλος τῆς ζωῆς του. Ὁ Ρουδέλ ἀγάπησε δυνατὰ, μέχρι τρέλλας καὶ μέχρι θανάτου, ὅσο δὲν ἀγάπησε κανεὶς, στὸν κόσμο ἐδῶ κάτω. Ἀ-

Ἐδιαβάζε ὁ Κολοκοτρώνης ὅταν βρισκόταν στὴ Ζάκυνθο τὸ εὐαγγέλιο στὴν ἐκδοσὶ τὴν ἀγγλική, τὴν ἐμποδισμένη ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν μας. Ἔτυχε ὅμως νὰ εἶνε παρὼν ὁ Δικαῖος Φλέσσας, νέος ἀκόμη τότε.

— Μὴ τὸ διαβάξῃς, τοῦ λέει, δὲν πρέπει, τοῦχει θάλει ἀφορισμὸ ὁ Πατριάρχης, ἐσὺ ποὺ διαβάξεις εἰσαι καταραμένος, ὠρισμένος ἀπὸ τὸ Θεό!

Μιλῶν ὁ Κολοκοτρώνης. Τοῦ τὸ δευτεροεῖπε ὅμως, ἀναψε ὁ γέρος, σοῦ ἀρπάξει τὸν Δικαῖο ἀπὸ τὰ μαῦρα περίσσια μαλλιά του, τὸν θάνει κάτω, καὶ ἐτρόμαξαν οἱ φίλοι νὰ τὸν γλυτώσουν ἀπὸ τὰ χέρια του!...

* * *

Προγνώστης τοῦ θανάτου του, ὁ Κολοκοτρώνης καὶ ἄνθρωπος ἀγάπης καὶ χριστιανικῆς ψυχῆς, συγχωριότανε μὲ ὅσους εἶχε περαχτὴ ἢ ἐχθρευτὴ στὴ ζωὴ του. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο ἐταξίδεψε ἐπίτηδες καὶ ὡς τὴν Ὑδρα τὸ 1839, γιὰ ν' ἀνταμώσῃ τὸν γέροντα Λάζαρο Κουντουριώτη, τὸν ὁποῖο ὑπολήπτετο πολὺ γιὰ τὶς θυσίες του στὸν ἀγῶνα καὶ νὰ συγχωρεθῇ μαζί του. Καὶ τὸν ἀντάμωσε. Δῶσανε τὰ χέρια καὶ συγχωρεθῇκανε!...

γάπησε, ἀλλὰ πῶς;

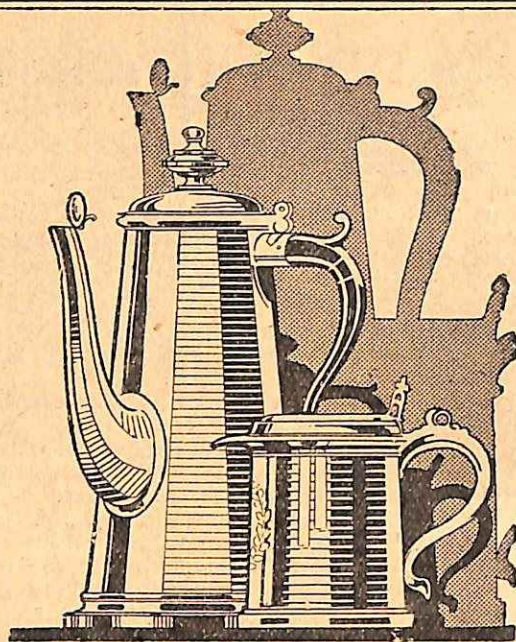
Δὲν σαγηνεύθηκε ἀπὸ τὰ θέλητρα καμμιᾶς. Δὲν εἶνε καμμιὰ, τόσο ὁμορφὴ, ποὺ νὰ τοῦ πάρῃ τὰ μυαλά.

Ἐρωτεύθηκε ἐξ ἀκοῆς.

Πρωτοφανὲς παράδειγμα στὴν ἱστορίαν τῆς ἀγάπης!

Ἡ λατρευτὴ του ἦταν ἡ Μελισάνθη, ἡ κόμισσα τῆς Τριπόλεως τῆς Ἀφρικῆς.

Ἀκούσε λοιπὸν καὶ ὁ Ρουδέλ γιὰ τὴν Μελισάνθη, ὅτι ἦταν ἓνας ἄγγελος ἐπίγειος, ἄγγελος τὴν μορφή καὶ τὴν καρδιά, περιποιητικὴ στοὺς χριστιανούς προσκυνητὰς, ὅτι εἶχε ὅλες τὶς ἀρετὲς τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, ποὺ ἦσαν τότε τὸ ἰδανικὸ τῶν ἰπποτῶν. Καὶ ἀπὸ τὴν φήμην αὐτῆς ἀναψε καὶ κῆκε ἡ καρδιά τοῦ Ζωφρέ Ρουδέλ. Καὶ ἐκίνησε νὰ πᾶ νὰ τὴν κλέμῃ!...

ΣΙΛΒΟ

Τὸ μοναδικὸν Ἀγγλικὸν στίλβωμα διὰ τὰ εἶδη ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, νίκελ, ἀλουμινίου καὶ παντὸς λευκοῦ μετάλλου.

Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ καλὰ ἐδωδιμοπωλεῖα σιδηροπωλεῖα καὶ καταστήματα.

Ste Ame des USINES DESTREE

ΛΕΥΚΑ ΑΣΠΡΟΡΡΟΥΧΑ

ΕΙΝΑΙ ΜΕΓΑΛΗ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΙΣ

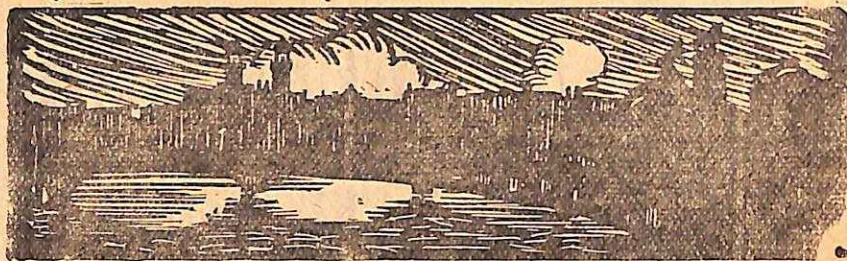
ΜΟΝΟΝ ΤΟ

ΛΟΥΛΑΚΙ ΝΤΕΣΤΡΕ

Λευκαίνει πραγματικά.

Προσοχή εἰς τὸ σῆμα

Ste Ame des USINES DESTREE

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟΥ ΕΡΜΑΝ ΛΑΝΤΟΝ

Ο ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ

(Συνέχεια έκ του προηγούμενου και τέλος)

—Είπα, ότι θα κοιμηθώ εδω απόψε, και θα μείνετε επίσης εδω ολόκληρη την αύριανή ημέρα!... Κι' αντί να πάτε έσεις αύριο το πρωί στην εργασία σας, θα πάω εγώ στη θέση σας. Ω, μη φοβάστε να με ανακαλύψουν: Έχομε, χάρις στην πρόνοια του σατανά, το ίδιο ανάστημα, την ίδια κορμοστασιά, τον ίδιο αέρα στις κινήσεις μας!... Αμα βγάλω λοιπόν αυτό το παληκοστούμι μου, και φορέσω το κομψό σας κοστούμι και κολλήσω μαύρα γένεια γύρω στη μούρη μου, θα είμαι ένας άτοφιος κι' ολάκερος «Έσεις»!... Και τότε, όλοι οι διαβολο-Κίργουδ του κόσμου να με αντικρύσουν, θα με νομίσουν όλοι τους πως είμαι ο Μάρβιν, κι' όχι ο... όχι αυτός που είμαι στην πραγματικότητα, δηλαδή!

Μα ό φτωχός Μάρβιν, δεν ήταν σέ θέση να πη τίποτα, τώρα. Είχε σωριαστή χλωμός σ' ένα κάθισμα, σκούπιζε τον παγωμένο ιδρώτα του μετώπου του με την ανάποδη του χεριού του, και μουρμούριζε διαρκώς:

—Νοιώθω κομμενα τὰ γόνατά μου... Τὰ βλέφαρά μου βαθαίνουν σάν μολυβένια, και τὰ μάτια μου θολώνουν!... Μα ναρκωτικό λοιπόν είχε μέσα του, αυτό το καταχθόνιο κρασί που ήπια;

Λίγες στιγμές αργότερα ο Μάρβιν κυλιόταν στο πάτωμα θυσιζόμενος σέ νάρκη, ενώ ο Γκαρρουθέρ τον κύτταζε χαμογελώντας σαρκαστικά...

H'

ΤΗΝ επομένη το πρωί, ο αστυνομικός Σάμμερ έμπαινε μέσα στο μεγαλοπρεπές κοσμηματοπωλείο του Κίργουδ.

Στη μέση της αίθουσής σταμάτησε, κι' έρριξε το διαπεραστικό βλέμμα του προς το στερεώτατο χαλύδδινο κλουβί, το οποίο βρισκόταν αρκετά θήματα προς τὰ άριστερά του. Κι' είδε, κλειδωμένον όπως συνήθως μέσα στο κλουβί αυτό, έναν άπ' τους υπαλλήλους του καταστήματος, ψηλόκορμον, κομψόν και με μαύρα γένεια. — τον Μάρβιν, άσφαλώς — να δείχνει το άνεκτίμητο κολλιέ, κατά τον προφυλακτικό τρόπο που ξέρομε ήδη, σ' έναν εκθάμβο πελάτη του καταστήματος.

Ο Σάμμερ έμεινε αρκετές στιγμές καρφωμένος, σ' αυτή τη θέση του. Κατά το διάστημα αυτό, κύτταζε επίμονα — και κάπως σαρ-

καστικά! — τον κλειδωμένο μέσα στο κλουβί υπάλληλο. Ύστερα, χαμογελώντας πειά μυστηριωδώς, έστριψε προς τὰ δεξιά, βάδισε προς το ιδιαίτερο γραφείο του γενικού διευθυντού — εκεί στο βάθος της αίθουσής — και χτύπησε διακριτικά την πόρτα.

Του άνοιξε την πόρτα, και τον υποδέχτηκε ο ίδιος γενικός διευθυντής Κίργουδ. Το πρόσωπό του έδειχνε κάποια έντονη στενοχώρια, την οποία ωστόσο προσπαθούσε να κρύψει κάτω από ένα χαμόγελο άχνό. Λίγο πιο πέρα, καθισμένη στη γραφομηχανή της ή θελκτική μίς Λίλυ Έλδερς, ήταν άπορροφημένη στην άλληλογραφία του κατστήματος.

—Καλημέρα, κύριε Σάμμερ! του είπε άνακουφισμένος στο αντίκρουμά του, ο Κίργουδ. Σας περίμενα άνυπόμονα, κι' ή άφιξή σας μου προξενεί άφάνταστη χαρά!... Μας άφήνετε για λίγο μόνους, δεσποινίς Έλδερς;... Έχω κάτι το σπουδαίο να συζητήσω, με τον κύριο Σάμμερ!

Η Λίλυ ύποκλήθηκε και βγήκε έξω, ξανακλείνοντας την πόρτα. Ο Σάμμερ κάθισε τότε στη θέση της, αντίκρυ στον Κίργουδ, δέχτηκε ένα άπ' τὰ τσιγάρα του, και τó άναψε σιωπηλός.

Άλληλοκυττάχτηκαν κατόπιν οι δυό άνδρες, με αίνιγματικό χαμόγελο κι' οι δυό τους, και τέλος ο Σάμμερ ρώτησε:

—Λοιπόν, ήρθε;

—Ναι, ήρθε! άπάντησε ο Κίργουδ, με κρυφή λαχτάρα.

—Είπε ΑΥΤΟΣ, που βρίσκεται τώρα στο κλουβί; Ξαναρώτησε ο Σάμμερ.

—Ναι! άπάντησε ξανά, ο Κίργουδ. Μεταμφιέστηκε ο σατανάς αυτός, άπαράλλαχτος σάν τον Μάρβιν στην εμφάνισι, στην όμιλία, στις χειρονομίες, στα ένδύματα, και σ' όλα γενικώς!... Είπε άπίστευτη ή τέχνη κι' ή δύναμι της μεταμφιέσεώς του!

—Κι, ο άληθινός Μάρβιν; έκανε ο Σάμμερ, με λαχτάρα.

—Έξαφανίστηκε!... Και μυστηριωδώς, μάλιστα!

Ο άστυνομικός άρχισε να μασσάει τώρα την άκρη του τσιγάρου του μηχανικά, ενώ στο πρόσωπό του έλαμπε ή ευχαρίστησι. Ρώτησε κατόπιν, πάλι:

—Κι' ΑΥΤΟΣ που βρίσκεται τώρα στο κλουβί, ύποψιάζεται άράγε ότι τον ξέρομε πειά ΠΟΙΟΣ είνε;

—Άσφαλώς δεν έχει ούτε ιδέα των ύπομιών μας! άπάντησε με χαρά ο Κίργουδ. Σύμφωνα με τις χθεσινοβραδυνές οδηγίες σας κι' οδηγίες μου, ο άρχιντετέκτις του καταστήματός του έπιστάτησε ο ίδιος στην σημερινή είσοδο των υπαλλήλων μου... Και μόλις είδε τον Μάρβιν νάρχεται, δηλαδή αυτόν τον ψευδο-Μάρβιν, του έκανε με φυσικό ύφος τον καθημερινό έλεγχο της ταυτότητός του — σύμφωνα πάλι με τις οδηγίες μας — χωρίς να του δείξει καθόλου, ότι και για όλους γενικώς τους υπαλλήλους μας! Έτσι, ο ψευδο-Μάρβιν άπορροφημένος άνυπόποτος, πήγε μονάχος του και κλειδώθηκε στο άτσάλεινο κλουβί, σάν τον ποντικό στη φάκα!... Και τώρα, δείχνει τó κολλιέ μου στους πελάτες, χωρίς να ύποψιάζεται καθόλου ότι τόν «μυριστήκαμε», κι' ότι τον κρατούμε γερά στα νύχια μας!

Ο Σάμμερ, ωστόσο, δεν φάνηκε τώρα να συμμερίζεται τη χαρά και την άισιοδοξία του Κίργουδ. Βαθεία δυσπιστία φώληζε στην ψυχή του, και τον έκανε να ζαρώνη τὰ φούδια του βλοσυρούς. Δεν φανταζόταν τόσο άφελή, τον άφθαστο και δαιμόνιο Πικαρούν, να ρθή μοναχός του και να πέση στα δόντια του λύκου, με τέχνασμα τόσο κοινό και συνηθισμένο!

—Χι!... μουροούρισε έξακολουθητικά σκεπτικός, και λοξοκυτάζοντας τον Κίργουδ. "Ας αφήσω τις άλλες άπορίες κι' έπιφυλάξω μου, άς άναφέρω τó εξής: Είπαμε, ότι ο Γκαρρουθέρ, έπι

σκέφθηκε τὸν Λανιέ, γιὰ νὰ τοῦ ἀναθέσῃ τὴν κατασκευὴ ἑνὸς κολλιέ ψεύτικου, κι' ὅμοιου με τὸ δικό σας!... Ἰσιότε λοιπὸν προλάβε κιόλας ὁ Λανιέ, νὰ κανῇ τὴν ἀπομίμησιν αὐτὴ, καὶ νὰ τὴν παραδώσῃ μάλιστα, στὸν ἱκαρροῦθερ;... Ἰατι, τὸ νὰ κατασκευάσῃ κανενὰς μιὰ ἀπομίμησιν τοῦ πολυπλοκοῦ κολλιέ σας, εἶνε σπουδαία, ἐργασία ποὺ ἀπαιτεῖ συγχρόνως πολὺν καιρὸ γιὰ νὰ γίνῃ!

—Σωστὴ εἶνε ἡ παρατήρησις σας, κύριε Σάμμερ! ἔκανε σκεπτικός, ὁ Κίργουδ. Ἰσὼς ὁμῶς νάχετε ἄδικο, ὑποθετώντας ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ ἱκαρροῦθερ νὰ μοῦ κλέψῃ τὸ κολλιέ, εἶνε βασιτισμένο στὴν ποιήσει ἐκ μερὸς μιᾶς ἀπομιμήσεως, προωρισμένης νὰ μὰς ἐξάπατῃ ἐυκολώτερα!... Θελῶ νὰ πῶ, ὅτι ἰσὼς νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται καθόλου ἀπομιμήσις τοῦ κολλιέ, στὴν προσπάθεια τοῦ κλέπτου μας!

—Μὰ τότε, γιὰ ποῖο λόγο ἐπισκέφθηκε ὁ ἱκαρροῦθερ τὸν Λανιέ, κατὰ τὸ ὄραδον ἐκεῖνο; ξανάπε ὁ Σάμμερ, μὲ ἀπορία. Μοῦ φαίνεται ἀνεξήγητο, αὐτό!... Ὡστόσο, ὅπως καὶ ναχὶ τὸ πρᾶγμα, τὸ γεγονός εἶνε ἓνα: Ὅτι ὁ φιλαράκος ὁ Πικαροῦν-ἱκαρροῦθερ, ἦρθε μόνος του κι' ἔβαλε τὸ κεφάλι του στοῦ λύκου τὸ στόμα!... Καὶ τώρα, τὸν κρατοῦμε γερά φυλακισμένον μέσα στὸ ἀτσαλένιο κλουβί, στὸ ὁποῖο ἦρθε καὶ τρύπωσε σὰν ἀνόητος, θεληματικὰ του!

Ὁ Κίργουδ ἔτριψε τὰ χέρια του, μὲ ὀλοφάνηρ εὐχαρίστησι, ἀπαντώντας με χαμόγελο ἀχτινοβόλο στὴν τελευταία φράσι τοῦ Σάμμερ.

—Ἐπιτηρεῖτε ἄραγε καλὰ, τὴν αἴθουσα τοῦ κοσμηματοπωλείου σας: ρώτησε ὁ Σάμμερ, πάλι.

—Ἐκτός ἀπ' τὴ συνηθισμένη κάθε μέρα ἀγρυπνὴ ἐπιτήρησι, κάλεσα σημερὰ ἐξαιρετικῶς κι' ἄλλους ἑφτά ἀκόμη μουστικούς ἀστynomικούς! ἀπάντησε ὁ Κίργουδ. Τους ζήτησα ἐπειγόντως ἀπὸ μιὰ κοντινὴ ἀσφαλιστικὴ ἐταιρεία. Βέβαια, δὲν χρειάζεσταν αὐτὴ ἡ πρόσθετη δύναμις τῶν φυλάκων!... Οἱ παλαιοὶ ποὺ εἶχα, ἔφταναν καὶ περᾶσαν... Ἀλλὰ ἤθελα νὰ εἶμαι τελείως ἡσυχος, πειὰ!... Καὶ τώρα, ὁ φίλος μας ὁ Πικαροῦν, οὔτε τὸ δαχτυλάκι του δὲν θὰ μπορῇ νὰ σηκώσῃ, χωρὶς νὰ γίνῃ παρευθὺς ἀντιληπτὸς ἀπ' τὸ πλήθος τῶν φυλάκων ποὺ τὸν φρουροῦν ἀγρύπνως!

—Τότε, ὅλα εἶνε «ἐν τάξει», πειὰ! στέναξε μὲ ἀνακούφισιν, ὁ Σάμμερ. Ὅμως, γιὰ νὰ εἶμαι εὐλικρινής, αὐτὴ ἡ βλακεία τοῦ Πικαροῦν ἐξακολουθεῖ νὰ μοῦ φαίνεται ἀφύσικη!... Ποτέ μου δὲν θὰ μπόρῃς νὰ φανταστῶ, ὅτι ὁ τετραπέρατος αὐτὸς ἀρχιλωποδύτης θάκανε μιὰ τέτοια ἡλιθιότητα, νὰ ρθῇ μοναχὸς του καὶ νὰ πέσῃ μέσα στὰ σαγόνια μας!

—Μὰ τὸ λέει καὶ τὸ Εὐαγγέλιο, ἀγαπητέ μου κύριε Σάμμερ! ἀπάντησε μὲ χαμόγελο πεποιθήσεως, ὁ Κίργουδ. «Μωραίνει Κύριος, ὃν βούλεται ἀπολέσαι!... Δηλαδή, ὅποιον θέλει ὁ Θεὸς νὰ τὸν καταστρέψῃ, τὸν σπρώχνει σὲ ἡλιθιότητες καὶ σὲ ἀνόητα διαβήματα!

—Ἔστω! ψιθύρισε, ὁ Σάμμερ. Ἀς ὑποθέσουμε, ὅτι ὁ Θεὸς θέλησε ἐπιτέλους νὰ καταστρέψῃ τὸν Πικαροῦν, καὶ τὸν ἔσπρωξε σ' αὐτὴ τὴν ἀνοησία του!... Ἄν ὑποθέσουμε ὁμῶς, ὅτι ὁ Πικαροῦν παρὸς αὐτὸς, μὲ τὸ κολλιέ στὴν τσέπη του, θελήσῃ νὰ τρέξῃ ὀλοταχῶς πρὸς τὴν πόρτα, τί θὰ γίνῃ τότε;

Ὁ Κίργουδ ἀπάντησε, μὲ ὕφος καθησυχαστικό:

—Πρῶτα-πρῶτα, ὁ Πικαροῦν δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ τρέξῃ καθόλου πρὸς τὴν πόρτα, γιατί εἶνε γερά κλειδωμένος μέσα στὸ χαλύβδινο κλουβί, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κουνήσῃ ἀπὸ κεῖ οὔτε βῆμα!... Ἀς κλοῦμ' ὁμῶς, ὅτι μπόρεσε... Ἔ, παρευθὺς θὰ τὸν ἀρπάξουν γερά δώδεκα μουστικοὶ ἀστynomικοί, ποὺ τὸν ἐπιτηροῦν ἀγρυπνὰ καὶ διαρκῶς, σκόρπιοι κατάλληλα μέσα στὴν αἴθουσα... Συγχρόνως, ἄλλοι δώδεκα ἀστynomικοί θὰ τρέξουν ἀμέσως νὰ φρουρήσουν τὶς πόρτες

τοῦ καταστήματος καὶ τῆς αἴθουσας... Καὶ συγχρόνως, πάλι, ἄλλοι δώδεκα μουστικοὶ ἀστynomικοί οἱ ὁποῖοι περιπολοῦν στὸ πεζοδρόμιον, θὰ τρέξουν νὰ μπουρ μέσα, μὴν ἀφήνοντας οὔτε μυῖνα πειὰ νὰ πετάξῃ ἐξω ἀπ' τὸ κατάστημά μου!... Λοιπὸν;... ἔχετε ἀκόμη καμμία ἀμφιβολία; Ἐλάσα, καθὼς βλέπετε, ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα.

Τὸ συνοφρῶμα τοῦ Σάμμερ ἐγίνε πὶδ θαυτοῦ καὶ ὁλοσσοῦρο. Ἄντι νὰ καθιστῇ μετὰ αὐτὲς τὶς ὑπερβολικὰς προφυλάξεις, ποὺ λαμβανόντουσαν γιὰ τὴ φρουρὴν τοῦ κολλιέ τοῦ Κίργουδ, ἀντίθετα ἡ ἀνησυχία του μεγάλωνε περισσότερο στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του.

—Διάβολε! μουρμούρισε μέσα του, κουνώντας δυσπιστὰ τὸ τεράστιον κεφάλι του. Κι' ὁμῶς ὁ Πικαροῦν, οὔτε ἡλιθιὸς εἶνε, οὔτε ποτέ του ἔκανε ἡλιθιότητες ὡς τώρα!... Καὶ σήμερ, τί νὰ κρύβεται ἄραγε, κάτω ἀπὸ αὐτὴ τὴ δῆθεν «ἡλιθιότητά» του;... Μὰ τὴν πίστι μου, δὲν μπορῶ νὰ τὸ χωνέψω ἀκόμα!... Δὲν κάνετε καμμία βόλτα, κύριε Κίργουδ, νὰ δῆτε τοῦλάχιστον ἂν τὸ χαλύβδινο κλουβί του εἶνε γερά κλειδωμένο;

—Καὶ ἐκλειδωτὸ ἀκόμη νὰ εἶνε, τί μ' αὐτό; ἔκανε ὁ Κίργουδ, μὲ ἀδιαφορία. Δὲν σὰς εἶπα ἤδη, τί θὰ ἐπακολουθήσῃ, καὶ μονάχα ἓνα θῆμα ἂν κάνῃ ὁ Πικαροῦν, ἐξω ἀπ' τὸ κλουβί του;... Ὡστόσο, ἀς ριζῶ μιὰ ματιὰ ὡς ἐκεῖ, ἀφοῦ τὸ θέλετε!

Βῆκε, σὰν ἄνθρωπος ποὺ πάει νὰ κάνῃ μιὰ τελείως ἄσκοπη, καὶ τελείως ἀνώφελη ἀγγαραία. Ὡστόσο, ὅταν ξαναγύρισε στὸ γραφεῖο του, τὸ πρόσωπό του ἦταν συννεφιασμένο, καὶ τὸ ἀδιάφορο χαμόγελό του εἶχε σβύσει ἀπ' τὰ χεῖλη του πειὰ!...

—Ἦταν ἐκλειδωτὸ, τὸ κλουβί! ψιθύρισε, πέφτοντας κουρασμένον στὸ κάθισμά του.

—Τὰ βλέπετε; ἔκανε ὁ Σάμμερ, σκιρτώντας ἀνήσυχον. Δὲν σὰς τὰ ἔλεγα ἐγώ;... Διάβολε, τὸν ξέρω καλὰ τὸν Πικαροῦν!... Κι' ἡ πὶδ δύσκολος κλειδωνίε. εἶνε παιχνιδιὰ γι' αὐτόν!... Ἐλπίζω βέβαια νὰ μὴ σὰς πρόσεξε, τὴν ὥρᾳ ποὺ δοκιμάζατε τὴν πόρτα τοῦ κλουβιοῦ του, ἂν εἶνε ἡ ὄχι κλειδωμένη!

—Ἦσυχάστε γι' αὐτό! ἀπάντησε μὲ πεποίθησιν, ὁ Κίργουδ. Δὲν μ' εἶδε καθόλου ὁ Πικαροῦν, γιατί ἦταν πολὺ ἀπασχολημένος τὴ στιγμὴ ἐκείνη, στὸ νὰ δείχνῃ τὸ κολλιέ σὲ δυὸ πλουσίους ἐπαρχιώτες!... Ἔτσι, μπόρεσα καὶ ξανακλειδῶσα πάλι, χωρὶς νὰ μὲ ἀντιληφθῇ καθόλου!... Χμ!... Μιὰ ποὺ τὴν ἐκλειδῶσε βέβαια, τὴν πρώτη φορὰ, φυσικὰ θὰ τὴν ἐκλειδῶσῃ εὐκολὰ καὶ τώρα!... Δὲν πειράζει ὁμῶς, γιατί!...

—Ἰσα-ἴσα πειράζει, καὶ πολὺ μάλιστα! διέκοψε ὁ Σάμμερ, καθισμένος σὰν σὲ κάρβουνα ἀναμμένα. Νὰ πάρῃ ὁ σατανὰς, ἀκόμα ματὰ τοῦ Πικαροῦν.

—Χμ!... ἔκανε πάλι σκεπτικός κι' ὁ Κίργουδ. Εἶνε δαιμόνιος πραγματικῶς, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος... Στεκόμουν καὶ τὸν κύτταξα καὶ τὸν ἀκουγα, τὴν ὥρᾳ ποὺ μιλοῦσε μὲ τοὺς δυὸ ἐπαρχιώτες, δείχνοντάς τους τὸ κολλιέ ἀπὸ μέσα ἀπ' τὸ κλουβί του!... Μὲ τὴν ἐπιθεϊότητα καταχθονία ἔχει ἀπομιμηθῇ τὰ κινήματα, τὸ παρουσιαστικό, καὶ τὴ μορφή τοῦ Μάρβιν, ὥστε ἀρχισὰ ν' ἀμφιβάλλω κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος!...

Σηκώθηκε κι' ἄρχισε νὰ περπατᾷ δὼ κι' ἐκεῖ, ἀνήσυχον καὶ νευρικό.

—Ξέρετε κάτι; πετάχτηκε τώρα κι' εἶπε ξαφνικά, ὁ Σάμμερ. Εἴστε ποσωνιατικὰ βέβαιοι, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ποὺ θοισκεται μέσα στὸ κλουβί, δὲν εἶνε ὁ ἴδιος ὁ Μάρβιν;... Εἴστε βέβαιοι, ὅτι εἶνε πρᾶννιατικὰ ὁ Γκαρροῦθερ-Πικαροῦν, μεταμφιεσμένος τελεία σὲ Μάρβιν;

Ὁ Κίργουδ τινάχτηκε, καὶ σταμάτησε τὸν νευρικό περίπατό

του. "Υστερα μουρμούρισε με μάτια γλαρά:

—Τι έννοείτε;... Τι θέλετε να πητε;

—Θέλω να πώ, ότι ο Πικαρούν εινε ο σατανάς ο ίδιος! μούγκρισε ανησυχος, σχεδόν αγωνιώντας, ο Σάμμερ. Σκαρώνει παντα κάτι άσχημα παιχνιοια, τὰ όποια κανένας νους ανθρώπου δέν μπορεί να τα υποψιαστή έκ των προτέρων!... Γι' αυτό επιμενω έτσι και σας ρωτώω: Είστε θεόβαιοι, ότι δέν εινε ο υπάλληλός σας ο Μάρβιν, αυτός που έρίσκειται τώρα κλειδωμένος στο κλουβί;

—Σας είπα και σας θεβαινω άπολύτως, πάλι, ότι δέν εινε ο Μάρβιν! άπάντησε ο Κίργουδ, χλωμός ώστόσο παρ' όλη τη θεβαίότητά του. "Αλλωστε, εξακριώθηκε αυτό άπ' το πρωί άκόμη!... Στο κλουβί, τώρα, έρίσκειται άπ' το πρωί ο Πικαρούν, ή ένας όποιοσδήποτε άλλος, σατανικά, μεταμφιεσμένος σε Μάρβιν!... Βεβαιωθείτε άπολύτως, γι' αυτό!

—Καλά ως εδώ! Έκανε σκεπτικός, ο Σάμμερ. "Ας έρθουμε στο πολυτιμο κολλιέ σας, τώρα!... Τι το κάνετε, κατά τη διάρκεια της νύχτας;

—Το τοποθετούμε στο άπάτητο κι' άπολύτως στερεό χρηματοκιβώτιό μας, μαζί με τὰ άλλα βαρύτιμα κοσμήματα! άπάντησε ο Κίργουδ.

—Κάνετε άράγε καμμιά χημική δοκιμή, κάθε βράδυ, για να βλέπετε άν το κολλιέ αυτό εινε το γνήσιο;... Γιατί μπορεί να έχη γίνει, κατά το διάστημα της ημέρας, καμμιά άντικατάστασί του μ' ένα ψεύτικο!

—Δέν δοκιμάζουμε βέβαια κάθε βράδυ, ενα τέτοιο πράγμα!... Απόψε όμως, θα δοκιμάσουμε εξάπαντος!... Μείνετε ήσυχος γι' αυτό, κύριε Σάμμερ... Πρόσεξα όμως, ότι εδώ και τόση ώρα τώρα, το μυαλό σας γυρίζει διαρκώς στην ιδέα ψεύτικου κολλιέ, και στην ιδέα της άντικαταστάσεως του γνησίου με την επιτήδεια άπομίμησί του!

Ο Σάμμερ δέν άπάντησε, αλλά ξάπλωσε πιό αναπαυτικά στην πολυθρόνα του, διαρκώς συνωφρωμένος. Ήταν ώρα μεσημεριανού φάγητου πειά, αλλά κανένας άπ' τους δυο αυτούς άνδρες δέν αισθανόταν όρεξι να φάη. Ή άγωνιώδης άναμονή του τί επρόκειτο να συμβή, και πότε, τους έκανε χλωμούς κι' άνόρεχτους. Και δυνάμωνε περισσότερο ή άνησυχία των στη σκέψη, ότι μέσα στο χαλυβιδινο κλουβί δέν ήταν κλειδωμένος ο Μάρβιν, αλλά ένας όποιοσδήποτε άλλος έκτός άπ' τον Μάρβιν, μεταμφιεσμένος σατανικά, καταχθόνια!

—Κι' όμως τόσο γερά τον κρατούμε στα νύχια μας τώρα, ώστε είμαι ήσυχος έντελώς ψιθύρισε επιτέλους ο Κίργουδ, ανασαίνοντας θαθεία. Θα τον πιάσουμε σκαστόν, είμαι σίγουρος. Ποτέ, δέν θα....

Διακόπτησε άπότομα και ξαφνικά, από κάποιον δαιμονισμένο θόρυβο κουδουνιού, το όποιο άρχισε τη στιγμή εκείνη να χτυπά!

Οι δυο άνθρωποι άναπήδησαν κατακίτρινοι σαν νάκουσαν άπροσδόκητα τον ήχο νεκρικής καμπάνας.

"Έτρεξαν μονομιάς στην πόρτα του γραφείου! Την άνοιξαν. Και μ' ένα πήδημα, βρέθηκαν μέσα στη μεγαλοπρεπή αίθουσα του καταστήματος. Το κουδούνι αυτό, το όποιο κουδούνιζε τόσο δαιμονισμένα «ΚΙΝΔΥΝΟΣ!», συνδεόταν με ήλεκτρικό σύρμα μαζί με το χαλυβιδινο κλουβί. Και κουδούνιζε μονάχα όταν ο έγκλειστος μέσα στο κλουβί υπάλληλος έβγαине από αυτό, χωρίς να είδοποιηθι προηγουμένως ο καταστηματοάρχης, ώστε να γυρίση τον ήλεκτρικό διακόπτη του ρεύματος. Κι' όταν κουδούνιζε, λοιπόν, αυτό έδειχνε ότι κάτι το ύποπτο ύπήρχε στην έξοδο αυτή του υπάλληλου, κι' έτσι άμέσως λάβαιναν έναντιόν του τὰ δρακόντεια μέτρα τους οι τόσο φρουροί άστυνομικοί, κι' οι τόσοι άλλοι υπάλληλοι του καταστήματος!

Αυτό είχε συμβή και τώρα: Ο μαυρογενειοφόρος άνθρωπος του

κλουβιού, φαίνεται ότι κατώρθωσε να ξεκλειδώση και πάλι, και τώρα έβροκοταν έξω από αυτό!

Η όλη τη συνατη ταχυτητά του ο Σάμμερ, έτρεξε προς το μέρος του μαυρογενειοφόρου, τη στιγμή που τον είχαν αρπάζει κιόλας δυο στίβαροι μυστικοί άστυνομικοί, και των συγκρατούσαν σίγυρα.

—Τι συμβαίνει λοιπόν; ψιθύρισε κατάχλωμος κι' ο Κίργουδ, φτάνοντας εκεί λαχανιασμένος.

—Είποτα το σουαρο, κυριε! άπάντησε ένας γιγαντώσωμος άστυνομικός, ο όποιος ήταν άρχηγός όλων των άλλων ιδιωτικών άστυνομικών του καταστήματος. Απλούστατα, μάς είπατε άπ' το πρωί, να προσέχουμε εξαιρετικά αυτόν τον υπάλληλό σας του κλουβιού... Και μόλις τον είδαμε, να πετάγεται γρήγορα και ξαφνικά έξω άπ' το κλουβί του, το κουδούνι χτύπησε και μεις τρέξαμε και τον συλλαβάμε!... Ιώρα, το πως κατώρθωσε να ξεκλειδώση το κλουβί του, χωρίς να τον άντιληφθι κανένας μας, αυτό άκόμη δέν μπορώ να το καταλάβω!

Ο Σάμμερ έν τώ μεταξύ κύτταξε τον μαυρογενειοφόρο ύποπτον, με σαρκαστική λύσσα. Του φαινόταν, ότι κρατώντας έτσι σίγυρα τον μεταμφιεσμένον σε Μάρβιν, τόσο τεχνικά, φίλο του Γκαρροϋθερ, τον εξεδικέιτο κι' αυτός επιτέλους, για τους τόσους σαρκασμούς του προηγουμένως.....

—Τί σημαίνει αυτό που κάνετε, κύριε... χμ... κύριε Μάρβιν; ή ο Κίργουδ τον συλληφθέντα, εξακολουθώντας προσποιητά να τον νομίζει ακόμα δήθεν για Μάρβιν. Γιατί βγήκατε έτσι άντικανονικά, έξω άπ' το κλουβί;

—Μ' έπιασε πονοκέφαλος, κι' αποφάσισα να κάνω έναν μικρό περίπατο! ήιαν ή άπλη, κι' άπίστευτη ώστόσο, άπάντησις του άταράχου άγνώστου.

—Πονοκέφαλο, είπατε; μουρμούρισε έκθαμβος, ο Κίργουδ. Και για έναν πονοκέφαλο, βγήκατε τόσο ύποπτα κι' άντικανονικά άπ' κει μέσα;... Κι' επιτέλους, πως κατώρθώσατε να ξεκλειδώσετε την πόρτα του κλουβιού σας;

—Δέν την ξεκλειδώσα καθόλου, κύριε!... Φαίνεται, ότι ήταν κατά λάθος ξεκλειδωτή από πριν!

Ο Κίργουδ με τον Σάμμερ, άλλαξαν τότε ένα βλέμμα γρήγορης και κρυφής συνεννοήσεως. Κι' άμέσως ύστερα:

—Φέρτε τον, τόν γραφείο μου! είπε ο Κίργουδ, στους άστυνομικούς. Πρέπει να τόν ψάξουμε προσεχτικά!

Θ

Ο μαυρογενειοφόρος υπάλληλος διαμαρτυρήθηκε τότε ζωηρά, λέγοντας ότι τον πονούσε το κεφάλι του ανυπόφορα. Ωστόσο, δέν άντιστάθηκε καθόλου, καθώς οι δυο άστυνομικοί τον ώδηγούσαν στο ιδιαίτερο γραφείο του γενικού διευθυντού, εξακολουθώντας να τον κρατούν γερά άπ' τὰ μπράτσα.

Μόλις έφτασεν εκεί, ο Κίργουδ έδιωξε τους δυο άστυνομικούς, έκλεισε την πόρτα του γραφείου του καλά, κι' έμεινε τώρα μαζί με τον Σάμμερ και με τον συλληφθέντα υπάλληλο του κλουβιού.

—Λοιπόν, φίλτατέ μου Γκαρροϋθερ: Έκανε σαρκαστικά ο Σάμμερ, κυττώντας στα μάτια τον δήθεν Μάρβιν. Πιστεύω, ότι τελείωσαν πειά τὰ ψέμματα και τὰ άστεία μεταξύ μας, τη φορά αυτή!

—Γκαρροϋθερ μουρμούρισε ο ύποπτος, με άπορία. Γκαρροϋθερ, με είπατε;... Μά δέν όνομάζομαι έτσι, κύριε!... Καί... ω, τί πονοκέφαλος είν' αυτός, Θεέ μου!

Χαϊδεψε το μέτωπό του με το χέρι του, ζαρώνοντας συγχρόνως

τὸ πρόσωπό του σὰν νὰ θασανιζόταν ἀπὸ πόνο ἀνυπόφορο....

—Γιατί δὲν τοῦ θγάζετε αὐτὰ τὰ ψεύτικα γένεια, ποὺ φορεῖ; εἶπε τότε ὁ Κίργουδ στὸν Σάμμερ, μὲ ὕφος ἀνυπόμονο.

—Ὅχι, ἀκόμα! ἔκανε μὲ σαρκασμό, ὁ ἀστυνομικός. Πρέπει νὰ τὸν οδηγήσω πρῶτα στὴν Ἀστυνομία, γιὰ νὰ τοῦ θγάλω μερικὲς φωτογραφικὲς πύξες ὅπως εἶνε τώρα!... Στὸ «λωποδυτικὸ πάνθεο» πρέπει νὰ φιγουράρῃ ὁ κάθε κατεργάρης, μὲ ὅλες τὶς μεταμφιέσεις ποὺ μεταχειρίστηκε, κατὰ τὴ λωποδυτικὴ δρᾶσι του ὡς τῆ στιγμῆς συλληψέως του!... Ἔτσι δὲν εἶνε, ἀγαπητέ μου φίλε Γκαρρουῦθερ;... Μὰ νόμιζες στ' ἀλήθεια πὼς θὰ μὰς ξεγελοῦσες, μὲ τὰ ἀνόητα αὐτὰ τεχνάσματά σου;

—Δὲν καταλαβαίνω, κύριε, τί μοῦ λέτε, οὔτε καὶ γιὰ ποιὸν Γκαρρουῦθερ μοῦ μιλάτε! ἀπάντησε ξανά ὁ ἀγνωστος, δυναμώνοντας ἐν τῷ μεταξύ τοὺς ὀδυνηροὺς μορφασμούς του ἐξ αἰτίας τῶν πόνων στὸ κεφάλι του.

—Εἶσαι περίφημος ὑποκριτής, Γκαρρουῦθερ! ξανάπε σαρκαστικά καὶ πάλι, ὁ Σάμμερ. Κι' ἦσουν πάντοτε περίφημος στίς ὑποκρισίες σου, στίς μεταμφιέσεις σου, καὶ στὰ ὠραία λωποδυτικὰ κόλπα σου!... Μονάχα σ' αὐτὸ τὸ τελευταῖο κόλπο σου, ἔπεςες καντάρια ἔξω!... Ναί, αὐτὸ τὸ τελευταῖο κόλπο σου, ἦταν μιὰ καθαρὴ, ἀλλὰ κι' ἀπροσδόκητη ἡλιθιότης, ἐκ μέρους σου!... Μὰ δὲν ὑποψιάζουσιν λοιπὸν καθόλου τί θὰ συνέβαινε, μὲ τὴν πετάχτηκες ἔξω ἀπ' τὸ κλουβὶ ἐκεῖνο;... Καὶ πιστεύεις λοιπὸν ἀληθινά, ὅτι θὰ μπορούσες νὰ μὰς ξεφύγης;

—Δὲν πῆγαινα νὰ ξεφύγω, κύριε! ἀπάντησε καὶ πάλι, ἀπλᾶ ὁ ἀγνωστος. Πῆγαινα ἀπλῶς ὡς ἔξω στὸ πεζοδρόμιο, νὰ πάρω λίγον ὁροσερὸ ἀέρα γιὰ αὐτὸ τὸ πονοκέφαλό μου μὲ θασάνιζε!

Ἀπότομα τώρα, θυμωμένα, ὁ Σάμμερ μούγκρισε:

—Ἔλα, φτάνουν τ' ἀστεῖα πειὰ, Γκαρρουῦθερ!... Δὲν ἐλαφρώνουν τὴ θέσι σου καὶ τὴν ἐνοχλή σου, αὐτὲς ἡ ἀνοήσιες καὶ τὴν ἄνοιαν σου; καὶ δόσε μὰς ἀμέσως τὸ κολλιέ, πρὶν θάλω καὶ σὲ ψάξουν ἀπ' τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια!

—Τὸ κολλιέ, εἶπατε;... Ποιὸ κολλιέ;... Καὶ γιατί ἐξακολουθεῖτε, νὰ μὲ λέτε «Γκαρρουῦθερ»;... Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ Γκαρρουῦθερ;... Γιατὶ ζητᾶτε ἀπὸ μένα τὸ κολλιέ, ἀφοῦ μπορεῖτε νὰ τὸ ῥῆτε ἐκεῖ στὴ θέσι του, στὸ κλουβί, ὅπου τὸ ἄφησα πρὶν νὰ βγῶ ἀπὸ κεῖ μέσα;... Κι' ἂν θελήσετε νὰ μὲ ψάξετε, μονάχα τὸν πονοκέφαλό μου θὰ ῥῆτε, κι' ὄχι τὸ κολλιέ!

Ὁ Σάμμερ ἐπνίξε μιὰ θλαστήμια θυμοῦ κι' ἀνυπομονησίας. Καὶ χωρὶς νὰ «χασομεράῃ» περισσότερο μὲ ἀνώφελη πολυλογία, πλησίασε τὸν ὑπόπτο, κι' ἄρχισε νὰ τὸν ψάχνῃ παντοῦ λεπτομερέστατα.

—Διάβολε! ἔκανε στὰ τελευταῖα ἐκθαμβός, ἀφοῦ τελείωσε πειὰ τὸ σχολαστικώτατο ψάξιμο τοῦ ὑπόπτου. Μήπως γελάστηκα, λοιπόν;... Τὸ κολλιέ δὲν ὑπάρχει ἀπάνω σ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο!

—Μήπως πρόλαβε ἀόραγε νὰ τὸ δώσῃ, σὲ κανένα συνένοχό του; ψιθύρισε μὲ ἀγωνία ὁ Κίργουδ, στὸν ἐπίσης χλωμὸ τώρα ἀστυνομικό.

Ὁ Σάμμερ, δίχως ν' ἀπαντήσῃ, βάδισε πρὸς τὴν πόρτα, τὴν ἀνοίξε, καὶ φώναξε τὸν Μάστερσον, ὁ ὁποῖος ἦταν ἀρχηγὸς τῶν ιδιωτικῶν ντετέκτιβ τοῦ καταστήματος. Ὁ γιγαντώσωμος αὐτὸς ἀρχιντετέκτιβ πλησίασε ἀμέσως, καὶ διαβεβαίωσε τὸν Σάμμερ, ὅτι μὲ μὲν ὁ ὑπόπτος βγήγε ἀπ' τὸ κλουβί, τριγυρίστηκε ἀμέσως ἀπὸ ἀστυνομικούς, γνοῖς νὰ προλάβῃ νὰ ρθῇ σ' ἐπαφὴ μὲ πρόσωπα ξένα πρὸς τὸ κοινηματοπωλεῖο.

—Τὰ βλέπετε, κύριε Κίργουδ; ἔκανε ὁ Σάμμερ, μπαίνοντας πάλι μέσα στὸ νηοφεῖο. Ὁ Μάστερσον βεβαιώνει κατηγορηματικά, ὅτι δὲν ἦταν ἀνθρωπίνως δυνατόν νὰ πλησιάσουν συνένοχοι τὸν φιλαρά-

κο μὰς ἀπ' ἐδῶ, γιατί μὲν μόλις βγήκε ἀπ' τὸ κλουβί του, τριγυρίστηκε ἀμέσως ἀπ' τοὺς ἀστυνομικούς σας!

—Μιὰ γιατί ὅλη αὕτη ἡ φασαρία; πετάχτηκε τότε κι' εἶπε ὁ ὑπόπτος, μορφάζοντας ἐξακολουθητικά ἀπ' τὸν πονοκέφαλό του. Σας εἶπα, ὅτι ἀφίσα το κολλιέ στὴ θέσι του, πρὶν νὰ βγῶ!... Γιατὶ δὲν πάτε ὡς τὸ κλουβί, νὰ τὸ ῥῆτε;... Ἄχ, τί πόνος εἶν' αὐτός, θεέ μου!

Ὁ Σάμμερ κι' ὁ Κίργουδ, ἀλλάξαν πάλι ἓνα βλέμμα κρυφῆς συνεννοήσεως. Κι' ἐνῶ ὁ Κίργουδ ἔβγαινε τώρα ἐξω, γιὰ νὰ παῇ ὡς τὸ κλουβί, ὁ Σάμμερ προσήλωσε τὸ ὄλοσυρὸ βλέμμα του στὸν ὑπόπτο, κι' εἶπε σοφά:

—Ἐπιθάρυνεις πολὺ τὴ θέσι σου, Γκαρρουῦθερ, μὲ τὴν ἀνώφελη προσποίησί σου!... Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἡ περροῦκα σου καὶ τὰ ψεύτικα γένεια σου, μοιάζουν ἀπαράλλαχτα σὰν τοῦ Μάρβιν!... Ἡ μεταμφιέσι σου εἶνε σωστὸ ἀριστοῦργημα, ἀπ' τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια σου... Μὰ αὕτη ἡ περροῦκα, ὅσο, μὲ φαίνεται κάπως ἀλλόκοτη;... Γί ἀράγε νὰ κρύβεται, κάτω ἀπὸ δαύτη;

—Ἰίποτα, τὸ ὅποιο νὰ σὰς ἐνδιαφέρει, κύριε! ἀπάντησε ἀπλᾶ, ὁ ὑπόπτος. Προπάντων, δόστε μου νὰ καταλάβω τὸ ἔξης: Τὴ σύλληψί μου αὕτη, θὰ ἐπακολουθήσῃ κι' ἡ φυλάκισί μου;

—Φυσικά, ἀγαπητέ μου Γκαρρουῦθερ! ἔκανε σαρκαστικά, ὁ Σάμμερ. Καί...

Δὲν πρόλαβε ν' ἀποτελειώσῃ τὴ φράσι του, γιατί ἀμέσως ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Κίργουδ, ὁ ὁποῖος πλησίαζε κατάπληκτος κι' ἔλεγε:

—Περίεργο, μὰ τὴν ἀλήθεια!... Νᾶτο, τὸ κολλιέ!... Τὸ ῥῆκα ἐκεῖ στὴ θέσι του!

Ἡ στοργυλόχονδρη «μῦρη» τοῦ ἔλαμπε ἀπὸ χαρὰ, καθὼς κρατοῦσε τὸ μεγαλοπρεπέστατο κι' ἀνεκτίμητο μαργαριταρένιο κολλιέ, καὶ τὸδεῖχνε στὸν Σάμμερ.

Μουρμουρητὸ καταπλήξεως ἐπίσης, ἀνέθηκε τώρα στὰ χεῖλη τοῦ Σάμμερ. Ὁρθὸς κι' ἐκθαμβός, κυττοῦσε τὸ ἀχτινοβόλο ἐκεῖνο ἀριστοῦργημα, χωρὶς νὰ πιστεύῃ τὰ μάτια του. Καὶ τραύλισε, ἐπιτέλους:

—Εἶστε βέβαιος κύριε Κίργουδ, ὅτι πρόκειται γιὰ τὸ ἀληθινὸ κολλιέ.....

Κάτι πῆγε νὰ προσθέσῃ ἀκόμη, μὰ τὸ βλέμμα του ἔπεσε ξαφνικά στὸ πρόσωπο τοῦ ἀγνώστου, καὶ καρφώθηκε ἐκεῖ μὲ ἀπορία.

Πραγματικῶς, τὸ πρόσωπο τοῦ ἀγνώστου ἔδειχνε τώρα μιὰ φυσικωτάτη κατάπληξι, κάτι σὰν θλίψι μαζὺ καὶ βαθειὰ ἀπογοήτευσι, καθὼς κύτταζε κι' αὐτὸς τὸ περίφημο κολλιέ στὰ χεῖρια τοῦ Κίργουδ!!

Κι' ἡ ἐκφρασίς αὐτῆ, ἡ ζωερὴ καὶ μυστηριώδης, στὸ πρόσωπο τοῦ ὑπόπτου, ἀνάγκασε τὸν Σάμμερ καὶ τὸν Κίργουδ, ν' ἀλλάξουν πάλι ἓνα βλέμμα ἀπορίας κι' ἀμηχανίας....

Γιὰ ποιὸ λόγο, λοιπόν, φαίνονταν τόσο ἐκθαμβός κι' ἀπογοητευμένος καὶ στενοχωρημένος γιὰ τὴν ἀνεύρεσι τοῦ κολλιέ, ὁ ἀγνωστος;

Καὶ πρὶν προλάβουν οἱ δύο αὐτοὶ ἄνδρες ν' ἀναρωτηθοῦν καὶ νὰ συνλθουν ἀπ' τὴν κατάπληξί τους, ὁ ἀγνωστος ἔμπηξε ξαφνικά ἓνα εἰρωνικὸ γέλιο, κι' εἶπε:

—Τί ἀκριβὰ, τί πανάκριβὰ ποὺ πλήρωσα, αὐτὸν τὸν πονοκέφαλό μου!

Οἱ δύο ἄλλοι μαρμάρωσαν πειὰ ὁλότελα. Ἡ στάσις τοῦ ἀγνώστου, ξεπερνῶσε κάθε ὄριο ἀλλοκοτίας καὶ παραδοξότητος. Καὶ παρ' αὐτὸ, σὰν νὰ ἐνοιῶσε ὁ ἀγνωστος αὐτός, ὅτι ἄφησε τὸν ἑαυτό του νὰ παρασυρθῇ καὶ νὰ προδοθῇ, πῆρε πάλι ὕφος συγκρατημένο, κι'

άρχισε να προσποιείται ότι τον τυραννεί ο πονοκέφαλός του.

—Ιρελλός θα είναι, ίσως! Έκανε ο Κίργουδ, λοξοκυττάζοντας τον αινιγματικό αυτόν ύποπτο. Όπως και νάχη το πράγμα, λίγο μ' ενδιαφέρει τώρα... Η ουσία είναι, ότι το κολλιέ μου βρέθηκε άπειραχτο!

—Χμ... Έγώ δέν είμαι καθόλου σίγουρος ακόμα! Έκανε ξερά ο Σάμμερ, κυττάζοντας πότε τον άγνωστο και πότε το κολλιέ.

Και με ξαφνική κίνησι του χεριού του, κυριολεκτικώς με ταχύτητα άστραπιαία, χούφτωσε την περρούκα του άγνωστου και την πέταξε μακριά...

Κάτω απ' την περρούκα, κι' άπάνω στα φυσικά μαύρα μαλλιά του άγνωστου, φάνηκε τότε κουβαριασμένο σαν κουλούρα ένα υπέροχο μαργαριταρένιο κολλιέ, το όποιο πρόλαβε και χούφτωσε ο τρομερός άστυνομικός πριν κυλίση χάμω!

—Νά, αυτό φαίνεται θα σου προξενούσε τον πονοκέφαλο, φιλάρακο μου! ούρλιασε ο Σάμμερ, συγχρόνως, δείχνοντας τώρα το δεύτερο αυτό κολλιέ στον Κίργουδ.

Ο άγνωστος κύτταξε τον άστυνομικό με βουθή λύσσα, και τρίζοντας τά δόντια του.

Ο Κίργουδ πάλι, κεραυνοβολημένος απ' την κατάπληξι του πειά, κύτταξε πότε το κολλιέ που κρατούσε ο ίδιος, και πότε το κολλιέ που κρατούσε ο Σάμμερ. Και κάνοντας το σταυρό του, μурμουρίζε γλαρώνοντας τά μάτια του συγχρόνως:

—Δυό κολλιέ, έχομε τώρα!... Ίδια κι' άπαράλλαχτα, και τά δυό!... Ω, θα τρελλαθώ... Δέν καταλαβαίνω τίποτα, θεέ μου!

—Κι' όμως είναι όπλουστάτο, το πράγμα! Έκανε σαρκαστικά, ο Σάμμερ. Ναι, δυό κολλιέ έχομε... Μά το ένα είναι το γνήσιο, και το άλλο είναι ή τεχνικωτάτη άπομίμησις του γνησίου!... Διάβολε, δέν χρειάζεται φιλοσοφία!

Πλησίασε κατόπιν προς το φώς, το κολλιέ που κρατούσε, το περιεργάστηκε καλά, και πρόσθεσε:

—Αυτό που κρατάω εγώ, είναι άσφαλώς το γνήσιο!

—Λάθος κάνετε, κύριε Σάμμερ! Έκανε ο Κίργουδ, πλησιάζοντας έν τώ μεταξύ και κυττάζοντας προσεχτικά αυτό το κολλιέ της περρούκας. Ίσα-ίσα, το δικό μου είναι το γνήσιο... Κι' αυτό που κρατάτε, είναι μιá όχι τεχνική, αλλά αντίθετα μιá χονδροειδεστάτη άπομίμησις του γνησίου!

Το πρόσωπο του Σάμμερ σκοτεινίασε από άμηχανία. Ναι, πρόσχε κι' αυτός τώρα, ότι τά μαργαριτάρια του κολλιέ που κρατούσε, ήσαν εξάπαντος ψεύτικα. Η θαμπάδα τους και ή πρόχειρη κατασκευή τους τάδειχναν χονδροκαμωμένα, όσο περισσότερο τά πρόσσεχε κανένας.

Ο άστυνομικός, στενοχωρημένος που γελάστηκε έτσι, γύρισε προς τον ύποπτο και τον κύτταξε έρωτηματικά. Άλλά δέν μπόρεσε να μαντέψη τίποτα, απ' το ψυχρό κι' αινιγματικά άπαθές ύφος του. Και μурμουρίσε, πιό μπερδεμένος τώρα:

—Δέν καταλαβαίνω τίποτα, μά την πίστι μου!... Αν αυτό το κολλιέ είναι το ψεύτικο, τότε για ποιο λόγο να το κρύψη τόσο προφυλαχτικά κάτω απ' την περρούκα του;... Κι' αν αυτό που κρατάτε έσείς, κύριε Κίργουδ, είναι το γνήσιο, γιατί να το αφήση στο κλουβί, αντί να το πάση μαζί του, αφήνοντας εκεί την άπομίμησι στη θέσι του γνησίου αυτού;

—Και δέν ρωτάτε τον ίδιο, να σας διαφωτίση σχετικώς; Έκανε με σαρκασμό ο Κίργουδ. Έγώ ένα μονάχα μπορώ να διαφωτίσω: Ότι το κολλιέ που κρατάτε, είναι μιá άπομίμησις — και μάλιστα κάπως χονδροειδής — του γνησίου που κρατώ εγώ!

Ο Σάμμερ, δέν έβγαλε μιλιá. Περιορίστηκε μονάχα να μουγ-

κρίση και το ακατανόητο, πετώντας συγχρόνως, το κολλιέ που κρατούσε, άπάνω στο τραπέζι του Κίργουδ με περιφρόνησι.

Ύστερα, με θλέμμα λύσσας βουθής, κύτταξε τον ύποπτο προσεχτικά, προσπάθώντας να μαντέψη κάτι ίσως, απ' την έκφρασι της φυσιογνωμίας του. Άλλά το πρόσωπο εκείνου εξακολουθούσε να μένη αινιγματικό, και μονάχα μορφασμοί πόνου φαινόντουσαν να το συσπούν πότε-πότε όδυνηρά.....

I'

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝ μερικές στιγμές θαθείας σιωπής, κατά το διάστημα της οποίας ο Σάμμερ δέν έπαυε να περιεργάζεται τη φυσιογνωμία του ύπόπτου.

Ξαφνικά, τά μάτια του πεισματάρη άστυνομικού μισόκλεισαν με σημασία, μιá ύποψια του πέρασε απ' το μυαλό, κι' είπε σιγά-σιγά:

—Α, μαντεύω τώρα, τί ακριβώς συνέβη... Ίσως απ' τον πονοκέφαλό του, ίσως κι' απ' την ταραχή κι' απ' τη δίχα του, ο φίλος μας έβαλε κρυφά κάτω απ' την περρούκα του το ψεύτικο κολλιέ, αντί του γνησίου!

—Ίσως να συνέβησαν έτσι τά πράγματα! άπάντησε με κάποια ψυχρότητα, ο Κίργουδ. Το γεγονός είναι...

—Το γεγονός είναι, ότι πρέπει να μου εξηγήσετε ποιά είναι ή θέσι μου εδώ! διέκοψε ο άγνωστος με δυσφορία, τώρα. Για ποιο λόγο με συλλάβατε;... Ποιά είναι ή κατηγορία, την οποία μου άποδίδετε;...

Αν έγηκα απ' το κλουβί άντικανονικά, και δίχως να είδοποιήσω, ως τιμωρηθώ πειθαρχικώς απ' το κατάστημα... Μιά φορά, το αληθινό κολλιέ βρέθηκε άθικτο στη θέσι του... Και μπορώ να έχω χίλια ψεύτικα κολλιέ, στην τσέπη μου ή στην περρούκα μου, χωρίς να μπορέ να με κατηγορήση κανένας για κλέφτη, έφόσον δέν έκανα τίποτα το ένοχο!... Όσο για τον πονοκέφαλο, ως με εξετάση άμέσως ιατρός!

Ο Σάμμερ, μη βρίσκοντας τίποτα να πη, κουνούσε το όγκώδες κεφάλι του βυθισμένος σε άμηχανία. Ο Κίργουδ, πάλι, ήταν σκυφτός άπάνω στο κολλιέ του, και το εξήταζε πρόσχαρα και προσεχτικά. Και σαν να ήθελε να διώξη και την τελευταία άμφιβολία απ' το μυαλό του, είχε στάξει έν τώ μεταξύ μιá μικρούλα σταγόνα οξέος άπάνω σ' ένα απ' τά μαργαριτάρια. Το δέ άποτελεσμα της δοκιμής αυτής, τον έπεισε πειά ολότελα για τη γνησιότητα του κολλιέ του.

—Λοιπόν, γιατί δέν μου άπαντάτε, κύριε; ρώτησε πάλι ο ύποπτος, μ' έπιταχτικό τόνο στη φωνή του, τον σιωπηλό άστυνομικό. Αν με θέτετε υπό κράτησιν, να μου δώσετε σύμφωνα με τον νόμο το δικαίωμα, να συμβουλευθώ τον δικηγόρο μου!... Κι' έσεις, κύριε Κίργουδ, θα μπλέξετε άσχημα στα δικαστήρια μαζί μου, με την άγωγή άποζημιώσεως και ψυχικής όδύνης που θα έγείρω εναντίον σας!.. Αφήνω κιόλας, ότι θα γελάση ολόκληρη ή Νέα Υόρκη μαζί σας, μόλις άκούση ότι καταγγείλατε έναν υπάλληλό σας, επειδή είχε άπάνω του ένα κολλιέ «ίμιτασιόν», ένα κολλιέ ψεύτικο!

Ο Κίργουδ χλώμιασε απ' την άπειλή αυτή, την οποία εύρισκε πολύ δικαιολογημένη. Κι' αυτό που φοβόταν περισσότερο, δέν ήταν ή άποζημιώσι που θα πλήρωνε ίσως, όσο ήταν ή γελοιοποίησι της έμπορικής του φήμης, την οποία άσφαλώς θα έκμεταλλευόντουσαν κατάλληλα εναντίον του οι άλλοι συνάδελφοι, και αντίπαλοί του στο έμποριο.

—Έχει, μου φαίνεται, δίκιο ο κύριος Μάρβιν! Έκανε τότε ο τρομοκρατημένος Κίργουδ, στον Σάμμερ. Πρώτα-πρώτα, τον άποκαλέσαμε Γκαροϋθέρ, χωρίς ακόμα ν' άποδειχτή αυτό!... Ύστερα τον συλλάβαμε ως ύποπτο κλοπής, κι' όμως το γνήσιο κολλιέ βρέ-

υηκε αθικτο στη θέσι του!... Πώς θά ξεμπλέξω τώρα απ' τη δύσκολη θέσι μου, κύριε Σάμμερ;... Καί σκεφτηκατε άράγε, ότι μαζί με τη δική μου γελοιοποίησι — μπρός στα μάτια της κοινωνίας και των εμπορικών μου αντιπαλών — θά γελοιοποιηθήτε κι' έσεις έπισης, άπεναντι των προϊσταμένων σας;

Ο Σάμμερ δέν ταχασε, ωστόσο. Κύτταξε με άγριο βλέμμα τον υποπτο και γκρινιάσε τρίζοντας τά δόντια του:

—Μπορείτε νά πηγαίνετε στη θέσι σας, κύριε... χμ... κύριε Μάρβιν, πού μου φορείτε περρούκες καί... χμ... καί...

—Είνε δικός μου λογαριασμός, κύριε, αν φορώ περρούκες ή όκι! διεκοψε αύστηρά, ό ύποπτος. Ο καθένας είνε έλευθερος νά φορή ό,τι θέλει, άρκεί νά μη θλάπη τον πλαινό του... Για τον «Γκαρρουνθέρ» πού μου λέγατε, έξακολουθώ νά μην καταλαβαίνω τίποτε... Καί στη θέσι πού με στέλνετε, δέν έννοώ νά πάω!... Έχω πονοκέφαλο, έννοώ νά πάρω τον άέρα μου, χωρίς νά πειράξω — όπως δέν πειράξα — τίποτα, κι' αν δέν άρέση αυτό στον κύριο γενικό διευθυντή μου, άς με άπολύση απ' την ύπηρεσία!... Ιότε, θά σκεφθώ κι' έγώ με τί τρόπο θά διεκδικήσω τά δικαιώματά μου, τόσο για την άπόλυσι, όσο και για τον σημερινό έξευτελισμό μου μπρός σέ τόσο μάτια!

—Ιηγαίνετε!... Πηγαίνετε έλεύθερα, κύριε Μάρβιν! Ξιαστηκε νά πη τρομοκρατημένος, ό Κίργουδ. Καί συγχωρήστε μας την παρεξηγησι αυτή, ή όποία είνε άπώτελεσμα κάπως... κάπως υπερόβολικου ζήλου!

Ο Σάμμερ λοξοκύτταξε με κρυφή άγανάκτησι τον Κίργουδ, μά δέν έβγαλε μιλιά. Ίσα-ίσα, συνώδευσε ό ίδιος τον Μάρβιν — μά θέβαια, ό Μάρβιν θά ήταν έξάπαντος! — ως την πόρτα. Καί φωνάζοντας τον άρχιντετέκτις Μάρσεστον, τοῦ έίπε ν' άφήση άνενόχλητον τον Μάρβιν νά βγῇ απ' τό κατάστημα...

—Λοιπόν, έκανε ό Κίργουδ επιπληχτικά στον Σάμμερ, μόλις έμειναν παλι μόνοι. Για περιμέναμε άραγε, αυτά τά ρεζιλιγκια μας;... Έσεις όμως φταίτε, κύριε Σάμμερ, με τις υποψίες που μου βάλατε στο κεφάλι!... Έπηρεασμένος απ' τα λεγομένα σας, ότι ο Πικαρούν ζερεί και μεταμφιεζεται περιφημα, ύπωψιασθηκα αθελά μου τον Μάρβιν, μόλις ήρθε στο κατάστημα σήμερα τό πρωί... Η ιδέα πού μου είχατε βάλει στο κεφάλι, μ' έκανε νά βλέπω κάπως άλλοιωτικές κι' ύποπτες, τις φυσικώτατες άλλωστε κινήσεις του ύπαλλήλου μου αυτού!... Ο Έθός μονάχα νά τον φωτίση, νά μην άγανακτήση μαζί μου, κι' έχομε δυσάρεστα μπλεξιμάτα!

—Ιαχι είχε μαζί του τό ψεύτικο κολλιέ; έκανε δύσθυμος, ό Σάμμερ.

—Κι' έσεις κι' έγώ, μπορεί νάχουμε άπάνω μας όσα θέλομε! άπάντησε ό Κίργουδ. Κι' ύστερα;... Ποιός μπορεί νά μας κατηγορήσει γι' αυτό, έφόσον δέν τά χρησιμοποιούμε για κακή χρήσι;

Ο Σάμμερ, ξύνοντας τώρα τό κεφάλι του, δέν έβγαλε μιλιά. Αλλά σαν νά του ήρθε μιá ξαφνική σκέψι, μουρμούρισε:

—Ένα πειγμα νά μπορώ νά καταλάβω!... Αυτός ό Λανιέ, είνε φημισμένος ως άληθινός άριστοτέχνης στις άπομιμήσεις!... Πώς τώρα έκανε αυτή την άξιούβρηνητη άπομίμησι του κολλιέ σας, αυτό τό έλεινόν κατασκευάσμα, πού με την πρώτη ματιά τό νοιώθει για ψεύτικο κανέννας;... Μά... πού είνε το, άληθεια;

Κύτταζε γύρω του, μά δέν έβλεπε πουθενά τό ψεύτικο εκείνο κολλιέ, τό όποιο είχε έρῇ προηγουμένως κάτω απ' την περρούκα του Μάρβιν.

—Τό πήρε μαζί του! ξεφώνισε κατόπιν, έκθαμβος.

—Καί τί μ' αυτό; έκανε άπλά, ό Κίργουδ. Ούτε μισό δολλάριο

δέν θάδινα, για δαυτό!... Έφόσον έχω άθικτο τό άληθινόν στά χέρια μου, τό άλλο, τό ψεύτικο δέν μ' ένδιαφέρει... Δικό του ήταν, φυσικό ήταν νά τό πάρῃ!... Μά...

Σταμάτησε άπότομα, και κραυγή έκπλήξεως βγήκε απ' τά χείλη του.

—Τί είν' αυτό; ξανάπε, σκύβοντας στο γραφείο του και παίρνοντας από κεί ένα περιεργό, τετράγωνο έπισκεπτήριο.

—Τό έπισκεπτήριο, τό μοιραίο έπισκεπτήριο του Πικαρούν, είνε! ξεφώνισε κι' ό Σάμμερ, έκθαμβος.

Έσκυψαν λαχανιασμένοι κι' οι δύο τους, άπάνω στο τετράγωνο αυτό χαροτόνακι, και με γλαρά μάτια διάβασαν τά έξῃς:

«Κύριε Κίργουδ,

»Συγχωρήστε μου την σημερινή ένόχλησι. Έλαβα έπίσης τό θάρρος, νά βάλω χέρι στην περιουσία σας. Δηλαδή, σάς πήρα τό περίφημο κολλιέ!...

»Θά σάς τό έπιστρέψω όμως άθικτο, αν καταθέσετε στην Τράπεζα ένα ποσόν χρημάτων ύπέρ της «Εταιρίας Προστασίας των Ζώων». Έννοείται, ότι τό ποσόν αυτό θά άντιστοιχῇ ακριβώς με τό ένα δέκατον της άξίας του κολλιέ.

Δικός σας πάντα: ΠΙΚΑΡΟΥΝ»

Οι δύο άνδρες άλληλοκυττάχτηκαν, κεραυνοβολημένοι. Τά μάτια τους είχαν θαμπώσει, κι' από τά μέτωπά τους στάλαζε ιδρώτας.

—Διάβολε! τραύλισε ό Σάμμερ. Τί νά σημαίνουν αυτά, λοιπόν;... Μά, έχει κι' ύστερόγραφο, βλέπω, απ' την άλλη όφι του έπισκεπτηρίου!

—Υστερόγραφο; ψιθύρισε ό Κίργουδ.

Έσκυψε πιο τρομαγμένος τώρα, και διάβασε τά έξῃς:

«Υ. Γ.— Έκτός του άνωτέρω έρω, θά σάς γνωστοποιήσω λίγο άργότερα ακόμη άλλον ένα έρω. Προσέξτε νά συμμορφωθήτε πιστά.

ΠΙΚΑΡΟΥΝ»

Ωστόσο, ούτε ό Σάμμερ ούτε ό Κίργουδ καταλάβαιναν ακόμη, τί συνέβαινε πραγματικώς. Μπροστά στα μάτια τους, κι' άπάνω στο τραπέζι, κοιτοίταν τό περίφημο κολλιέ, άχτινοβόλο, ασφαλές!

Πώς λοιπόν άπειλούσε έτσι ο Πικαρούν, δίχως νάχη στην κατοχή του τό κολλιέ;... Πώς έγραφε στην κάρτα του ότι είχε κλέψει τό κολλιέ, αφού αυτό θρισκόταν μπροστά στα μάτια τους, σίγουρο κι' άχτινοβόλο;

—Είχατε δίκιο, κύριε Σάμμερ! μουρμούρισε χλωμός, ό Κίργουδ. Αυτός ό δήθεν Μάρβιν, ήταν πραγματικώς ό Πικαρούν!... Καί για νά μην έμφανιστή σήμερα τό πρωί ό πραγματικός Μάρβιν, ποιός ξέρει πού νά θρίσκεται ό δυστυχισμένος!... Ποιός ξέρει, τί του έχει σκαρώσει ό Πικαρούν, για νά έμφανιστή αυτός μεταμφιεσμένος σέ Μάρβιν!... Εύτυχώς, πού τό κολλιέ μου θρίσκεται σίγουρο έδω!... Δέν θά πρόφτασε, φαίνεται, ό Πικαρούν νά τό κλέψῃ!... Καί...

—Είστε βέβαιος; εύρίλασε ό Σάμμερ, διακόποντάς τον ανυπόμονα. Αν δέν προλάβαινε ό Πικαρούν νά κλέψῃ τό κολλιέ, δέν ύπῆρχε λόγος νά μάς πετάξῃ πριν με τρόπο, αυτήν την καταραμένη σημείωσι του!

—Μά... ιδού τό κολλιέ! μουρμούρισε ό Κίργουδ, έκθαμβος.

—Κι' είστε βέβαιος, άπολύτως βέβαιος, ότι αυτό είνε τό γνήσιο; ξανσούρλιασε ό Σάμμερ, έξαλλος.

—Θεέ μου! έκανε ό Κίργουδ, κίτρινος σαν θειάφι. Θά τό εξετάσω και με άλλα όξέα, τό κολλιέ αυτό!... Βέβαια, ή πρώτη εξέτασις

έγινε κάπως πρόχειρη... Κι' υπάρχουν άλλωστε μερικές άριστουργηματικές απομιμήσεις, ή όποιες αντίστοιχονται στην πρόχειρη εξέτασι μερικῶν όξέων!... Ω Θεέ μου!... Μά είνε δυνατόν ποτέ, νά είνε απομιμήσις αυτό τό άριστούργημα έδώ;... Κι' άν είνε απομιμήσις αυτό, τότε τί τήν ήθελε εκείνη τή δεύτερη και χονδροειδή απομιμήσι, ή όποία λείπει τώρα, και τήν όποία θρήκατε κάτω άπ' τήν περρούκα του;

Ο Σάμμερ μούγκρισε κάτι άκατανόητο, κι' ύστερα άπάντησε:

—Πολλά λόγια λέμε, και χάνουμε άδίκως πολύτιμες ώρες!... Το καλό πού σας θέλω, κύριε Κίργουδ, έξετάστε λεπτομερέστερα αυτό τό κολλιέ!... Έγώ έν τῷ μεταξύ, θα είδοποιήσω τά Άστυνομικά Τμήματα, νά φροντίσουν μέ συναγερμό γιά τή συλληψι τού καταχθονίου αυτού ανθρώπου!

Πήρε κιόλας τό άκουστικό, κι' άρχισε νά δίνη βιαστικές οδηγίες παντού. Έν τῷ μεταξύ, ό Κίργουδ έλειψε γιά λίγες στιγμές μέσα στό χημείο τού καταστήματος. Κι' όταν ξαναγύρισε, ή μορφή του ήταν μορφή οαντάσματος...

—Ψεύτικο είνε! ψιθύρισε άχνά, κρατώντας στα τρεμαμένα χέρια του, τό άριστουργηματικό κολλιέ

—Χμ... Ο Λανιέ δέν κάνει μισές δουλειές, ποτέ του! μουρμούρισε χλωμός κι' ό Σάμμερ. Ούτε κι' ό Πικαρούν, επίσης!... Μά πώς διάβολο, και πού, έκρυψε τό καθαυτό γνήσιο κολλιέ σας, και μιάς άφήκε έμάς νά παιδευώμαστε μέ τις δυό απομιμήσεις;... Φτού, πού νά πάρη ό...

Σταμάτησε, γιάτι δαιμονισμένο κουδούνισμα τηλεφώνου πρν δέικοφε άπότομα. Ο Κίργουδ έπιασε μέ λαχτάρα τό άκουστικό:

—Άλλό!... Άλλό!... Έδώ, Κίργουδ! τραύλισε άψυχα.

—Γά σεβάσμάτά μου, κύριε Κίργουδ! άκούστηκε μιά σαρκαστική φωνή νά λήη, άπ' τό άλλο άκρο τού τηλεφώνου. Έδώ, Πικαρούν!... Λοιπόν, κύριε Κίργουδ, είστε ό πιό παληάνθρωπος εκβίαστης τής Νέας Υόρκης!... Πολύ θα έπιθυμούσα, νά σας ραπίσω παταγωδώς... Άλλά προτίμησα νά σας πάρω τό γνήσιο κολλιέ, γιάτι έτσι θα πονέση περισσότερο ή θρώμικη ψυχή σας!... Λοιπόν, θα καταθέσετε πρώτα, είκοσι χιλιάδες δολάρια σέ μιά Τράπεζα, στό όνομα τής «Έταιρίας πρὸς Προστασίαν τῶν Ζώων». Δεύτερον, θα έπιστρέψετε στή δακτυλογράφο σας δεσποινίδα Έλδερς τόν κύλινδρο εκείνον τού δικταφώνου, ό όποιος τήν άφορά, και τόν όποιο κρατάτε κλειδωμένον άτιμα, μέσα στό χρηματοκιβώτιό σας!... Και τρίτον, θα τής γράψετε συγχρόνως μιά έπιστολή, στην όποία θα τή ζητάτε συγγνώμη, και θα τής δηλώνετε μέ τόν λόγο τής τιμής σας, ότι άδίκως τήν ύπωσιαστήκατε γιά τόν χαμό τού άδαμαντοκολλητού εκείνου ρολογιού!...

...Σύμφωνοι;... Γιάτι έτσι μονάχα, σύμφωνα μέ τό πασίγνωστο σύστημά μου, θα ξαναγίνετε πάλι κύριος και κάτοχος τού κολλιέ σας!... Βλέπετε, οι όροι μου αυτοί είνε προφορικοί, κι' όχι γραπτοί, γιά νά μὴν τούς μεταχειριστήτε άργότερα στην Άστυνομία, έναντίον τής δεσποινίδος Έλδερς!... Και τώρα, ώρεβούάρ, κύριε Κίργουδ... Τά πολλά λόγια είνε φτώχεια... Δόστε τούς άσπασμούς μου, στή θελκτική μορφή τού άστυνομικού Σάμμερ!... Ώρεβούάρ!

Τό τηλέφωνο σταμάτησε.

—Λοιπόν, ποιός ήταν; μούγκρισε ό Σάμμερ. Τί ήθελε;... Τί έλεγε;

Άλλά ό Κίργουδ δέν μπορούσε ν' άπαντήσει, γιάτι είχε άπομείνει λιπόθυμος στην πολυθρόνα του...

ΙΑ'

ΔΥΟ άσπονδοι φίλοι καθόντουσαν, εκείνο τό μεσημέρι, κι' έτρωγαν στό μικρό ρεστοράν τού Πιέρ Μορτιέ: Ήσαν οι πασίγνωστοί μας κ. κ. Τζαίημς Γκαρρουθέρ και άστυνομικός Σάμμερ!

Μέ τό γνωστό φιλόποπτο, και γεμάτο από άνίσχυρη λύσσα ύφος του, ό Σάμμερ, διηγήθηκε λεπτομερώς στόν άσπονδο φίλο του Γκαρρουθέρ, όλα τά σχετικά τής κλοπής τού περίφημου κολλιέ άπ' τόν Πικαρούν.

—Χαχαχά! γέλασε σαρκαστικά ό Γκαρρουθέρ, όταν τελείωσε ή ύπουλη διήγησις τού Σάμμερ. Διαβολεμένος είνε τελοσπάντων, αυτός ό Πικαρούν!... Δηλαδή, είμαι διαβολεμένος έγώ, μιά πού έπιμένεις νά μέ ύποψιάζεις ότι είμαι έγώ ό Πικαρούν, φίλτατέ μου!... Ώστε λοιπόν, τό έπέστρεψε πειά τό κολλιέ ό Πικαρούν, στόν Κίργουδ, μετά τήν άκριβή έκτέλεσι όλων τῶν όρων και τῶν συμφωνιῶν τῶν;

Σου είπα, νάί! μούγκρισε μέ συγκρατημένη λύσσα, ό Σάμμερ. Και δέν στά είπα όλα αυτά γιά νά μάθης, γιάτι έσύ είσαι ό Πικαρούν, και τά ξέρεις καλύτερα από μένα!... Στα διηγήθηκα όμως, γιά νά βλέπω έν τῷ μεταξύ κρυφά, τί έντυπώσεις θα ζωγραφίζόνταν στό πρόσωπό σου από αυτή τή διήγησί μου!

—Έ, πιστεύω τότε, ότι θα θα φωτίστηκες γιά πολλά πράγματα, δαιμόνις ψυχολόγε μου! σάρκασε πάλι, ό Γκαρρουθέρ.

—Καθόλου μάλιστα, πού νά σέ ξαναθαφτίσω ό σατανάς! ψιθύρισε θλιμμένος, ό Σάμμερ. Κι' έπειδή παίζομε τόσο καιρό μέ άνοιχτά χαρτιά μεταξύ μας, σου λέω ειλικρινώς, ότι δέν ξαναείδα ποτέ ως τώρα πιό καταχθόνιον ύποκριτή σάν κι' έμένα, άγαπητέ μου Πικαρούν-Γκαρρουθέρ!... Λοιπόν, θα μου πής τελοσπάντων, μέ τί κόλπο κατάφερες νά κλέψης τό κολλιέ, μπρὸς στα ίδια μας τά μάτια;

—Αν ήμουν έγώ ό Πικαρούν, φυσικά θα ήξερα και θα σου λέγα! άπάντησε, μέ άπερίγραπτη ειρωνεία, ό Γκαρρουθέρ. Άλλά βλέπεις, δέν είμαι!

Ώστερα όμως από λιγόστιγη σκέψι, και μέ τήν ίδια ειρωνεία, ζανάπε:

—Όστόσο, ως διατυπώσω μερικές ύποψίες σχετικώς μέ τόν τρόπο τής δράσεως αυτού τού Πικαρούν!... Δηλαδή, έφθον δέν είμαι Πικαρούν, γιά νά ξέρω πώς ένήργησε, ως λύσω τό ζήτημα μέ λογικούς συλλογισμούς!...

...Λοιπόν, ύποψιάζομαι άγαπητέ μου Σάμμερ, ότι έσύ ό ίδιος άθελά σου, βοήθησες τόν Πικαρούν στό κόλπο του αυτό!... Νάί, νάί!... Μὴ διαμαρτύρεσαι, κι' ίδου ή άπόδειξις: Πρώτα, ή άρπαγή τού Μάρβιν κι' ή μεταμφίεσις τού Πικαρούν σέ Μάρβιν, ήταν βέβαια κάτι εύκολο γιά τόν καθένα!... Μά ό Πικαρούν, ως δέθεν Μάρβιν, δέν θα μπορούσε τήν έπομένη νά μὴ στό κατάστημα, και κατόπιν στό κλουβί, άν δέν βοηθούσε έσύ ό ίδιος!... Επίτηδες ό Πικαρούν πρὸ καιρού σέ προειδοποίησε τεχνικά, ότι θα κλέβε τό κολλιέ τού Κίργουδ, γιά νά ένεργήσης όπως ένήργησες!... Κι' άπάνω άκριβώς σ' αυτές τις ένεργειές σου, τις όποιες προμάντευε ό Πικαρούν, βασίστηκε κι' έδρασε όπως έδρασε!... Κατάλαβες;... Δηλαδή, ήξερε ότι θα τού έσθηνες παγίδα, και θα τόν άφηνες νά μὴ στό κλουβί ως δέθεν Μάρβιν, γιά νά τόν τσακώσης καλύτερα κλειδωμένον εκεί μέσα!

...Λοιπόν, άφου ό Πικαρούν ως Μάρβιν κατάρθωσε νά μὴ στό κλουβί, και σημείωσε ότι δέν θα τόν άφηναν νά μὴ καθόλου, άν δέν τό συμβούλευσε έσύ, κρατούσε άπάνω του μιά απομίμησι τού κολλιέ!...

‘Ο Σάμμερ ἀναπήδησε, καὶ διέκοψε:

—Μιά ἀπομίμησι, εἶπες;... Ὡστε, δὲν εἶχε ἀπάνω του δυὸ ἀπομίμησις;

—Ὅχι, σοὺ λέω!... ἔκανε σοβαρά, ὁ Γκαρρουθερ. Μονάχα μιὰ ἀπομίμησι τοῦ κολλιέ, εἶχε!... Δηλαδή, χμ... δὲν ξέρω!... Ἀλλὰ εἶπαμε, ὅτι ἡ λογικὴ μᾶς λέει, ὅτι ὁ Πικαρόν μονάχα μιὰ ἀπομίμησι θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε!... Λοιπόν, αὐτὴ ἡ ἀπομίμησις ἦταν ἀριστουργηματικὴ... Μονάχα πολλές δοκιμὲς μὲ πολλὰ ὀξέα, θὰ τὴν ἀποδείκνυσαν ὡς ψεύτικη!... Λοιπόν, ὁλόκληρη τὴν ἡμέρα ὁ Πικαρόν, κλεισμένος ὡς δῆθεν Μάρβιν στὸ κλουβί, ἔδειχνε στοὺς ἐπισκεπτάς τιν ἀπομίμησι, ἀντὶ νὰ δείχνῃ τὸ γνήσιο κολλιέ!... Φυσικὰ, κανένας δὲν τὸ κατάλαβε, γιατί εἶπαμε ὅτι ἡ ἀπομίμησις ἦταν ἀριστουργηματικὴ!

—Καὶ τὸ γνήσιο, ποῦ ἦταν; διέκοψε ὁ Σάμμερ, λαχταρισμένα μὰ κι’ ὑποῦλα.

—Τὸ γνήσιο ἦταν... δηλαδή, ἡ λογικὴ λέει ὅτι τὸ γνήσιο πρέπει νὰ ἦταν μέσα στὸ κουτί, δηλαδή μέσα στὴ θήκη του... Στὴ θήκη, ὁ Πικαρόν εἶχε ρίξει μιὰ ἐλαφρὴ διάλυσι ἀλκαλικοῦ ἁλτος, ἡ ὁποία σιγά-σιγά στερεοποιήθηκε γύρω ἀπ’ τὸ γνήσιο κολλιέ, τοῦ ὁλῶσε τὰ μαργαριτάρια καὶ τὰκανε νὰ μοιάζουν σὰν μιὰ χονδροειδὴς ἀπομίμησις μαργαριταριῶν!... Κατάλαβες;... Ὅσο δηλαδή ὁ δῆθεν Μάρβιν ἔδειχνε τὴν ἀριστουργηματικὴ ἀπομίμησι στοὺς ἐπισκεπτάς, τὸ γνήσιο κολλιέ μὲ τὴ χημικὴ διάλυσι πηγμένη γύρω σὲ μαργαριτάρια τοῦ ἔμοιαζε σὰν μιὰ πρόστυχη καὶ φτηνὴ κι’ ἀτεχνὴ ἀπομίμησις!

‘Ο Σάμμερ βλαστήμησε πνιχτά, ἀναπνέωντας. Καὶ μουρμουρῶσε:

—Διάβολε, τώρα νοιώθω τὸ καταχθόνιο τέχνασμά του!... Ἀσφαλῶς κι’ ὁ πονοκέφαλός του ἐκείνος, ἦταν ἓνα μέρος τοῦ τεχνάσματος κι’ αὐτός!

—Φυσικὰ! ἔκανε μὲ εἰρωνεία ἀφθαστῇ, ὁ Γκαρρουθερ. Δηλαδή, ἡ λογικὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι ὁ Πικαρόν εἶχε στὴν κατοχὴ του πειὰ δυὸ κολλιέ: τὸ γνήσιο ποῦ ἔμοιαζε μὲ ψεύτικο, καὶ τὸ ψεύτικο ποῦ ἦταν τέλειο σὰν γνήσιο!... Ἀφῆσε λοιπόν τὸ «ψεύτικο-γνήσιο» στὴ θήκη του, κι’ ἔκρυψε στὴν περρῶκα του τὸ «γνήσιο-ψεύτικο»... Ἀλλά, γιὰ νὰ μὴν ὑπομιαστήτε τίποτα — λέγοντας δηλαδή: γιὰ ποιο λόγο ἄφησε τὸ γνήσιο στὴ θήκη, κι’ ἔκρυψε ἀπάνω του τὸ ψεύτικο; — προσποιήθηκε πὼς εἶχε τρομερὸν πονοκέφαλο!... Καὶ προσποιήθηκε ἀκόμα, ὅτι δῆθεν ἔμεινε πικραμένος καὶ κατὰπληκτος μέσα του, ὅταν γύρισε ὁ Κίργουδ μὲ τὸ δῆθεν γνήσιο κολλιέ στὰ χέρια του!... Ἔτσι, αὐτὸ τὸ δῆθεν γνήσιο, αὐτὴ τὴν ἀριστουργηματικὴ ἀπομίμησι, δὲν τὴν ἐξετάσατε λεπτομερῶς, ἐκείνη τὴ στιγμή!... Νομίζατε, ὅτι ἀπ’ τὸν τρομερὸ πονοκέφαλό του, κι’ ἀπ’ τὴν ταραχὴ του, ὁ δῆθεν Μάρβιν ἀντὶ νὰ κρύψῃ ἀπάνω του τὸ γνήσιο, ἔκρυψε τὸ ψεύτικο!... Καὶ τὸν ἀφήσατε ἀνόητα νὰ φύγῃ, παίρνοντάς το κιόλας μαζί του!

—Δυστυχῶς, δὲν μποροῦσα νὰ τὸν συλλάβω! ψιθύρισε ἔκθαμβος, ὁ Σάμμερ.

—Καὶ θέβαια, δὲν μπορούσατε νὰ τὸν συλλάβετε! ἔκανε σαρκαστικά, ὁ Γκαρρουθερ. Μὲ ποιά δικαιολογία, ἄλλωστε;... Τῆς κλοπῆς, μήπως;... Δὲν ἔκλεψε τίποτα, γιατί βρήκατε ἄθικτο τὸ γνήσιο κολλιέ... Τὸ δῆθεν γνήσιο, δηλαδή!... Επειδὴ φοροῦσε περρῶκα;... Μὰ κι’ ὁ Μάρβιν, κι’ ἐσύ, κι’ ἐγώ, κι’ ὁ καθένας, μπορεῖ νὰ φοροῦν περρῶκες γιὰ διαφόρους λόγους, χωρὶς ὥστόσο νὰ πειράζουν κανένα!... Ἔτσι, ἡ ἀπειλὴς του, τὰ παράπονά του, κι’ ἡ σχετικὴ ταραχὴ σας τῆς στιγμῆς ἐκείνης, τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ φύγῃ ἀνενόχλητος!... Κατόπιν, μὲ μιὰ ἄλλη χημικὴ οὐσία, τὰ πηγμένα γύ-

ρω στὸ κολλιέ ἄλλατα διελύθησαν πάλι, καὶ ὁ ἀνεκτίμητος αὐτὸς θησαυρός ἔμεινε στὰ χέρια τοῦ «θίκτος»!

‘Ο Σάμμερ «στράβομουτσούνιασε», σὰν νὰ κατὰπτε κρυφὰ κι-νίνο.

—Πάει στὸ διάβολο ἄλλη μιὰ καλὴ εὐκαιρία, γιὰ νὰ συλλάβω τὸν παληο-Πικαρόν! ψιθύρισε, στενάζοντας. Δηλαδή, ποῦ θὰ μοῦ πᾶς, ἀγαπητέ μου Γκαρρουθερ;... Ἡ σειρὰ σου κι’ σειρὰ μου!

‘Ο Γκαρρουθερ γέλασε ξεκαρδιστικά, χτύπησε στὸν ὦμο φιλικὰ τὸν δύστυχο Σάμμερ, καὶ τοῦ εἶπε:

—Εὐτυχῶς, ποῦ οἱ νόμοι εἶνε κάπως σχολαστικοί, καὶ ἀπαιτοῦν πολλές ἀποδείξεις γιὰ τὴ σύλληψι ἐνὸς ἀτόμου!... Ἀλλοιῶς, θὰ μὲ εἶχες κλείσει στὴ φυλακὴ — ἄδικα ἐννοεῖται, κι’ ἀπὸ φριχτὴ ἀστυνομικὴ πλάνη! — πολλές φορές ὡς τώρα, φιλτατέ μου Σάμμερ!... Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως, κι’ ὅσο νὰ μὲ συλλάβῃς μὲ χειροπιαστὲς ἀποδείξεις, ἂς ἐξακολουθήσουμε νὰ ἡμαστε καλοὶ κι’ ἀγαπημένοι φίλοι!...

Μισὴ ὥρα ἀργότερα, ὁ Γκαρρουθερ βρισκόταν στὴν πλουσία βιβλιοθήκη τοῦ σπιτιοῦ του. Καὶ δείχνοντας τὴν πολύτιμη κι’ αὐθεντικὴ ἔκδοσι τῶν ἔργων τοῦ Ραμπელαι, στὸν «ἀσχημομούρη», ἀλλὰ πιστὸ ὑπῆρέτη του Μπίλκινς, τοῦ εἶπε μὲ χαμόγελο:

—Αὐτὰ τὰ βιβλία, θὰ τὰ κάνῃς ἓνα δέμα καὶ θὰ τὰ στείλῃς στὸν κύριο Μάρβιν — κοσμηματοπωλεῖο «Κίργουδ καὶ Σία» — γιὰ δῶρο!... Ἔτσι, θὰ ἀποζημιωθῇ λίγο ὁ καὺμένος, γιὰ τὴ δυσάρεστη ἐκείνη περιπέτειά του!

—Φανταστήτε, κύριε, ὅτι ἀκόμη ἦταν ναρκωμένος, ὅταν τὸν ἄφησα μὲ τὸ αὐτοκίνητο — τὴ νύχτα ἐκείνη — καταμεσῆς σ’ ἓνα μακρυνὸ πεζοδρόμιο! εἶπε ὁ Μπίλκινς, χαμογελαστά. Τριάντα ὥρες σχεδὸν κοιμῶταν ἐξακολουθητικά, κι’ ὅμως δὲν ἔνοιωσε καθόλου οὔτε τὴν αὐτοκίνητάδα, οὔτε ποῦ τὸν ἀφήσαμε κατὰχαμα στὶς πλάκες, ὅταν τὸν κουβαλήσαμε μακριὰ ἀπ’ τὸ σπίτι σας!

—Χμ... κακό, μὰ ἀπαραίτητο! μουρμούρισε ὁ Γκαρρουθερ, δηλαδή ὁ Πικαρόν. Ἡ προφιλᾶξεις μὰς αὐτές, τὸν ἐμπόδιζαν νὰ ξέρῃ κατόπιν σὲ ποῖο κριθῶς σπῖτι, καὶ ποιοί, τοῦ ἔπαιζαν ἐκείνο τὸ ἀσχημο παιχνίδι!... Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ δῶρο μὰς αὐτό, θὰ πᾶν στὰ χέρια τοῦ ἀνανύμως!

Ἐνα κουδούνισμα ἀκούστηκε στὴν πόρτα. Ἦταν ὁ γραμματοκομιστής.

Κι’ ὁ Γκαρρουθερ, μοναχὸς τώρα, ἄνοιγε μιὰ μυρωμένη ἐπιστολή, σὲ κομπὸ φάκελλο κλεισμένη, καὶ διάβασε τὰ ἐξῆς:

«Ἀγαπημένε μου κύριε Γκαρρουθερ,

»Ἀπ’ τὸ βιβλίο τῶν πελατῶν τοῦ καταστήματος, εἶδα τὴ διεύθυνσίν σας. Καὶ σὰς γράφω τὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ, ἱπποτικῆ μου προστάτη, γιὰ νὰ σὰς εὐχαριστήσω ἐλέφουχα ἀπ’ τὰ βᾶθη τῆς ψυχῆς μου! Γρεμιζόμεν σὲ ἄευσσο φριχτὴ, μὰ τὸ γενναῖο χέρι σας μ’ ἔσωσε ἐγκαίρως!

»Φυσικὰ, ὁ προϊστάμενός μου δὲν εἶνε σὲ δέσι νὰ δεχτῇ εὐχαρίστως κατὶ ἐπισκέψεις σὰν τὶς δικές σας, πειά!... Μὰ αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ αἰτία, ὥστε ν’ ἀργήσω νὰ σὰς δῶ κι’ ἐγώ, ἡ ταπεινὴ δακτυλογράφος καὶ τόσο εὐτυχὴς προστατευομένη σας!... Ἄν σὰς ὑποψιάζεται ἐκείνος, ἐγὼ σὰς λαχταρῶ!

»Θέλετε νὰ κάνουμε μαζί ἓναν μικρὸ περίπατο, αὔριο τὸ ἀπόγευμα;... Ὅλ σὰς περιμένω στὴν εἴσοδο τοῦ πάρκου, στὶς πέντε καὶ μισή!

»Ὡρεβουάρ, κύριε Γκαρρουθερ!... Ὡ, πόσο εἶμαι ὑπερήφανη, ποῦ μπορῶ ἐπίσης νὰ σὰς ἀποκαλῶ καὶ «κύριο Πικαρόν»!... Ἐννοεῖται,

ὅτι τὸ τελευταῖο αὐτὸ ὄνομα, μονάχα ἡ καρδιά μου θὰ τὸ προφέρει,
καὶ ποτὲ τὰ χεῖλη μου!!!

ΛΙΛΥ ΕΛΔΕΡΣ»

Ὁ Γκαρρουθέρ, φίλησε τὸ γραμματάκι αὐτὸ μὲ τρυφερότητα.
Κι' ὕστερα, συγκινημένος καὶ μὲ τὰ μάτια ρεμβαστικά, τὸκρυψε στὸ
πορτοφόλι του καὶ ψιθύρισε συγχρόνως:

—Λίλυ Ἐλδερς!... ὦ, χαριτωμένη μου μικρούλα!... Ἀπὸ
καιρὸ σὲ ἀγαποῦσα μυστικά, καὶ γι' αὐτὸ ἐπισκεπτόμουν συχνὰ τὸν
ἀχρεῖο προϊστάμενό σου... Ἦθελα ν' ἀντικρύζω τὴ γλυκειά σου
μορφή, καὶ ν' ἀκούω τὴν ἀρμονικὴ φωνή σου... Μὰ στὸ ἐξῆς, θὰ
ἐλεπύμαστε ἀνενόχλητα: Δὲν θὰ λείψω ἀπ' τὸ ραντεβού σου!

Τ Ε Λ Ο Σ

Τὸ Μυστικὸ τῆς Κομψῆς Κυρίας

«Ποιὸ εἶνε τὸ πραγματικὸ
μυστικὸ τῆς χάριτος καὶ τῆς
κομψότητος πού ἔκαμαν τὴν
Παριζιάνα περίφημον εἰς τὸν
κόσμον ὁλόκληρον;» ἠρώτησα
τὸν πλέον εἰδικὸν τῆς κομψότη-

τος τοῦ κοσμικοῦ Παρισιοῦ.
«Παρευρισκόμενα εἰς ἓνα ἀρι-
στοκρατικὸ ξενοδοχεῖον, εἰς ἓ-
να ἀπὸ τὰ κοσμικώτερα χορευ-
τικὰ τσάγια τοῦ Παρισιοῦ. Πα-
ρατηρήσατε τὰς Μις λέγει. Τί
παρατηρεῖτε ἐν πρώτοις; Οὔτε
τὸ φόρεμα, οὔτε τὸ καπέλλο,
ἀλλὰ τὸ χρῶμα τῆς ἐπίδερμι-
δος εἶνε τὸ ἀντικείμενον ὅλων
τῶν φροντίδων. Ὅλες ἡ γυναῖ-
κες ἔχουν ἐπίδερμίδα πολὺ
μάττι καὶ βελουτῆ, ἀκόμη καὶ
σ' αὐτὴ τὴν ἀποπνικτικὴ καὶ
γεμάτῃ κόσμο σάλα. Παρατη-
ρήσατέ τας τὸ πρωὶ στὸν περί-
πατό τους στὸ «Δάσος» ἢ τὸ ἀ-
πόγευμα στὶς κούρσες, πάντοτε
εἶνε τὸ ἴδιο. Γιὰ τὸν λόγον αὐ-
τὸν ἡ ΤΟΚΑΛΟΝ εἶνε ἡ τελευ-
ταία λέξις τῆς μοντέρνας Γαλ-
λίδος. Δίδει εἰς τὸ χρῶμα τῆς
ἐπίδερμιδος ἓνα βελουτῆ πετά-
λου ρόδου, πού οὔτε ὁ ἀνεμος οὔ-
τε ἡ βροχὴ οὔτε ἡ ἐφίδρωσις δὲν
μποροῦν νὰ ἀλλοιώσουν. Δίδει
μαγευτικὴ χάρι νέας κόρης κά-
θε ἡμέρα καὶ ὥρα. Δοκιμάσα-
τε ἡ ἴδια τὴν πούδρα ΤΟΚΑ-
ΛΟΝ. Τὰ ἀποτελέσματα ὅπου
θὰ σᾶς ἀποκαλύψῃ ὁ καθρέ-
πτῃς σᾶς θὰ σᾶς ἐκπλήξουν καὶ
θὰ σᾶς ἐνθουσιάσουν».